Eiuſdē reuerēdiſſimi pr̄is/ dñi Hugonis ꝛc. Cardinalis/ Poſtilla ſup Leuiticū. ¶ Expo. Ca. I.

a Vocauit autem. Septuaginta dicunt/ reuocauit/ vt dicit Interlin. id eſt iterum vocauit. Sepe enim vocauit eum deus: vel reuocauit: id eſt ad reſpiciēda ſuperiora/ ſcilicet ſpūalia vocauit: vt cū audiret p̄cepta: ſacrificia non tm̄ ad manualē obſuātiā referret: ſed ad ſpiritu/ A alem intelligentiā: id ē a litterali ſenſu ad ſpiritualem intelligentiaꝫ vocauit. b ¶ Moyſen: inſtruens eum de offerendis in tabernaculo. c ¶ De tabernaculo: id eſt de ꝓpitiatorio: de quo Exo. xxv. b. d ¶ Loquere filijs iſrael. Nota tria facit hic moyſes. Precipit/ p̄dicit ꝛ admonet. Precipit ſacrificia ad litterā: predicit de chriſto: admonet moralia. e ¶ Et dices ad eos: hec. ſ. Homo qui. ſ. volūtarie f ¶ Obtulerit: id ē offerre voluerit/ offerat ea. g ¶ De bub⁹ ꝛc. immaculatū: id eſt ſine macula: non velleris ſed corporis: id eſt non fracto mēbro: aut debile/ aut papu/ B las habens/ aut cecū/ o.29.b ex.4.a. aut hmōi. h ¶ Ad oſtiū tabernaculi: p̄mo tamen ad oſtium atrij ad probandum ſi ſit idoneum. i ¶ Ad placandū ſibi do. Septuaginta habēt/ acceptū contra dñm: id eſt coram domino. Contra eñ non notat ibi contrarietatē ſed p̄ſentiam. k ¶ Ponetq; ꝛc. Ipa impoſitione oſtēdens/ ꝙ poteſtatem quam habebat in hoſtiam offerendā: transferret in aliū habentē poteſtatē ꝛ officiū immolandi. l ¶ Proficiēs. i. vtilis. m ¶ Immolabitq;: ſacerdos ſcꝫ. ſm Joſeph vn⁹ ſacerdos īmolabat/ ꝛ. ix. alij erāt q̄ offerebāt carnes ꝑ fruſta diuiſas. Pellis ṽo erat ſacerdotū hebdomadarij. n ¶ Filij aarō. Filij aarō ſacerdotū ſūt mēbra veri ſacerdotis: id eſt chriſti. o ¶ Super altare: holocauſtorum. p ¶ Suauem odorem. Ergo placebant domino. Contra Eſaie. j. c. Holocauſta arietū/ ꝛ adipem pinguiū/ ꝛ ſanguinē vitulorū ꝛ hircorum nolui. Hiere. vij. c. Non p̄cepi patrib⁹ veſtris de verbo holocauſtomatum. Item Amos. v. f. Odi ꝛ ꝓieci feſtiuitates veſtras/ ꝛ non capiam odorē cętuum veſtrorū ꝛc. Solutio. Sicut dicit Eſycius: omnis hoſtiarū diuerſitas/ chriſti hoſtiam p̄ferebat: Et hec erat res in qua de⁹ delectabatur: id eſt que placebat deo. Item opus opans placebat ei: ſcilicet actio interior/ intētio ſcilicet ꝛ deuotio: ꝛ etiā exterior: ꝛ hoc ī habētibus charitatē: qui explicite vel implicite ibi intelligebant chriſti hoſtiam figuratam. Opus vero operatum: id eſt caro ipſa vituli vel alterius: ꝛ modus agendi/ ſcilicet ex timore/ nunq̄ placuit deo. Et ſm hoc intelliguntur predicte auctoritates ꝛ cōſimiles.

q ¶ Or ſi de peco. Subdit d̄ holocauſto d̄ grege: in q̄ aliq̄n agnus: aliq̄n hed⁹ offerebat̄: ꝛ fiebat ſimilit̄ ſicut d̄ vitulo. r ¶ Quib⁹: Nomie ouis intellige filiū ouis: id eſt agnū maſculum. Similiter C nomine capre hedū: quia hoſtia q̄ fuit voluntaria ꝛ īſuper holocauſtū nūq̄ fiebat niſi de maſculo: ſed tamen aliq̄n in aliquo alio caſu fiebat de femina. s ¶ Ad latus altaris: ſcilicet holocauſtorum/ qđ erat ī atrio ſb diuo: nō directe cōtra oſtiū tabernaculi: ſed ad aquilonē aliq̄ntulum/ ita ꝙ latus aq̄lonare in quo ſtabant ſacrificātes directe cōtra oſtiū erat: ꝛ ſic directe videre poterant ſanctaſanctorū. Qđ B ſupra dictum eſt: corā domino: hic dicit̄ ad latus altaris/ quod eſt ſacrificātes directe ſtare contra oſtium tabernaculi. Erant aūt verſi ad auſtrum: dorſum habētes ad aquilonē. t ¶ Sin autem de auibus. Subiūgit d̄ holocauſto de auib⁹/ quod fiebat ſolum de turture vl̄ colūba. Sꝫ cum duo offerrēt: primo homo d̄ iſrael: ſecūdo ſacerdos. Quomodo ab homine offerebatur auicula/ tacet moyſes. Forte qꝛ eodem modo quo pec⁹: de quo modo iam p̄dictū ē: vnde nō oportet repeti. Vel forte tm̄ ſacerdoti ſcꝫ ad oſtiū atrij: quia q̄n aliq̄d offerebat̄ ad oſtium tabernaculi per manuū impoſitionem/ tunc dicebatur offerri domino: licet etiam ſacerdoti. Offerebatur autem pullus turturis vel columbe/ cui frangebat ſacerdos collum ſola manu: quia non licebat eleuare ferrū ſuper auem: ꝛ retorto collo ſub aſcella/ vngue cutem circa fracturā colli aperiebat: et fuſo ſanguine circa altaris crepidinē/ veſiculā gutturis ꝛ plumas ꝓijciebat ad orientem in loco ſecreto vbi cineres effundebantur. Et poſtea confractis aſcellis manu/ adolebat auem ſacerdos ſuper altare holocauſtū domino. Et hec erant que dicta ſunt holocauſta minora ꝛ ſimplicia quę voluntarie fiebant. Erant autem quedam maiora ꝛ ſactiora quodāmodo/ quadā neceſſitate: in quibus totum incendebatur pellis ꝛ fimus: de quibus infra dicetur. viij. Tamen quodammodo minus digna: quia ſuper altare non cremabantur.

Incipit liber Vaiikra: id eſt Leuiticus. ¶ Ca. I.

Vocauit
a autem moy/
b ſen ꝛ locut⁹
eſt ei domin⁹
c dē taberna/
culo teſtimo
nij/ dicens:
d Loquere fi/
e lijs iſrael: et dices ad eos:
f Homo qui obtulerit ex vo/
bis hoſtiā domino de peco
g ribus: id eſt dē bubus ꝛ oui/
bus/ offerens victimas: ſi ho
locauſtū fuerit eius oblatio
ac de armento/ maſculū ima
h culatum offeret ad oſtium ta
i bernaculi teſtimonij ad pla/
k candum ſibi dominū: Po/
netq; man⁹ ſuper caput ho/
ſtię/ et acceptabilis erit/ atq;
l in expiationē eius proficiēs.
m Immolabitq; vitulum corā
n domino/ et offerent filij aarō
ſacerdotis ſanguinē eius/ fū
dentes per altaris circuitum
quod eſt ante oſtiū taberna/
culi. Detractaq; pelle ho/
ſtię/ artus in fruſta ꝯcident:
et ſubijcient in altari ignem/
ſtrue lignorum ante poſita/
et membra que ceſa ſunt de/
ſuper ordinantes/ caput vi/
delicet ꝛ cuncta que adherēt
iecori/ inteſtinis ꝛ pedib⁹ lo/
tis aqua/ adolebitq; ea ſacer
o dos ſuper altare in holocau
p ſtum ꝛ ſuauē odorem domi/
q no. Or ſi dē pecoribus obla
r tio eſt/ de ouibus ſiue de ca/
pris holocauſtum annicu/
lum et abſq; macula offeret/
s immolabitq; ad latus altaris
quod reſpicit ad aquilonem
coram domino. Sanguinē
vero illius fundent ſuper al/
tare filij aaron per circuitū/
diuidentq; membra/ caput et
omnia que adherent iecori/ et
imponent ſuper ligna quib⁹
ſubijciendus eſt ignis. Inte
ſtina vero ꝛ pedes lauabunt
aqua/ ꝛ oblata omnia adole/
bit ſacerdos ſuper altare in
holocauſtum ꝛ odorem ſua/
t uiſſimū domino. Sin autē
de auibus holocauſti obla/
tio fuerit domino/ de turturi/
bus et pullis columbe offe/
ret eam ſacerdos ad altare/ ꝛ
retorto ad collū capite ac ru
pto vulneris loco/ decurre/
re faciet ſanguinē ſuper cre/
pidinē altaris: veſiculam ve
ro gutturis ꝛ plumas proij/
ciet prope altare ad orienta/
lem plagā/ in loco in quo ci
neres effundi ſolent. Cōfrin
getq; aſcellas eius/ ꝛ non ſe/
cabit/ nec ferro diuidet eam/
ꝛ adolebit ſuper altare lignis
igne ſuppoſito: Holocauſtū
eſt et oblatio ſuauiſſimi odo
ris domino.

Ca. II.

a Anima cū obtulerit ob
b latione ſacrificij dño/
ſimila erit eiꝰ oblatio:
c Fundetq; ſuper eam oleum/
d τ ponet thus/ac deferet ad fi
lios aaron ſacerdotes: Quoꝝ
e vnus tollet pugillū plenū ſi/
mile/τ olei ac totū thus/τ po
f net memoriale ſuper altare i
odorē ſuauiſſimū domino.
Quod autē reliquū fuerit de
ſacrificio/erit aaron τ filiorū
eius ſanctū ſactorū de obla/
tionibus domini. Cum autē
g obtuleris ſacrificiū coctū in
clibano/de ſimila panes ſcili
cet abſq; fermento conſpſos
h oleo: τ lagana azyma oleo li
i
k ta. Si oblatio tua fuerit de ſar
tagine ſimile cōſperſe oleo τ
abſq; fermēto/diuides eā mi
nutatī τ fūdes ſup oleū. Sin
l autē de craticula fuerit ſacri/
m ficiū/ eque ſimila oleo cōſp/
getur: quā offerens domino
trades manibus ſacerdotis.
Qui cū obtulerit eam/tollet
n memoriale de ſacrificio/τ ado
o lebit ſuper altare in odorē ſu
auitatis domino. Quicquid
p autē reliquū eſt/erit aaron et
filiorū eius/ſanctū ſanctorū
de oblationibus domini. Om
nis oblatio que offertur do/
mino/abſq; fermēto fiet/ nec
quicq; fermēti ac mellis ado
lebitur in ſacrificio domini.
q Primitias tm̄ eorū offeretis
et munera: ſuper altare vero
non ponentur in odorem ſu/
auitatis. Quicquid obtule/
r ris ſacrificij/ſale cōdies: nec
s auferes ſal federis dei tui de
ſacrificio tuo. In omī obla/
tiōe offeres ſal. Sin autē ob
t tuleris munus primitiarum
frugum tuarū dño/ de ſpicis
adhuc virentibus: torrebis
v eas igni: τ cōfringes in morē
farris: τ ſic offeres primitias
tuas dño/fūdēs ſup ea oleū/
τ thus ipones/qꝛ oblatio dñi
ē: de q̄ adolebit ſacerdos in
x memoriā muneris/partē far/
ris fracti et olei ac totū thus.

a Prima cū obtulerit. Expo. Ca. II. Poſtq; egit moyſes de holocauſtis: cōſequenter agē/dum eſt de ſacrificijs: Tamen vt liberius poſſet imo/rari circa ſacrificia/interſerit de ſimila/que erat oblatio paupe rum: τ de tribus generibus panū confectoꝝ ex ea/que offere bātur cū thure τ oleo.

Anime/ſm Ori geñ. intelligitur paup/ qui non poterat habe
A re p̄dicta: vel quelibet ꝓuata perſona: ſcd̄m Eſytiū. Tria enī pſo/ narū offerentiū gene/ ra erāt i lege. Priua/ ta perſona/ pnceps vl ſacerdos τ ſynagoga.

b Oblationē ſa/ crificij: impꝛoꝑe/cū ſit oblatio aridoꝝum. Vñ ſic: Oblatiōez ſa crificij .i. ſacrificiū/ qd̄ ē oblatio ꝓprie: ipꝛo prie ſacrificium.

c Super eam ole um: Et dicebat ſimi/ la oleata/oleo fermēta
B ta. d Et ponet thus: id eſt cū ea etiā accipiet thus ad offe/ rendum cum ſimila.

e Tollet pugillū. Tradunt hebrei non ſemper plenū pugillū offerri/ſed ꝓ quantita te ſimile minus pote/ rat offerri: in tantū q̄ īpleto pugillo oēs di/ gitos poterat apire ſa cerdos p̄ter medicū: τ illū tātillū qd̄ remane bat inter illū digitū et
C volā ſufficiebat offer ri. Joſephꝰ dicit vnā drachmā offerendā: reſiduū ſemper erat ſacerdotis. Thus vero totū offerebatur.

f Meoriale: vt offerēs habeat i meōria apud deū: τ apd̄ ſacerdotē i oꝛōibꝰ ſuis. g Obtuleris .i. offerre volueris. h Et lagana. Glo. Lagana panis ē latꝰ τ tenuis: τ ita dī i hiſtorijs. Et putāt qdā itelligi hūc panē/ſcꝫ panē coctū in aq̄/vt ſit tertiū genꝰ panis/a pane cocto i clibano/ τ cocto in craticula. Sed ſm litteram tm̄ tria panū genera videt pone/re moyſes: Panē coctū in clibano/in ſartagine/in craticula. i Oleo lita: ſupple offerre poterit. Lita dicit: nō cōſperſa: Que vo d̄ ſartagine offerūt/cōſpſa erāt oleo: Plꝰ eīn ē cōſpge re oleo q̄ linire oleo. k De ſartagine: id ē d̄ ſimila cocta in ſartagine: Et dicit ꝓprie laganū. l De craticula: ſacrificium ſupple fiat: id eſt de pane aſſato ſuper craticulam. Craticula eſt ferrum reticulatum/in quo leccatores panē co/quere conſueuerunt. m Eque: id eſt ſimila huius oblati/onis oleo conſpergetur vt p̄dicte oblatiōes. n Memo riale: id eſt aliquid in memoriā: vt deus ſcilicet habeat me/moriam offerentis. o Super altare .ſ. holocauſti: il/lud ſcilicet memoriale. p Reliquū: ab illo memoriali. q Primitias tm̄ eorum offeretis: ſacerdoti non do/mino. Vſq; huc egit de ſpontaneis oblatiōibus: Hic latēter interſerit de primitijs: que nō erant ſpontanee ſed neceſſarie. Sed hoc fecit ratione fermenti: de quo oportebat hic facere mentionem. r Sale condies: id ē in omī ſacrificio ſal pones. s Sal federis. Sal federis dicitur: quia non licebat pretergredi quin in omī ſacrificio poneret ſal. Et qa ſicut ſal cibum gratum τ acceptū facit: ita diſcretio que ſa/lis nomine ſignificatur: ſacrificiū noſtrum gratū τ accepta bile facit. Radulphꝰ dicit: Si recte offeras/τ recte nō diui das/peccaſti. Recte autem offertur/cū recta intentiōe qd̄ Geñ. 4.
agitur: ſed non recte diuiditur/ſi non hoc qd̄ pie agitur eti am ſubtiliter diſcer natur. Sanctoꝝ er/ go prouida diſcre/ tio/ dū ſollicite cir cūquaq; circumſpi cit: primo ne mala quelibet virtutis ſi/ militudine ſeducta: ſcd̄o ſuo loco cōſide/ rat/ ne bona icaute faciat. t Munꝰ primitiā. Tria ge nera p̄mitiarū offe/ rebant in lege. Pri mū in paſcha: et ſe/ cūdo die azymorū: .i. ſextadecima lūa: ad poſtulationē: id
eſt ad petendū tꝑs B
idoneū meſſibꝰ col/ ligendis et trituran dis. Offerebāt au/
tē tūc d̄ ſpicis no/ De conſecr.
uaꝝ frugū toſtis ig c. ſal.
ni τ manibus cōfri/ catis. Scd̄m genꝰ i pentecoſte/de no/ uis panibus fermē tatis/ad gratiarum actiōes ꝓ tpe con/ gruo meſſibus col/ ligendis dato. Ter tiū i ſcenophegia/ collectis frugibꝰ ad leuitarū ſuſtentati/ onē. He p̄mitie da bant ſacerdotibꝰ in domibus eoꝝ ex p̄/ cepto dñi/ ſic τ de/ cime: nihilo; ex eis offerebāt dño. Prime aūt τ ſecunde p̄ mitie offerebant ſacerdoti: quarū partem offerebat ſacer/dos ſup altare dño: τ erant voluntarie: τ ſponte oblate. De primis agitur hic ſm Eſytiū. Item nota q̄ Interliñ. Ori geñ. ſuper illud: Munus p̄mitiarū frugum: dicit/de p̄mis frugibus/ vt ſimila ſit recēs τ noua. Sed hec Glo. videtur contraria textui: quia Interliñ. videt velle qd̄ hic agat de ſecundis p̄mitijs: textus autē de p̄mis. Per h̄ aūt q̄ dicit de ſpicis adhuc virentibus: ſilr̄ Glo. marginalis Origeñ. videtur contraria textui/que dicit: ſecundo in loco p̄mitia/rum: id eſt de initijs frugū mandat oblatio/qd̄ in die pēte coſtes lex dei iuſſit fieri. Solutio. Reuera hic agit de pri/mis p̄mitijs/ſicut textus innuit. Ad id qd̄ p̄mo obijcit/ di cimus/q̄ duobꝰ modis ſimila accipitur: ſcilicet pro farina delicatiſſima: ſic accipitur ſupra vbi agitur de oblatiōe ſar taginis. Itē accipitur pro polenta/ſic accipitur hic. Vel poteſt dici vt ſimila ſit recens τ noua/quo ad partē ſacer/dotis. Sacerdos enim partem ſuā/que contingebat eū de ſpicis/cōminuebat in ſimilā: τ inde fiebant panes ad vſū ſuum. Ad ſecundū dicimus/q̄ hec dictio qd̄: ſimplicem fa cit relationem. Et eſt ſenſus. Secundo in loco primitiarū: id eſt de initijs frugum mandatur oblatio: qd̄ ſcilicet offer/ri p̄mitias in die pentecoſtes iuſſit lex fieri: nō de initijs fru gum: id eſt de ſpicis/ſed de panibus nouis. v In mo rē farris: cōfricando inter manus. x In memoriā: id ē in munus ad memoriā offerentium habendam.

Expoſitio Ca. III.

Q a Uod ſi hoſtia pacificorũ. Hic agitur de ho/
ſtia pacificoruz / que eſt de ſpontaneis oblationibus.
Pluraliter autẽ dicitur pacificoruz vbiqȝ: qꝛ vel fie/
bat pro pace habita ad deuz vel homines: ⁊ tunc erat in gra/
tiarumactionẽ: Uel ꝑ
pace habenda aut con
ſeruanda: ⁊ tunc vel in
A poſtulatiõez: vt liquet
ex Glo. Uel ſm quoſ
dam ideo: quia in hac
hoſtia ſuam habebat
partez deus / offerens
⁊ ſacerdos. Et ſic hec
hoſtia ſingulos pacifi
cabat: id ẽ ſingulis qḋ
Exo.29.b. ſuum erat reddebat.
Hoſtia vero ſalutaris
dicitur que pro ſalute
habita vel habẽda vel
conſeruanda offertur.
Fiebat autem hec ho
ſtia cum erat de ani/
malibus: de armento
aut de grege tm̃. De
auibus non fiebat: qȝ
aues non licebat diui/
dere in modo offeren/
ditaz ab homine ꝙ̃ a
B ſacerdote. Idez fiebat
oĩno cuz hoſtia holo/
cauſti. In hoc autem
erat differentia: quia ĩ
hoſtia holocauſti tãtũ
maſculinum aĩal offe/
rebatur: hic autẽ maſ/
culinũ ⁊ femininũ: Ibi
ãniculũ animal vel cir
ca ⁊ non ſupra annuz:
hic ⁊ anniculuz ⁊ grã/
diora / tamẽ immacu/
lata. Offeruntur autẽ
hec domino de armẽ/
to. Adeps vitalium:
qui triplex: ſcilicet cor
C dis / iecoris ⁊ epatis:
quez adipem retiacu/
lum dicimus: quia in/
uoluit ad modũ retꝭ:
⁊ adeps renũ. Hos tres adipes: ⁊ duoſ renes: ⁊ ilia ſiue lum
bos: ⁊ renunculos qui ſunt rotundi / offerebat ſacerdos ſuper
altare holocauſtorum: Eadẽ offerebantur domino de capra.
De oue vero etiam preter ꝑdicta offerebatur cauda integra:
Quã ſeptuaginta vocãt lumbũ: Pellis erat ſacerdotis qui of
ferebat hoſtiam domino. Item armus dexter / qui dicebatur
armus ſeparationis: Et pectus / qḋ dicebatur pectuſculũ ele/
uatiõis / vt dicet infra. vij. d. cedebant in vſus ſacerdotũ: ⁊ lin
gua cum faucibus / vt tradunt. Sed hoc in littera non legi/
tur: Forte quia pectori adherebat: nomine pectoris nõ opor
tuit eam ſpecialiter nominari. His veſcebatur ſacerdos in do
mo ſua cum vxoribus / liberis et familia ſua / tamen mundis:
Reliqua erant offerentiũ: ⁊ inde epulabantur coram domino
in locis ad hoc deputatꝭ in atrio: vel iuxta. Licebat etiam tã
ſacerdotibus ꝙ̃ alijs duobus diebus edere de his. Si qḋ ſu/
pererat in diem tertiuz / cremabatur. Et nota ꝙ nullũ animal
offerebatur vel in holocauſtum vel in ſacrificiũ ſine libamen/
tis ſuis. b Poneteꝗ manũ; tanꝙ̃ offerens deo: q̇ ẽ ca/
put omniũ / ⁊ transferens poteſtatẽ ſuam in alium. c In
introitu tabernaculi. ſuper altare holocauſtorũ ad latus
aquilonare. d Pinguedinis intrinſecus:

Id eſt adeps qui operit { Uitalia: id eſt cor. / Iecur ſiue epar / Renes ſiue ilia.

Eſt pinguedo { Super carnez / que dicit aruina in boue: lardus in porco. / Carni admixta / q̃ ꝓprie dr̃ pinguedo. / Que ẽ ĩ inteſtinis / q̃ ꝓp̃e adeps: Et diui/ dit vt prenotatũ ẽ.

e Siue maſcu
lũ obtulerit: in ho/
ſtiã pacificoꝝ. f Im
maculata: vtraqȝ ſci
licz ⁊ maſcul⁹ ⁊ femia.
g In veſtibulo:
id ẽ in atrio. h Ue
trẽ. Ueter appetit / re/
tinet / digerit / expellit:
Ita aĩa appetit ꝑ vim
ꝯcupiſcibilẽ / retinet ꝑ
memoriã: digerit per
rationabilẽ: expellit ꝑ
iraſcibilẽ. i Iuxta
vit. Eſyius: id ẽ iuxᷓ
ilia. k Cum renũ/
culis. Renes ⁊ renũ
culi / ꝙ̃uis aliud ⁊ aliḋ
ſint: Siquidem renes
ſũt poſteriora pecorꝭ:
id eſt lumbi: renũculi
vero ſub renib⁹ in adi/
pe latent: in ſignifica/ B
tione tñ plerumqȝ ni/
hil diſtant. l Im/
molabitqȝ: ſcȝ ſacer
dos. m Aruinã:
id ẽ adipem epatis.
n Nec adipẽ nec
ſanguinẽ oĩno co
medetis. Interliñ.
Oĩs rõ ⁊ ĩtellectus
animi / q̃ ſanguis ſigni
ficat / ſũt d̃o ꝯſecrãda. ĩ.4.d.
Aĩa eñ ĩ ſanguine ẽ:
qꝛ ĩ rõne ⁊ ĩtellectu vi
ta aĩe ꝯſiſtit: ſicut vita
corpis in ſãguine. ĩfra
xvij. c. Aĩa ĩ ſãguie ẽ:
id ẽ vita corpis / nõ ipe
ſpũs rõnal'. Itẽ nota
ꝙ in comedere duo ĩ/
telligũt: ſcȝ ĩcorpatio ⁊ deſtructio. Per adipẽ ĩtelligit cordis
delectatio. Eſt igit ſenſ⁹: Adipem nõ comedetꝭ. i. delectatio/
nẽ cordis vob nõ aſſumetꝭ: nec eã deſtruetꝭ: ſȝ cui debet reſer
uabitꝭ: id eſt deo. Uñ Pš. Delectare in domino ⁊ dabit tibi Pš.36.
petitiones cordis tui. Per ſanguinẽ intelligit vitalitas: id eſt
eterne vite opatio / quã nõ debes comedere: id ẽ tibi aſſume/
re / ſed deo qui eã tibi cõfert. Eſa. xxvj. c. Oĩa opera noſtra
operatus es in nobis domine. Phil'. ij. b. Qui operat in no/
bis velle ⁊ poſſe. Pš. Non nobis domine non nobis: ſed no Pš.113.
mini tuo da gloriã. Iob. xxxj. c. Si vidi ſolem cum fulgeret
⁊ lunam incedentẽ clare / ⁊ oſculatus ſũ manũ meã / que eſt ini
quitas maxima / ⁊ negatio contra deũ altiſſimũ. Sol eſt bona
opa: lũa fama ex ip̃o bono ope. Oſculari manũ / ſibi attribue/
re. q. d. Si mihi attribui bonũ op⁹ vel famã: ex eo ꝙ ẽ iniqui/
tas maxima: male accidat mihi. Item nota ꝙ ſm Andreaz:
animalium que immolari poſſunt deo / vt bouis / ouis / capre /
et huiuſmodi: adipem comedere non licebat: nec in aliquẽ vſũ
communẽ habere. Animaliũ vero mundorum que tamẽ do/
mino offerri non licet / vt ceruorũ ⁊ huiuſmodi / adipez licebat
comedere: Mortui ⁊ a beſtia capti animalis adipem in va/
rios vſus habebant iudei / ſed non comedebant.

Ca. III.

a Q Uod ſi hoſtia pacifi/
corũ fuerit eius obla/
tio / ⁊ de bubus volu/
erit offerre marẽ ſiue feminã /
imaculatã offeret coram do/
b mino. Poneteꝗ manũ ſuper
caput victime ſue / que imo/
c labitur in introitu tabernacu
li teſtimonij: Fundenteꝗ filij
aaron ſacerdotis ſanguinez
per circũitũ altaris / ⁊ offerẽt
de hoſtia pacificorũ in obla/
tionẽ domino: adipem q̇ ope
d rit vitalia: ⁊ quicq̇d pinguẽ/
dinis intrinſecus ẽ / duos re/
nes cuz adipe quo teguntur
ilia: ⁊ reticulũ iecoris cum re
nũculis: adolebuntqȝ ea ſu/
per altare in holocauſtum li/
gnis igne ſuppoſito in obla/
tionem ſuauiſſimi odoris do
mino. Si vero de ouibus fu
erit eius oblatio ⁊ pacificoꝝ
e hoſtia / ſiue maſculuz ſiue fe/
f minã obtulerit / immaculata
erunt omnia. Si agnuz ob/
tulerit coraz domino: ponet
manũ ſuam ſuper caput vi/
ctime ſue que immolabitur
g in veſtibulo tabernaculi teſti
monij. Fundenteꝗ filij aarõ
ſanguinem eius per altaris
circũitũ / et offerẽt de pacifi/
corũ hoſtia ſacrificiuz domi/
no: adipem ⁊ caudam totam
cum renibus et pinguedine
h que operit vẽtrem atqȝ vni
uerſa vitalia / ⁊ vtrũqȝ renun
i culũ cũ adipe qui ẽ iuxtã vi/
talia: reticulũqȝ iecoris cum
k renunculis / ⁊ adolebit ea ſa/
cerdos ſuper altare in pabu
lum ignis et oblationis do/
mini. Si capra fuerit ei⁹ ob/
latio et obtulerit eam domi/
no / ponet manũ ſuam ſuper
l caput eius / immolabitqȝ eaz
in introitu tabnaculi teſtimo
nij: Et fundẽt filij aaron ſan
guinẽ ei⁹ ſup altarꝭ circũitũ:
tollenteꝗ ex ea in paſtũ ignis
dñici adipẽ qui operit vẽtrẽ
et qui tegit vniuerſa vitalia /
duos renũculos cũ reticulo
m q̇ eſt ſup eoſ iuxᷓ ilia / ⁊ aruinã
iecorꝭ cũ renũculꝭ: adolebitqȝ
ea ſacerdos ſup altare in ali/
moniã ignis ⁊ ſuauiſſimi odo
ris. Oĩs adeps dñi erit iure
ꝑpetuo ĩ generatiõib⁹ ⁊ cũctꝭ
n hitaculis vr̃is: nẽc adipẽ nec
ſanguinẽ oĩno comedetis.

Locutusq3 ē dñs. Hucusq3 ¶ Expo. Ca. IIII. b egit ď oblatōib⁹ volūtarijs: nūc de nccarijs ⁊ debitis incipit agere: id est de hostijs pro peccato/ dicens: a ¶ Anima cum peccauerit: id est homo quicūq3 siue sacerdos/ siue pnceps/ siue puata persona: scilicet aliquis de plebe. Et postea exequit de singulis per ordinē ⁊ diuisim: ⁊ primo de

A hostia sacerdotis pro peccato sacerdotis. b ¶ Per ignorātiā: Ergo ignorātia ē peccatū. Non sequit: sed occasio vel causa peccati. Anima eñ ignorans multa facit/ que si cognosceret nullo mo

De voto. c. magne. do faceret. Item nota q̃ sm̃ Esytiū/ hec determīatio/ per ignorā

ā. 1. b. ā. 3. a. tiā: refertur ad q̃ttuor psonas q̃ sequūt: secūdū ad duo vltima tm̄: veruz tamen est quod ad tres vltimas refertur. c ¶ Ut non fierent: vel de his que pcepit vt fierent/ omiserit: In his eñ duobus consistit omne peccatum.

B d ¶ Quippiam. Aposiopisis est: id est defectus sermonis. Unde supplendum est sic/ faciet que sequūtur. e ¶ Si sacerdos. Ecce qd̃ generaliter dixerat/ stati per partes explicat dicens: Si sacerdos qui vnctus est. f ¶ Unctus: caput ⁊ man⁹: ppter quod magis debet se cohibere a peccato: Et si peccauerit grauius peccat. Bene autem dicitur q̃ est vnctus/ quia multi erāt de leuitis qui non erāt vncti ppt̄ aliquā maculam carnalem: de q̃bus non agitur hic. g ¶ Peccaue. omittendo vel transgrediēdo/ vl' peccatū subditi

C nō corrigendo. Unde subdit: h ¶ Delinq̄re fa. po. nō corrigendo/ vel malo exēplo/ vel verbo/ vel aliq̄ alio mō populū ad peccatū puocando. Et hoc qd̃ dicit: delinquere faciēs/ generale est scilicet ad omnes sacerdotes pertinens/ siue vnctus siue non: quia peccatū sacerdotis cuiuslibet magis trahitur ī exemplū. Hebrei habēt/ Si sacerdos qui vnctus ē peccauerit ad culpam: id est ita aperte ⁊ viliter vt populus (quod valde indecens est) tūc tnq3 offerebat quod seq̄t. Et nota historiā: Occiso vitulo sacerdos hauriens sanguinē/ inferebat illum in tabernaculū: et intingens in eo digitū/ aspergebat septies contra velū sanctuarij. Et de eodē sanguine ponebat super quattuor cornua altaris incensi. ⁊ postea egrediens tabernaculū: reliquū sanguinem fundebat circa crepidinē altaris holocausti: ⁊ omnē adipē cū renib⁹ ⁊ renūculis sup illud adolebat. Pelles ⁊ oēs carnes cū fimo efferebat extra castra/ in locū mundū vbi cineres solent effundi/ ⁊ incēdebat oīa sup struē lignoꝝ. i ¶ Coram dño: id ē ad latus altaris/ vt s̄. k ¶ Tā eū: scilicet adipem. l ¶ Pellem vero. Posita ꝯueniētia int̄ vitulū oblatū spōtanee ⁊ vitulū oblatū p pctō sacerdotis: ponit differētiā dicēs: Pellē ṽo ⁊c. m ¶ Q2 si ois t. Scdo agit ď hostia p pctō synagoge/ dicēs: Si ois turba p ig̃rantiā fecerit aliq̃d ꝯtra mādatū dñi/ offerebant seniores ꝓ p̄li vitulū ad ostiū tabernacl'i/ p man⁹ impositionē: Et fiebat ď hoc vitulo sicut de priori p pctō sacerdotis: ⁊ orāte sacerdote p eis ꝓpiti⁹ fiebat eis dñs. In duob⁹ aūt inuenit differētia inter peccatū sacerdotis ⁊ synagoge. Prio/ q2 sacerdos nō dz peccare p ignorantiā: Nō eñ licet ei ignorare mādata dñi. Uñ Malach. ij. b. Labia sacerdotis custodiunt sciam. j. Pet. iij. c. Parati reddere rōnez oī poscēti de ea q̃ ī nobis ē fide ⁊ spe. Scdo

B q2 nō legit aliq̃s orare p sacerdote. Scptū ē eni Eccl. xij. c. Si ꝑcussus fuerit incātator q̃s medebit ei: De his duob⁹ sacrificijs: id ē de vitulo p pctō sacerdotis ⁊ p pctō synagoge/ nihil erat sacerdotū/ s3 totū dño cremabat: Et erat general' regula: q2 aīal de cui⁹ sāguine ferebat ī sactuariū/ nihil licebat ex eo remanere: nec aliq̃d ex

ā. 3. d. eo sup altare cremabatur/ nisi triplex adeps cū renib⁹ ⁊ renūcul' suis. Et ī h̄ differūt hec duo sacrificia a salutarib⁹ sacrificijs ⁊ pacificis supra posit'. Itē ī

E mō offerendi ⁊ nūero sacerdotū offerētium. De carnib⁹ eni holocausti salutaris fiebāt nouē ptes: q̃s sup altare pōebāt nouē sacerdotes/ q̃sq3 suā: ⁊ vn⁹ sol⁹ offerebat simil' q̃ttuor: sc3 caput/ pedes/ iecur ⁊ intestina lota in aq̄. Alij duo sanguinē offerebāt: ⁊ ita oēs simul erāt duodecim. In his duob⁹ holocaustis de q̃b⁹ agit hic/ vn⁹ sacerdos totū faciebat. n ¶ Si peccauerit prin. Tertio agit de pctō pncipis: ⁊ est sūma: Cū peccauerit pnceps p ig̃rātiā/ offerebat hircū p pctō suo: Prio ad ostiū atrij: Scdo ad ostiū tabnacl'i: Quo imolato a sacerdote/ tingebat sacerdos digitū in sanguine/ q̃ tāgebat cornua altaris holocaustoꝝ: reliquū fundēs ad basim ei⁹/ ⁊ adolebat adipē totū: ⁊ renes ⁊ renūculos sup altare: Reliq̄ oīa erāt sacerdotis. Sed q2 erat hostia p pctō et sāguine eius cornua altaris holocaustoꝝ tincta/ sancte erāt carnes eius: et sanctificabant quecūq3 tangebāt in genere suo/ vt caro carnē/ ⁊ simila similam/ panis panē. Et non vescebat illis nisi sacerdos vnct⁹/ ⁊ nō nisi ī loco sctō: neq3 nisi eadē die q̃ offerebāt.

Locutusq3 ¶ Ca. IIII.
ē dñs ad moysen/ dicēs: Loq̄re filijs israel:
a b Aīa cū peccauerit per ignorantiam/ ⁊ de vniuersis man
datis domini que pcepit vt
c non fierent quippiaz fecerit:
d e f si sacerdos qui ē vnctus pec
g h cauerit/ delinquere faciēs populum/ offeret p peccato suo vitulum immaculatū domino: Et adducet illuz ad ostiū
i tabernaculi testimonij corā3 domino: ponetq3 manuz super caput eius: et immolabit euz domino. Hauriet quoq3 de sanguine vituli/ inferēs illum in tabernaculū testimonij. Cūq3 intinxerit digitū in sanguinem/ asperget eum septies coram domino contra velum sanctuarij: ponetq3 ď eodē sanguine super cornua altaris thymiamatis gratissimi domino/ quod est ī tabernaculo testimonij. Omnem autem reliquū sanguinē fundet in basim altaris holocausti in introitu tabernaculi: Et adipem vituli offeret p pec
k cato: tām eū qui operit vitalia/ q̃3 omnia que intrinsecus sūt. Duos renūculos et reticulum quod ē super eos iuxta ilia/ ⁊ adipem iecoris cum renūculis/ sicut offertur ď vitulo hostie pacificorū: ⁊ adolebit ea super altare holocau
l sti. Pellez vero ⁊ omes carnes cum capite ⁊ pedibus et intestinis et fimo et reliq̄ corpore efferet extra castra in locum mundū vbi cineres effūdi solent/ incēdetq3 ea sup lignorum struem/ que in loco effusorū cinerum cremabun
m tur. Q2 si ōmis turba filiorū israel ignorauerit: ⁊ per imperitiam fecerit quod cōtra mādatū domini est/ et postea intellexerit peccatū suum/ offeret vitulum pro peccato suo. Adducetq3 eum ad ostiū tabernaculi/ ⁊ ponent seniores populi manus sup caput ei⁹ corā domino. Immolatoq3 vitulo in conspecto domini/ inferet sacerdos qui vnctus est/ de sanguine eius in tabernaculū testimonij: tincto digito aspergens septies cōtra velum: Ponetq3 de eodem sanguine in cornibus altaris quod est coram domino ī tabernaculo testimonij. Reliquū autem sanguinem fūdet iuxta basim altaris holocaustorum/ quod ē in ostio tabernaculi testimonij. Omnēq3 eius adipem tollet et adolebit sup altare: Sic faciens et de h̄ vitulo quō fecit ⁊ pri⁹: ⁊ rogante p eis sacerdote/ ppiti⁹ erit dñs. Ipm aūt vitulū efferet extra castra/ atq3 comburet sicut et priorē vituluz: quia pro peccato est multitu
n dinis. Si peccauerit pnceps

Si quid reſiduũ erat/igne cõburebat. Si veſtis polluebat ſã guine huiꝰ hoſtię/abluebat/vt nullũ remaneret in ea ſãguinis veſtigiũ: alioquin vrebatur: Vas teſteũ in quo coquebatur caro/ſtatim frangebat: ęreum confricabatur et lauabat aqua. Item nota ꝙ princeps iſte Exo. xviij. d. dicit chiliarchꝰ: id eſt qui eſt princeps ſuper mille. Dicitur etiã princeps aliquis maior: qui ẽ tamẽ ſub chiliarcho/vt tribunꝰ/vel centurio/vel quinquagenarius/vel decanꝰ. Itẽ nota qđ dicit Joſephꝰ: grauiſſime peccant principes/quos moleſ & magnitudo rerum gerendarũ mediocriter malos eſſe non ſinit/quorũ etiam error trahitur in exemplum. a ¶ E pluribus: id eſt de cõmunibus peccatis: qđ in eo maius eſt ꝙ̄ in priuata perſona.

F b ¶ Prohibetur: vel omiſerit quod fieri p̄cipitur. c ¶ Hircum: quia ſimilis ei in hoc eſt ꝙ princeps eſt caprarum. Nota vbi nos habemus hircum/ſeptuaginta habent chimaron/quod eſt nomen grecum: latine do chimarꝰ. Chimara ſunt fetꝰ caprarum grandiuſculi/qui ĩ hyeme naſcunt. Pariunt enĩ capre bis in illa regiõe/ſic ĩ meſopotamia/ĩ hyeme ſcilicet & eſtate. Chimarum ergo offert princeps pro peccato ſuo: quia grauiuſ peccat ꝙ̄ priuata perſona: vnde ei olidũ & fetidum animal offerri precipitur: cuius peccatũ magis fetet. d ¶ Cũqꝫ immolauerit: ſcilicet ſacerdos. e ¶ In loco: ante introitũ tabernaculi iuxta altare holocauſtoꝝ. f ¶ Corã domino. Interlin. in beneplacito domini. g ¶ Fieri ſolet: Totũ reliquũ remanebit ſacerdotibus ad eſum: Quod inde patet: quia de ſacrificio principis non eſt p̄ceptũ vt aliqua pars cremaret extra caſtra/ſicut de ſacrificio ſacerdotis & ſynagoge dictum ẽ. Si autem non cremabatur/conſtat ꝙ alicubi & alicui. Or autem de ſacrificio pro peccato nõ licebat edere niſi ſacerdotibꝰ/certum eſt Oſee. iiij. b. Peccata populi mei comedent/& ad iniquitatem ſubleuabunt animas eorum. h ¶ Or ſi peccauerit anima per ignorantiam &c. Quarto loco agitur de hoſtia pro peccato anime: id eſt alicuius priuate perſone que offerre p̄cipitur capram immaculatam vel agnum. Et fiebat de hac hoſtia eodem modo quo de hoſtia principis. Si autem non poterat habere pecus/offerebat duos pullos turturis vel columbe: quorũ alter offerebatur domino in holocauſtum: alter erat ſacerdotũ: cuius tamẽ ſanguis ad baſim altaris holocauſti diſtillabatur: quia pro peccato erat. Qđ ſi nec auiculas poterat inuenire/offerebat ſimilam decimã partem ephi: Nec mittebant in eam oleum vel thus: quia p̄ peccato erat. Cuiꝰ memoriale adolebat ſacerdos ſup altare holocauſti: Reliquũ ꝟo ſacerdos habebat in munere. i ¶ De

a et fecerit vnũ e plũribus per ignorantiã quod domini le-
b ge p̄hibẽtur/ & poſtea intelle xerit peccatum ſuum/ offeret
c hoſtiam domino hircũm de capris immaculatum/ponetqꝫ manum ſuam ſuper caput
d eius. Cũqꝫ immõlauerit eũ
e in lõco vbi ſolet mactari ho-
f locauſtum cõrã domino/qꝛ pro peccato eſt/tinget ſacerdos digitum in ſanguine hoſtie pro peccato/tãgens cornua altaris holocauſti: et reliquũ fundens ad baſim eiꝰ: Adipẽ vero adolebit ſupra ſicut in victimis pacificorũ
g fierĩ ſolet: Rogabitqꝫ p̄ eo ſacerdos & pro peccato eius: &
h dimittet ei. Or ſi peccãuerit
i anima per ignorantiã de põpulo terre vt faciat quicꝙ̄ ex
k his que dõmini lege p̄hibentur atqꝫ delinquat/& cognouerit peccatũ ſuum/offeret caprã immaculatã/ponetqꝫ manũ ſuper caput hoſtie q̄ pro peccato eſt/& immolabit
l eãm in loco holocauſti. Tolletqꝫ ſacerdos de ſanguine i digito ſuo & tangens cornua altaris holocauſti: reliquũ fundet ad baſem eius: Omẽ autem adipem auferẽs/ſicut auferri ſolet de victimis pacificorũ/adolebit ſuper altare in odorem ſuauitatis do-
m n mino: rõgabitqꝫ prõ eo/& di-
o mittetur ei. Sin ãutẽ de peco
p ribus õbtulerit victimã pro
q peccato: ouẽm ſcilicet immaculatam: ponet manũ ſupra
r caput eius: et immõlabit eã in loco vbi ſolent cędi holocauſtorũ hoſtię. Sumetqꝫ ſacerdos de ſanguine eius digito ſuo: & tangẽs cornua altaris holocauſti/ reliquũ fundet ad baſim eius. Omnem quoqꝫ adipem auferens/ſicut auferri ſolet adeps q̇ im-
s molat pro pacificĩ: & crẽma-
t v bit ſuper altare incẽnſum domini: rogabitqꝫ pro eo et pro pctõ eiꝰ & dimittet illi. Ca. V.
x y z Si pẽccauerit aĩa ẽt ãudierit vocem iurãtis/
a b teſtiſqꝫ fuerit ꝙ aũt ipe
c d vidit/aũt ꝯſciꝰ ẽ: niſi indicã-
e uerit/põrtabit iniq̇tatẽ ſuã.

populo terre. Glo. Anima non eſt de populo terre/que nihil habet cũ terra: que in celis conuerſatur. Phil. iij. d. Noſtra conuerſatio in celis eſt. k ¶ Domini lege prohibẽtur. q. d. In veteri lege dicitur: Qui peccauerit trãſgrediẽs vnũ de mãdatis domini/ offerat & dimittetur ei: In nouo vero dicitur: Qui in vno offendit/omniũ reus ẽ. Et huius ratio eſt: quia in nouo teſtamẽto promittuntur eterna/que pro vno ſicut pro omnibus amittuntur: In veteri vero teſtamento p̄mittuntur temporalia/que etiam magnis peccatoribus conceduntur. Jac. 2. b. l ¶ Eã ĩ loco holocauſti: .i. ĩ loco vbi ĩmolatur holocauſtũ. Vñ Interlin. dic: In loco holocauſti/vt ſuſcipiat q̄ſi ĩ holocauſtũ. Et bñ dic/q̄ſi: Nõ ei erat holocauſtũ ſed ſacrificiũ/ qꝛ ſacerdos inde partẽ habebat/qui pctã pp̄li comedebat. m ¶ Rogabitqꝫ. ſ. ſacerdos. n ¶ Pro eo: ſcilicet qui obtulit. p ¶ Obtulerit: id eſt offerre voluerit. q ¶ Ouẽ: & non capram: que eſt maioris p̄cij. r ¶ Immolabit: ſacerdos. o ¶ Sin autem de pecoribꝰ. Crederet aliquis ꝙ p̄uata perſona non poſſet offerre p̄ peccato ſuo niſi capram: ideo oſtendit moyſes ꝙ et ouem poterat offerre: quia per ſimplicitatẽ ſepe peccãt qui hmõi ſunt. Sed nonne capra de pecoribꝰ eſt/ſicut & ouis? Conſtat ꝙ ſic. Quid eſt ergo quod dicit: Sin autẽ de pecoribꝰ? Ideo ſic lege: Sin autẽ de pecoribus: ſupple aliam voluerit offerre victimã ꝙ̄ capram/offerat ouem immaculatã. s ¶ Cremabũt: ſacerdotes minores adipem illũ. Vel: Cremabit: ſacerdos ipſe q̇ immolauit. t ¶ Super altare: holocauſti. v ¶ Incẽſũ: id ẽ cõbuſtũ ad honorẽ dñi. ¶ Expo. Ca. V.

G

A

Si peccauerit anima &c. Cum ſupra actũ ſit generaliter d̄ peccato: q̄re modo repetunt hec tria genera peccatorum? Solutio. Supra actũ eſt de peccato hominis delinquentis per ſe: hic de peccato hominis p̄ alium. Item nota offerentiũ pro peccato ſupra quattuor genera perſonarũ diſtinxit: hic autem tria genera peccatorũ conſequenter diſtinguit: id eſt periurium tacitum: morticini tactum/periurium manifeſtum: oſtendens in fine capituli qđ ſacrificium ſit pro huiuſmodi offerendũ. Et primo agit de periurio tacito. Si peccauerit aĩa: id ẽ quilibet hõ: y ¶ Et pro ideſt. z ¶ Et audierit vocem iurantis: id eſt adiurantis ſe/vt veritati atteſtetur. a ¶ Teſtiſqꝫ fuerit: id eſt veritatem nouerit: ita: b ¶ Or aut ipe vidit: illud ſuper quo queritur eius teſtimoniũ. c ¶ Aut conſcius eſt: id eſt ei ab eo q̇ peccauit dictũ ẽ vel cõmiſſum: Tunc: d ¶ Niſi indicauerit: ipſã veritatẽ: e ¶ Portabit iniquitatẽ: .i. punietur p̄ pctõ illo. De hac expoſitiõe nulla Glo. ponit h.

Aliter exponit ſic de periurio tacito: Si peccauerit ani
ma: in furto vel alio quolibet peccato occulto: et iurare vo/
luerit ſe non feciſſe. Et audierit: ſcilicet aliquis. Vocem
iurantis: falſum. Teſtiſq́ȝ fuerit: id eſt illud quod iura/
tur/falſum eſſe nouerit: ⁊ quomodo nouerit/oſtendit.
Or aut ipſe vidit:
id eſt proprijs ocu/
lis aſpexit. Aut con
ſcius eſt: id eſt alio
modo cognouit: quia
ille dixit ei: vel alius q́
vidit: Tunc: Niſi in
dicauerit: quod ille
ſcilicet iurauit falſum:
Portabit iniqui/
tatem. Scd̄m hanc
expoſitionem querit
Aug᷑: an debeat pro/
dere illū an tacere: Si
tacet veritateȝ/peccat
B mortaliter: ſi ꝓdit/ſta
tim iudex ſuſpēdet eū:
⁊ ita reus erit homici/
dij. Et reſpondet Au/
guſtinus ꝙ non debet
iudici indicare qui ſu/
ſpenderet eum: ſed illi
qui poteſt prodeſſe et
non obeſſe: vt ſacerdo
ti vel matri vel patri:
Sȝ non eſt hoc prode
re/ſed emendare. Qȯ
ſi non faceret/homici
ꝑ.12.d. dij ſpiritualis reus eſ/
ſet/iuxta Aug᷑. q́ alibi
dicit: Qui ꝓuocat ho
minem ad periurium/
homicidam vincit/no
cendo ſcilicet anime: q̄
ē dignior pars hominis.

a Anima que tetigerit aliquid
immundum/ſiue quod occi/
ſū a beſtia eſt: aut per ſe mor
tuuȝ/vel quodlibet aliud re/
b ptile/et oblita fuerit immun/
c dicie ſue/rea ē/⁊ deliquit: Et
d ſi tetigerit quicq́ȝ de immun
dicia hominis iuxta omnem
e impuritatem qua pollui ſo/
let/oblitaq́ȝ cognouerit po/
f ſtea/ſubiacebit delicto. Ani
g ma que iurauerit et protule/
h rit labijs ſuis/ vt vl' male q̄d
faceret vel bene: et idipſum
i iuramento ⁊ ſermone firma/
k uerit/oblitaq́ȝ poſtea intelle/
l xerit delictum ſuum: agat pe
nitentiam pro peccato/⁊ offe
rat agnū de gregibus ſiue ca
pram: orabitq́ȝ pro ea ſacer/
dos ⁊ ꝓ peccatis eius. Sin
autem non potuerit offerre
m pecus/offerat duos turtures
vel duos pullos columba/
n rum domino: vnum pro pec
cato/ et alterum in holocau
o ſtum: dabitq́ȝ eos ſacerdo/
p ti. Qui primuȝ offerens pro
q peccato/retorquebit caput
eius ad pennulas/ita vt col/
lo adhereat/ et non penitus
abrumpatur: et aſperget de
ſanguine eius parietem al/
r taris. Quicquid autem re/
liquum fuerit/faciet diſtilla/
re ad fundamentum eius:
quia pro peccato eſt. Alte/
rum vero in holocauſtū ado
lebit vt fieri ſolet: rogabitq́ȝ
pro eo ſacerdos ⁊ pro pecca
to eius: et dimittetur ei. Or
s ſi nō quiuerit manus ei⁹ of/
ferre duos turtures/aut du/
os pullos columbarum/of/
feret ꝓ peccato ſuo ſimile ꝑ/
tem ephi decimam. Nō mit/
tet in eā oleum/nec thur' ali/
q̄d īponet: quia ꝓ peccato ē:

quod nō ante. Et eſt ſumma talis: Quedā animalia erant im/
munda in lege: id eſt ſm̄ legem: ſcilicet captum a beſtia: mor/
tuū per ſe: quodlibet reptile: Si quis tetigerit aliquod horū/
reus eſt/⁊ debet purgari: nec excuſat aliqua ignorantia. Itē
aliqua ſūt īmunda caſu/nō ſemper/ſed aliquando: vt hō quā/
do patitur fluxum ſe/
minis/et in menſtruis
mulier: ſi q̄s ꝑ ignorā
tiā tetigerit eū vel eā/
qui nō poterat diſcer/
nere eius immūdiciā:
excuſatur per ignoran
tiam: nec eſt reus/do/
nec cognouerit ſe teti/
giſſe talem. Secundo
exponitur: cuȝ primo
dicitur: Anima que te
tigerit ⁊c̄. notatur ig/
norantia immundicie
eē peccatum: Et ē ſen
ſus in ſumma/ ꝙ igno
rantia īmundicie pec/
catum eſt. Secundo/
cum dicitur: Si teti/
gerit ⁊c̄. innuitur etiaȝ
ipſe tactus rei immun
de eſſe peccatum: Et
eſt ſenſus in ſumma/ꝙ
ignorantia immūdicie
⁊ ipſe tact⁹/peccatū ē.
Scd̄m Andreā: ꝑmo
rephendit domin⁹ ob/
liuionē tactus rei im/
munde: Secūdo ipſū
opus obliuionis: id ē
ꝙ non ſeruauit mun/
dationem/ex eo ꝙ te/
tigit īmundū (Verbi
causa) Qui tetigerit C

Tertio exponit ſic. Si peccaue
rit anima ⁊c̄. id eſt peccati arguitur falſo: id ē ſi aliquis in/
nocens accuſetur/⁊ alius ſciat eum eſſe innocentem/reus eſt/
niſi atteſtetur innocētie ſue: ſi ſuper hoc fuerit requiſitus. Et
ſubdit penam pro tali peccato. Similiter ſi aliquis/reus eſt:
⁊ adiuratus aliquis qui vidit/nō vult dicere veritateȝ: ſcit au
tem: ſi tacuerit/reatum ꝯtrahit. Vñ Prouer. xxix. d. Qui ꝑ/
titur cum fure/animaȝ ſuam odit/adiurantem audit/⁊ non in/
dicat. Iniquitatē ſuam: ſubibit penaȝ pro hac iniquitate.
a Aīa que tetigerit. Ioh. iij. b. Filius hoīs nō venit vt
iudicet mundū: ſȝ vt ſaluet mūd⁹ ꝑ ipſm̄. Iō ī iudicādis reis/
ſola humane vtilitatis ratio habenda eſt/vt qȯ vtilius huma
ne neceſſitati iudicaueris: ſcilicet aut accuſare reos/ et reatus
eorū prodere: aut certe ad tempus diſſimulare/⁊ morbū eius
pia longanimitate portare: Hoc facias. Quod ſi alienum
peccatum ea intentione diſſimulaueris/quaſi faueas ei/ nō vt
correctioni eius congruum tempus inquiras/ omni tempore
reprehenſibilis es. Inde eſt quod dicitur hic: Anima que te/
tigerit. Et exponitur dupliciter. Primo ſic: Si tetigerit ani/
ma: id eſt homo quilibet/animal immundū. Et poſtea diſtin
guit tria genera animalium immundorū: ſcilicet quod occiſū
eſt a beſtia: aut per ſe mortuum: aut quodlibet aliud reptile.
Si anima inquaȝ aliquod horum tetigerit: b Et obli/
ta fuerit: id eſt ignoranter hoc fecerit: c Rea erit: id
eſt ignorantia non excuſat eam. Determinatuȝ eſt enim in le/
ge infra. xj. que animalia ſint immunda. Et ignorantia iuris
neminem excuſat. d Et ſi tetigerit quicq́ȝ de im/
mundicia hominis: id eſt ſi tetigerit hominem immūdū/
ſcilicet ſeminifluuȝ/et huiuſmodi: et oblita: id eſt prius igno/
rans deinde cognouerit: Rea erit: id eſt poſt cognitioneȝ im/
mundicie erit rea: id eſt obnoxia pene: ⁊ indiget tunc purgari

immundum: ⁊ per incuriam ſuam oblitus eſt immundicie/ri
tum mundationis non ſeruat: talis reus eſt ⁊ īmundus. Hoc
primo reprehenditur. Item ſi poſt obliuionem reminiſcitur
īmundicie. e Pollui ſolet: id eſt ſm̄ legem pollutus
iudicari. f Subiacebit delicto: eo ꝙ mundationem
ſuam non ſeruauit: et eget purgari ſacrificio. g Anima
que iurauerit. Supra de periurio tacito: modo de voto la
bijs diſtincto: De quo Ps. Reddam tibi vota mea que di/
ſtinxerunt labia mea. Ps. 65. h Vel male quid fecerit: id eſt
facere vellet. Iteȝ Eſytius: In quibus maius peccatum eſt/
quando is qui bene promiſit facere/mentitur: aut qui male iu
rauit/⁊ veritatem dicit: quod et herodes. i Iuramen/
to ⁊ ſermone: id eſt ſermone iuratorio. k Oblitaq́ȝ.
Interlin̄. prius ignorans ſcilicet ꝙ male iurauerit ſiue fecerit
ſiue non: vel ꝙ bonū iurauerit ⁊ non fecerit. l Delictuȝ
ſuū. Interlin̄. in oībus que dicta ſunt: id eſt in tribus: cum
ſcilicet non indicat iurantem falſum: ⁊ cum tangit immundū:
et cum iurat ore falſuȝ. m Pecus offerat. Interlin̄.
agnam vel capram. n Vnū pro peccato: qui erit ſa/
cerdotis. Interlin̄. pro emundatione peccati: Vel Pro eo
o Dabit eos: tunc planuȝ eſt: id eſt illos duos dabit ſa/
cerdoti pro eo: id eſt pro pecude quā nō poteſt inuenire. Vel
pro eo: id eſt pro peccato. p Primum: id eſt vnum.
q Pro peccato: illius qui obtulit: r Reliquū: de
ſanguine illo: ſcȝ qui ſacerdotis erat. s Or ſi non qui/
uerit. Querit Aug᷑: vtrum exceptio iſta intelligenda ſit in
oībus predictis/ex quo incepit diſtinguere diuerſitatem of
ferētiū/dicēs: Si peccauerit ſacerdoſ: ſi ſynagoga: ſi ꝑnceps:
an tm̄ intelligendū ſit in trib⁹ p̄dictis peccatis: id eſt periurio
tacito: tacto morticino ⁊ ꝑiurio manifeſto. Si primū/abſonū
videt dicere ꝙ ſacerdos aut ſynagoga aut ꝑnceps nō poſſit

habere pecudem/aut auiculas. Item ſi in oībus accipitur hec exceptio/quare in his potius eſt peccatū? Si ſecundū:id eſt ſi in his tribus tm̄ peccatis intelligit̄ exceptio:non eſt conſultum pauperibus:q2 nō ſolum peccatū in illis tribus p̄dictis/ſed in multis alijs: Unde ſi tm̄ in his tribus peccatis cōceditur pauperibus offerre ſimilam/in modico cōſultū eſt eis: Sic aggrauat Aug9 queſtionē iſtā: In fine tñ dicit ꝙ hec exceptio itelligit̄ i oībus p̄dictis/cū i hac exceptiōe remediū factū eſt paup̄ibus: ⁊ paup̄ib9 q̄ non ſufficiunt p̄dicta animalia inuenire.

B a Anima ſi p̄uaricās. Supra diſtinxit moyſes duo genera peccatorū. Aliud ē tranſgreſſio:aliud p̄uaricatio. Tranſgreſſio eſt p̄pͤe iuriſ naturalis. P̄uaricatio vero legiſ ſcripte. Tamen ſepe vnū ponitur ꝓ alio. Peccat em̄ homo quãdoqȝ in ſanctificatis et conſecratis deo/ea vſurpans ⁊ reducens ad communes vſus: vt ſi oleum ſacre vnctionis deputatum deo/i vnctione ꝓprij corporiſ cauſa luxurie vl' etiã medicine expēdit: vel thymiama aut thuſ dño ꝯſecratū/ad ꝓpriū vſuȝ redegerit: Et de h̄ genere peccati agit̄ hic. Qñqȝ peccat homo in ſanctificandis: vt ſi aliquis primitias ⁊ decimas domino debitas/domino non ſoluerit: cui ſoli huiuſmodi ſunt offerenda/⁊ per oblationē ſanctificãda. De hoc pctō agit̄ infra. b P̄uaricans cerimon. Et ē illud Exo. xxx.b. Omnis qui tranſit ad nomen/dimidium ſicli iuxta mēſuram ſanctuarij dabit pro anima ſua in vſus tabernaculi/ vt propitietur deus anime illius. Quiſquis ergo aliquid de hac pecunia in proprios vſus conuertere vellet: vel de oleo/vel d̄ thure: ⁊ hmōi ſanctificatiſ deo: cōtra cerimonias domini: peccaret: Uel ſm̄ Origeñ. abutēdo vaſe ſancto/vel cibo/vel vnguento. c Qui emi poteſt: id ē q̄ quantū valeat: ſed nō determinat de ſiclis/vtrū argētei vel aurei. Septuaginta dicūt/qnquaginta ſiclis argenteis: qꝺ vitio ſcriptorū factū dr̄: Uel etiam ab eis erratū eſt: quia nō ē veriſimile ꝙ vnus aries tm̄ poſſet valere. d Quod intulit damni: vſurpãdo ſacra/vel nimis detinendo decimas vel primitias. e Supra tradens: arietem oblatū pro peccato/et reſtitutionem damni. f Anima que peccauerit. Hic agitur de oblatione facta pro peccato cōmiſſo in ſanctificandis. g Iuxta menſuram eſtimationēqȝ. Glo. quia ꝓ qualitate ⁊ pro quantitate culpe menſurantur flagella penitētie. Unde Eſa. xxvij.b. In menſura contra menſuram/cum adiecta fuerit/iudicabit eã. Apocſ. xviij.b. Quantū glorificauit ſe/⁊ in delitijs fuit: tantum date illi tormentū ⁊ luctum. Mat thei. vij.a. In qua menſura menſi fueritis/remetietur vobis. Et Deuteſ. xxv. poſt principium: Pro menſura peccati erit
Ps.24. ⁊ plagaruȝ modus. Sed contrariū videtur dicere Ps̄. Uniuerſe vie domini miſericordia ⁊ veritas. Ergo in omi opere domini eſt miſericordia: ergo et in inflictione pene: Nō ergo ſm̄ menſuram culpe remetietur pena/aliter non eſſet ibi miſericordia. Forte dices/ꝙ duplex eſt miſericordia: ſcilicet liberans ⁊ relaxans. Prima nō erit in punitione maloꝝ: ſed ſecūda: Sed nondū ſoluis: quia vbi eſt menſura contra menſurã/ibi nulla relaxatio. Solutio. Duplex eſt menſura pene malorū ꝓ culpa ſua. Una ſm̄ exigētiã ⁊ ꝯdignã qualitati ⁊ quãtitati culpe/quã de9 ab eterno ꝓtaxauit/⁊ citra hãc punit deus. Alia menſura eſt certa magnitudo pene ſiue q̄ntitas quã de9 ab eterno prouidit huic peccatori infligendaȝ: q̄uis citra meritum. In punitione ergo malorū eſt miſericordia relaxans/ſcilicet quo ad primã menſuraȝ: quia citra illã punit: Nec ē ibi menſura cōtra mēſuram: ſed quo ad ſecundam menſuraȝ/eſt ibi veritas: quia menſura contra menſuraȝ. A

Expo. Ca. VI.

b Locutus eſt dominus ⁊c. Supra egit moyſes d̄ peccato p̄ueniēte ex vſurpatione ſacroꝝ: hic agit de peccato ꝓcedente ex contemptu domini in cōmiſſo nō reddendo. i Contempto domino. Glo. preceptis domini/dum vel negligit vl' non putat eum vlciſci.

k Depoſitū. i. q̄libet rē ſibi cōmiſſã. l Ui aliq̄d: id ē aliq̄ violentia. m Calumniã: id eſt falſam vēdicationē: aut falſam accuſationē: vt ſic aliquid acquirat. n Integra: id eſt in nullo diminuta vel vitiata. o Et quintaȝ inſuper. Idem precipitur Numeri. v.a. Exo. xxij.a. videt̄ eſſe ꝯtrariū/vbi in q̄druplū iubet̄ furtū reſtitui. Un̄ çacheus dixit Luc. xix.b. Ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ do paup̄ib9: et ſi aliquē defraudaui/reddo q̄druplū. Solutio. Utrūqȝ verū ē: et qꝺ in Exo. dr̄: et hic: et in Numeriſ. ſȝ in diuerſis caſib9. Nã aliene rei diſtractio aliq̄n fiebat ex induſtria/furto vel rapina: aliq̄n p̄ negligentiã: aliq̄n p̄ ignorantiã. De re p̄ ignorãtiã vel negligentiã ſublata agit̄ hic ⁊ in Numeriſ. De re ſublata ſciēter/agit̄ in Exo. ⁊ p̄cipit̄ ꝙ reſtituat̄ in q̄druplū ſi reſpierat. Si extabat itegra/i duplū. Et ſi ibi legis: Quinqȝ boues ꝓ vno: alia trãſlatio eſt ſm̄ q̄ſdaȝ. Uel ſpeciale erat illud in boue ꝓpter q̄nqȝ vtilitates ei9. Si ꝟo nō eſſet q̄ recipet/redderet̄ dño: ⁊ eſſet/vt dr̄ Numeri. v.a. ſacerdotis. Pro peccato ꝟo furti vel negligētie fiebat aliq̄ oblatio ſm̄ q̄ntitatē rei. Joſephus dicit aurum ⁊ argentū reddi in duplum: iumenta vero reddi in quadruplum: ſolum bouem in quintuplaȝ: quia quanto poſſidetur ceteris vtilius: tãto amittitur damnoſius. Item Prouer. vj.d. videtur contrarium huic legi: vbi dicitur: Nō eſt grandis culpa: cū quis furatus fuerit paneȝ: Furatur enim vt eſurientē impleat ventrem: Dep̄hēſus quoqȝ reddet in ſeptuplum. Solutio. Septuplū: id eſt perfecte ſiue integre. Qꝺ autem dicitur: non eſt grandis culpa cum quis furatus fuerit: ſic intelligitur: Cū quis furatur p̄e inopia/nō eſt grandis culpa: ſcilicet reſpectu adulterij/quod fit p̄e inopia cordis. Un̄ ſtatim ſequit̄ ibi in littera: Qui autem adulter eſt ꝓpter cordis inopiã/perdet animã ſuam. p Partē dño. Et q̄d epo vel archidiacono: Nihil. Et ſi quid accipit

tradetqȝ eaȝ ſacerdoti: Qui plenū ex ea pugillū hauriēs cremabit ſup altare in monimentum eius qui obtulit/rogans pro illo ⁊ expians: reliquã vero partem ipſe habebit in munere. Locutuſqȝ eſt dominus ad moyſen/dicēs:
a b Animã ſi p̄uaricãs cerimonias per errorem in his que domino ſūt ſanctificata peccauerit: offeret pro delicto ſuo arietem immaculatuȝ de
c gregibus/qui emi pōteſt duobus ſiclis iuxta pondus ſan
d ctuarij: ipſumqȝ quod intulit damni reſtituet/⁊ quintaȝ
e partem ponet ſuprã tradens ſacerdoti: qui rogabit pro eo offerens arieteȝ/⁊ dimittetur
f ei. Animã ſi peccauerit per ignorantiã/feceritqȝ vnū ex his que domini lege ꝓhibentur: et peccati rea intellexerit iniquitatem ſuã/offeret arietem immaculatū de gregib9
g ſacerdoti iuxta menſuraȝ eſtimationēqȝ peccati: Qui orabit pro eo ꝙ neſciens fecerit: ⁊ dimittet̄ ei: quia per errorem deliquit in domino.

Ca. VI.

h Locutus eſt dominus ad moyſen dicēs: Anima que peccauerit/⁊ con
i k tempto domino negauerit depoſitum proximo ſuo/qꝺ fidei
l eius creditū fuerat/vel vi ali
m quid extorſerit/aut calumniam fecerit/ſiue rem perditam inuenerit/⁊ inficians inſuper peierauerit/⁊ quodlibet aliud ex pluribus fecerit/i quibus peccare ſolēt homines: conuicta delicti/reddet omnia que per fraudem voluit
n o obtinere integra/⁊ quintam
p inſuper partē dño cui damnuȝ

ſacerdos ab eo quem vult corrigere/non pōt ſibi retinere/ſed dño: id eſt pauperibus debet erogare/vel in vſus ei⁹ eccleſie. a ❡ Juxta eſtimationē: ſcilicet magis vel mīn⁹/ſm ꝙ minus vel magis peccauit. c ❡ Locutuſq₃ eſt dominus. Repetit moyſes de iugi holocauſto: de quo in Exodo.xxix. g. dixerat: Facies ī altari agnos anniculos duos ꝑ ſingulos dies iugiṫ: vnū agnū māe: alterū veſpe: vt addat ō cinerib⁹ tollendis: et de tempore cremationis. Hoc eñ iuge ſacrificiuz bis offerebaṫ in die: vt dictum eſt in Exodo: Unū agnum mane ſuper altare holocauſti: alterū veſpere: Pīguiorē ꝓ myſterio/ ad ſignificandum chriſtum/ qui erat immolandus in veſpera mūdi/ qui fuit ceteris pinguior ⁊ efficacior: Qui et ſi fuit agn⁹ veſpertinus/fuit ⁊ matutinus in figura: quia h̄ eſt agnus qui occiſus eſt ab origine mundi: Apoc.xiij.b. Jn abel
†Gen.4.b B in figura quidez/ nō in perſona. Hoc iuge ſacrificiū ſingulis dieb⁹ offert eccl'ia bis. Pro ſacrificio matutino generalē facit ī prima cōfeſſionē/ꝓ veſpertino in cōpletorio. Tradit Joſeph⁹/ꝙ hoc iuge ſacrificiū tenebanṫ ſacerdotes de proprio facere ſeu offerre. Sed ipſi ſue auaricie conſulentes: et quia etiā magna erat expēſa iugiſ ſacrificij holocauſti/ītroduxerūt vt exigeretur a populo pecunia/ vnde fieret iuge ſacrificium. Sed vbi inueniebātur tot agni: Forte oues eorū bis in anno fete erant. De agno matutino: de quo Exo.xxix.g. et Numeri.xxviij.a. ꝑtermittit hic/agens de veſpertino/qui dignior ⁊ pinguior erat. b ❡ Dimitteṫ/ſcz delictū. c ❡ Ex eodē altari.q.d. nō aliūde afferet ignis in altari/ſz ibi cōtinue nutrieṫ: quia datus eſt a dño celitus: vt diciṫ infra.ix.d. Jtē habes in Exoō.vlt.d.ꝙ tabernaculo erecto/⁊ altari ſanctificato multis hoſtijs poſitis ſuper altare/miſit dñs ignem de ſublimi: quo cremate ſūt hoſtie. Et ꝑcepit dñs illuz ignē ꝑpetuo ſeruari ne deficeret: nec eſſet neceſſe aliū ignem offerre ſup altare. Et ad ſollicitudinē ſacerdotū ꝑtinebat ligna ſupponere/ ⁊ fomenta quibus ignis iugiter nutrireṫ. d ❡ Tunica/byſſina. e ❡ Et femīalib⁹: Et alias duas veſtes/ſcz baltheū lineum/⁊ mitrā lineā: quibus indutus ſacerdos tollens cineres de altari/ reponebat in peluim iuxta altare/et depoſitiſ veſtibus ſactiſ/ indutuſq₃ alijs: forte ad h̄ deſtinatiſ/vel ſuis ꝓprijs efferebat cineres extra caſtra: ⁊ in loco mūdiſſimo vſq₃ ad fauillaz faciebat conſumi. f ❡ Quē nutriet ſacerdos. Ad nutriendū ignē charitatis in nobis ligna mane ⁊ veſpere ſubijcimus/dum ea que chriſtus mane et veſpere in ſua paſſione ſuſtinuit/ad memoriā reducimus. Jgnez eñ charitatis nihil adeo nutrit in nobis ſicut frequēs memoria dominice paſſionis. Unde in Threñ.iij.c. Recordare paupertatis mee ⁊ trāſgreſſus meos ⁊c. Hoc idez vult ibi Glo.que incipit ſic: Quē nutriet ſacerdos ⁊c. g ❡ Jmpoſito holocauſto: ſcilicet iugi agno. h ❡ Deſuper adolebit adipes: ſ. offerebantur: Que etiā nō offerebāṫ ſuper altare niſi pri⁹ oblato agno quotidiano: Quis enim inſtarent offerentes/non licebat aliquā hoſtiam ponere ſuper altare niſi prius agno oblato quotidiano: ſuper quem alie hoſtie cremabantur. i ❡ Hec eſt lex. Eſicius: Repetit moyſes de oblatiōe ſimile: de q̄ ſupra.ij.a. vt addat ō loco/vbi comedebaṫ/ ſcilicet a maſculis aaronitis tm̄: Et vt artius memorie commēdet/ vt ſcilicet ſint inexcuſabiles trāſgreſſores nec ſe poſſint per ignorātiam excuſare. k ❡ Libamentorū. Large diciṫ hic libamentum ſcilicet omne oblatū preter animal: Proprie xo libamētum eſt liquidorum. l ❡ Filij aarō: id ē minores ſacerdotes. m ❡ Simile. Per ſimilam ſignificatur diuinorꝫ ſciētia: per plenum pugilluz/ſcientia dei indeficiens: per reſiduū/ ſcientia noſtra: que deficiens eſt et imperfecta. n ❡ Abſq₃ fermento: quia parſ eius oblata eſt in altari. o ❡ Jn loco ſanctuarij.i. paſtophorijs/et in domicilijs q̄ erant circa tabernaculum/non in tabernaculo. Nihil enim in oratorio agendum eſt niſi ad quod factum eſt/ vnde ⁊ nomē accipit: ſicut dicit Aug⁹ in regula. p ❡ Non fermentabiṫ. Nūq̄ fermentatuz offerebatur domino. Uerū primitie mellis/⁊ panes fermentati nouarum frugum offerebantur ſacerdoti/non domino: ⁊ neq₃ ſuper altare ponebantur. Oñe id ergo cuius pars offerebatur domino/ non fermentabatur. Ergo de pecunia cuius pars illicite acquiſita eſt/ non debet etiam modica pars offerri domino/ vel dari pauperibus: quia fermentata eſt. Solutio. Dicim⁹ ꝙ poteſt/dummodo tantū retineat dator ꝙ poſſit male acquiſita reſtituere. Nec eſt ſimile de fermentato: quia fermentū mixtum alij totū contaminat: ſed nō pecunia/dūmodo anima de peccato peniteat. q ❡ Sanctum ſanctorū erit: id eſt cibus ſanctus/non niſi a ſanctis/ ⁊ in loco ſancto comedendus eſt. Et notanduz ꝙ alia eſt ſanctitas templi: alia ſacramentoruz: alia panis: alia aque benedicte: q̄ nec ideo a quodā cōmuni vſu remoueṅṫ. r ❡ Mares tm̄. Hoc ideo determinat: quia ō quibuſdā ſacrificijs et ſanctis licebat edere feminis: vxori ſcilicet ſacerdotis ⁊ filiabus ⁊ toti familie/ dūmodo mūdi ſint: Unde cōcludo nō niſi mares: id eſt viriles debere comedere de decimis ⁊ oblationibus altariſ. Uñ Apl's.ij. Theſſal.iij.c. Qui nō laborat nō manducet. s ❡ Jn generationibus veſtris.q.d. hoc iugiter ſm legem facietis. v ❡ Sanctificabiṫ: id eſt prius ſanctificeṫ/⁊ poſtea tāgat vt amplius ſanctificetur: Uel negatiue intelligas ſic: t ❡ Omnis qui tetigerit ⁊c. id eſt nō tangeṫ niſi a ſanctificatis. x ❡ Locutus eſt dñs. Repetit moyſes de ſanctificatione aaron ⁊ filiorū eius: id eſt ſūmi pōtificis ⁊ minorū ſacerdotū. De qua ſanctificatiōe Exo.xxix. f. legitur ꝙ protelabatur per ſeptem dies: et ſingulis diebus offerebant ſacerdotes oblationes quaſdam: Hic autē repetit

intulerat. Pro peccato aūt ſuo offeret arietē imaculatuz de grege/et dabit eū ſacerdo
a ti iuxta eſtimationē menſurā
q₃ delicti: Qui rogabit ꝓ eo
b corā dño/⁊ dimitteṫ illi ꝓ ſin gulis que faciēdo peccauit. Locutuſq₃ ē domin⁹ ad moyſen dicens: Precipe aaron et filijs eius: Hec ē lex holocauſti: Cremabitur in altari tota nocte vſq₃ mane: Jgniſ
c ex eodē altari erit. Ueſtieṫ ſa
d cerdos tūnica ⁊ feminālibuſ
e lineis: tolletq₃ cineres/quos vorans ignis excuſſit: et ponēs iuxta altare/ ſpoliabitur prioribus veſtimentis: indutuſq₃ alijs efferet eoſ extra caſtra/ ⁊ ī loco mūdiſſimo vſq₃ ad fauillam conſumi faciet. Jgnis autez in altari ſemper
f ardebit: quēm nutriet ſacerdos/ſubijcienſ ligna mane ꝑ
g ſingulos dies: ⁊ impōſito ho
h locauſto deſup ādolebit adipes pacificorū. Jgnis ē iſte perpetuus: qui nunq₃ deficiet in altari. Hec ēſt lex ſacrifi
i
k cij et libāmentorū/ que offe
l rent filij aāron coram domino ⁊ coram altari: Tollet ſa
m cerdos pugillū ſimile que cōſpſa eſt oleo/ et totū thus qđ ſuper ſimulā poſitū ē/ adolebitq₃ illud in altari in monimentum odoris ſuauiſſimi domino: Reliquā autem ꝑtez ſimile comedet aaron cū
n filijs ſuis abſq₃ fermēnto: et
o comedet ī lōco ſanctuarij ta
p bernaculi. Jdeo autē nō fermentabitur: quia pars eius ī domini offertur incenſū. Sā
q ctūm ſanctoruz erit ſicut pro
r peccato atq₃ delicto. Mares tm̄ ſtirpis aarō comedēt illud: Legitimū ac ſempiter
s nū eſt in generātionibus veſtris de ſacrificijs dñi. Om
t
v nis q̄ tētigerit illa/ſanctificā
x biṫ. Et lōcut⁹ ē dñs ad moy

vt addat de quadam ſpeciali oblatione ſummi pontificis facienda in die vnctionis ſuę. Et nota ꝙ vſq ad tempa dauid nō erat niſi vnus pontifex/ſiue vnus ſumm⁹ ſacerdos: quo defuncto aliquis minoꝝ ſacerdotū ſuccedebat ei in ſūmū ſacerdotiū. Sed dauid volens ampliare cultū dei/ vigintiquattuoꝛ ſūmos ſacerdotes conſtituit: Quib⁹ tamen vnum ſummū ſacerdotem omnib⁹ aliis pꝛefecit. Utrū aūt ille fuerit vnus de vigintiquattuoꝛ: vel alius pꝛeter illos: opiniones ſunt/ſiue dubium eſt. Et dicitur pͥnceps ſacerdotū: vt habeť.ij.paraľ. xxiiij.b. Erat autem oblatio ſummi ſacerdotis in die vnctiōis ſuę/ſimula in ſartagine frixa/ oleo conſperſa/ bis in die: medium mane et medium veſpere. Et licet ex littera moyſi habeatur/ꝙ hoc facere deberet ſumm⁹ ſacerdos in die vnctionis/ſiue ſubſtitutionis ſuę: tamē vt dicit ioſephus toto tempoꝛe vitę ſuę tenebatur ſingulis diebus hanc oblationem facere de ꝓpꝛio. Et nota ꝙ tam minores ſacerdotes ꝙ̄ ſummus ſacerdos inungebantur: In manibus tantum minores: maioꝛ vero in capite ⁊ ī manib⁹. Exo. xxix. et infra. viij. (c.15.b.)

a Et filioꝝ ei⁹: id eſt omniū ei ī ſummū ſacerdotium ſuccedentium: cui defuncto/ vnus ſolus ſuccedebat: non omnes ſimul/qui tantum huiuſmodi vnctionem faciebat/in die ſuę ſubſtitutiōis. b Medium eius ⁊c̄. Et in hͦ ſimile erat hoc ſacrificium/iugi ſacrificio.

C

ſen dicēs: Hęc ē oblatio aaron et filioꝝ eius quā offerre debent dn̄o in die
a vnctionis ſuę. Decimā ptē ephi offerent ſimilę in ſacrificio ſempiterno.
b Mediū ei⁹ mane/et medium veſpe/ q̄ in ſartagine oleo cōſperſa frigeť. Offeret aūt eā calidā in odoꝛē ſuauiſſimū dn̄o ſacerdos q̄ patri iure ſucceſſerit: Et tota cremabiť in altari. Omē enī ſacrificiū ſacerdotū igne cōſumeť: nec q̄ſq̄ comedet ex eo. Locutus eſt dn̄s ad moyſen dicēs: Loquere aaron et
c filijs eius. Iſta eſt lex hoſtię ꝓ peccato: In loco vbi offertur holocauſtū: immolabitur corā dn̄o. Sanctū ſan
d ctoꝝ eſt. Sacerdos qui offert/comedet eā in loco ſan
e cto ī atrio tab'naculi. Quicquid tetigerit carnes ei⁹/ ſanctificabitur. Si de ſanguine illi⁹ veſtis fuerit aſpſa/ lauabitur ī loco ſancto. Uas aūt fictile in q̄ cocta ē/ cōfringetur. Qꝛ ſi vas ęneum fuerit: defricabiť/et lauabiť aqua. Omīs maſculus de genere ſacerdotali veſcetur carnibus ei⁹: qꝛ ſanctū ſanctoꝝ ē. Hoſtia enī q̄ cęditur ꝓ peccato: cui⁹ ſanguis inferť in tabernaculū teſtimonij/ad expiandū ī ſanctuario/ nō comedeť/ſed comburetur igni.
f Hęc q̄ꝫ eſt lex hoſtię ꝓ delicto. Sancta ſanctoꝝ eſt: Idcirco vbi immolabitur holocauſtū/mactabiť et victima ꝓ delicto: ſanguis ei⁹ ꝑ gyꝝ fundeť altaris. Offerent ex ea caudā et adipē qui operit vitalia: duos renunculos et pinguedinē q̄ iuxta ilia ē: reticulūq̄ꝫ iecoꝛis cū renunculiſ/⁊ adolebit ea ſacerdos ſu
g per altare. Incēſum eſt dn̄i ꝓ delicto. Omīs maſcul⁹ de ſacerdotali genere/ī loco ſācto veſcetur his carnib⁹: q̄a ſanctū ſanctoꝝ eſt. Sicut ꝓ peccato offerť hoſtia: ita ⁊ ꝓ delicto. Utriuſq̄ꝫ hoſtię lex vna erit. Ad ſacerdotē q̄ eā obtulerit/pertinebit. Sacerdos qui offert holocauſti vi
h ctimam/habebit pellē ei⁹. Et omne ſacrificiū ſimilę qͦ coquitur in clibano: ⁊ quicq̄d in craticula vel in ſartagine ꝑparatur/eius erit ſacerdotis a quo offertur/ ſiue oleo conſperſa/ ſiue arida fuerit. Cunctis filijs aaron ęqua menſura per ſingulos diuidetur.

Ca. VII.

i Hęc eſt lex hoſtię pacificoꝝ quę offerť do
b mino. Si pro gratiarumactiōe fuerit oblatio: offerent panes abſq̄ꝫ fermēto/

ducat et bibit. Eodem modo qui digne/meritum ſibi accumulat. Uel ſic exponitur: Quicquid tetigerit carnes eius.ſ. in genere ſuo/vt caro carnem/panis panem/ ſimila ſimilam: hęc omnia ſanctificabantur ex contactu: ⁊ cedebant in partē ſacerdotis. f Hęc quoq̄ꝫ ē lex hoſtię. Poſt hoſtiam ꝓ peccato/addit ꝺ hoſtia ꝓ delicto. Uel foꝛte delictum vocat peccatum in deum: de cuiuſ hoſtia: quia breuiter dixerat.ſ.v.h plenius agit. Et nota ſm Rab. peccati ſiue delicti nomine/ quęlibet culpa accipitur: Sępe enim ꝓ ſe inuicem indifferenter accipiuntur peccatum et delictum. Hic autem ⁊ in Ezechiele īdifferēter accipiūtur. Aug⁹. ſic diſtiguit: Peccatuꝫ ē ꝑpetratio mali: delictū deſertio boni. Itē alibi: Peccatū eſt qͦ ſcienter committitur: delictum quod ignoranter. Greg⁹ ſuper Ezech. ſic: Peccatuꝫ eſt mala facere: Delictum bona deſerere/q̄ ſummope tenēda ſūt. Item Orig. Peccatum eſt ī opere: delictum in cogitatione. Itē Eſyti⁹. Delictuꝫ eſt peccatū recognitum: vel in ipm̄ deum cōmiſſum/vt blaſphemia/ vł murmur ī deum/vel piuriū: et reliqua vocat peccata. B

g Incenſum. id ē combuſtum in honorem dn̄i/vt delicta remittat. h Habebit pellem. Raba. A Cū.ſ. egit de holocauſto bouis/non decreuit de pelle ei⁹: tandem qͦ ibi ⁊ vbiq̄ꝫ ꝑtermiſerat/ hic ſupplet dicens: pellem hoſtię eſſe ſacerdotis qui eā offert. Ecce lex iubet/ꝙ ſacerdos habeat pellem hoſtię holocauſti. Sed quid erit ſi holocauſtū fuerit de turturibus et columbis: Nunquid excoꝛiabūtur: Ridiculum eſt hoc ſentire. Dittimur ergo in his ad myſticū intellectū/ libertatem ſpiritus ſequētes magis ꝙ̄ coꝛticem litterę qua iudęi anguſtanť. (ſ.1.a.)

c Iſta eſt lex hoſtię. Repetit de hoſtia pro pctō/ vt addat. Et in fine capituli ponet hāc regulam generalem: De hoſtia pro peccato cui⁹ ſanguis inferebatur in tabernaculum/nihil reſeruabatur ſacerdoti/ vel alijs/ ſed totum dn̄o cremabatur. De hoſtia vero pꝛo peccato/cui⁹ ſanguis non inferebatur in tabernaculū: pars aliqua ſacerdoti ſeruabať in loco ſancto comedēda: vt ibi dicit Glo. Aug. d Sacerdos qui offert ⁊c̄. In loco ſancto. In hoc notatur ſanctitas hoſtię pꝛo peccato: quia non licebat eā comedi niſi in loco ſancto. Unde argumentū trahi poteſt: ꝙ nō debet ſumi coꝛpus chꝛiſti/niſi in eccleſia: niſi magna infirmitas cogat. e Quicquid tetigerit. vel qui tetigerit ⁊c̄. Negatiue expōiť ſic: Qui tetigerit ⁊c̄.i. null⁹ tāget carneſ ei⁹/ niſi pri⁹ fuerit ſctificat⁹: ⁊ tūc tāgēs pl⁹ ſctificabiť. Hoc ē qͦ dr̄.j. Coꝛ. xi.g. Pꝛobet ſeipſū hō: ⁊ ſic de pane illo edat: ⁊ ꝺ calice bibat: Qui enī mādūcat ⁊ bibit īdigne/iudiciū ſibi manducat et bibit.

i Hęc eſt lex hoſtię pacificoꝝ. Expo. Ca. VII
b Hoſtia pacifica vel ſalutaris/ duas hꝫ ſpecies. Alia enim diciť laudatiua vel neceſſaria: alia votiua ſiue ſpōtanea: Laudatiua offerebať in gratiarūactionē ꝓ cōmodo iā adepto/ vel ꝓ ꝑiculo iā vitato. Et dicebať neceſſaria: quia pꝛo his quę iam collata ſunt nobis/ debemus deo eſſe grati: et quaſi ex neceſſitate gratiarumactiōes reddere. Uotiua offerebantur ꝓ vitando periculo/ ad quā nō obligamur cū conditionalis ſit/⁊ nihil adhuc nobis collatuꝫ ſit pꝛo quo teneamur offerre. Laudatiua/eadem die comedebatur/ qua oblata fuit. Uotiua vſq̄ꝫ in ſecundam diem differri potuit.

ↄſperſos oleo: et lagana azyma vncta oleo: coctāq̄ſ ſimi/
a lam/ ⁊ collyridas olei admixtione cōſperſas: panes q̄ꝗ
b fermentatos cū hoſtia gratiarū q̄ immolatur ꝓ pacificis: Ex q̄bꝰ vnꝰ pro primi/
c tijs offerẽ dn̄o: et erit ſacerdotis qui fundet hoſtię ſanguinē: Cuiꝰ carnes eadē comedētur die: nec remanebit
d ex eis quicq̄ vſq̄ mane. Si
e voto vel ſponte quiſpiā obtulerit hoſtiā: eadē ſimiliter edet die. Sꝫ ⁊ ſi q̄d ī craſtinū remāſerit veſci licitū ē. Quicq̄d aūt tertiꝰ īuenerit dies: ignis abſumet. Si quis de carnibus victimę pacificoꝝ die tertio comederit/ irrita fiet
f oblatio: nec ꝓderit offerēti: q̄n potiꝰ q̄cūq̄ aīa tali ſe edulio ꝯtaminauerit: p̄uaricati/
g onis rea erit. Caro q̄ aliq̄d
h tetigerit imūdū/ n̄ ꝯmedeẽ: ſꝫ
i cōbureẽ igni. Qui fuerit mū
k dus/ veſcetur ea. Aīa polluta q̄ ederit de carnibꝰ hoſtię pacificoꝝ q̄ oblata ē dn̄o/ pibit de pp̄lis ſuis: et q̄ tetige/
l rit imūdiciā hoīſ/ vl' iumēti ſiue oīs rei q̄ polluere pōt: et comederit de huiuſcemodi carnibꝰ/ interibit de populis
m ſuiſ. Locutꝰq̄ꝫ ē dn̄s ad moyſen dicēs: Loquere filijs iſrl': Adipē bouis ⁊ ouis ⁊ caprę nō comedetis. Adipē cadaueris morticini ⁊ eiꝰ animaliſ qđ a beſtia captū ē/ habebitiſ in vſus varios. Si q̄s adipē q̄ offerri debet in incenſū dn̄i comederit/ pibit de pp̄lo ſuo. Sāguinē q̄ꝫ oīs aīalis nō ſumetiſ in cibo: tā đ auibꝰ q̄ꝫ de pecoribꝰ. Oīs aīa que ederit ſāguinē: pibit de pp̄liſ ſuis. Locutꝰ ē dn̄s ad moyſen dicēs: Loq̄re filijs iſrael:
n Qui offert victimā pacifico/

Si autem vſq̄ in diem tertium differreẽ/ totum ſacrificiū irritū fiebat. Primo ergo agit moyſes de laudatiua hoſtia dicens: Hęc eſt lex ho. ⁊c. a Collyridas. Radul. Collyrida panis erat tenuis/ et vix aliquid micę interioris habens: quę infra. vj. d. dicitur torta panis. b Quoq̄ fermētatos: ſupple offerret. ſ. ſacerdoti/ non deo: Alioquin eēt cōtrarium ei qđ. ſ. ij. c. dictū eſt: Omnis oblatio quę offertur domino/ abſq̄ fermento erit. Vel poterat iſtoſ panes deo et ſacerdoti offerre: ſed non ſup altare. Vel poteſt dici/ q̄ fermentum per ſe ꝓhibebaẽ offerri domino: ſed nō in cōmixtione ad aliud. Idem dicitur de melle ⁊ aceto. c Offertur dn̄o: id eſt ſacerdoti ad honorē dn̄i: ⁊ ante altare/ ſꝫ non ſup altare. Vnde panis iſte improprie dicitur domini: ſed q̄a ſacerdoſ

B eſt/ q̄ eſt miniſter domini: proprie vero alia oblatio diciẽ dn̄i/ quę tota cremaẽ dn̄o. d Vſq̄ ma. Argumentum q̄ non eſt differenda penitētia: neq̄ votū. Deut. xxiij. d. Cum voueris votū dn̄o deo tuo/ non tardabis reddere: q̄a requiret illud dn̄s deus tuus. e Si voto vel ſponte. Egit de illa ſpecie hoſtię ſalutaris/ quę dicitur laudatiua: modo ſubdit moyſes de hoſtia votiua. Sꝫ obijciẽ: Oē ſacrificiū vt dic̄ Glo. pacificū ſeu ſalutare/ ſpōtaneū eſt: vn̄ inẽ dona ſupiꝰ poſitū ē: Ergo tā hoſtia laudatiua q̄ꝫ votiua ſpōtanea ē: Male ḡ diſtīguit moyſes inẽ laudatiuā et votiuā: q̄ ſm moyſē/ votiua ē ſpōtanea: et in h̄ differt a laudatiua ſm eū: q̄ cū egiſſet de laudatiua/ ſubiūgit de votiua dicēs: Si voto vl' ſpōte: iā q̄ſi notaẽ p h̄ quod addit: vel ſponte. Item omne votiuū ſpontaneum eſt: ergo qui offert voto/ offert ſponte: Ergo male diſtinguit inter votiuum ⁊ ſponte oblatū/ dicēs: Si voto vl' ſponte ⁊c. Sol'. Ad primū dicimꝰ: q̄ hoſtia laudatiua et votiua vtraq̄ ſpontanea eſt. Tamen laudatiua quodāmodo debita eſt pro iam accepto beneficio: Votiua vero non ſic. Nam ſi liberatus es ab aliqua tribulatione/ ratione dictante/ teneris dn̄o facere p̄cipuum ſacrificiū: et dicitur ſacrificium rationale. Vnde licet ſit ſpontaneum/ quia ſponte fit: tamen non dicitur ſpontaneū ſimpliciter: quia ex ratione teneris ad illud. Ad aliud dicimꝰ: q̄ ante votum oblatio eſt ſpontanea: poſt votū debita et neceſſaria. Vnde ſuper illud: Vouete ⁊ reddite dicit Glo. Vo/

Pſ. 75. uere voluntatis eſt: ſed reddere vota neceſſitatis. Eccs. v. a. Quodcūq̄ voueris redde: Melius eſt enim non vouere/ q̄ꝫ poſt votum promiſſa non reddere. f Nec proderit offerenti. Contra: Oblatio prius facta/ aut profuit/ aut nō: Si profuit/ falſum eſt quod hic dicitur: Si non: ſiue ergo aliquid reſeruetur ī diem tertiū ſiue non/ nihil ꝓfuit illa hoſtia: quod falſum eſt. Sol'. Dicimus q̄ profuit: ſed ille ꝓfectꝰ propter hoc q̄ aliquid vſq̄ in diem tertium reſeruatur/ euacuaẽ eſt. g Caro: id eſt hoſtia. h Quę ali. tetige. poſt oblationem. Sed nota q̄ triplicem immundiciam diſtinguit hic moyſes. Prima contrahitur ex hoſtia polluta/ ⁊ ſic comeſta: Verbi gratia: Si hoſtia poſt oblationē tangat morticinum vel murem vel aliquid aliud immundum/ polluitur ſi ſic comedatur: Ille q̄ comedit/ peribit de populo ſuo. Secunda immūdicia eſt interior/ quę nō cōtrahitur ab exteriori: vtpote lepra/ ſeminis fluxus/ vel ſanguinis/ vel menſtrua/ ⁊ huiuſmodi. Si quis cum hac immundicia comedit hoſtiā/ peribit de populo ſuo. Tertia immundicia exterior: vt ſi quis tetigerit immundum/ et inde cōtrahit immundiciā: ⁊ cum tali immundicia comedat de carnibꝰ hoſtię/ peribit de pop'lo ſuo. Glo. de conſortio eorum/ qui ſunt ſaluandi: et hoc eſt: Caro ⁊c. i Qui fuerit mundus veſceẽ: id eſt qui veſcetur ex ea ſic erit mūdꝰ. Nō enim dat licentiā veſcēdi tali carne immūdis. Hęc ē p̄ma imūdicia. k Anima polluta: id ē habēs in ſe aliquam immundiciā/ vt eſt lepra/ vel ſeminis fluxus/ vel hu/

C iuſmodi: Et ē ſecūda immundicia. l Immundiciā hominis: id eſt hominem immundū: ex cuiꝰ contactu contrahitur immundicia: vt ſeminis fluxus/ et huiuſmodi: Et ē tertia imūdicia. m Locutuſq̄ eſt dn̄s. Supra. iij. d. dixit moyſes q̄ oīs adeps dn̄i erat: Hic determinat hoc eſſe intelligendū de adipe mundorū animaliū tm̄: quia adipem immundorum/ in varios vſus eis conceſſit. Sed cum quędā animalia eſſent quo ad eſum munda/ quę tamen ſm legem non poterant immolari: vt ceruus/ damula/ ⁊ huiuſmodi. De quibus infra. xj. ſatis habeẽ. Poteſt quis mouere dubitationē: vt dicit Augꝰ. an eorum adipes immolandi eſſent dn̄o/ an non: ſiue quid faciendum de illis ſi ſic abſtinendum erat a comeſtione eorum ſicut a comeſtiōe adipum animalium mundorum ⁊ immolatorū. Item mouet Augꝰ. queſtionem: An abſtinēdum ſit ab adipe animalis tm̄ dn̄o immolati: an etiam ab adipe animalis/ non dico immolati: ſed apti ad immolandum. Tandem ſoluit Augꝰ. et dicit/ q̄ illud pręceptum/ Oīs adeps dn̄i erit/ intelligitur de adipe omnis animalis mundi immolati vel apti ad immolandum: et tantum de hoc. Vnde adeps animalis immūdi/ vel etiā mūdi: ſꝫ nō ad īmolādū apti/ nō cōprehēditur ſub illo p̄cepto. Vn̄ iudęꝰ fatuꝰ ē: q̄ nimis extēdit illud pręceptū/ nullū adipē comedēs: Nec etiā cerui: ſꝫ hꝫ illū ī varios vſus ad modū adipis morticini ⁊ a beſtia capti/ ad lucernaſ. ſ. et vnctiones intrinſecas faciendas. Vel forte proijciunt: vel dant alienigenis ad emendendū. Et prohibuit eis etiam dn̄s omnē eſum ſanguinis: in quo eſus ſuffocati tm̄ intelligitur ꝓhiberi vl' homicidiū. De ꝓhibitiōe eſus ſanguis habes Gen. ix. a. h. b. et. ī. xvij. d. et Deut. xij. c. et. xv. d. n Qui offert victimā pacifi. Glo. Hoſtię pacificorū/ gratiarū actiones ſunt: Has charitate condire debemus/ qua cōdiẽ omne opus bonum. Nota hoc capitulum ſacerdotale eſt/ agens de pacificis/ quę cedunt in vſus ſacerdotum. ſ. pectuſculo eleuationis/ et armo ſepationis: et alijs quę cedunt in partem ſacerdotum. Et nota q̄ vbi littera noſtra habet pectuſculū ele/

a rũm dño/ offerat ſimul et ſa-
b crificium: id ẽ libamẽta eiuſ:
c Tenebit manib⁹ adipem ho-
ſtię/ et pectuſculũ. Cũq; am-
d bo oblata dño cõſecrauerit/
e tradet ſacerdoti q̃ adolebit
adipẽ ſuꝑ altare: pectuſculũ
aũt erit aaron et filiorũ eius.
f Armus quoq; dexter de pa
cificorum hoſtijs cedet ĩ pri-
g h mitias ſacerdotis. Qui ob-
tulerit ſanguinẽ et adipem fi
liorum aaron/ ipſe habebit et
i armum dexterũ in portione
k ſua. Pectuſculũ eñi eleua-
l tionis et armum ſeꝑationis
m n tuli a filijs iſrael de hoſtijs
eorũ pacificis/ et dedi aaron
o ſacerdoti ac filijs ei⁹ lege ꝑ-
petua ab omi populo iſrael.

B

p Hęc eſt vnctio aaron et fili-
q r orũ eius in cerimonijs do-
s mini in die quo obtulit eos
moyſes vt ſacerdotio funge
t rent: et quę precepit dari eis
v dñs a filijs iſrael religione
perpetua in generationibus
x ſuis. Iſta eſt lex holocauſti
et ſacrificij pro peccato atq;
y delicto: et ꝓ conſecratione et
pacificorũ victimis/ quas cõ
ſtituit dñs moyſi in monte ſi
nai qñ mandauit filijs iſrael
vt offerrẽt oblationes ſuas
domino in deſerto ſinai.

Locutuſq; **Ca. VIII**
eſt dñs ad moyſẽ/ di-
cens: Tolle aaron cũ
filijs ſuis: veſtes eorũ et vn-
ctionis oleum: vitulum pro

A

uationis/ Origeñ. aliam litterã ponit/ quę eſt: Pectuſculũ ap
poſitiõis et brachiũ demptionis. Et nota Glo. ſuꝑ locũ iſtũ/
ad ꝓbãdũ q̃ prior ẽ remiſſio pctĩ/ q̃ĩ iñfuſio grę. Dicit eñi Glo.
ſic: Cum mundatum fuerit cor ab omni inquinamento/ et craſ
ſitudine/ quę igni eſt tradenda: reſtat vt apponatur ei gratia
ſpiritusſancti. Unde ſe-
quitur immediate/ q̃
prius eſt cor munda-
ri a peccato/ q̃ gratiã
infundi: et ita remiſſio
peccati prior eſt q̃ ĩ-
fuſio gratię: quod cõ-
cedit magiſter Gerar
dus. a **Uictimarũ pacificorũ.** i. vitulũ
vl' agnum b **Offerat ſimul et ſacrifi-
cium.** Interliñ. id ẽ
charitatem. q. d. nec h
nec aliud ſacrificium
offerat ſine libamentiſ
ſuis: quę erant in ari-
da materia/ et in liqui-
da: et iuxta certã quã-
titatem determinata:
quę prius guſtabant
ab offerente/ ad ꝓban
dum ſi eſſet idonea ad
offerendum dño. De-
inde etiam a ſacerdo-
te guſtabantur anteq̃
dño offerrent. Rab.
aũt libamenta hoſtię
pacificorũ vocat adi-
pes hoſtiarũ q̃ dño offerebãtur: et de hoſtia ꝑguſtabãt: q̃ do
mino cremabãtur. c **Tenebit.** Determinat hic moyſes
modum oblationis: quia ille qui offerebat hoſtiam/ eleuatis
manibus ante altare tenebat adipem/ qui debebat offerri do-
mino: et partem ſacerdotis: Et vtrunq; ponebat in manibus
ſacerdotis: Poſtea ſacerdos ſibi partem ſuam reſeruabat: et
partem dñi ponebat ſuper altare holocauſti. d **Conſe-
crauerit:** id eſt offerre et cõſecrare dño ꝓpoſuerit. e **Tra-
det ſacerdoti.** Hincinde inoleuit apud quoſdã/ q̃ oblatio-
nes tradũt in manus ſacerdotis/ et ipſe ponet eas ſuper altare.
f **Armus quoq;.** Septuaginta habẽt brachium: quod
idem eſt. Armus dexter/ dicebatur armus ſeꝑationis: quia in
demembratione animalis/ primo tollebatur. Pectus autem
dicebatur pectuſculum eleuationis: quia manibus offerentis
eleuabatur coram dño de neceſſitate: non de religione/ vt di-
cit Hiero⁹. Nã armus dexter cuiuſlibet animalis/ ſiue in do-
mo occideretur et comederetur/ ſiue in macello venderetur/ ſa
cerdotis erat: licet dño non offerretur. g **In primitias:**
id eſt in ꝑcipua dona. h **Qui obtulerit ſanguinem et
adipem filiorũ aaron.** Sic conſtrue: Qui filiorum aarõ:
id eſt qui exiſtens de numero filiorũ aaron: id eſt hebdoma-
darius/ obtulerit ſanguinem. i **Armum dexterũ.** Glo.
Hęc eſt fides recta: vel cognitio ſancta/ quę nos de terrenis
ad cęleſtia ſubleuat. k **Pectuſculum enim eleuati.**
Glo. quia ſcientiam aliorum ꝑcedere debet ſciẽtia ſacerdotiſ.
l **Armũ ſeparationis:** hęc eſt oꝑatio bona/ quę iuſtoſ a
reprobis ſeꝑat: vt dic̃ Glo. m **Tuli.** Exo. xxix. n **A fi-
lijs iſrael.** quia opus ſacerdotuꝫ/ debet eſſe ſeꝑatum et vni-
cum: vt dicit Glo. o **Lege perpetua:** quia eius ſigni-
ficatio in perpetuum durat: Ita dicit Glo. ibi. p **Hęc eſt
vnctio aaron.** Interliñ. vnctio. ſ. ſupra dicta. Sic dic̃ Eſy
tius nõ agitur hic de vnctiõe ſacerdotũ/ ſed eorũ dignitate.
Et quẽ profectum ꝑdicta ſacrificia preſtẽt ſacerdotib⁹: oſtẽ-
dere voluit hic moyſes: quia ſi quis eam bene cuſtodierit/ ad
dignitatem ſacerdotis peruenire poterit: et non aliter: Unde
dicit/ Hęc eſt vnctio et c̃. quaſi ex predictis ſacrificijs acquiri-
tur hęc vnctiõis dignitas. Oſtendit etiam moyſes hic/ ad q̃d
inungantur ſacerdotes. ſ. vt ſacerdotio fungañt dño: pro quo
etiam pars ſacrificiorum/ in partem eorũ cederet/ iure ſacer-
dotij. De vnctione autem dictum eſt Exo. xxix. et vlt'. Hic
autem ad quid ſit vnctio dicitur: Hęc ẽ vnctio. q **In ce-
rimonijs:** id eſt ĩ ſa-
crificijs dñi/ vt ĩ eis. ſ.
adminiſtrẽt. Uel ſic:
Hęc ẽ vnctio ĩ cerimo
nijs dñi. i. ad cerimõi-
as. i. ad ſacrificia dñi
faciẽda. Ad h eñi iun-
guntur ſacerdotes/ vt
ſacrificia dñi recte et
digne perficiant. In-
terliñ. Eſytij exponit
ſic: Filiorũ ei⁹ ĩ cerimo
nijs dñi/ eorũ. ſ. q̃ ꝑ ea
quę dicta ſunt ꝓfici-
unt ad dignitatem ſa-
cerdotij. r **Dñi:**
ſupple vnctio dico fa-
cta. s **In die quo
et c̃.** quę ꝑcepit: et ha
buerunt ſupple iure ſa
cerdotij. t **Et quę
precepit et c̃.** Et no-
ta q̃ dr̃/ Obtulit eos
moyſes vt ſacerdotio
fungerentur: quia niſi
moyſes: id eſt lex offe
rat aliquem/ vt ſacer-
dotio fungañt dño/ re-
probari debet: Talis
enim debet habere ſcientiam legis/ vt ſola lex eum offerat: nõ
pecunia/ non potentia/ non voluptas. Hiere. ix. g. Non glo-
rietur ſapiens in ſapientia ſua: et non glorietur fortis in forti-
tudine ſua: nec diues in diuitijs. ſ. ſed in hoc glorietur/ q̃ glo-
riatur ſcire et noſſe me. v **Religione perpetua:** id ẽ in-
concuſſa: dicit Interliñ. x **Iſta eſt lex hoſtię:** quę di-
cta eſt: Et eſt breuis epilogus vſq; in finẽ capituli. y **Pro
conſecratione:** id eſt de conſecratione: id eſt iſta eſt lex cõ-
ueniens dignitati et conſecrationi ſacerdotum: qui ad hoc in-
uncti ſunt/ vt ꝑdicta faciant: et partitionem ſacrificiorum iu-
re ſacerdotij recipiãt: Uel ſimpliciter pro conſecratiõe: quia
ſacerdos ꝓ cõſecratiõe ſua/ offerebat arietẽ. **Expo. Ca. VIII**

Locutuſq; eſt dominus et c̃. Continuatio talis
eſt ſcḋm Raba. qui dicit: In Exo. xix. legimus moy-
ſen aſcendiſſe in montem: vbi collocutione diuina/ de
his quę geri oportebat edoctus eſt. Precepit enim dñs/ vt
faceret arcam/ menſam/ candelabrum/ tabernaculum quoq; in
quo hęc omnia/ ſuis in locis reponerentur: Nouiſſime de ve-
ſtibus aaron/ filiorumq; illius componendis mandatum illi
dedit. Poſt quę omnia/ quo ritu ipſi pontifices conſecrarent/
inſtituit. Poſtq; vero moyſes deſcendit de monte/ replicatur
quo ordine hęc omnia completa ſint quę ꝑcepit dñs: donec
ad conſecrationem põtificis veniatur. Erecto itaq; taberna-
culo: et quęcũq; pertinebant intra et citra diſpoſitis veſtibus
quoq; pontificis/ filiorũq; illius ꝑparatis/ Exodus cõcludi-
tur: et ſola ſacerdotum conſecratio/ in iſtud volumen differt.
Cum igitur ſtatim in initio huius voluminis putaretur hoc
quod narrationi eius deerat: moyſes additur⁹ quędam alia
interpoſuit/ locutum. ſ. ſibi dominũ/ non iam de monte vt ꝓ-
us/ ſed de tabernaculo quod erexerat: et cerimonias has vi-
ctimarum et ſacrificiorum: in quibus nunc vſq; ſudauimus/
inſtituiſſe: Quibus completis/ tãdem q̃ḋ in ꝑdicta narratio-
ne minus fuerat. ſ. quo ordine ad dñi imperium aaron et filij
eius ſint conſecrati/ ſubiũgit. Q̃ḋ ſi requirit aliquis quę cau-
ſa fuerit vt ante ordinationem ſacerdotum iſti cerimoniarũ
ritus interpoſiti ſint: exiſtimo hoc rationis fuiſſe/ q̃ḋ conſe-

crandi ſacerdotes/prius in his que ad officium tabernaculi pertinebant imbuendi/ꝗ̃ in ipſo officio fuerant conſtituendi. Nã ⁊ nũc in eccleſia dei null⁹ ad pontificatũ dign⁹ eſt: niſi p̃us nouerit qualiter perfectus vitam informare: et ſecularem adhuc agentibus vitam/qualiter religionis rigorem debeat temperare: Inſtrui eũ oportet primũ/ quõ conuerſis peccatoribus penitentie adhibeat medicamentum: et ſingulis quibuſ᷑ ſibi cõmiſſis: qui nunc corrigendi ſunt: nunc informandi: nunc increpandi: quomodo ſeipſum debeat conformare. Prius ergo que neceſſaria iudicauit legiſlator/expletis: tandem ad id quod pretermiſerat pridem accedit/dicens: Locutuſ᷑ eſt dñs. Ordo ⁊ ſeries ꝯſecrationis talis eſt: Tulit moyſes iuxta preceptum dñi/aaron et filios eius/⁊ veſtes ſactas/ et oleum vnctionis/vitulum et arietes duos: caniſtrum cum tribus generibus panum azymorum/torta.ſ.panis/que collyrida dicitur: lagano ⁊ cruſtulo. Et congregauit omnem multitudinem ad oſtium tabernaculi: cuius animos ſic inclinauit ad conſentiendum in ſacerdotium aaron: vt dicit ioſeph⁹. Moyſes vero ſeipſum ſacerdotio dignum iudicauit: Tum propter familiaritatem quam habebat cum dño: tum q̃ plurimũ ꝓ poplo laborauerat: tũ quia quiſ᷑ naturaliter ſui amicus eſt: Sed dñs digniorem iudicauit aaron. Unde cum populo placuiſſet/obtulit moyſes dño aaron et filios ei⁹. Cũꝗ lauiſſet eos aquis fontiũ/aaron induit feminalia: et moyſes veſtiuit eum alijs ſeptem veſtibus: de quibus ſatis dictũ eſt ſupra Exo.xxix.et vlti. Fundenſ᷑ moyſes oleum vnctionis ſuper caput eius et manus/ita ꝙ ſtillauit oleum per barbam eius vſ᷑ in oram veſtimenti eius. Filios autem aaron veſtiuit moyſes lineis/et cinxit baltheo: et impoſuit mitras ſimplices eis: ⁊ vnxit manus eorũ oleo. Liniuit quoꝗ tabernaculum cum ſupellectili ſua. Cunꝗ aſperſiſſet ſepties aq̃s vtrũꝗ altare/vnxit ea ⁊ omnia vaſa eorum/labiumꝗ et baſim oleo. Obtulerunt autem aaron et filij eius vitulũ pro peccato ſuo: ſuper caput eius imponentes manus: quem immolauit moyſes/et tinxit digitum in ſanguine: et tetigit ex eo cornua altaris per gyrũ: Et fecit de illo vitulo ſicut fit de vitulo pro peccato ſacerdotis: ſupra.iiij. Obtulerunt etiam aaron et filij ei⁹ arietem in holocauſtum ſalutare: et fecit moyſes de eo ſicut de holocauſtis ſalutaribus fieri iuſſit dñs: ſupra.iiij. Itẽ obtulerunt aaron eiuſ᷑ filij alium arietem per manus impoſitionem/hoſtiam.ſ.pro conſecratione ſua. Quem cum immolaſſet moyſes/ſumpſit de ſanguine et tetigit extremum auricule dextere eorum/et pollicem manus dextere/et dextri pedis: et reliquum fudit ſuper altare per circuitum. Omnem vero adipem et caudam: renes et renunculos: et armum dexterum ſeparauit: tulitꝗ de caniſtro collyridã vnam: et laganũ vnũ: et cruſtulum vnum: ⁊ omnia ſimul tradidit aaron/et filijs ei⁹: q.d. Accipite poteſtatem ſumendi hec a populo: quedam ad offerendum dño: quedam ad vſum veſtrum. Qui cũ tenerẽt ea in manib⁹/ſuppoſuit moyſes pectuſculũ: vnde et pectuſculum eleuationis dictum eſt. Tenẽtes ergo filij aaron hec omnia in manibus/eleuauerunt coram dño: et poſtea tradiderũt ea moyſi: qui omnia adoleuit dño ſuper altare: aſſumẽſ᷑ vnguẽtum/et de ſanguine qui erat ſuper altare/admiſcẽs aquas fontium: aſperſit eos et ſuper veſtimẽta eoꝝ. Cunꝗ ſanctificati eſſent in hunc modum/reliquas carnes arietis coxerunt ante fores tabnaculi: et ibi comederũt eas cũ panib⁹ q̃ reſidui fuerãt in caniſtro: et q̃cq̃d ſuperfuit ex eis/ignis abſũpſit. In eundem modum iterauit moyſes ſingula que diximus. Sex diebus tamen non veſtiuit eos: quia ſemel induti/ſeptem diebus non depoſuerunt veſtes ſuas ſanctas: nec de atrio tabernaculi exierunt. Quidam dicunt prima die omnia que diximus/fuiſſe proſecuta: Sex diebus conſecrationis ſequentib⁹ oblationes quotidie iteratas: ſed non vnctiones. Ioſephus vero omnia ſicut prima die: ita in ſex diebus ſequentibus fuiſſe proſecuta dicit. Et nota ꝙ in hac prima cõſecratione/ omnes filij aaron conſecrati ſunt: ſed non poſtea omnes de genere eius. Cecus enĩ ⁊ claudus: aut grãdi vel paruo/aut torto naſo/ aut gibboſus vel hernioſus: ſcabioſus: /impetiginem habens de ſemine aaron: non poterat miniſtrare: nec intrare

ſanctuarium: veſcebatur tñ panibus qui offerebantur in ſanctuario. Item aliter poteſt ꝯtinuatio fieri: Sicut legit̃ Heb. viij.a. Omnis pontifex ad offerenda munera et hoſtias conſtituitur. Item Malach.ij.b. Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam: et legem dei ex ore eius requirunt: Ideo in libro

a peccato: duos arietes/cãniſtrum cum azymis: ⁊ congre
b gabis omnẽ cetum ad oſtium tabernaculi. Fecit moyſes vt dominus imperauerat: congregataꝗ omni turba ante fores tabernacli/ait: Iſte eſt ſermo quẽ iuſſit do
c minus fieri: Statimꝗ obtulit aaron et filios eius. Cũꝗ lauiſſet eos/veſtiuit pontificem ſubucula linea accingẽs eum baltheo: et induens eũ tunica hyacinthina: et deſuper humerale impoſuit: qđ aſtringens cingulo/ aptauit rationali/ in quo erat doctrina et veritas. Cidari quoꝗ
d texit caput: et ſuper eam cõntra frontem poſuit laminam auream conſecratam in ſanctificationẽ ſicut preceperat ei dominus. Tulit et vnctionis oleum/quo liniuit tabernaculum cum omni ſupellectili ſua. Cunꝗ ſanctificãs aſpſiſſet ad altare ſeptem vicibus: vnxit illud et omnia vaſa eius: labrumꝗ cũ baſi ſua ſãctificauit oleo: Quod fundens ſuper caput aaron/vnxit eum ⁊ conſecrauit. Filios quoꝗ eius oblatos conſecrauit: veſtiuitꝗ tunicis lineis/ et cinxit baltheis: impoſuitꝗ mitras vt iuſſerat dominus. Obtulit et vitulum pro peccato. Cunꝗ ſuper caput eius poſuiſſẽt aaron et filij eius ma
e nus ſuas/immolauit eũ hauriens ſanguinem: et tincto digito/tetigit cornua altaris p
f gyrum. Quo expiato et ſanctificato/fudit reliquum ſan
g guinem ad fundamenta ei⁹.

iſto vbi moyſes de vnctione ſacerdotum p̃ncipaliter intendit/recte premiſit de oblationibus et ſacrificijs hoſtiarum. Diuiditur enim liber iſte in tres partes. In prima agitur de holocauſtis et ſacrificijs vſ᷑ ad octauum capitulum: Unde hic incipit ſecunda partitio: vbi de inunctione determinat̃ vſ᷑ ad vndecimũ capitulũ. Tertia icipit ibi vbi de legibus agitur vſ᷑ ĩ finem. Diuiditur autem in quattuor partes hec ſecũda partitio. Primo agitur de ſacerdotum inunctione/ et eorũ oblatione in die vnctionis ſue/vſ᷑ ad nonũ capitulum. Secundo de oblatiõe ipſius aaron octauo die vnctionis ſue: et quibuſdã ſuper tabernaculo ingrediendo: ⁊ hoc vſ᷑ ad decimũ capitulũ. Tertio de igreſſu ſũmi ſacerdotis in ſancta ſanctorum ſemel in anno cum ſanguine: ⁊ hoc vſ᷑ ad decimũ ſextũ capitulũ. Quarto iubet ꝙ omne ſacrificium fiat per manus ſacerdotum: et h̃ vſ᷑ ad decimũſeptimũ capitulum. Quare autẽ interpoſita ſint/ patebit in textu locis ſuis. B

a Caniſtrũ. Gloſ. vas de perplexo vimine factum: et ſcripturam ſacraꝫ ſignificat: que multiplici ſententiarum conficitur textura. C b Ad oſtium tabernaculi. Radul. Nõ enim in loco priuato prelatus vel clam debet eligi. c Obtulit aaron. Ioſephus dicit: Moyſes licet electus eſſet a deo in ſacerdotẽ et ducem populi/ non ſeipſum obtulit inungendum: ſed aaron: vt conſenſum populi citius inclinaret: Non enim acquieuiſſet populus in eum: credens ꝙ illis vellet dñari. d Cõtra fron.ſ.in directo frõtis. e Immolauit eũ: moyſes.ſ. f Expiato: p inunctionẽ olei ⁊ aq̃ fontiũ. g Ad fundamẽta ei⁹.ſ.altaris holocauſtoꝝ.

a Aruinulis. Aruinu'a dicitur hic pinguedo interioꝛ: id eſt adeps renum. b Preceperat: ſupra.iiij. quia pro peccato ſacerdotū erat. c Immolauit eum: moyſes. d Cōcidēs: moyſes. e Incēdit ſuper altare: quia nō erat pro peccato: ſed erat holocauſtū ſalutare. f Arietem ſcdm̄. Sed ad quid/ cum pꝛioꝛis oblatio ſanctificaret offerentes: Qui enim vita et doctrina pollet/ dicendus eſt ſanctus. Uerum hoc ideo fit: vt quicūq; in populo dei duces conſtituuntur/ ne errent: quia homines ſunt: et poſt ſe alios in perditiōis fo-
B ueam trahant: neceſſe eſt vt eum qui errare non poteſt: id eſt chꝛiſtum ſibi ducem ꝑponant. Unde cū Apl's dixiſſet: Imitatoꝛes mei eſtote: ſubiunxit: ſicut et ego chꝛiſti.j. Coꝛ.xj.a. g In conſecratione: id eſt pro conſecratione. h Super caput. Aaron ⁊ filij eius ſup caput manus impo/ nunt: cū iuxta monita legis/ eius regulam ſe obſeruare promittūt. i Et pollicem. Eccleſia alias partes inungit in chꝛiſmate: alias in confirmatio/ ne: alias in extrema vnctiōe. Itē alias i minoꝛum ſacerdotū conſecratione: alias ī maioꝛum ſacerdotū con/ ſecratione: quere rationem. k Laganumq;. vnū.ſ. laga/
C nuz. l Adoleuit ſuper altare holo. moyſes.ſ. Hic dicit ꝙ armus dexter immolatus eſt dño. Cōtrarium dicit.ſ. vij.ca.d. vbi dictū eſt ꝙ armus dexter ⁊ pectuſculum cedebant in partē ſacerdotū. Sol'. Reuera cedebant in partez ſacerdotis conſecrati: ſed aaron et filij eius nōdū erāt conſecrati: vnde bñ poterāt dño cremari. Sed querit cum moyſes non fuerat ſacerdos/ neq; pontifex. (Nō enim legit eius cōſecratio) quō conſecrauit aaron ⁊ filios eius: Ad hoc dicendum eſt/ ꝙ ſicut cardinalis diaconus qui miſſus eſt a dño papa/ etiā ꝑſente epiſcopo dat bñdictio/ nem infra legationem ſuaz: quia illa benedictio nō eſt ſua/ ſed dñi pape: cuius auctoꝛitate facit eam: Ita moyſes vice domini conſecrauit aaron: et ita vſus eſt officio ſacerdotis: non tamē fuit ſacerdos: ſicut ſamuel fecit. Unde dicit i Pſ. Moy/ ſes ⁊ aaron in ſacerdotibus eius ⁊c. Hanc queſtionem facit Pſ.89.
Aug⁹. ſed nō ſoluit/ dicēs: Si moyſes ſacerdos non fuit: quō iſta fecit: Si autem ſacerdos fuit/ quomodo ab aaron ſacerdotium incepit: et cur veſtes non habuit: Itē que-
F rit: quis vngebat ſūmum pontificem poſt moꝛtem moyſi et aaron/ cum non eſſet aliquis ſummus ſacerdos: Ad h̄ dicit Aug⁹ ꝙ moꝛtuis moyſe et aaron / nihil reſtabat eligendo pontifici: niſi ꝙ indueret ſe veſtē pontificalē: quia omnes conſecrati et inuncti erāt. m Eo ꝙ conſecrationis eſſet: id eſt pro cōſecratione. n Eleuās illud: quia eleuationis erat / vt dicit Interliñ. o De ariete conſecratiōis: id eſt oblato poſt conſecrationem ſacerdotum. p Preceperat: Exo.xxix.e.
G q Non exibitis. Contra.ſ. eodem ca- Exo.29.f.
pitulo preceptum eſt eis vt carnes arietis coquant ante foꝛes tabernaculi/ ⁊ ibi eas comederent: ergo tunc erant extra oſtium tabernaculi. Sol'. Oſtium tabernaculi intelligitur hic introitus atrij exterioꝛis: quod circa tabernaculū centum cubitos in lōgū/ et quinquaginta in latū habebat: Etiā circa altare holocauſtoꝛum erant ſpacia vbi hoſtie cedebant. Sed iterū queritur: Quo ibant ad requiſitan a- ture ſi nō exibant atrium: Et ꝙ extra atriū patet. Et qđ dicit ꝙ non exibant: verū eſt non moraturi: aut ad negocia ſua peragenda: Aut ſolutionez inuenit ꝗdā Glo. Augl.
A vel foꝛte itra atriū habebant loca priuata ad hoc: ſicut modo ſacerdotes in domib⁹ ſuis iuxta eccleſias.

Adipem autē qui erat ſup vitalia et reticulum iecoꝛis:
a duoſq; renunculos cum aruinulis ſuis adoleuit ſuper altare: vitulum cum pelle/ carnibus et fimo / cremans
b extra caſtra: ſicut ꝑceperat dominus. Obtulit et arietem in holocauſtum. Super cuius caput cum impoſuiſſent aaron et filij ei⁹ ma-
c nus ſuas/ immōlauit eum: et fudit ſanguinem eius ſup altare per circuitū: Ipſumq;
d arietem in fruſta cōncidēs: caput eius et artus et adipē adoleuit igni: lotis prius inteſtinis et pedibus: Totūq;
e ſimul arietem incēndit ſuper altare: eo ꝙ eſſet holocauſtū ſuauiſſimi odoꝛis domino: ſicut preceperat ei. Obtulit
f g et ariētē ſecūdū ī cōnſecratione ſacerdotum: poſuerūtq;
h ſupēr caput eius aaron et filij eius manus ſuas. Quem cum immolaſſet moyſes/ ſumens de ſanguine eius/ tetigit extremum auricule dextere aaron: et pōllicem man⁹
i eius dextere / ſimiliter et pedis. Obtulit ⁊ filios aaron. Cunq; de ſanguine arietis immolati tetigiſſet extremuz auricule ſinguloꝛum dextere: et pollices man⁹ ac pedis dexteri: reliquum fudit ſuper altare per circuitū. Adipem vero et caudā / omneq; pinguedinem que operit inteſtina: reticulumq; iecoꝛis/ et duos renes cum adipibus ſuis ⁊ armo dextero ſeparauit. Tollens autem de caniſtro azymoꝛuz quod erat coram domio panem abſq; fermento: et collyridam cōſper-
k ſam oleo: lāganumq; poſuit ſuper adipes et armum dexterum/ tradens ſimul omnia aarō et filijs ei⁹. Qui poſtq; leuauerunt ea coꝛam domino/ rurſum ſuſcepta de ma-
l nibus eoꝛuz: ādoleuit ſuper
m altare holocauſti: ēo ꝙ conſecrationis eſſet oblatio in odoꝛem ſuauitatis ſacrificij domini. Tulit et pectuſcu-
n lum ēleuās illud coꝛam do-
o mino dē ariete conſecrationis in partem ſuam: ſicut
p preceperat ei dominus. Aſſumenſq; vnguentum ⁊ ſanguinem qui erat in altare aſperſit ſuper aaron ⁊ veſtimēta eius: et ſuper filios illius ac veſtes eoꝛum. Cunq; ſanctificaſſet eos in veſtitu ſuo/ precepit eis dicens: Coquite carnes ante foꝛes tabernaculi: et ibi comedite eas. Panes quoq; conſecrationis edite qui poſiti ſunt ī caniſtro/ ſicut precepit mihi dominus/ dicens: Aaron et filij eius comedent ea. Quicquid autem reliquum fuerit de carne et panibus / ignis abſumet. De oſtio quoq;
q tabernaculi nōn exibitis ſeptem diebus/ vſq; ad diem quo complebitur tēpus conſecrationis veſtre. Septem enim diebus finitur conſecratio/ ſicut et in preſentiarū factum eſt/ vt ritus ſacrificij compleretur. Die ac nocte manebitis in tabnaculo obſeruantes cuſtodias dñi ne moriamini. Sic enim mihi preceptum eſt. Feceruntq; aaron et filij eius cūcta que locutus eſt dominus ꝑ manum moyſi.

Ca. IX.

r Facta autem octaua die / vocauit moyſes

Expoſitio Ca. IX.

r Facta autem octaua die. Finitis ſeptem dieb⁹ conſecrationis ſacerdotum / riteq; celebratis omnib⁹

que ad conſecrationem pertinent: ſm quod dominus man/
dauerat moyſi/octauo die denunciauit moyſes populo ſolen
nitatem/in qua noui ſacerdotes conſecrati offerre inciperent/
pro ſe ꝛ pro populo. In precedētibꝰ enim ſeptem diebus vi/
cem ſacerdotis habuerat moyſes: et acceperat ab aaron et fi/
lijs eiꝰ ea que poſtea
a populo erant ipſi ac/
cepturi: et miniſtrauit
altari. In die octauo
Exo. 29.d. aggreſſi ſunt aaron et
filij eius miniſterium
ad quod fuerant ordi/
nati/ et moyſes ceſſa/
uit. Precepit autem
moyſes ignē terrenuʒ
remoueri ab altari/ q̊
51.q.1.§.ſʒ obijcitur. ipſe fuerat vſus his di
ebus/ dicens ꝙ eis ea
die appareret domi/
nus. Cōgregatis igi/
tur filijs iſrael/ primo
obtulit aaron pro pec
cato ſuo vitulū: cuius
adipes et renunculos
impoſuit altari/ igne
nō ſuppoſito: reliquuʒ
totum de vitulo com/
buſſit ex̄ caſtra. Im/
molauit etiam pro ſe
hoſtiam ſalutarē/ arie
tem in holocauſtum:
et impoſuit altari ſine
igne. Poſtea oblatu/
rus pro populo/ſum/
pſit ab eis quinqꝫ ho
B ſtias: vitulū pro pec
cato populi: hircū ꝓ
pctō principis: agnuʒ
ꝓ peccato anime: bo/
uem in holocauſtū ſa
lutare: arietem ꝓ pa/
cificꝭ: Tm̄ in ipſa imo/
latione nō dicitur niſi
tres immolaſſe.ſ. arie
tem pro peccato po/
puli: bouem ꝛ arieteʒ
ꝓ pacificꝭ: Forte alia
tacuit pro breuitate:
qꝛ ea priꝰ noīauerat.
Augꝰ. tm̄ iprobat litte
rā: q̄ dicit tātum qnqꝫ
ſumpta a populo: Et dicit cum illis quinqꝫ ſumptum agnum
anniculum in holocarpoſim: qd̊ ſonat holocauſtū fructuoſū:
ſic dictum: quia deus aliquo ſigno viſibili/oſtendebat ſibi il/
lud eſſe gratum. Cum autē ex his omnibus ſeparaſſet aaron
ea que erant domino adolenda: ꝛ impoſuiſſet ſuper altare: ſe/
parauit et partem ſuam de pacificis: armos dexteros et pe/
ctora. Poſtea extendens manū benedixit populo: Et ingreſ/
ſi ſunt moyſes ꝛ aaron in tabernaculum: et egreſſi iterum be/
nedixerunt populo: Et egreſſus ignis a domino/ que erāt ſu/
per altare deuorauit. Et ſeruatus eſt ille ignis perpetuꝰ vſqꝫ
ad tranſmigrationem babylonis: Nec erat licitum aliū appo
nere ſuper altare. Quod qꝛ nō ſeruauerunt nadab et abiu filij
aaron/perierūt: vt dicitur in capitulo ſequēti. Eſt autem hec
ſecunda pars ſcđe partitionis huius libri: in qua agitur de
prima oblatione aaron poſt inunctionē ſuam: in quo oſtendi/
tur qualitas ſue perſone. Licet enim pōtifex ſit in eis que dei
ſunt/populo/tm̄ homo eſt: et ideo immolans dn̄o/holocauſtū
ꝓ peccato ꝓprio offert: deinde ꝓ peccato populi. a Tol
le de armento. q.d. Ex quo conſecratus es/offer ſacrificiū

aaron et filios eius/ ac maio
res natu iſrael: dixitqꝫ ad aa/
a ron: Tolle de armento vitu/
b c lum pro peccato/ et arietē in
holocauſtum/ vtroſqꝫ imma
culatos: et offer illos coram
dn̄o: ꝛ ad filios iſrael loque/
d ris: Tollite hircum pro pec/
e f cato: et vitulum atqꝫ agnuʒ
g anniculum et ſinē macula in
holocauſtum: bouem ꝛ arie/
h tem pro pacificis: et immo/
late eos coram dn̄o: in ſacri/
i ficio ſinguloꝝ ſimulam oleo
conſperſam offerētes: Ho/
k die enim dn̄s apparebit vo/
bis. Tulerunt ergo cuncta q̄
iuſſerat moyſes ad oſtiū ta/
bernaculi: vbi cum oīs ſta/
ret multitudo/ ait moyſes:
l Iſte eſt ſermo quem prece/
m pit dominus: facitē et appa/
rebit vobis gloria eius. Di/
xitqꝫ ad aaron: Accede ad
n altare et immola pro pecca/
to tuo: Offer holocauſtum/
o et deprecare pro te ꝛ pro po
pulo. Cumqꝫ mactaueris ho
ſtiam populi/ ora pro eo ſi/
cut precepit dominꝰ. Sta/
timqꝫ aaron accedens ad al
tare/immolauit vitulum pro
peccato ſuo: cuius ſanguinē
obtulerūt ei filij ſui: In quo
p tingens digitum/tetigit cor/
nua altaris: et fudit reſiduū
ad baſim eius: Adipemqꝫ et
renunculos ac reticulum ie/
coris que ſunt pro peccato
q adoleuit ſuper altare: ſicut
preceperat dominus moyſi:
Carnes vero et pellem eius
extra caſtra combuſſit igni:
r immolauit ꝛ holocauſti vi/
ctimam: Obtuleruntqꝫ ei fi/
lij ſui ſanguinem eius/quem
fudit per altaris circuitum.
Ipſam etiam hoſtiam in fru
ſta conciſam cū capite et mē
bris ſingulis obtulerūt: que
s omnia ſuper altare cremauit
t igni: lotis prius aqua inteſti
nis et pedibus. Et pro pec/
v cato populi offerēs macta/
x uit hircum: expiatoqꝫ altari
y fecit holocauſtuʒ addens in
ſacrificiū libamenta que pa/
a riter offeruntur: et adolēs ea
b ſuper altare abſqꝫ cerimoni/
is holocauſti matutini. Im/
molauit et bouem atqꝫ arie/
tem hoſtias pacificas popu
li: Obtuleruntqꝫ ei filij ſui
ſanguinem quem fudit ſup
altare i circuitu: Adipes au
tem bouis ꝛ caudam arietiſ/
renunculoſqꝫ cum adipibuſ
ſuis et reticulum iecoris po/
c ſuerunt ſuper pectora. Cūqꝫ
d cremati eſſēt adipes i altari/

ex officio. b Pro peccato: tuo ſcꝫ. c Et arietē
in holocauſtū: ſalutare ſcꝫ. d Hircū pro peccato:
principis ſcilicet. e Et vitulum: pro peccato populi.
f Atqꝫ agnum: pro peccato anime. Nota hircus eſt pe/
nitētia: vitulus/bona opera: agnus/innocentia: anniculus/hu
militas: que recte in/
nocentie iungitur.
g Sine macula:
cogitationis vel affe/
ctiōiſ. Bos/exhorta/
tio fortꝭ. Aries/regi/
mē prelatiōis. Simi
la/puritas cōſcientie.
Oleū/ſuauitas miſe/
ricordie. Hec oīa of/
fert eccleſia ſpōſa deo
in diuerſis filijs ſuis.
h Pro pacificꝭ. C
Sub pacifico cōpre/
henditur ſalutare hic.
i Simulam oleo
conſperſam. q.d.
ſingula offerre cuʒ li/
bamētꝭ ſuiſ. k Ap
parebit: in nube vel
in igne. l Quem
precepit. i. cuiꝰ ratio
m Facite et ap/
parebit. Facite que
precepi vobis: nō di/
cit/ dicite et appare/
bis vobis. n Pro
peccato tuo: ꝓprio
ſcꝫ: ꝛ poſtea pro pec/
cato populi. Non eī̄
conuenienter munda/
re poteſt qui munda/
tus nō eſt: Nec alicui
bonus/qui ſibi nequā
eſt: Eccl. xiiij.b.
o Deprecare ꝓ
te. Sile. j. Timoth.
iiij.d. Attende tibi et
doctrine. p Cor/
nu altaris: holocau
ſti. q Adoleuit
ſuper altare: id eſt B
adolenda ſuper altare
poſuit: Nondū enim
erat ignis in altari: ſed
potius de ſublimi ve/
nit: et que in altari reperit/deuorauit. r Et holocau/
ſti: ſalutaris/ arietē ſcꝫ. s Cremauit: id eſt cremāda in
poſuit. t Lotis: vt ſupra fieri dictum eſt. v Ma/
ctauit hircum. Duo tacet pro breuitate: vitulum ſcꝫ pro
peccato populi: ꝛ agnum pro peccato anime. Dicitur autem
hircꝰ offerri pro peccato populi/ſynecdochice: quia oblatꝰ eſt
pro principe: qui eſt de numero et dux populi. x Expi/
ato: id eſt igne terreno amoto: vł ꝑ effuſionē ſanguinis ad ba
ſim eius/ ꝛ inunctiōe cornium fecit. y Holocauſtum. i.
carnes holocauſti ſuper altare cremādas aptauit. z Ad/
dens in ſacrifi. liba. ſ. ſimilā/oleuʒ ꝛc. que in ſacrificio ho
ſtie adduntur. a Et adolens: id eſt adolēda diſponēs
b Abſqꝫ ceri. agno ſcꝫ: qui quotidie mane et veſpere offe
rebat. c Super pecto. Querit Cantor pariſieñis ratio/
nem/quare adipes cremandi/pectoribus nō cremandis ſup/
poni iubet: Et dicit nullā ſubeſſe rationem ad litterā: ſʒ om/
nia contingebant illis in figura: vt dicit Aplus. j. Corꝭ. x.b.
Poſſet tm̄ dici ꝙ adipes erāt ꝑs dn̄i/pectora ꝑs ſacerdotꝭ: et
iō ꝑs dn̄i q̄ſi dignior/iure ſupponi iubet. d Cremati: an/

ticipatio eſt. Uel ſic expone/ Cremati: id eſt ad cremandum ſuper altare diſpoſiti. a Separauit aaron: in partem ſuam. b Et extendens. Interliñ. orans. c Com/pletis. Interliñ. expoſitis. d Deſcendit. Interliñ. de loco vbi ſtabat ſeruiens altari. Rab. Notat beatus Aug⁹

nõ ſint alijs norma male viuendi/ ſꝫ timẽdi. Uñ Ezech. ix. c. A ſanctuario meo incipite: vt ſciatur ab omnibus/ ꝙ minus alijs parcat/ ſi ſuis miniſtris non parcit. Sanctificabor: id eſt laudabor: et vindicando magnificabor. p Qui appro/pinquant mihi. Interliñ. multitudine ſcientię/ vel aliquo miniſterio. q Ta/cuit. Contriſtat⁹ eñ

ſcamnum ligneũ vel aliqđ ſimile altari ap/poſitum propter eiuſ altitudinem: quia cũ

trium cubitorum eēt/

Exo. 27. a. non facile quēcꝫ ſa/cerdotum ad miniſte/rium admittebat ſine aliq̃ adiumento. Gra/dus enim fieri non li/cebat prohibente do/mino: Non aſcendes

Exo. 20. d. per gradus ad altare meum. Ex illo itacꝫ ſcãno nõ adherẽte al/tari: ne grad⁹ eſſet: ſꝫ ad horã miniſterij ap/poſito/ vt miniſtris al/taris adiutoriũ fieret: inde deſcendiſſe videt̃ aaron completo mini/ſterio ſuo. Lege Glo. Augꝰ. ibi ⁊ iuẽies idẽ.

e Apparuit: in ſpecie ignis. Glo. eſt. Unde ſequit̃. f Et

A ecce egreſſus ig.

j. 16. a. ⁊c. ſ. a tabernaculo vl̃

Nume. 3. a. ab altari holocauſti

... dist. 3. c. i. ſubito erupit.

e birch. j. Expoſitio Ca. X.

Arreptiſqꝫ nadab ⁊c. Legimus. Leui. vj. b. dñm pręcepiſ/ſe vt ignis perpetuus ſeruaretur ĩ altari: vñ ſumebatur ignis quo/

pectora eorum et armos

a dexteros ſeparauit Aaron eleuans coram domino: ſicut pręceperat moyſes. Et

b extendẽs manum ad popu/

c lũ benedixit ei: Sicqꝫ com/pletis hoſtijs pro peccato et

d holocauſtis pacificis/ de/ſcendit. Ingreſſi autẽ moy/ſes et aaron tabernaculum teſtimonij: et deinceps egreſ/ſi/ benedixerũt populo. Ap/

e paruitqꝫ gloria domini om/

f ni multitudini: et ecce egreſ/ſus ignis a domino deuora/uit holocauſtum et adipes q̃ erant ſuper altare. Q̃d cum vidiſſent turbę/ laudauerũt dominum ruentes in facies ſuas. Ca. X.

g Arreptiſqꝫ nadab et

h abiu filij aaron thuri/bulis poſuerũt ignẽ ⁊ incenſum deſuper offerenteſ

h coram dño ignem alienum

i quod eis pręceptũ nõ erat.

k Egreſſuſqꝫ ignis a domino/

l deuorauit eos: et mortui ſũt

m coram domio. Dixitqꝫ moy/ſes ad aaron: Hoc eſt quod

n

o locutus eſt dominus: San/

p ctificabor in his qui appro/pinquant mihi: et in conſpe/ctu omnis populi glorifica/

q bor. Quod audiens tacuit aaron. Uocatis autem moy/ſes miſahel et eliſaphan/ fi/lijs oziel patrui aaron: ait

r ad eos: Ite et tollite fratres veſtros de cõſpectu ſanctu/arij: ⁊ aſportate extra caſtra. Confeſtimqꝫ pergentes tule/

s runt eos ſicut iacebant ve/

t ſtitos lineis tunicis: et eiece/runt foras vt ſibi fuerat im/peratum. Locutuſqꝫ eſt moy/ſes ad aaron et ad eleazar et

v ithamar filios eius: Capita

x veſtra nolite nudare: et ve/

y ſtimenta nolite ſcindere: ne forte moriamini: et ſup om/nem cętum oriatur indigna/tio. Fratres veſtri et omnis domus iſrael plangant in/cendium quod dominus ſu/

z ſcitauit: Uos autem nõ egre

fuerat pater ſuper re/pentina morte filioꝝ: ⁊ graui dolore percuſ/ſum eſt cor eius: Nec tamen contra volun/tatē domini murmu/rauit. Sic antiqui ſan/cti/ cum domin⁹ per/cuteret ſuos/ cõtriſta/ti tacebãt. Unde iob Job. 1. d.

percuſſus in ſe ⁊ in fi/lijs non peccauit: nec quicꝫ ſtultum labijs ſuis locutus eſt. Pſ.

Turbatus ſum ⁊ non Ps. 76.

ſum locut⁹. r Fra/tres: id eſt cognatos. s Ueſtitos: pa/ratos. ſ. ad ſacrifican/dum. t Eiecerũt foras: et veſtitos ſe/pelierunt: ſicut noſtri ſacerdotes modo in/ B

duti ſepeliuntur in ve/ſtibus miniſterij ſui. v Capita. Gloſa.

Caput eñi chriſti de/ 1. Cor. 11. a.

us eſt: Chriſtus autẽ ex deitate conſtat et humanitate. Sed hęc Glo. videtur falſa: q̃a ex hoc ſequit̃ ꝙ dei/tas ſit pars alicuius: et ita minor aliq̃. Sol. Hęc ꝓpoſitio ex/ te/netur ibi exigitiue/

tiens pontifex ſuper altare incenſi thus vel thymiama vole/bat adolere: Aut etiã ſi aliquando thuribuloꝝ vſum per ma/nus ſacerdotum cultus diuinus expoſcebat. Nam ĩ Nume/ri. xvj. g. legit̃ moyſen ꝓcepiſſe aaron: Tolle thuribulum: et hauſto igne de altari/ mitte thus deſuper: et pergens cito ad populum vt roges pro eis. In Apocal. etiam legitur: Ange/

Apoc. 8. a. lus ſtetit iuxta altare/ habens thuribulum aureum in manu/ ⁊ impleuit illud de igne altaris: qui ſacer erat. Ignis vero qui aliunde ſumebatur/ reputabatur alienus: et miniſterijs diui/nis indignus. Unde credendum eſt forte filios aaron: cum vi ſubiti ignis ſacrificia deuorata conſpicerent: nouitate miracu/li turbatos: nec auſos fuiſſe accedere ad altare: ſed aliunde fe/ſtinanter rapto igne et thuribulis impoſito: pro gratiarum/ actione incenſum/ dño voluiſſe offerre. Sed quia ignem alie/num appoſuerunt contra pręceptum domini/ ideo perierunt. Arreptis eodem die octauo ſcilicꝫ die conſecrationis aaron. h Alienum. Glo. qui non eſt egreſſus a dño. i Pre/ceptum non erat: immo prohibitũ. k Egreſſuſqꝫ: vel ille qui iam erat in altari: vel alter iterum veniens de ſub/limi. l Deuorauit. i. extinxit ſiue ſuffocauit. m Co/ram domino: id eſt omnibus videntibus: vt omnibus eſ/ſet in exemplum: vel in loco vbi erant coram dño. n Hoc locutus eſt dominus: Exo. xix. quo ad ſenſum: et ſi non quo ad verborum ſuperficiem. Tamen dicit Aug⁹. ꝙ ĩ Exo. nõ inueniri: ſed dominũ moyſi multa fuiſſe locutum que no/bis ſcriptura ſubticuit/ de quibus fuit hoc. o Sãctifica/bor in his. Dominus primo vindicat in miniſtris ſuis: vt

non naturaliter/ necꝫ partitiue. Et eſt ſenſus: Chriſtus cõ/ſtat ex deitate ⁊c. id eſt hęc duo exiguntur ad eſſe chriſti. x Nolite nudare. Glo. quaſi mortuos nolite lugere. Sꝫ contrariũ legitur Eccj. xxxviij. b. In mortuũ produc lachry/mas: et quaſi dira paſſus icipe plorare. Sol. Sicut. j. xxj. a. dicitur: ſummo ſacerdoti prohibitum eſt omnino intrare ad mortuum: minoribus vero quibuſdam mortuis licuit intereſ/ſe: quibuſdam non: ſicut ibidem dicitur: Nunc autem propt̃ nouitatem conſecrationis prohibentur lugere. Unde Glo. idem vult. y Scindere: quod eſt proprium iudęorum. Uñ Job. j. d. legitur: ꝙ audita morte filiorum ſuorum/ ſcidit veſtimenta ſua et tonſo capite corruit in terrã. z Uos autem non egredimini. q. d. Sinite vt fratres veſtri plangant: vos autem non imitemini eos. Sed quare non ſinunt flere ſacerdotes mortuos ſuos/ cum hoc ſit opus pi/etatis: Nam et abraam mortua ſara/ fleuit: Et iacob exiſti/mãs ioſeph mortuũ fleuit. Et duodecĩ patriarchę mortuo ia/cob/ fleuerunt ſeptem diebus. Et Hieremias/ mortuo ioſia: Uñ et compoſuit Threnos: Et dñs fleuit ſuper hieruſalem: et ſuper lazarum. Sol. Sacerdotibus prohibetur flere ſuper mortuos ſuos: quia debent voluntatem ſuam voluntati diui/nę maxime conformare. Aliquando tamen flere conceditur: vt compaſſionis affectum ſe habere demonſtrent. j. Theſſal. iiij. d. Nolite contriſtari ſicut ⁊ cęteri qui ſpem non habent. Non egredimini. Quid eſt hoc ꝙ ſacerdotes prohibentur egredi tabernaculum: cum ſeptem dies conſecratiõis ſuę iam finiti ſint: in quibus pręceptum erat eis manere ĩtra atrium:

Sol'.Supplendum eſt hic:Non egrediemini.ſ.ad lugendum fratres veſtros.Que ſuppletio ex ſequentibus colligitur: vbi dicitur ꝙ ſummus ſacerdos non contaminabatur ſuper patrem et matrē:et non egrediebatur a ſanctis: Ibi Glo.ad lugēdū mortuū.ſ.ita et hͦ eſt ſupplendū. a Oleum quippe ſancte vnctionis. Interlin.Quaſi ſacerdotes dñi eſtis/ et ideo magis debet̄ vos conformare diuinis iudicijs: ⁊ ea eq̄nimius portare:⁊ alios conſolari. b Vinum et omne ⁊c.

55.diſ.§.1.c. vinolentum. Ad litteram prohibetur ſacerdos bibere vinum et omne quod inebriat/in die miniſterij ſui:vt ſemper ſobrius ſit:et poſſit docere ſe et alios. Sed obijcit Aug'. Videt̄ em̄ ꝙ nunꝗ̄ debeant ſacerdotes bibere vinū/ aut ſiceram: quia ſingulis diebus intrabāt tabernaculum ad ponendas lucernas candelabri: et offerenduꝫ holocauſtum matutinum et veſpertinum/

C et cremandum incenſum:quod non tantū aaron/ſed et minores ſacerdotes faciebant: Quod patet:qꝛ quādo pōtifex accedebat ad vxorem/non poterat itrare tabernaculum:ſed minores pro

De pe. diſ. 3.c. īter hec hircū.2 illo ſeruiebant. Si ergo quotidie intrabāt tabernaculum / nunꝗ̄ bibebāt vinum. Sol'. ẜm Aug'. qui dicit ꝙ ſūmus ſacerdos quotidie intrabat ſancta / ſanctorum cum incenſo:ſemel autem in anno cum ſanguine. Difficile eſt videre q̄n ſummo pontifici licebat bibere vinum: dum fuit vnicus ſummus ſacerdos:quia quando fuerunt vigintiquattuor: tūc planum eſt videre:quia quilibet vice ſua poterat abſtinere a vino/ſicut ab vxore. Nos ṽo Hieronymo adherētes/dicim' ꝙ ſūm' pōtifex nō q̄tidie intrabat tabernaculū : ſed cū multi eſſent ſacerdotes/ſeruiebant ſucceſſiue per vices ſuas : et quilibet tempore vicis ſue abſtinebat a vino:quo finito poterat bibere. Si autem vis Aug'. ſuſtinere/ concedēs ꝙ quotidie ſūmus pontifex intrabat in ſanctaſanctorū: dices ꝙ hoc preceptum reſpicit futurum tempus/ ſcilicet quando dauid ampli

1.Paral.24. auit cultum dei/inſtituens vigintiquattuor ſummos ſacerdotes qui ſuis vicib' miniſtrabāt: vt legitur Luc'.j.a.de zacharia qui fuit de vice abia/octauam habens hebdomadam. Nota de ebrietate habes Prouer.xxiij.c. Cui ve/cuius patri ve ⁊c. Item eodem: Ne intuearis vinum cum flaueſcit / et cum ſplenduerit color eius in vitro: Ingreditur blande/ſed in nouiſſimo mordebit vt coluber/et ſicut regulus venena diffundet: Et eris ſicut dormiens in medio mari: et quaſi ſopit' gubernator amiſſo clauo. Item Prouer.xxxj.a. Noli regibus o lamuel/noli regibus dare vinum: quia nullum ſecretum eſt vbi regnat ebrietas. Eccl.xix.a. Operari' ebrioſus non locupletabitur. Ezech.xliiij.f. Omnis qui ingreditur tabernaculū nō bibet vinū. Ebrietas aufert cor: Oſee.iiij.c. Et Eſa. xxviij.b. Sacerdos ⁊ propheta neſcierūt pre ebrietate: abſorpti ſunt a vino. j.Timoth.iij.a. Oportet epiſcopum irreprehenſibilem eſſe. Et infra: Non vinolentum. Hiere.xlj.a. legitur ꝙ godolias inter epulas occiſus eſt. Matth. xiiij. a. Iohannes ab herode in conuiuio decollari p̄cipitur. c Et filij tui: ſacerdotes ſuccedentes. d Per manuꝫ moyſi: De ſe tanꝗ̄ de alio loquitur:in hoc vitans iactantiam:et vitare docens. e De oblatione:id eſt de ſimila.

f Sanctumſanctorum: id eſt cibus ſanctus a ſanctis / et in loco ſancto ē comedendus. g In loco ſancto: ſicut hodie corpus chriſti in eccleſia tantum ſumitur:niſi cogat infirmitas. h Salutaribus. De his poterant comedere filij et filie. i Coram domino: cui placet. k Ad te: iure ſacerdotij. l Inter hec hircū. Hircus iſte quem ignis egreſſus a domino deuorauit/ eſt gētilis popul'. Moraliter. Iſte hircus eſt quilibet peccator agēs penitentiam/ quam agere contempſit ſuperbus iudeus. Hec eſt ouis cētesima que perierat:que poſt multos errores/ humeris pij paſtoris reportata eſt ad ouile. Hec eſt drachma perdita ſed inuenta. Hic eſt filius prodigus. Hic eſt lazarus vlceribus plenus. Hic eſt lazarus quatriduanus. Hec eſt ſocrus petri febricitans/ſed curata. Hec eſt mulier peccatrix. Hec ſanguinaria. Hic eſt ſeruus centurionis. Hic eſt publicanus. Hic eſt pullus aſine:et huiuſmodi.

B

Moraliter.

dimini fores tabernaculi :
a alioquin peribitis. Oleum
quippe ſancte vnctionis eſt
ſuper vos. Qui fecerūt omnia
iuxta preceptum moyſi.
Dixit q̄ꝫ domin' ad aaron:
b Vinum et omne quod inebriare
poteſt/non bibetis tu
c et filij tui quando intrabitis
in tabernaculum teſtimonij/
ne moriamini: quia preceptum
ſempiternum eſt in generationes
veſtras: et vt habeatis
ſcientiam diſcernendi
inter ſanctum et prophanum:
inter pollutun et mundum:
doceatiſꝗ̄ filios iſrael
omnia legitima mea que lo
d cut' ē dñs ad eos per manū
moyſi. Locutuſꝗ̄ eſt moyſes
ad aaron et ad eleazar et
ithamar filios eius qui erāt
reſidui: Tollite ſacrificium
e quod remanſit de oblatione
dñi:et comedite illud abſꝗ̄
fermento iuxta altare: quia
f ſanctumſanctorum eſt. Co
g medetis autem in loco ſancto
quod datum eſt tibi et filijs
tuis de oblationib' domini/ſicut
preceptum eſt mihi. Pectuſculum
quoꝗ̄ qd̄
oblatum eſt/et armuꝫ qui ſeparat'
eſt:edetis in loco mūdiſſimo
tu et filij tui ac filie
tue tecum. Tibi enim ac liberis
tuis repoſita ſunt de ho
h ſtijs ſalutaribus filiorum iſrael:
eo ꝙ armum et pectus
et adipes qui cremantur in
i altari eleuauerint coram do
k mino / et pertineant ad te et
ad filios tuos lege perpetua
ſicut precepit dominus. In
l ter hec hircum qui oblatus
m fuerat pro peccato cū que
n reret moyſes exuſtum reppe
rit:iratuſꝗ̄ contra eleazar et
ithamar filios aaron qui remanſerant/ait:
Cur non comediſtis
hoſtiam pro pecca
to in loco ſancto que ſancta
ſanctorum eſt :et data vobiſ
o p vt portetis iniquitatem multitudinis:
et rogetis pro ea i
q r cōſpectu domini: preſertim
cum de ſanguine illius non
ſit illatum intra ſancta: et comedere
debueratis eam in
ſanctuario ſicut preceptum
eſt mihi: Reſpondit aaron:
Oblata eſt hodie victima p̄
peccato et holocauſtū corā
s domino/mihi autem accidit

Inter hec hircum ⁊c. Eſytius: Quia ſi non comederunt filij iſrael ⁊ aaron quod pro peccato erat in loco ſancto.i.penitentiam peccati cōmiſſi in eccleſia peragi fecerunt: Quibus hoc preceptum eſt quos chriſtus in eccleſia vicarios ſuos conſtituit. Ipſe enim oblationis ſue ſanguinē / que pro noſtro ſanguine oblata eſt in ſanctum: id eſt in celum in conſpectu patris obtulit. Debet autem comedi hoc ſacrificium in loco ſancto.i.in eccleſia in ꝓpitiationem peccatorum. Unde addit: Quemadmodum preceptum eſt mihi.i.ſicut precepi. Moyſes enim gerit perſonam chriſti. n Exuſtum reppe rit:quia in ſpiritumſanctum peccauerat / ab intelligibili igne ſpiritusſancti oblatio pro penitentia ablata eſt. Voluntarie enim peccantibus non relinquitur hoſtia pro peccato. Nam ſicut vera penitentia veniam promeretur:ita ſimulata deum irritat:quia ſpiritusſanctus diſcipline effugiet fictū: Sap.j.b Hoc autem ſancti patres irremiſſibile peccatū et blaſphemiā

in ſpūſctm̄ dixerūt: ī ſcelerib⁹ vſq₃ ad finē vite pſeuerare: de ſalute ſua deſperare: d̄ potētia ⁊ miſcdia redēptorꝫ diffidere.
m Fuerat pro peccato: principis. o At porte/tis: ideo ſcilicet vt portetis orationib⁹/ieiunijs/elemoſynis/vigilijs. Uel vt portetꝫ: id eſt aſportetis doctrinis ⁊ exēplis.

hoc tm̄ in genere dixit: Uolatile qd̄ gradiꝭ quattuoꝛ pedib⁹/immundum eſt: niſi crura retro habuerit longioꝛa ſuper q̄ ſa/liat: ſicut locuſtę: quibus iohānes in deſerto veſcebaꝭ. Eſt au/tem hec tertia ps libri/quę diuidiꝭ in quinq₃. Primo agiꝭ de lege mundoꝝ ⁊ immundoꝝ: et hoc p ſeptem capl'a ſequentia. Matth.3.a.

p Multitudis. Non dicit vnius/ſed totius populi.
q In conſpectu domini. Sed quo/modo accedet ad do/minū qui eū non co/gnoſcit: immo qui ei diſplicet: Greg⁹. Cū is qui diſplicet ad in/tercedēdum mittitur: irati iudicis anim⁹ ad deterioꝛa prouocaꝭ. A
r Preſertim ⁊c̄. Uere arguendi eſtis: quia non comediſtis ī loco ſancto arietem/qui erat pro peccato: Preſertim cum ſan/guis eius ⁊ cetera. Leuī.14.a.
s Accidit: ſcilicet ꝙ mortui ſt̄ filij mei.
t Recepit ſatiſ/factionem: id eſt acceptauit excuſationem aaron tanq̄₃ ra/tionabilem.

quod vides. Quomodo po
tui comedere eam: aut place
re domino ī cerimonijs men
te lugubri? Quod cum au/
t diſſet moyſes/recepit ſatiſ/
factionem. Ca. XI

a Locutus eſt domin⁹
ad moyſen et aaron
dicens: Dicite filijs
iſrael: Cuſtodite omnia quę
ſcripſi vobis vt ſim deus ve/
b ſter. Hec ſūnt animalia quę
comedere debetis de cun/
c ctis animantib⁹ terre. Om/
ne quod habet diuiſam vn/
gulam et ruminat in pecori/
bus/comedetis. Quicquid
autem ruminat et habet vn/
gulam/ſed non diuidit eam:
d ſicut camelus et cętera: non
comedetis illud: et inter im/
e munda reputabitis. Chiro/
gylius qui ruminat vngu/
lamq₃ non diuidit/immun/
f dus eſt. Lepus quoq₃ nā et
ipſe ruminat/ſed vngulam
g non diuidit: et ſus qui cum
vngulam diuidat nō rumi/
nat: hoꝛum carnibus nō ve/
ſcemini: nec cadauera con/
tingetis/quia immūda ſunt
vobis. Hęc etiam ſunt q̄ gi/

Secūdo agit de legi/timitate perſonarū a decimooctauo capl'o vſq₃ ad viceſimūter/tiū. Tertio d̄ feſtiuita/tib⁹ vſq₃ ad viceſimū ſextū. Quarto de pę/na tranſgredientiū/et premio ſeruātiū p̄cę/pta dn̄i ī viceſimoſex/to ca. Quinto de votꝫ et eoꝝ commutatione vſq₃ in finē. Hęc autē ps de q̄ agiꝭ hic ſic di/uidiꝭ/ſic dic̄ Oꝛigeñ. ō.vij. Immūdoꝛum quoddā eſt habēs im/mundiciā in ſe: quod/dā nō. Itē quoddā ē imūdū q̄ ad īmolan/dū tm̄: vt ceru⁹: qdd̄ā ad eſū ⁊ etiā ad īmolā/dū/vt poꝛc⁹: ⁊ hmōi. B

Expoſitio Ca. XI.

a Locutus eſt dn̄s ⁊c̄. Ubi et quę edere debeant ſacerdotes ſupꝛa oſtendit legiſlatoꝛ: Nunc ad vulgi eſcam diſponendam deſcendit: Primo dās leges de diſcretione ciboꝛum. Secūdo addens de mūdatione puerpe/rę. Tertio de mūdatione leprę. Sciendum autem ꝙ oīs crea/tura dei bona eſt et mūda/pter angelū et hominē: qui ex ſua creatione boni et mundi/ſuo vitio ſe poſtea depꝛauarūt. Uñ Geñ.j.d. Uidit deus cuncta quę fecerat: ⁊ erant valde bona. Et noe poſt diluuiū dictū eſt: Omne qd̄ mouetur in terra et viuit/erit vobis in cibum: Geñ.ix.b. Et dn̄s Matth.xv.a. Nō qd̄ intrat in os coinq̄nat hoīem. Et Apl'us Titū.j.d. Oīa mūda mundiſ. Item.j.Coꝛꝫ.x.g. Omne quod vobis ap/ponitur/manducate. Huic conceſſioni carnium videꝭ obloq̄ dn̄s hic: Uerūtamen nō obloquiꝭ: phibet aūt hec pter ga/ſtrimargiā reſtringendā: et vt mundoꝛū hominū in mundis aīalibus ſigna: in immundis vero immūdoꝛū imagines de/monſtraret. Et vtitur tropo cōſueto: quo res ſignans nomē ſoꝛtiꝭ ſignati. Dicuntur enim hec aīalia immunda: q2 imun/da ſignificant. Sicut diciꝭ: Petra aūt erat chꝛiſtus.j.Coꝛꝫ. x.b. Homo ꝯo ſi pctōꝛ/⁊ lepꝛoſus: Et cadauera pꝛope imun/da dicuntur. Q2 aūt in figura hec p̄cepta ſint/conijciꝭ ex eo ꝙ dn̄s noe cui eſum carniū conceſſit: eſum ſanguinis phibu/it: qui tm̄ dn̄o immolaꝭ. Hoc aūt fecit: vt crudelitatē ⁊ ſangui/nis effuſionē humani/doceret homines declinare. Itē ꝙ hec in figura p̄cipianꝭ/patet in Actꝫ.x.b. vbi appoſito vaſe quat/tuoꝛ initijs pleno reptilibus/dictū eſt petro: Surge/macta ⁊ manduca. Qui hoc abhoꝛrens/ait: Abſit dn̄e: q2 nunq̄₃ oē cōmune ⁊ imundū comedi. Cui dictū eſt: Qd̄ dn̄s purifica/uit/tu ne cōmune dixeris. Moꝛes ergo hominum p naturas animalium deſignauit. Ad litterā ergo domin⁹ cibos homi/ni conceſſos artauit: non ꝙ aīalia hec ſint immunda/ſed pꝛo/pter gaſtrimargiā reſtringēdā. Cui⁹ ſūma ſic pōt cōpꝛehēdi: Animaliū/alia viuūt in terra: alia in aquis: alia ī aere. Itē q̄ in terra: alia reptilia/q̄ oīa imunda: alia latētia/vt talpa/q̄ de luto naſciꝭ: ⁊ hęc oīa immūda: alia gradiētia ſup t̄rā. De his generalis eſt regula. Mundū eſt quod ruminat/et findit vn/gulā ſimul: Reliqua ſunt immūda.i. eſui pꝛohibita. De pi/ſcibus ſimiliter eſt regula generalis: Tm̄ habens ſquamas ⁊ pinnulas/mundus eſt: Reliqui omnes immundi. De auibus non expꝛeſſit dn̄s generaliter quę mundę/vel quę immundę:

Qdd̄ā etiā q̄ ad tactū/vt moꝛticina hoꝝ. De oīb⁹ agiꝭ ī hac pte. Primo de immūdicia ciboꝝ. Secūdo de immūdicia pu/erperę. Tertio d̄ imūdicia lepꝛoſi. b Hęc ſūt aīalia ⁊c̄. Eſytius in Glo. Quicq̄d a deo factū eſt/ipa inſtitutiōis au/ctoꝛitate mundū eſt. In aīalib⁹ igiꝭ pinguntꝭ moꝛes hominū et act⁹ et volūtates/ex quib⁹ fiūt mūdi vel immūdi. Sed vi/deꝭ falſum dicere in pꝛincipio auctoꝛitatis: q2 ſerpens creat⁹ eſt venenoſus/vt dicit Greg⁹ et Damaſcen⁹: g̃ immūd⁹ crea/tus eſt. Sol'. Nature hūanę īſtitutę nihil īmūdū eſt. Uñ nec venenū ſerpentis ei noceret/ſi in pꝛima inſtitutione māſiſſet: ſed nature deſtitutę per peccatū/qd̄ erat mundū factū eſt im/mundum. Unde bene dicit Eſytius: Quicq̄d factū eſt a deo ipſa inſtitutiōis auctoꝛitate/mūdū eſt.q.d. ſm pꝛimā rerum inſtitutionē mūdū eſt: ſed ſm deſtitutionē peccati/immūdū. Itē adhuc videꝭ falſum dicere in hoc vbi dicit/ex quib⁹ fiūt mundi: ergo quia bona facimus/boni ſum⁹: qd̄ ē ꝯtra Ariſto. et contra ſanctos qui dicūt/quia mala facim⁹ mali ſum⁹: et q̄a boni ſumus/bona facim⁹: et nō ecōuerſo. Sol'. Duplex ē mū/dicia.ſ. a culpa: hęc eſt a gratia/⁊ p̄cedit opus. Itē ē mūdicia a reatu ⁊ reliquijs pctōꝝ: hęc eſt ab opib⁹ ꝟtutꝫ. c Aian/tibus terrę. Terrę dicit: ad differentiā animaliū aq̄ ⁊ aeris: de quib⁹ poſtea dicetur: vel ad differentiā cęleſtiū.i. ſpiritua/lium. Et noīe terrę/tota machina mūdialis intelligiꝭ: ſicut in/nuit Interliñ. d Sicut camelus. Glo. Uitā infoꝛmē et criminib⁹ toꝛtuoſam dānat.i. vitā cupidoꝝ q̄ ſunt gibboſi/vt camel⁹. Lucꝫ.xviij.e. Facilius eſt camelū intrare p foꝛamen ac⁹/q̄₃ diuitē intrare in regnū cęloꝝ. Eſa.lx.b. Inundatio ca/meloꝝ operiet te. Et īpleta ē hęc pphetia: Nā hodie eccleſia dei opta ē diuitijs/et poſſeſſionib⁹ multis. S₃ Geñ.xxiiij.g. legiꝭ/ꝙ rebecca veniēs ad iſaac deſcēdit d̄ camelo. Et h̄ ē qd̄ dic̄ petr⁹ Matth.xix.d. Ecce nos reliq̄m⁹ oīa ⁊ ſe. ſu .te ⁊c̄. e Chirogyli⁹: idē ē qd̄ heric⁹/aīal q̄ddā ſpinoſū: d̄ q̄ phī: ppꝛijs armaꝭ beſtia teliſ: ſe pharetra ſeſe iacl'o ſeſe vtiꝭ arcu: Et ſignificat gaudēteſ ī diuitijſ/q̄ pūctiōes diuitiaꝝ n̄ ſētiūt. Iob.xxx.b. Eſſe ſub ſētib⁹/delitias putabāt filij ſtultoꝝ ⁊ ig/biliū. f Lepus.i. effęminat⁹/timid⁹ ⁊ infirm⁹/ſodomita.ſ. qui eſt ſimul vir et mulier ſicut lep⁹. Prouer.xxx.d. Lepuſcu/lus plębs inualida. g Sus: ſignificat imūdos ⁊ iceſtos: quib⁹ dr̄/Canis reuerſus ad vomitū ſuū: et ſus lota in volu/tabꝛo luti.ij.Pet.ij.d. Uel ſus ſignificat illū q̄ gaudet eſſe in luto: vt eſt detractoꝛ/qui ſemper in luto.i. in vitijs alioꝛum immoꝛatur: et os ſemper habet fixum in luto. Eſa.xiij.d.

Vlule ſibi reſpondebunt in edibus eius: et ſirene in delubꝛis voluptatis. a ¶ Non comedetis. Carnes comedere/ eſt prauitatꝭ deſideria imitari. Cadauera tāgere/ eſt prauis opi/ bus conſentire. b ¶ Aquilā. Aqla h̄ eſt cōtēplatiuus/ qui de ſublimi ad cadauera. i. tempoꝛalia ſe inclinat. Ezech. xvij. b. Facta ē aquila alia grandis/ magnis alis multiſq; plumis. c ¶ Gryphē. Gry/ phus vel gryphes eſt aīal pēnatum et qua/ drupes: et naſcitur in hyperboreis mōtib⁹: in pedibus ⁊ toto coꝛ/ poꝛe ſimilis leoni: in alis vo ⁊ facie ſilis aq/ le: equis naturalit in/ feſtū: homies etiā vi/ ſos decerpit: Per quā potentum crudelitas deſignatur: qui ferina rabie in ſubditos de/ bacchant. d ¶ Ali/ etum: id eſt niſum: auis parua/ ſꝫ rapax: Et ſignificat officiales potentum/ qui parua rapiunt: quia maioꝛa non poſſunt. e ¶ Miluum: qui eſt auis rapax ſemper inſidiāſ: Et ſignificat latrones: qui in ſuis viribus non confidunt/ ſed potius in inſidijs. Eſa. xxxiiij. d. Ibi congregati ſunt milui alter ad alterum. f ¶ Vulturē: qui cadauera diligit: propter quod ſequitur exercitum: Et ſi/ gnificat ſacerdotes qui de moꝛte ſubditoꝛum potius gaudēt ꝙ̄ de ſalute/ vt aliquid habeant. Michee. vij. a. Vir fratrem ſuum venatur ad moꝛtem. g ¶ Coꝛui. ge. Coꝛuus ē/ qui
Gen. 8. a. eſt expers affectionis. Unde coꝛuus ſemel emiſſus non reuer tit: Cui ſimilis iudas. Vel coꝛuus eſt qui procraſtinat cōuer ſionem ſuam ad deū. Sopho. ij. d. Vox cantātis in feneſtra/ coꝛuus in ſupliminari. h ¶ Struthionem. Hucuſq; egit moyſes de illis qui adepta poteſtate abutuntur ſub ſpecie aui um: Nūc incipit de illis qui per hypocriſim/ et ſub ſpecie re/ ligionis quā aſſumunt exterius/ ad dignitates aſpirāt. Stru/ thio alas habet/ ſed nō volat: Hic eſt hypocrita ſpeciem vir/ tutis habens/ ſed nihil virtutis opatur. Job. xxxix. b. Pēna ſtruthiōis ſimilis eſt pennis herodij et accipitris. Item oua non fouet: ſic hypocrita opera ſua non fouet per charitatem et bonam intentionem. Unde ī eodem: Derelinquit oua ſua: et obliuiſcitur ꝙ pes conculcet ea: aut beſtia agri cōterat: du/ ratur ad filios ſuos quaſi non ſint ſui. i ¶ Noctuam: q̄ ī nocte volat: et diem odit quā non videt ꝓpter viſus debilita tem: Et ſignificat ſapiētes mūdi/ qui ceci ſunt ī ſpiritualib⁹: videntes in tēpoꝛalibus clare. Eſa. lvj. d. Speculatoꝛes eius ceci omnes. Hiere. iiij. f. Sapientes ſunt vt faciant mala. k ¶ Larum. Larus eſt animal quod modo natat in aq̄: mo/ do volitat ſuper terram: Et ſignificat theologos luxurioſoſ: qui modo ad celeſtia volant/ inſpiciendo ſcripturas: modo in aquis luxurie volitant. Sopho. j. a. Congregās congregabo omnia a facie terre/ dicit domin⁹: congregans hominē et pe/ cus: congregans volatilia celi: et piſces maris: et ruine impi/ oꝛū erunt: Et infra. b. Iurant in domio ⁊ iurant in melchon. l ¶ Accipitrē. Accipit ē auis rapax: ſed manſuet⁹ dño ſuo: predam ei acquirit: Et ſignificat prepoſitos et officiales: q̄ dñis ſuis bona pauperum rapiunt violenter: que ipſi miſeris reſtituere non poſſunt. Eſa. lix. b. Rugiemus quaſi vrſi om/ nes: et quaſi columbe meditantes gememus. Hi ſunt mini/ ſtri nabuchodonoſoꝛ/ q̄s flamma ignis babylonis deuoꝛauit: Dan. iij. c. m ¶ Bubonē. Bubo auis nocturna/ oib⁹ auib⁹ odioſa: paſtum de nocte querens: ſignificat adulteros. Job xxiiij. c. Oculus adulteri obſeruat caliginē. Job. iij. c. Qui male agit/ odit lucem. Aues diurne/ ſunt honeſtatis amato/

gnuntur in aquiſ/ ⁊ veſci lici tum eſt. Omne quod habet pennulas et ſquamas tam in mari ꝙ̄ in fluminibus et ſtagnis/ comedetis. Quic/ quid autē pennulas ⁊ ſqua/ mas non habet eoꝛum q̄ in aquis mouentur et viuunt: abominābile vobis execran
a dūq; erit: Carnes eoꝛū nōn comedetis: et moꝛticina vi/ tabitis. Cuncta que non ha bent pennulas et ſquamas ī aquis/ polluta erunt. Hec ſunt que de auibuſ comede/

re non debetis: et vitāda ſūt
b c vobis: Aquilam ⁊ gryphē
d e et alietum et miluum ac
f vulturem iuxta genus ſuū:
g et omne coꝛuini generis ī ſi/
h militudinē ſuam: ſtruthio/
i k nem et noctuam et larum et
l accipitrem iuxta genus ſuū:
m n bubonem ⁊ mergulū et ibin
o p et cygnum et onocrotalum
q r et poꝛphyrionem: herodi/
s t onem et charadriō iuxta ge/
v nus ſuum: vpupām quoq;
x y et veſpertilionē. Omnē de volucribus quod graditur

res: qui ſi bubonem viderint apparere/ ſtatim contra ipm cō/ gregantur vt eum redarguant: vt iohannes baptiſta herodē vſq; ad capitis obtruncationem. Cauendum eſt ergo/ ne ali/ quis potentioꝛ in huiuſmodi immundicia denotatus/ perni/ cioſi fauoꝛis ſilentiū ſoꝛtiatur: et q̄ſi bubo liberā pꝛodeundi ī publicū recipiat facul tatem. n ¶ Mer/ gulum. Mergul⁹ in aquis moꝛatur: ⁊ ſub vndis ſeipſuꝫ ſubmer/ git: Et ſignificat gu/ loſos qui carnis volu ptatib⁹ abſoꝛbentur: De quib⁹ Phil. iij. d. Quoꝛum deus vēter eſt: ⁊ gloꝛia in confu/ ſione. Eſa. xxviij. b. Sacerdos et pꝛophe ta neſcierūt pre ebrie/ tate: abſoꝛpti ſt a vino o ¶ Ibin. Ibis eſt ciconia: auis alba/ do meſtica/ ſerpentes co medit/ roſtro p poſte/ rioꝛa immiſſo ventrē purgat: Et ſignificat quoſdam qui iniurias proximoꝛum deuitant: ſed ſibi crudeles animas ſuas interfi/ ciunt: oꝛe fediſſimo ſua viſcera egerentes. Eſa. lix. a. Qui co/ mederit de ouis eoꝝ moꝛietur. p ¶ Cygnū. Cygn⁹ eſt auis candida/ extenti colli/ magna coꝛpoꝛe/ nigra in carne: Et ſi/ gnificat illos qui ſplendoꝛe veſtit⁹/ plus equo gloꝛiantur: ni/ gri intus nigredine peccatoꝛum: quoꝛum vnus erat diues: de quo Luc. xvj. e. Homo quidam erat diues et induebat purpura ⁊c. q ¶ Onocrotalū. Onocrotal⁹ ē auis q̄ ſoni/ tū facit in aq̄s: ſimilitudinē habens cygni/ innumera in fauci/ bus congerens: et ſignificat auaros. Harum auium meminit Eſa. xxxiiij. c. Poſſidebit eum onocrotalus ⁊ hericius: ⁊ ibis et coꝛuus habitabunt in ea. ſ. ſion: id eſt eccleſia. Sopho. ij. d Beſtie gentium et onocrotalus ⁊ hericius/ in liminibus eius moꝛabūt. r ¶ Poꝛphyrionē. Poꝛphyrio quē. lxx. pel/ licanū vocant: ſcḋm Pliniū/ omnem cibum bibit in ſolo moꝛ/ ſu: aqua ſubintingens pedem/ quaſi manu ad roſtrum affe/ rens: Et ſignificat quoſdam qui nihil ad arbitrium alteri⁹ ſu/ ſcipiunt: niſi quod aqua tinctum eſt: id eſt ſue volūtati cōſen/ taneū. s ¶ Herodionē. Herodio vel herodi⁹/ q̄ vulgo fal/ co dicit/ auis velox et rapida in p̄da. Et ſignificat raptoꝛes
Ps. Herodij dom⁹ dux eſt eoꝛū. Quidā eoꝛū de quib⁹ alibi Ps. 103.
dr: Veloces pedes eoꝛū ad effūdēdū ſanguinē. t ¶ Cara/ Ps. 13.
driō. Caradrio auis liguoſa: et ſignificat garruloſ. Iaco. iij b. Ois natura beſtiaꝝ et volucrū ⁊ ſpētū domari pōt: liguā aūt nullus hominū domare pōt. v ¶ Vpupā. Glo. hec lu/ gubꝛis eſt/ et luctū amās. Seculi autē triſticia moꝛtē opatur. 2. Cor. 7.
Qui deuꝫ diligit debet gaudere/ et ſine intermiſſione oꝛare. Itē vpupa nidificat in ſtercoꝛe: Unde ſignificat prelatos q̄ eccleſiā edificāt in nepotulis ſuis et cognatis. Abacuck. ij. c. Ve qui edificat ciuitatē ī ſanguinib⁹. x ¶ Veſpertilionē. Glo. q̄ circa trā volat: pēniſ ꝓ pedib⁹ vtit: ſigt eos q̄ qḋ alie/ num eſt ab eis contēplantur/ ne contemplatio eoꝛum in ter/ renis occupetur. Itē eſt auis veſpertina: ⁊ modo volat ⁊ mō ambulat: Et ſignificat quoſdam decretiſtas/ qui ſola terrena ſapiunt: meridiem cognitionis ignoꝛant: ſcientiam ſuam ſolū ad tempoꝛalia conuertentes: et ita volant in tenebꝛis tempo ralium. Thren. iiij. a. Filij ſion inclyti et amicti auro pꝛimo: quomō computati ſunt in vaſa teſtea/ opus manuum figuli: Baruch. iij. c. Filij agar qui exq̄runt pꝛudentiaꝫ que de ter/ ra eſt. y ¶ Omne de vo. quod gra. ſuper quat. pe. Hi ſunt religioſi vel contemplatiui ſequentes coꝛpoꝛis volu ptatem. Oſee. iiij. d. Ligauit eū ſpiritus in alis ſuis/ ⁊ cōfūdet a ſacrificijs ſuis. Vel ad litteram: qui gloꝛiantur in equis.

ſup quattuoꝛ pedes/abomi/
nabile erit vobis. Quicq̃d
autem ambulat quidem ſup
quattuoꝛ pedes / ſed habet
a lõgioꝛa retro crura per que
b ſalit ſuper terram /comedere
c debetis: vt eſt brũchus ĩ ge/
d e nere ſuo: et ãtacꝰ atq̃ õphio
f machus ac lõcuſta / ſingula
iuxta genus ſuũ. Quicquid
g autẽ ex volucribus quãttu/
oꝛ tñ habet pedes: execrabi
le erit vobis: et quicũq̃ moꝛ
ticina eoꝝ tetigerit/pollueꝉ:
et erit immũdus vſq̃ ad ve/
ſperã: Et ſi neceſſe fuerit vt
h põꝛtet quippiã hoꝛum moꝛ/
i k tuum: lãuabit vẽſtimẽta ſua
ꝛ imundus erit vſq̃ ad ſolis
occaſum. Omne animal qꝺ
habet quidẽ vngulã / ſed nõ
diuidit eam nec ruminat/ im
mundũ erit: et quicquid teti/
gerit illud/ꝯtaminabiꝉ. Qꝺ
l ambulat ſup mãnus ex cun/
ctis animantibꝰ que incedũt
m quadrupedia/ imũndũ erit.
Qui tetigerit moꝛticina eo/
n rum/pollueꝉ vſq̃ ãd veſpe/
o rũ: Et q̃ põꝛtauerit huiuſce/
modi cadauera / lauabit ve/
ſtimenta ſua: et immũdꝰ erit
vſq̃ ad veſpeꝝ: quia omnia
hec imũda ſunt vobis. Hec
quoq̃ inter polluta reputa/
bunꝉ de his que mouentur ĩ
p q terra: muſtẽla ꝛ mus ꝛ crocõ
dilus: ſingula iuxta genꝰ ſuũ:
r s migãle ꝛ cãmeleõ ꝛ ſtẽllio et
t v lacerta et tãlpa: omnia hec
x y immũdã ſunt. Qui tetigerit
moꝛticina eoꝝ/immũdꝰ erit
vſq̃ ad veſperum: Et ſuper
qꝺ ceciderit q̃cq̃ de moꝛtici
z nis eoꝝ pollueꝉ: tam vãs
ligneum et veſtimentum: q̃s
a pelles et ciliciã/et ĩ quocũq̃
b fit opꝰ: tingentur ãqua/ꝛ pol
luta erunt vſq̃ ad veſperũ:
c et ſic poſtea mũndabuntur.

a Longioꝛa retro. Glo. Quia cũ ſint ĩ carne (Ro. viij.) non ſcḋm carnem ambulant: ſed a ſoꝛdidis actionibus exi/ liunt: et terrenis hominibus ꝑmiſcentur/ vt inſtruant ꝛ doce/ ant: ſicut dñs cum peccatoꝛibus et publicanis. b Salit: ad celeſtia. Prouer. iiij. b. Currens nõ habebis offendiculũ. c Ut eſt bruchꝰ: qui ſalit: ſed minus q̃s atelabꝰ vel locuſta: et modice quantitatis ẽ: et fului coloꝛis. et eo/ rum typum gerit/ qui etſi tpalibus ſubleuen tur honoꝛibus / men/ tis tamen nõ deſerũt hũilitatẽ. d Atta/ cus: cuius nature ſit/ non legitur multum: et iõ eiꝰ ſignificationẽ ſ pono. e Ophio machꝰ. Glo. Ophio machꝰ/qui pugnat cũ ſerpentibus: nobis au tem pugna ẽ cũ antiq̃ ſerpẽte/et angelis eiꝰ. Ophis enim ſerpẽs/ mache pugna diciꝉ: quod cuilibet electoꝝ cõuenit / qui diabolo et angelis eiꝰ / vitijſq̃ carnalibus inceſſanter

B

reſiſtit. Apocal. xij. b. Factũ eſt ꝓeliũ ma/ gnum in celo/michael et angeli eius ꝓliaban tur cum dracone. f Locuſta: coloꝛe decoꝛa: caput habet equinũ: Et ſignificat illos qui ſplẽdoꝛe ſui habitus publice conſuetudini ſatiſfaciunt: et tamen omnem tempoꝛalem gloꝛiam vilipendunt: et ſeipſos dum exterius ab alijs eleuantur/intus ſe abijciunt et depꝛimunt. g Quat/ tuoꝛ tantũ habet pedes: ſꝫ nõ habẽs crura retro lõgio/ ra. Glo. Qui abutuntur euangelica ꝑdicatione: et inquinãtur ſoꝛdibus terrene vite. h Ut poꝛtet. Plus eſt poꝛtare ca/ dauera q̃s tangere. Tãgimus ſolo affectu: poꝛtamus affectu et effectu. Item tangimus conſentiendo peccato: poꝛtamus defendendo peccatuꝫ. i Lauabit. Glo. lachꝛymis peni/
Ps. 6. tẽtie. Ps. Lauabo ꝑ ſinglas noctes lectũ meũ ꝛc. k Ue/ ſtimenta ſua. Glo. coꝛpus vł actionem. Unde: Beatus q̃ vigilat et cuſtodit veſtimenta ſua: Apocal. xvj. c. l Sup manus. Nullũ tale animal eſt ex natura: niſi ſimul habens pedes ſimiles manibus. Sup manus ambulat/qui cõfidit in operibus ſuis: vel qui ad tempoꝛalia inclinatur mente et deſi derio. m Immundũ erit. Glo. Nõ accuſat animalium naturam: nec nature actioneꝫ animalibus conuenientem: ſed que per hec ſignificantur/nobis omnino pꝛohibentur: quoꝝ contactu inquinantur/ quibus datum eſt celuꝫ reſpicere: ere/ ctos incedere: non repere/ſed ſoꝛdida et terrena deſpicere. n Uſq̃ ad veſperum. Glo. donec agat penitentiam. o Poꝛtauerit. Glo. falſa dicendo teſtimonia: dignũ di/ cendo indignum: et mundum immundum. p Muſtela: q̃ſi mus longꝰ: et rapax eſt et doloſa: maſculus oꝛe generat: femina aure concipit. q Crocodilus: eſt animal qua/ drupes (vt dicit Plinius) quod habet nilus: malum terra: ꝛ flumine infeſtum: vſu lingue carens: et ſolum ſupioꝛe maxilla mobili impꝛimit moꝛſum: parit oua quanta anſeres: vnguibꝰ armatur contra omnes ictus/ cute inuicta: dies in terra agit: noctes in aqua. Hoc quadrupede tã peſſimo/puto latronum imaginem deſignari: qui terra pariter et flumine ſunt infeſti: quia nunc ſemitas terre/nunc maris tranſitus obſident: tran ſeuntibus tendẽtes inſidias. Glo. Crocodilus/ qui dure cutꝭ ꝛ malicioſus/luto paſcitur. r Migale: dicitur q̃ſi mons guloſus: ꝛ eſt animal fraudulentũ et doloſum: Nam cũ dolo rapit que poſtea ventri cõmittit: et manſuetum ſe fingit: ꝛ cũ appꝛopinquat ad ipſꝫ/ venenũ diffundit: Et ſignificat hypocritas/ ſchiſmaticos/ et ambi tioſos. s Came/ leon: diuerſicoloꝛ ẽ vt pardus: cuius coꝛ/ puſculum ad diuerſos coloꝛes quos videt/ fa cile variaꝉ: in infirmi/ tate ſe fingit aĩal man ſuetum/ cum tamẽ ſit ĩmanſuetũ: Et ſignifi cat adulatoꝛes/q̃ oĩbꝰ placere cupiẽtes/om/ nium voluntati ſe con foꝛmant: et facillima cõuerſione mutati/ di uerſos alternãt colo/ res: Cum iraſcentibꝰ iraſcũtur: cũ detrahẽ tibus detrahũt: cũ ri/ dentibus rident: cum lugentibꝰ lugent. Hu iuſmodi hoĩes q̃s diu nlł'a pꝛeeminẽt ꝑtãte/ immoderata adulati/ one blandiuntur: q̃buſ ſi data fuerit ꝑtãs/cru delitatem in anima ꝉa titantem/cõtinuo ma/ nifeſtant. Unde q̃daꝫ ſapiens ait: Multoꝝ quia imbecilla ſunt la

E

cent vitia/ non minus auſura cũ illis vires ſue placuerint/ q̃s illa que iam felicitas aperuit: inſtrumenta explicande malicie illis deſunt. Serpẽs etiam peſtifer/ tractatur ꝛ calcatur dum riget frigoꝛe/non deſunt illi venena/ſꝫ. ſ. toꝛpet: Sic multoꝝ crudelitas/ambitio/luxuria/paria peſſimis audent/ſed factu/ re ſue latent. ſ. quia pauperes ſũt: eadem velle cognoſcẽs/ da illis poſſe quantum volunt. t Stellio et lacerta: vene/ noſa animalia ſunt: et venenoſoꝛum hominum maliciam ex/ pꝛimũt. De pꝛimo Prouer. xxx. d. Stellio manibus nititur: et moꝛatur in edibus regis. v Talpa. Glo. animal ce/ cum de terra genitum: Creatur enim (vt aiunt) de terra cõ/ pluta et lutulenta: ſed pꝛius coꝛrupta. Item terram ſuper ſe tumulat. Huic talpe ſimiles ſunt pauperes: qui dũ terrenas diuitias quas nunq̃s aſſequentur/ardentiſſime cupientes: ex/ cecati ſupernum lumen nunq̃s reſpicientes. Eccs. v. b. Aua/ rus non implebitur pecunia: et qui amat diuitias/fructũ non capiet ex eis. x Omnia hec immunda ſunt. Glo. non ſola/ſed maxime. y Qui tetigerit. Tangit immũ/ da qui pꝛopꝛia deliberatione alterius immundicie coꝛ appo/ nit. Super eum vero cadit moꝛticinum/qui ſubita temptati/ one pꝛauum deſiderium incurrit: Polluitur et iſte/ qui minꝰ cautus fuit contra inſidias inimici deuitãdas. Unde. j. Pet. vlt. b. Sobꝛij eſtote ꝛc. z Uas ligneũ. Per vas ligneũ intelligitur anima in ſua inſtabilitate repꝛehenſibilis: q̃ ſi pec cauerit/lauanda eſt penitentia/non abijcienda. Per veſtimẽ/ tum intelligitur coꝛpus: Siue ergo intus in conſcientia: ſiue exterius in ope/ vel habitu/ vel ſermone pollutꝰ fueris/ꝑ peni/ tentiã reſtaureꝉ ꝓ coꝛ mẽtis ſerenitas: et ꝓ coꝛ ſtatus coꝛpoꝛis. a Cilicia: id eſt recenter penitens ſi temptatus fuerit non redeat ad vomitum/ſed penitentia lauetur. b Aqua: ba/ ptiſmi vł lachꝛymaꝝ. c Mũdabũꝉ. i. mũda reputabũꝉ.

a Fictile: qui totus terrenus eſt. b Frangendum: id eſt domabitur auſteriori penitentia. c Si fuſa fuerit ⁊c̄. Aug⁹. de vaſe. ſ. quod factū eſt immundū de morticinis immundis / ſi forte aquam habuit. d Aqua: qua. ſ. aliquid immundū coctum vel ablutum eſt. e De vniuerſo vaſe: facto immūdo ex contactu morti-
ſ.6.d.c.ʒ.15.b cini. Unde ſequitur: f Et quicq̄d. q. d. omne liquēs ſumptū in vaſe / ſuper qđ cecidit aliquid de morticinis / immundū ē. Sic
F lege litteram: Et illud ſcʒ vas erit immūdū: quicquid: id eſt ſi q̄d de huiuſmodi morticinis ceciderit ſup illud. Et poſtea diuidit vaſ: g Siue clibani ⁊c̄. Sytropodes ſunt furni portatiles. Uel ſm Andream / vaſa quedam multos pedes habentia: tñ aliq̄ libri habēt hanc Interliñ. Sytropodes. i. vas fictile non habens pedes. h Deſtruentur et immundi erunt. Apoſtrophe eſt ibi: id eſt immundi erunt: ⁊ ideo deſtruentur. Simile: Moriamur et in arma ruamus. i Congregatio munda erit: in ſe: id eſt tactu eorū nō pollueť. k Sementem: id eſt granum nōdū ſeminatū. l Nō polluet eā: id eſt non iudicabunt
G ob hoc pollutam. m Et poſtea mo. Ad litteram: ſementis madefacta citius contrahit pollutionē ex cōtactu polluti q̄ arida. n Si mortuū fuerit: p ſe vel a beſtia occiſum. o Omne qđ reptat. Repetit de reptilibus et ſerpentibus: vt dicta menti artius imprimat: vt innuit Glo. p Trahitur: coſtis ſcʒ: vt ſerpentes. q Sancti eſtote. Matth. v. g. Eſtote perfecti ſicut ⁊ pater veſter cęleſtis pfect⁹ ē. Luc. vj. e. Eſtote miſericordes ⁊c̄. r Ego enī ſum dñs. Hoc ſepius diciť / vt ſaltē timeant: ⁊ ſic a malo declinent. s Qui eduxi vos. Beneficia ſua ſepe ad litteram cōmemorat dñs: vt iudęos ad p̄ceptorum ſuorum obedientiam promiores ⁊ deuotiores reddat. t Iſta eſt lex: predicta ſcilicet.

a Uas aūt fictilē in quo horū quicq̄ itro ceciderit / pollu-
b etur: et idcirco frāgendū ē. Omnis cibus quē comede-
c d tis ſi fuſā fuerit ſuper eū āq̄ / immūdus erit: et oīe liquēs
e qđ bibiť dē vniuerſo vaſe i-
f mundū erit. Et q̄uicquid de morticinis iſtiuſmodi ceciderit ſuper illud / immūdum
g erit: ſiue clibani ſiue ſytrōpo
h des dēſtrueńť et imūdi erūt. Fōtes vero et ciſternę ⁊ om-
i nis aq̄rū cōgregātio munda erit. Qui morticinū eorū tetigerit / polluetur. Si ceciderit
k l ſup ſemēntē / non pōlluet eam: Sin aūt quiſpiā aqua
m ſementē perfuderit / ēt poſtea morticinis tacta fuerit / ilico
n polluetur. Si mōrtuū fuerit animal qđ licet vobis comedere: qui cadauer ei⁹ tetigerit / immūdus erit vſq̄ ad veſperum. Et q̄ comederit ex eo quippiam / ſiue portauerit: lauabit veſtimēta ſua / ⁊ imundus erit vſq̄ ad veſperum.
o Omnē quod reptat ſup terram / abominabile erit: nec aſſumetur in cibum. Quicq̄d ſup pectus quādrupes graditur: et multos habet pedeſ
p ſiue per humū trābiť / nō comedetiſ: q̄ abominabile eſt.

Nolite ꝯtamiare aīas vr̄as: nec tangatis quicq̄ eorū ne immūdi ſitiſ: Ego enī ſū dñs
q deus veſter. Sāncti eſtote: qm̄ ego ſanct⁹ ſum: ne polluatis animas veſtras in omni reptili quod mouetur ſu-
r per terrā. Egō enī ſum dñs
s qui ēduxi vos de terra ęgypti / vt eſſem vobis in deum. Sācti eritis: q̄ et ego ſanct⁹
t ſum. Iſtā eſt lex animantiū ac volucrū: et omnis animę viuētis / quę moueť in aqua et reptat in terra: vt differentias noueritis mundi et immundi: et ſciatis quid comedere et q̄d reſpuere debeatiſ.

Ca. XII.

v Locutuſq̄ eſt dñs ad moyſen dicens: Loquere filijs iſ-
x rael / et dices ad eos: Mulier ſi ſuſcepto ſemine peperit maſculū / immunda erit ſe-
y ptem dieb⁹ iuxta dies ſepa-
z ratiōis mēſtruę: et diē octauo circūcidetur infantulus: ipſa vero trigintatrib⁹ dieb⁹ manebit i ſanguie purificationis ſuę. Omne ſanctum non tanget: nec ingredietur
a ſanctuārium donec imple-
b āntur dies purgatiōis eius. Sin autem fęminam peperit / immunda erit duabus

Expoſitio Ca. XII.

v Locutuſq̄ eſt domin⁹ ⁊c̄. Hęc eſt ſecūda pars huius tertię partis libri: In qua poſt ciborū diſcretionem agit de immundis habentibus in ſe immūditiam: et de eorū purgatione. Quorū quedam immūda ſunt ſimpliciter: vt leproſus / ſeminifluus: Quędā ad tempus: vt mulier puerpera: de cuius mundatione primo agitur: et primo de puerpera pariente maſculum / dicens: x Mulier ⁊c̄. Notandum igitur q̄ mulier pariens maſculum / ſeptē diebus erat immunda: ſicut mulier menſtrua immunda eſt qñ patitur menſtruū: Intantū etiam immūda eſt illis ſeptē diebus / q̄ quicquid tangit immundū reddet: cibū / veſtem / lectū / ſedem: Unde non licet tūc alicui cōmunicare illi: neq̄ in lecto neq̄ in cibo. Octauo aūt die circūcidebatur puer: et mulier trigintatrib⁹ diebus manebat in ſanguine purificationis / ita vt omnes dies ei⁹ purificationis fierent q̄draginta. Tot enī diebus dicunt philoſophi / corp⁹ maſculi formari in vtero. In trigītatrib⁹ dieb⁹ purificatiōis ſuę / licebat mu- i.19.a. 1.Pe.14
lieri ſurgere de lecto / ābulare i domo: ſʒ nō egredi. Tangēdo nō polluebat ſicut i ſeptē diebus primis: qui dicebantur dies inquinationis: eo q̄ tangendo omnia inquinaret. Item licebat alijs ei cōmunicare in ſede / in cibo: non tñ in lecto. Accedere vero ad tabernaculū ñ poterat: niſi expletis quadraginta diebus. Si ve-
A ro pareret fęminam / duplicabantur dies inq̄natiōis / et dies purgationis / vt ſimul fierent octoginta: q̄ tot diebus formatur corpus fęminę in vtero. Expletis autem die- ſ.dt.4.1.c. com enim. 25.q.1.c. ... De puri. par. c. mo.
bus purificationis / offerebat mulier p filio vel filia agnū immaculatum in holocauſtum anniculū: ⁊ pullum turturis vel colūbę p peccato ſuo: q̄a in libidine cōceperat: et erat ſacerdotis. Si
B autem pauper erat / et non poterat inuenire agnum: offerebat duos turtures / vel duos pullos columbarum: vnum in holocauſtū pro puero: alterū pro peccato ſuo / vel pro peccato filię. Hebręi tamen dicunt infantes nō habere peccatum. Preter hęc autē dicit ioſeph⁹ / primogenitū redimi quinq̄ ſiclis. Mulier ſi ſuſcepto ſemine ⁊c̄. Glo. illā excipit / quę non ſuſcepto ſemine concępit et peperit: vt fuit ſola beata virgo: vnde non tenebatur hac lege: tamen impleuit eam: quia de filio ei⁹ ſcriptum eſt: Matth. v. b. Nō veni ſoluere legem / ſed adimplere. y Iuxta diēs ſepara. mēſtruę: vt mēſtruę ſit adiectiuum determināns hoc ſubſtantiuū ſepationis: id eſt menſtruoſę. vel ſubſtantiuū: et ſubintelligitur mulieris: id eſt eodē genere imūdicię reputabiť immūda mulier pariēs / vt mulier menſtrua in die ſepationis ſuę. i. dum ſepať a cōmunione viri dū patitur menſtruū. z Die octauo circūcideť. Gen. xvij. b. Infans octo dierum circumcideť in vobis: Omē maſculinū ⁊c̄. a In ſanctuariū. i. i atriū. Feminis enī nūq̄ licebat intrare tabernaculū. b Impleantur dies: q̄dra-ginta. ſ. Iuxta ritū. i. ei⁹ immūdicię iudicabiť / cui⁹ ē mulier dū patiť mēſtruū: et ſexagintaſex dieb⁹ alijs ab illis duabus hebdomadibus / vt ſint omnes ſimul octoginta.

a Siue turturē pro pec. mulieris ſcilicet. Sz quod pec
catum erat in muliere: Nunquid parere erat ei peccatum:
Reſpōdet Glo. Pro peccato: id eſt pro libidinea cōcupiſcē
tia: que eſſet peccatum / niſi per bonum matrimonij excuſare
tur. Aug⁹. aliter ſoluit: ſumens rationem ſoluendi ex euange
lio Luc. ij. d. vbi dici
tur: Obtulerūt ꝓ eo
par turturum ꝛc. non
dicit pro ea. Vñ ſm
Aug. ſenſus ē: ꝓ pec
cato filij ſcz. Sz hoc
C videtur falſum: q2 nul
Luc. 2. d. lum peccatum erat in
filio: quia deletū fue
rat in circūciſiōe. Sz
dicimus pro peccato
filij / non qḋ tūc eſſet /
ſz qḋ ante fuerat. ſ. añ
circūciſionem: et erat
quaſi hoſtia laudis ꝓ
liberatione a peccato
originali. Vel ꝓ pec
cato: vt magis tollat
quo ad fomitem.
b Coram dño: id
eſt ſuper altare holo
B cauſti / quod erat corā
ſ. ſ. b. dño: id eſt in introitu
Luc. 2. d. tabernaculi / vnde po
terat conſpici in ſacta
ſanctorum. c Et
rogabit ꝓ ea: ſcilz
mſiere. Ergo oblatio
fiebat pro muliere: er
go verior ē prior ex
A poſitio / que dicit pro
peccato mulierſ. Poſ
ſet dici pro ea: id ē ꝓ
prole eius. vł forte ꝓ
diſ. 14. vtroq; / et filio et ma
tre fiebat oblatio.
d Nec potuerit:
propter paupertatem.

hebdomadibus / iuxta ritum
fluxus menſtrui: et ſexagita
ſex diebus manebit ī ſāgui
ne purificationis ſue. Cūq;
expleti fuerint dies purgati
onis eius / pro filio ſiue ꝓ fi
lia deferet agnum anniculū
in holocauſtū / et pullū colū
a be ſiue turturem pro pecca
to ad oſtiū tabernaculi teſti
monij: et tradet ſacerdoti: q
b c offeret illa corā dño: ꝛ rogā
bit ꝓ ea: ꝛ ſic mūdabit a ꝓ
fluuio ſanguinis ſui. Iſta ē
lex parientis maſculum aut
feminam. Q2 ſi non inuene
d rit manus eius / nec potuerit
offerre agnum: ſumet duos
turtures: vel duos pullos
columbarum: vnum in holo
cauſtum: et alterum pro pec
cato: Orabitq; pro ea ſacer
dos: et ſic mundabitur.

e Locutus Ca. XIII.
eſt dñs ad moyſen ꝛ
aaron dicēs: Hō i cu
ius cute et carne ort⁹ fuerit
f diuerſus color ſiue puſtula /
aut quaſi lucens quippiā: id
g h eſt plaga lepre: adducet ad
i aaron ſacerdotē / vł ad vnū
quelibet filior ei⁹. Qui cum
k viderit leprā ī cute / ꝛ pilos ī
albū mutatos colorē / ipſāq;
l ſpeciē lepre hūliorē cute et
carne reliq / plaga lepre ē: et
m ad arbitriū ei⁹ ſepabit. Sin
aūt lucēs cādor fuerit ī cute /
nec hūilior carne reliq / ꝛ pili
coloris priſtini / recludet eū
ſacerdos ſeptē dieb⁹ / ꝛ cōſi
derabit die ſeptimo. Et ſiq
dem lepra vltra nō creuerit /
nec tranſierit in cute priores
n terminos / rūrſū includet eū
ſeptē dieb⁹ alijs: ꝛ die ſeptio
o ꝯtēplabit. Si obſcurior fue
rit lepra / ꝛ nō creuerit ī cute /
p q mūdabit eū: q2 ſcabies ē: la
uabitq; hō veſtimēta ſua: et
mundus erit. Q2 ſi poſtq;
a ſacerdote viſus eſt ꝛ reddi
tus eſt mundicie iterū lepra
r creuerit / adducetur ad eum:

diebus. Si macula creuerat / adiudicabatur lepre: Si non cre
uerat / abluebatur veſtis / et recludebatur alijs ſeptē dieb⁹. Si
perſpicua erat macula: comburebatur veſtis: Si adhuc du
bia erat / rumpebat illud a ſolido. Si iterum alibi macula ap
parebat / lepra volatilis erat: et cōburebatur veſtis. Lepra do
mus ſimiliſ erat huic:
que cum apparebat /
ꝓcipiebat ſacerdos ꝓ
mum oīa de domo
eijci: cōſiderāſq; val
liculas in pariete pal
lore vel rubore defor
mes ꝛ humiliores ſu
perficie reliqua: clau
debatur oſtium dom⁹
ſeptem diebus: Poſt
quoſ ſi creuerat lepra /
iubebat erui lapides
leproſos / et ꝓijci ex
tra ciuitatez: ꝛ domū
radi intus per circūi
tum: et puluerem raſu
re efferri extra caſtra
in loco immundo: et
alioſ lapides ſbſtitui ī
domo: et lutho alio li
niri domū. Si iterim
redibat macula / perſe
uerans lepra erat: et
deſtruebatur domus:
et ligna et lapides / et
puluiſ extra caſtra ꝓ
ijciebatur in locū im
mundum. f Di B
uerſus color: id ē
colori naturali diſſi
milis. Hic ē color pec
cati. Prouerb. xv. b.
Cor ſtultorum diſſi
mile erit. Hiere. xij. c.
Nunquid auis diſ
color hereditas mea:

Expoſitio Ca. XIII.

e Locutuſq; eſt do. ꝛc. Hec eſt tertia pars tertie
partitiōis libri: in qua poſt imūdiciā ad tps. ſ. mlierſ
puerpe / agit ḋ imūditia lepre / ꝛ ei⁹ curatōe. Subdiui
ditur autem / quia eſt lepra hominis / et eſt lepra veſtis / ꝛ lepra
domus. Itē lepra hoīs: alia cutis / alia carnis / alia capitis /
alia capillorum. Lepra cutis cognoſcebatur / ſi in ea eſſet al
bor: id eſt pallida albedo: ſiue puſtule / ſeu veſice / vel cicatrix
alba / vel ſubrufa / vel locus lepre humilior eſſet carne reliqua.
Itē ſi capilli mutati eſſent in candorem / ſolito tenuiores. Le
pra capillorum dicitur alopicia. Alos enim alienum / et pil⁹ /
quaſi alienatio capillorum. Cognoſcebatur ergo hec lepra /
quando fluentibus capillis in caluitio / vel in recaluatione al
bus vel rufus color īueniebatur: Talis ducebatur ad ſacerdo
tem: ſine cuius arbitrio nō excludebatur aliquis. Sz ſi lepra
nondum erat perſpicua / recludebatur in domo ſua ſeptē die
bus: quibus expletis / ſi non creuerit lepra / iterum recludeba
tur alijs ſeptem diebus: et ſi tunc non creuerat lepra / munda
bat eum: id eſt mundum iudicabat: quia ſcabies erat: Et ille
homo lauabat veſtimenta ſua / et mundus erat. Cum vero ꝑ
ſpicua eſſet lepra / ſepabatur: et iudicabatur immundus a ſa
cerdote: et habebat veſtimenta diſſuta / facilia ad induendum
et exuendum: et caput nudum / vt poſſet agnoſci: os veſte con
tectum: ne loquēdo fetorem diffunderet: et habitabat ſoi⁹ ex
tra caſtra. Lepra veſtis lanee vel linee vel pellis / erat macula
albida vel rufa humilior ſuperficie reliqua: quia corroſiua ē:
Que cū apparebat / ꝯſiderabat eā ſacerdos: Si ꝑſpicua erat /
comburebatur veſtis: Si adhuc dubia erat: reducebat ſeptez

g Plaga: id eſt paſſio. h Lepre. Iſid. Lepra / falſa
doctrina: leproſi / heretici: qui vnitatem vere fidei nō habētes /
varios doctrine ꝓfitēt errores: vera falſis admiſcētes ꝛ ecclīā
ſic lepra corpa irradiando cōmaculant. i Ad aaron ſa.
Argumētū q peccator nō ē adducēd⁹ ad archidiaconū / ſz ad
epm vel ſacerdotē. Ergo archidiacon⁹ non pōt ligare vel ſol
uere: Sol. Duplex ē ligatio ꝛ duplex ē ſolutio. ſ. iuriſdictiōis
ꝛ ordinis: In pma pōt archidiacon⁹: in ſecūda nō. Itē argu
mētum eſt hic / q cum maxima maturitate debet aliquis eijci
de eccleſia k Et pilos in album. i. in albidus / quod di
citur de albore. Albor em ē albedo in pallorē declinans. Q2
autem albor et albedo ſit ſignum lepre / patet Exo. iiij. b. de
manu moyſi. Et Numeri. xij. c. de maria ſorore moyſi.
l Humiliorem: id eſt inferiorem. Lepra enim corroſiua
eſt: ꝛ carnem conſumit: et humiliat. Vel: humiliorem: id eſt
fetidiorem / et viliorem. Lepra enim fetida eſt / et infectiua.
m Separabitur: extra caſtra. n Rurſū icludet eū:
propter ſuſpitionem lucentis candoris: Nō muro vel carce
re: ſed in domo / vt ſcilicet non habeat liberam poteſtatē eun
di quo vellet. o Obſcurior: id eſt luciditas candoris
aliquantulum fuerit remiſſa. p Mundabit: id eſt mun
dū iudicabit. q Scabies ē: que cito venit / ꝛ cito rece
dit. r Adducetur ad eum. Nota quanta diligentia
et ſollicitudo fuit legalis ſacerdotis ad hoc vt diſcerneret in
ter lepram et non lepram: vt mundaret mundos: et non mun
dos a mundis ſepararet. Quanta ergo cura debet eſſe ſa
cerdotis epiſcopi euangelici: vt diſcretionem habeat pecca
torum: Sin autem: maledictioni ſubiacebit. Maledictus

eſt enim omnis qui non impleuerit legem vſq͂ ad vltimũ io/ta: Deut. xxviij. b. et Matth. v. c. Dico autem vobis: q͂ niſi abundauerit iuſticia veſtra plus q͂ ſcribarũ ⁊ phariſeoꝝ / non intrabitis in regnũ celoꝝ. a ❡ Cōdēnabitur. Sed quare iterum nō recludit eum / cũ dicat. ij. Timoth. iiij. a. Inſta oportũe importune / argue / increpa / obſecra in omni patientia et doctrina. Item ad Titũ. iij. c. Hereticũ hominē / poſt primaꝫ et ſecundam admonitionē deuita. Rñdet Radul. propter pec/cati ptinaciam. Et notabile eſt hoc: Sacerdos enĩ qui prius tanta ſue diſcuſſionis diligentia facta in hominem iudiciũ pronunciauerat: cum aliter cognouit in primo iudicio / ſe eſſe deceptum reputans: aut quia ꝑius nō apparuerat immundicia / de nouo apparuit: non dubitauit mutare ſententiã: ſed quã demum nouit hominis immũdiciã / palam ꝓnunciauit hominibus euitandam: ſic euangelicus ſacerdos inſtruitur. C b ❡ Capilloꝝ. Supra eodē dixerat piloſ qui non ſunt ita lõgi. c ❡ Aſpectum: id ē naturalem colorē / qui aſpici ſolet. d ❡ Caro viua: id eſt naturalis iuxta partem leproſam. Cõtraria enĩ iuxta ſe poſita / magis eluceſcunt. Vel / viua: id eſt interior: que eſt ſb cute rupta. e ❡ Inſolita cuti: que diu latuit ſub cute: ⁊ nunc ꝑmo erupit. f ❡ Cōtaminabit: id eſt cō/taminatum iudicabit. g ❡ Recludet: vt ꝑius. h ❡ Perſpicue immundicie: id eſt euidens lepra ē. i ❡ Diſcurrens: ꝑ totum corpuſ diffuſa: et diſcurrens / totũ occupauerit. k ❡ Aſpectu oculorum: id ē quicq̃d videri pōt ſupple operuerit lepra. l ❡ Lepra mundiſſima: id ē mũdata. Et reuera non fuit lepra: cum omnis vera lepra immunda ſit. Mundiſſima autem dicitur per effectuꝫ: quia facit hominem valde mundum / occaſionaliter: Mundior enim apparebat homo cum ſuſpitio per ſacerdotis iudicium auferebatur: id eſt mũduſ iudicabatur: ad litteram propter vniformitatem coloris: et quia nulla fuit ruptura in cute / vt viua caro appareret. Vel: mundiſſima / id eſt minima ex ſola. ſ. ſuſpitione: id eſt nulla. m ❡ Apparuerit: intra rupturam cutis. n ❡ Polluetur: id eſt pollutus iudicabitur. o ❡ Viua: id eſt naturalis / vel interior. p ❡ Qꝫ ſi rurſum. Hoc refertur ad id qd nunc dixit / Caro viua / ſi lepra ⁊c. q ❡ Decernet: propter vniformitatē coloris. Albor vero hic dicitur albedo. r ❡ Adducetur: ſ. includētur cum manifeſta ſit lepra. s ❡ Priſtini: non mutatꝰ. t ❡ Subobſcura: .i. nõ alba / vł ſubruſa. v ❡ Mundꝰ erit: id eſt mũdus iudicabitur. x ❡ Caro et cutis quã ⁊c. Videtur moyſes ſupra dicta repetere: ſed reuera ptim repetit partim addit. Alterãq̃ppe ponit paſſionem: ſed idem cũ priori ponit iudiciũ. Supra enim egit de lepra orta loco vlceris: Nunc de lepra orta loco exuſtionis. Cuius cum ſupra dicta idem eſt iudiciũ: et hoc dič Glo. ibi. Item nota q͂ per has lepras / ſpirituaľ lepra ſignificat. q̃ ſub diuidit: Nã alia ē ex vitijs: alia ex ꝯtutibꝰ oritur. Et q̃ ex vitijſ oritur diuidit. nã alia ex fidei corruptiõe: alia ex moꝝ ꝑuerſitate. Iteꝫ q̃ ex fidei corruptione: Alia ĩ capite. i. ĩ xpo / male ſentiendo de ipſo. Alia in barba: id ē in apoſtolis et doctoribus eccleſie / male ſẽtiẽdo ꝺ doctrina eorum: vel depravando eam. Alia in toto corpore. i. eccĺia / male ſentiendo de ipſa. Itē lepra que ē ex moꝝ ꝑuerſitate: Alia primi lapſus: alia criminis repetiti: vt vlceris nati in combuſtione: qd eſt recidiuum ſpirituale. Iteꝫ lepra que ex virtutibus oritur / diuidit: Nã alia ex caluitio: alia ex recaluationẽ: alia ex pelle: alia ex veſtimēto lineo vel laneo. y ❡ Cōtaminabit: id eſt cōtaminatũ iudicabit. z ❡ Plaga combuſtionis: non lepra cutis ibi orta. a ❡ Mundabitur: id eſt mũdꝰ iudicabitur. b ❡ Vir ſiue mulier ⁊c. Glo. Iſid. Sex ſpecies lepre inuenimus legiſlatorem poſuiſſe. Prima eſt capitis et barbe. Secunda caluitij et recaluationis. Tertia carnis et cutis. Quarta cutis et corporis: et cicatricis albe cum rubore. Quinta vlceris et cicatricis. Sexta vſtionis in capite. B E

a et immũdicie cōdēmnabit. Plaga lepre ſi fuerit ĩ hoĩe / adducet ad ſacerdotē: ⁊ videbit eũ. Cũq͂ color albꝰ in b cute fuerit / ⁊ capilloꝝ muta/ c uerit aſpectũ: ipa quoq͂ cã/ d ro viua apparuerit: lepra ve e tuſtiſſima iudicabit: atq͂ inõ f lita cuti. Cõtaminabit itaq͂ g eũ ſacerdos / et nõ recludet: h q꜡ pſpicue imũdicie ē. Sin i aũt effloruerit diſcurrens lepra in cute: et operuerit oēm carnē a capite vſq͂ ad pedeſ k quicq̃d ſub aſpectu oculorũ cadit: conſiderabit eũ ſacer/ l dos / et teneri leprã mũdiſſima iudicabit: eo q͂ oĩs cutĩ ĩ candorē verſa ſit: et idcirco homo mũdus erit. Qñ vero m caro viuēs in eo apparuerit: n tũc ſacerdotis iudicio pollu/etur: ⁊ inter imũdos reputa/ o bit. Caro enĩ viuã / ſi lepra aſ p pergat imũda ē. Qꝫ ſi rurſum verſa fuerit in alborē et totũ hoĩem operuerit: conſiderabit eũ ſacerdos: et mun q dũ eſſe decernet. Caro ⁊ cutis in qua vlcus natũ eſt ⁊ ſanatũ / et in loco vlceris cicatrix apparuerit alba ſiue ſb/ r ruſa / adducet hõ ad ſacerdotem. Qui cũ viderit locũ lepre humiliorē carne reliq̃ / et pilos verſos in candorē / cōtaminabit eũ: Plaga enĩ lepre orta eſt in vlcere. Qꝫ ſi pi s lus coloris ē priſtini: et ci t catrix ſubobſcura et vicina carne nõ ē hũilior: recludet eũ ſeptē diebꝰ. Et ſiquidem creuerit / adiudicabit eum lepre: ſin autem ſteterit in loco ſuo / vlceris eſt cicatrix: ⁊ hõ v x mundus erit. Caro et cutis quã ignis exuſſerit: ⁊ ſanata albam ſiue ruſam habuerit cicatricē / conſiderabit eã ſacerdos: et ecce ſi verſa eſt in alborem / ⁊ locus eiꝰ reliqua cute humilior / contaminabit eum: quia plaga lepre in cicatrice orta eſt. Qꝫ ſi pilorum color nõ fuerit imutatꝰ / nec hũilior plaga carne reliqua: et ipſa lepre ſpecies fuerit ſubobſcura: recludet eũ ſeptēꝫ diebus: ⁊ die ſeptimo contemplabitur. Si creue/ y rit in cute lepra / contaminabit eum: ſin auteꝫ in loco ſuo candor ſteterit non ſatis cla/ z rus / plaga combuſtiõis eſt: a et idcirco mundabit: quia cicatrix ē cõbuſture. Vir ſi/ b ue mulier ĩ cuius capite vel barba germinauerit lepra / videbit eos ſacerdos: Et ſiq̃dē hũilior fuerit locꝰ carne reliq̃ ⁊ capillꝰ flauꝰ ſolitoq͂ ſbtilior cõtaminabit eos: q꜡ lepra capitis ac barbe ē. Sin aũt viderit locum macule equaleꝫ vicine carni et capillum nigrum / recludet eũ ſeptē diebus: et die ſeptimo intuebitur. Si non creuerit macula / et capillus ſui coloris eſt: et locus plage carni reliqué equaliſ: radetur homo abſq͂ loco macule: et includetur ſeptem diebus alijs. Si die ſeptĩo viſa fuerit ſtetiſſe plaga in loco ſuo: nec humilior carne reliq̃ / mũdabit eũ / lotiſq͂ veſtibus mundus erit. Sin autē poſt emundatio/

a Quia aperte im̄ūd⁹: q꞉ redit ad vomitum / dīc Interliñ. b Capilli nigri: id eſt nō mutati in flauū colorē. c Candor apparuerit: Hoc eſt contra pingētes faciez. d Subobſcurū: id eſt non verum alborem. e Vir de cui⁹ capite. De lepra que de vitijs oritur: ſupra diſputatum eſt: Nūc ad eā tranſit que de virtutibus trahit ortuz. Ex cibo ſalutifero / inordinate ſumpto / multi infirmitatem incurrūt. Superbia et vanagloria ex proprijs virtutibus ſepe ꝯtrahūt orum. Inuidia enim ex alienis virtutibus ſepe orit. f Fluūt: ita tamen ꝙ null⁹ color inaturaliſ ibi orit. g A frōte: id eſt a parte anteriori.
h Recaluaſter. i. parum caluus.
i In caluitio ſi. i recalua. Caluitium eſt anterior pars capitis: Recaluatio ꝑs poſterior que dicitur occiput. k Quicunqz ergo. Hic determinat moyſes ꝺ ſtatu et habitu et eiectiōe leproſi a caſtris. l Sacerdotis: ſine cuius arbitrio non debet ſeparj ſiue excludi. m Diſſuta: vt facili⁹ induere ⁊ exuere poſſit. n Caput nu. vt lepſ⁹ appareat ⁊ poſſit vitari. o Veſtis lanea. Hucuſqꝫ ſufficienter actū ē ꝺ lepra corpis: Nūc de lepra veſtis:
Myſtice. Radul. Veſtis lanea ⁊c. Scdm litterā hec inſipida ſunt et ſtulta videntur. Lepra em̄ ſtaminis / quid cōfert anime vel nocet: Sola em̄ rationalis creatura ꝑ depravationē volūtatis peccat / cū ad iniquitatem defluit. Veſtis itaqꝫ immūda / immundū hominem nō facit / ſed ſignificat eius immundiciam. Veſtis corpus cooperit: frig⁹ expellit: decorem confert: turpitudinem operit. Hec veſtis
Ps. 131. eſt opus iuſticie. Unde: Sacerdotes tui induantur iuſticia. Hec veſtis nobis eſt honori et vtilitati: nobis foris comparat famam: intus coram deo fouet conſcientiā. Linum ſubtilius eſt lana. Lineam igitur veſtem facimus / cum ſpirituale aliquid facimus: orantes / meditantes / lectioni vacantes. Cū aūt opera corꝑalia facim⁹ / laneā veſtē facimuſ. In vtraqꝫ veſte ſtamen / et ſubſtamen decernendum eſt. Stamen eſt intentio: que ſtat cum ad deum dirigitur: Subſtamen o / perum inſtantia quibus ſub hac intentione diuerſis temporibus inſudatur. Hoc more ſubtegminis nunc in dexteram cōtemplationis / nunc in ſiniſtrā actionis ſe tranſfert. Stamē ṽo intentionis in nobis perſeuerat / dum quicquid corporaliter vl' ſpiritualiter agimus / ſub hoc propoſito agimus / vt dei gratiam conſequamur. p Recludetqꝫ illud: ſcilicet veſtimentum. q Iſta eſt lex: que dicta eſt.

nem rurſus creuerit macula in cute: non q̄ret amplius vtrū capill⁹ in flauū colorez
a ſit cōmutat⁹ / q꞉ āꝑte imund⁹
eſt. Porro ſi ſteterit macula
b et capilli nigri fuerit / nouerit
hoīem eſſe ſanatū: ⁊ cōfidēt
F eū ꝓnūciet mūdū. Vir ſiue
c mulier in cui⁹ cute cādōr apparuerit / intuebit eos ſacer
d dos. Si deꝑhēderit ſubobſcurū alborē lucere in cute: ſciat nō eſſe leprā: ſꝫ maculā coloris cādidi / ⁊ hoīem mun
e dū. Vir dē cui⁹ capite capil
f li fluūt: calu⁹ ac mūd⁹ ē. Et ſi
g a frōnte ceciderint pili: recal
h uaſter ⁊ mūd⁹ eſt. Sin autē i
i caluitio ſiue in recaluatione alb⁹ vl' rufus color fuerit exortus: et h̄ ſacerdos viderit / cōdēnabit eū haud dubie le
k pre q̄ orta ē i caluitio. Quicūqꝫ ḡ maculat⁹ fuerit lepra:
l ⁊ ſeꝑatus ad arbitriū ſacerdotis / habebit veſtimēta diſ
m n ſutā: caput nudum: os veſte cōtectū: cōtaminatum ac ſordidū ſe clamabit. Oi tpe q̄ leproſus ē ⁊ imūdus / ſol⁹
o habitabit extra caſtra. Veſtis lanea ſiue linea q̄ lepraz habuerit i ſtamine atqꝫ ſubtegmine: aut certe pellis: vl' quicq̄d ex pelle ꝯfectū eſt: ſi alba vl' rufa macula fuerit infecta / lepra reputabitur: oſtēdeturqꝫ ſacerdoti. Qui cōſideratā recludet ſeptē dieb⁹: et die ſeptimo rurſus aſpiciens ſi creuiſſe deꝑhēderit: lepra ꝑſeuerās eſt: pollutū iudicabit veſtimentū / ⁊ oīe in quo fuerit inuēta: et idcirco cōburetur flāmiſ. Qꝫ ſi eā viderit nō creuiſſe / ꝑcipiet ⁊ la
p uabūt id in quo lepra eſt: recludetqꝫ illud ſeptē diebus alijs. Et cū viderit faciē q̄dē priſtinā nō reuerſam: nec tñ creuiſſe leprā / immundū iudicabit / ⁊ igne comburet: eo ꝙ infuſa ſit in ſuꝑficie veſtimēti / vel per totū lepra. Sin aūt obſcurior fuerit locus lepre poſtq̄ꝫ veſtis eſt lota / abrūpet euz ⁊ a ſolido diuidet. Qꝫ ſi vltra apparuerit i his locis que prius immaculata erant / lepra volatilis ⁊ vaga / debet igne comburi. Si ceſſauerit / lauabit ea que pura ſunt ſecundo: et munda
q erunt. Iſtā eſt lex lepre veſtimenti lanei et linei / ſtaminis atqꝫ ſubtegminiſ: oīuſqꝫ ſupellectiliſ pellicie: quomō mundari debeat vel contaminari.

Ca. XIIII.

r Locutuſqꝫ eſt domin⁹
t ād moyſen dicens:
s Hic ēſt rit⁹ leproſi qñ

Expoſi. Ca. XIIII
r Locutuſqꝫ eſt dom. n⁹ ⁊c. In capitulo precedenti actum eſt de cognitiōe lepre: hic agitur de purificatione eius: que fiebat hoc ordine: Si forte contingebat aliquando aliquem leproſum curari / reuocabatur ad cōmunem habitationez: ipe vſqꝫ ad introitum veniebat caſtrorum ſiue ciuitatis / habens ſecum duos paſſeres viuos / quibus licitum erat veſci: et lignum cedrinum et hyſopum / et filum coccineum / et aquas viuentes in vaſe fictili: ⁊ occurrens ei ſacerdos / immolabat vnū paſſerem / ſtillans ſanguinem ſuper aquas. Alium paſſerez ligās viuum filo coccineo cuz hyſopo in ſummitate ligni cedrini / faciens quaſi aſperſoriuz: qd̄ tingebat in aquis rubricatis / ⁊ aſpergebat hoīem illum ſepties / et dimittebat paſſerez viuū auolare in agrū. Poſtea lauabat homo veſtimenta ſua / et radebat omnes pilos corporis: ⁊ lot⁹ aqua / ingredicdatur caſtra / ita tamen ꝙ proprius tabernaculum ſeptem dieb⁹ nō ingrediebat. Et die ſeptimo raſis iterum omnibus pilis corporis / et ſuperciljs / et lotis veſtib⁹ ⁊ corpore: octauo die tollebat duos immaculatos agnos / ⁊ ouē anniculam: et tres decimas ſimile conſperſas oleo / et olei ſextarium: et offerebat hec omnia ante oſtium tabernaculi. Tūc ſacerdos offerebat vnum agnum pro delicto: et ſumens de ſanguine / ponebat ſuper extremum auricule dextere illius hominis / et ſuper pollicesſ dextere manus et pedis: portanſqꝫ ſacerdos in ſiniſtra manu oleum / tingebat in eo pollicem dexterum / et aſpergebat ſepties contra tabernaculum: reliquum olei fundebat ſuper extremū dextere auricule illius hominis / et ſuper pollicem dextere manus et pedis / ⁊ ſuper caput: et ſic rogabat ſacerdos pro eo / faciens holocauſtum cum libamentis ſuis: quod ponebat in altari. Qꝫ ſi homo non poſſet hec omnia inuenire: tamen agnum pro delicto / et olei ſextarium non minuebat: quia ex his pacificabatur homo: ſed pro agno reliquo et pro oue offerebat par turturum / aut duos pullos columbarum: quorum vnus pro peccato / alter in holocauſtum fiebat: et decimam partem ſimile oleate in ſacrificium: Hoc eſt ergo quod dicit s Hic eſt ritus leproſi: ſupple quo ad mundationem et ſacrificium.
t Ad moyſen. Nota q꞉ ſoli moyſi / nō etiam aaron q̄ de mūdatiōib⁹ ſūt loquit: ꝑcipue em̄ chriſtū ſignificat: cui⁹ ſoli⁹

G

A

Math.8.a. ẽ curare a lepra pctĩ.
Marci.1.d. Eſa.xliij.d. Ego ſum
Luc.5.c. et.17 ego ſũ qui deleo iniq/
d. tates.q.d.ego et non
alius: Et ideo hic ſoli
moyſi loquitur domi/
nus. a ¶Mũdan
dus: id eſt mundarꝰ
oſtendendus.
b ¶Ad ſacerdotẽ:
pctã cõfitendo. Luc/
xvij.d. Ite ⁊ oſtẽdite
vos ſacerdotibus.
c ¶Caſtris: Chri/
ſtus ad nos venit/qui
extra caſtra militie ce
li eramus: ideo iuſtuz
eſt/vt et nos exeamuſ
ad eũ extra caſtra vbi
paſſus eſt. Heb.vlt/.
c. Exeamuſ ad eũ ex/
tra caſtra ⁊c.
d ¶Mũdatam: id
eſt mundari aptam.i.
talẽ quã debeat iudi/
care mundandã/et re/
conciliandum illũ cu/
ius curem occupaue/
rat. e ¶Duos paſ
ſeres: chriſtꝰ ſm du/
†Pſ.101. as naturas. Pſ. Fa/
B ctus ſum ſicut paſſer
ſolitarius in tecto.
f ¶Quoſ ve.lici.ẽ.
quia totus chriſtus ci
bus eſt anime. Joh.
vj.e. Ego ſum panis
viuꝰ. Veſic licitũ ẽ.
Per hoc inuit moyſeſ
duo genera paſſeruz:
vnum quod non li/
cet comedere: aliõ qõ
licet. g ¶Lignũ:
crux dñi. h ¶Ce/
drinum. Cedrus al
ta/altitudo ſpei.
i ¶Vermiculũq;.
Vermiculus: feruor
caritatiſ. Vermiculũ.
Septuagita hñt/coc/
cinũ tortũ: Et ſignifi
cat paſſionem: qꝛ coc
cinum rubeum eſt/tor
tum paſſibilitate .ſ. et
in paſſibilitate cõtex/
tum.
C k ¶Hyſopũ. Hyſo
pus/vitaſ fidei. Act/.
xv.b. Fide purificãs
corda eoꝝ. l ¶In
vaſe fictili. Vas fi/
ctile/cor humanuz.ij.
Cor/.iiij.b. Habemꝰ
theſaurum in vaſis fi
ctilibus. Eſa.x.g. Do
minator dñs confrin/
get lagunculã in ter/
rore. m ¶Super
aquas viuentes.
Aque viuentes/ſunt

a mundandus eſt: Adducet
b ad ſacerdotẽ. Qui egreſſus
c e caſtris/cũ inuenerit lepraz
d eſſe mũdatã: ĩcipiet ei q̄ pu/
e rificat vt offerat pro ſe dũ/
f os paſſeres viuos quos ve/
g h ſci licitum eſt: et lignũm cẽ/
i k drinũ/vermiculũq; et hyſõ/
pum: Et vnũ e paſſeribꝰ im/
l molari iubebit in vaſe fictili
m ſup aquas viuẽtes: aliũ aũt
viuũ cũ ligno cedrino ⁊ coc/
co et hyſopo tinget in ſãgui/
ne paſſeris imolati: Quo aſ
perget illũ q̄ mũdãdus ẽ ſe/
pties vt iure purget: ⁊ dimit
tet paſſerẽ viuũ vt in agrum
auolet. Cunq; lauerit homo
veſtimẽta ſua/ radet oẽs pi/
los corporis/ et lauabit aq̄:
n purificatuſq; ingredietur ca
ſtra: ita dũtaxat vt maneat
extra tabernaculũ ſuũ ſeptẽ
diebus: et die ſeptimo radat
capillos capitis: barbamq;
et ſupercilia: ac totius cor/
poris pilos. Et lotis rurſum
veſtibꝰ et corpe: die octauo
aſſumet duos agnos imacu
o latos: et ouẽ annicula abſq;
p macula: ⁊ tres decimas ſimi
le in ſacrificiũ q̄ cõſperſa ſit
oleo: et ſeorſuz olei ſextariũ.
Cunq; ſacerdos purificans
hoiem/ſtatuerit eũ: ⁊ hec oia
coram dño in oſtio taberna/
culi teſtimonij: tollet agnuz
⁊ offeret eũ ꝓ delicto: oleiq;
ſextariũ: Et oblatis ante do/
minũ oibus/imolabit agnuz
vbi immolari ſolet hoſtia ꝓ
peccato et holocauſtũ: id eſt
q in loco ſancto. Sicut eñ ꝓ
peccato/ita ⁊ pro delicto ad
ſacerdotem pertinet hoſtia:
ſanctaſanctorum eſt. Aſſu/
menſq; ſacerdos de ſanguie
hoſtie que immolata eſt pro
delicto: ponet ſup extremuz
auricule dextere eiꝰ qui mũ/
dat: ⁊ ſup pollices manꝰ dex
tere et pedis: ⁊ de olei ſexta/
r rio mittet in manũ ſuam ſini
ſtram: tingetq; digitũ dexteꝝ
in eo / et aſperget ſepties cõ/
tra dñm. Qd autem reliquũ
eſt olei in leua manu/ fundet
ſup extremũ auricle dextere
eiꝰ q̄ mundat: ⁊ ſup pollices
s manꝰ ac pedis dexteri: ⁊ ſup
ſãguinẽ q̄ fuſus ẽ ꝓ delicto/
et ſup caput eiꝰ: Rogabitq;
ꝓ eo ſacerdoſ corã dño: et fa
t ciet ſacrificiũ ꝓ pctõ. Tũc i/
molabit holocauſtũ: ⁊ ponet
illud in altari cũ libamentis
ſuis: ⁊ hõ rite mũdabit. Qꝺ
ſi paup ẽ/⁊ nõ põt manꝰ eius
inuenire q̄ dicta ſunt/ſumet
agnum ꝓ delicto ad oblati/
onẽ vt roget ꝓ eo ſacerdos:
decimãq; ptẽ ſimile cõſperſe
oleo i ſacrificiũ: ⁊ olei ſexta/
riũ: duoſq; turtures/ſiue du
os pullos colũbe: quoꝝ ſit vnꝰ
ꝓ pctõ/⁊ alt in holocauſtũ:
Offeretq; ea die octauo pu
rificationis ſue ſacerdoti ad
oſtiũ tabernacli teſtionij co/
rã dño. Qui ſuſcipiẽs agnũ
ꝓ delicto/⁊ ſextariũ olei / le/
uabit ſimul: imolatoq; agno
de ſãguie eiꝰ ponet ſup extre
mũ auricle dextere illiꝰ q̄ mũ
dat: ⁊ ſup pollices manꝰ eiꝰ
ac pediſ dexteri. Olei vo ptẽ
mittet in manũ ſuã ſiniſtrã: i
q̄ tigẽs digitũ dextere manꝰ
aſpget ſepties cõtra dñz: tan
getq; extremũ dextere auricu
le illiꝰ q̄ mũdatur: ⁊ pollices
v manꝰ ac pedis dexteri i loco
ſanguinis q̄ effuſus ẽ ꝓ deli
cto: Reliquã aũt ptẽ olei q̄ ẽ
i ſiniſtra manu/mittet ſup ca
put purificati vt placet ꝓ eo
dñm: ⁊ turturẽ/ſiue pullũ co
lũbe offeret/vnũ ꝓ delicto/⁊
alteꝝ in holocauſtũ cũ liba/
mẽtis ſuis. Hoc ẽ ſacrificiuz
x leproſi q̄ hr̄e nõn põt oia in
y emũdationẽ ſui. Locutꝰq; ẽ
dñs ad moyſẽ ⁊ aarõ dicẽs:
z Cum ingreſſi fueritiſ trã cha
naan quã ego dabo vobis i
poſſeſſionẽ/ſi fuerit plaga le
pre i edibꝰ/ibit cuiꝰ ẽ domus
nuncians ſacerdoti ⁊ dicet:
Quaſi plaga lepre videt mi
hi eẽ i domo mea. At ille p̄ci
piet vt efferãt vniuerſa d do
mo priꝰq; igrediat eã ⁊ vide/
at vtꝝ leproſa ſit: ne imũda
fiãt oia q̄ i domo ſũt. Intra/
bitq; poſtea vt cõſideret do
mus lepram: Et cũ viderit

aque baptiſmi/lachry
maꝝ penitẽtie.
n ¶Ingre. ca. Glo.
cõſortium ſanctorũ: a
quo excluduntur pec/
catores o ¶Anni/
culam. Anniculum
iubet eſſe ſacrificium
tanq; perfectuz. Per/
fecta enim in predictiſ
animalibus annicula
ſunt: vñ ⁊ tũc genera/ G.11.d.
tioni apta ſunt.
p ¶Tres decimas
Ephi ſcilicet.
q ¶Sicut enim ꝓ
peccato: Hic ppe
dicitur hoſtia ꝓ deli/ G.5.b.
cto: cuius ſanguine li/
nitus eſt homo: Sa/
crificiũ ſiue hoſtiaz ꝓ
peccato/ vocat hic il/
lud de quo nihil factũ B
eſt ei. r ¶Mitteti
manũ: id eſt ſacer/
dos in manum ppri/
am. s ¶Et ſuper
ſang. id eſt ſup eadẽ
membra que tincta fu
erant ſanguine hoſtie
ꝓ delicto. t ¶Et
faciet ſacrificiũ ꝓ
peccato: de cuiꝰ ſan
guine nihil fit ei q̄ mũ
datur. Et nota ꝙ non
determinat moyſes vtꝝ
agnus vel ouis fiat in
holocauſtũ vel in ſa/
crificiũ: per hoc innu
ens ꝙ in arbitrio ſa/
cerdotis erat / vtrum
agnum offerret in ſa/
crificiũ/vel ouem i ho
locauſtũ: vl ecõuerſo.
v ¶In loco ſang.
id eſt ſuper eandẽ ptẽ
in qua fuerat effuſus
ſanguis. x ¶Non
poteſt omnia: pre/
dicta ſcꝫ. y ¶Locu/
tuſq; eſt dñs ⁊c.
Supra actum eſt de
lepra hominis/⁊ de le
pra veſtis: hic agitur E
de lepra domus. Sꝫ
q̄rit q̄re h apponat:
z ¶Cũ ingreſſi fu/
eritis. ⁊c. et hanc de/
terminationẽ non ap/
poſuit in alijs lepris.
Huiꝰ ratio eſt: quia i
deſerto non habebãt
domos: Vñ lepra do
mus non erat ibi: nec
eſſe poterat: ſed alie
due poterãt: Et ideo
ſimpliciter ſine hac ad/
ditione dictum eſt de
illis.

a Qui intra. do.
Dixerat ſupra moy/
ſes q̄ viſa vallicula ali
qua in pariete dom⁹ /
pallore vel rubore de/
formi : q̄ clauderetur
oſtiū dom⁹ ſeptē die/
bus / vt null⁹ ingrede/
ret interim : Nūc det/
minat q̄d accideret : ⁊
q̄d faciēdū eſſet / ſi q̄s
forte intraret. b Quod
ſi introiēs. Dicto d̄
cognitiōe lepre dom⁹
dicit d̄ mūdatiōe ei⁹.
c Purificabit :
id eſt purā ⁊ mundam
iudicabit. d Ver/
miculum : id eſt coc
cinū ſiue filū coccine/
um. e Et coccū.
Hoc pa⁹ vermiculū di
xit. f Dimiſerit
paſſerē : viuū ſilicz.
Expoſitio Ca. XV
g Locutuſq̄z
ē ⁊c. Poſt
ſacerdotū po
puliq̄z obſuātiaſ pre/
cedētias : Poſt ſacerdo
tū cōſecrationē : ⁊ ve/
ſtiū eor̄ ſanctificatio/
nē : Poſt tabernaculi
et ei⁹ vteſiliū cōſecra/
tionē : Poſt hoſtiarū
differētias : P⁹ cibor̄
diſcretionē : P⁹ ſpēs
leprarū et ear̄ mūda/
tionē leproſiq̄z recōci
liationē / Poſt puerpe
re purificatiōem / agit
moyſes de imundicia
viri ſpermatici et mu/
lieri mēſtruate / ⁊ q̄ ex
mēſtrua iugē ſanguis
patit̄ fluxū : ⁊ eorundē
mundatione. Ad cui⁹
rei euidentiā notādū /
q̄ tūc hō iudicat̄ huic
vitio ſubiacere : id eſt
fluxui ſeminis ſi p mo
mēta ſingula adhe͛ſe/
rit carni eius / et cōcre
uerit fedus humor ſe/
minis / licet nolens ef/
fundat ex corruptiōe :
talis homo erat īmun
dus : ⁊ immundū red/
debat quicquid tāge/
bat : lectū ſcz / veſtem ⁊
ſedem. Vas fictile q̄d
tangebat / frangebat̄ :
ligneū / lauabat̄. Qui
tāgebat lectum eius /
aut veſtē / aut ſedē / vel
ſuper quē iaciebat ſa/
liuam / immund⁹ erat
vſq̄z ad veſperā : et la/
uabat veſtimenta ſua.
Quādo talis ſanatus

in parietibus illi⁹ q̄ſi vallicu
las pallore ſiue rubore de/
formes et hūiliores ſupficie
reliq̄ : egredietur oſtiū dom⁹ et
ſtatim claudet eā ſeptē die/
bus : reuerſuſq̄z die ſeptimo
cōſiderabit eā. Si inuenerit
creuiſſe leprā / iubebit erui la
pides i q̄b⁹ lepra ē / ⁊ p̄ijciet
eos extra ciuitatē i loco imū
do : domū aūt ipſam radi in/
trinſecus p circuitū ⁊ ſpargi
puluerē raſure extra vrbē in
loco imūdo : lapideſq̄z alios
repōi p̄ his q̄ ablati fuerit : ⁊
luto alio liniri domū. Sin
autē poſtq̄z eruti ſūt lapides /
et puluis elat⁹ / ⁊ alia terra li/
ta : ingreſſus ſacerdos vide/
rit reuerſam lepram : ⁊ pietes
aſpſos maculis / lepra ē pſe/
uerās et imūda dom⁹ : Quā
ſtatim deſtruēt : ⁊ lapides ei⁹
ac ligna atq̄z vniuerſum pul
uerē p̄ijciēt extra oppidū in
a loco imūdo. Qui intrauerit
domū q̄n clauſa ē / imundus
erit vſq̄z ad veſper̄ : et q̄ dor/
mierit in ea et comederit q̄p/
piā / lauabit veſtimenta ſua.
b Quod ſi introiēs ſacerdos vi/
derit leprā nō creuiſſe in do/
c mo poſtq̄z denuo lita eſt : pū
rificabit eam reddita ſanita/
te : Et in purificatiōe eius ſu
met duos paſſeres / lignūq̄z
d cedrinū et vmiculū atq̄z hy/
ſopū : ⁊ imolato vno paſſere
in vaſe fictili ſup aq̄s viuaſ :
tollet lignū cedrinū et hyſo/
e pū ⁊ coccū ⁊ paſſerē viuū : ⁊
intinget oīa i ſanguie paſſer̄
immolati : atq̄z in aq̄s viuēti/
bus : et aſpget domū ſeptieſ :
purificabitq̄z eā tā i ſanguie
paſſeris q̄z in aq̄s viuentib⁹ :
et in paſſere viuo lignoq̄z ce
drino ⁊ hyſopo atq̄z vmicu/
f lo. Cūq̄z dimiſerit paſſerem
auolare in agrū libere : ora/
bit p̄ domo ⁊ iure mūdabit̄.
Iſta eſt lex oīs lepre ⁊ pcuſ/
ſure / lepre veſtiū ⁊ domorū /
cicatricis et erūpētiū papu/
larū / lucētis macule ⁊ in va/
rias ſpecies colorib⁹ immu/
tatis : vt poſſit ſciri quo tem
pore mundum quid vel im/

mundum ſit. Ca. XV
g Locutuſq̄z eſt dñs ad
moyſen ⁊ aarō dicēſ :
Loq̄mini filijſ iſrael ⁊
h dicite eis : Vir qui patit̄ flu/
k xū ſeminiſ / immūduſ erit : Et
l tūc iudicabit̄ huic vitio ſub/
iacere / cū p momēta ſingula
adhe͛ſerit carni illiuſ : atq̄z cō
creuerit fedus humor. Om/
ne ſtratū in quo dormierit / i/
mundū erit / ⁊ vbicūq̄z ſede/
rit. Si quis hominū tetige/
rit lectū ei⁹ / lauabit veſtimē/
m ta ſua : et ipe lotus aqua im/
n mundus erit vſq̄z ad veſpe/
rū. Si ſederit vbi ille ſede/
rat : ⁊ ipe lauabit veſtimenta
o ſua : et lotus aqua immūduſ
erit vſq̄z ad veſperum. Qui
p tetigerit carnem eius / laua/
bit veſtimenta ſua : ⁊ ipſe lo
tus aqua immūdus erit vſq̄z
q ad veſperū. Si ſaliuam hu/
r iuſcemōdi hō iecerit ſup eū
qui mundus eſt : lauabit ve/
ſtem ſuam : ⁊ lotus aqua im/
mūdus erit vſq̄z ad veſper̄.
s Sagma ſup q̄d ſederit imū/
dum erit : ⁊ quicq̄d ſub eo fu
rit qui fluxum ſeminis patit̄ /
pollutū erit vſq̄z ad veſper̄.
Qui portauerit horū aliq̄d /
lauabit veſtem ſuam : et ipſe
lotus aqua immundus erit
vſq̄z ad veſperū. Oīs quem
tetigerit qui talis eſt nō lotis
ante manibuſ : lauabit veſti/
menta ſua : ⁊ lotus aqua im/
mūdus erit vſq̄z ad veſper̄.
Vas fictile q̄d tetigerit / con
fringetur : vas autē ligneum
t lauabit̄ aqua. Si ſanat⁹ fue
rit qui huiuſcemodi ſuſtinet
paſſionem / numerabit ſeptē
dies poſt emundationē ſui :
et lotis veſtibus ac toto cor/
v pore in aquis viuētibus / erit
mundus. Die autem octa/
uo ſumet duos turtures aut
duos pullos columbe : ⁊ ve/
niet in conſpectu dñi ad oſti
um tabernaculi teſtimonij :
dabitq̄z eos ſacerdoti. Qui
faciet vnum pro peccato / et
alterum in holocauſtum : ro/
gabitq̄z pro eo corā dño vt
emūdet̄ a fluxu ſeminis ſui.

erat : numerabat ſe/ A
ptem dies poſt ſana/
tionem ſuam : et lotis
veſtibus et corpore in
aquis viuentib⁹ / mun
dus erat. Octauo ve/ 6. diſ. ca. 1.
ro die offerebat par 43. diſ. ca. 1.
turturū aut duos pul ante finem.
los columbarum : alte
rum p̄ peccato ⁊ erat
ſacerdotis : alterum in
holocauſtū / et ſic mū
dus erat. Eadem lex
erat immūdicie mulie
ris patientiſ fluxū ſan/
guinis ex morbo / non
ex natura et purifica/
tionis eius. Similiter
eiuſdē immūdicie erat
mulier mēſtruata : ſed
tamen non purificaba
tur ſolēniter : Sufficie
bat enim ipſam cū ve/
ſtibus ablui. Et hui⁹
ratio eſt : quia morbi/
de immundicie ſolent
accidere pro peccato :
et ideo pro eis et pro
pctō neceſſe erat of/
ferri ſacrificium ſalu/
tare : menſtruum au/
tem naturale eſt : et iō
pro eo nihil offereba/
tur : ſed ſolum lauabat
ſe ⁊ veſtes. h Vir B
qui debet eſſe fortis.
i Fluxum ſemi/
nis : ſupfluitatē ver/
bi. k Immun/
d⁹ erit. Quia i mul/ † Prouer. 10. c.
tiloquio nō deerit pec
catū. l Huic vi/
tio : id eſt paſſioni vi/
tioſe. m Lotus
aqua immundus
erit : id eſt pro immū/
do ſe geret.
n Uſq̄z ad veſpe
rum : vſq̄z ad cōſum/ ē. 6. c. cā. 11. c.
mationem penitētie.
o Aqua : lachry/
mar̄. p Carnē. i.
carnalē ei⁹ doctrinā.
q Saliuam : id ē
fluentem doctrinam.
r Huiuſcemodi
ſcilicet qui patit̄ flux/
um ſeminis. s Sa
gma. Sagma ſagma
ris eſt ſtratura aſini vł
eq̄. Sed etiā aliqui li/
bri habent ſagina.
t Si ſanatus fu/
erit. Dicto de immū
dicia ſpermatici viri /
dicit de eius purifica/
tione. v Erit mū/
dus : Nondum ta/
men omnino reconci/
liatus.

a Uir de quo egredit̃ ſemen b coitus / lauabit aqua omne corpus ſuū: ⁊ immūdus erit vſqz ad veſperū. Ueſtem et pellem quā habuerit / lauabit aq̄: ⁊ immunda erit vſqz ad veſperū. Mulier cū qua coierit / lauabit aqua: ⁊ imūda erit vſqz ad veſperū. c Mulier q̄ redeunte menſe patit̃ fluxū ſanguinis: ſeptē dieb⁹ d ſepabit̃. Oīs q̄ tetigerit eā / imund⁹ erit vſqz ad veſperū: et loc⁹ in q̄ dormierit vel ſederit dieb⁹ ſepatiōis ſuę / pollueẗ. Qui tetigerit lectum ei⁹ lauabit veſtimēta ſua: ⁊ ipſe lotus aq̄ / imundus erit vſqz ad veſperū. Oē vas ſup qđ illa ſederit / quiſq̄s attigerit / lauabit veſtimēta ſua: et lotus aq̄ pollutus erit vſqz ad e veſperū. Si coierit cū ea vir tpe ſanguis mēſtrualis / imūdus erit ſeptē dieb⁹: ⁊ omne f ſtratū in q̄ dormierit / polluetur. Mulier q̄ patit̃ multis dieb⁹ fluxū ſanguinis nō in tpe mēſtruali: vel q̄ poſt mēſtruū ſanguinē fluere nō ceſſat: q̄diu huic ſubiacet paſſioni / immunda erit quaſi ſit in tempe mēſtruo. Oē ſtratū in quo dormierit: ⁊ vas in q̄ ſederit / pollutū erit. Quicūqz tetigerit eā / lauabit veſtimenta ſua: ⁊ ipſe lot⁹ aqua immūd⁹ erit vſqz ad veſperum. Si ſteterit ſanguis et fluere ceſſauerit: numerabit ſeptem dies purificationis ſuę: et octauo die offeret ꝓ ſe ſacerdoti duos turtures: vel duos pullos columbarū ad oſtium tabernaculi teſtimonij: qui vnū faciet pro peccato / ⁊ alterū in holocauſtum: rogabitqz pro ea corā g dn̄o: ⁊ pro fluxu immūdicię eius. Docebitis ergo filios iſrael vt caueant immūdicias ⁊ nō moriātur in ſordib⁹ ſuis cū polluerint tabernaculum meū qđ eſt inter vos. Iſta eſt lex ei⁹ qui patit̃ fluxum ſeminis: et q̄ polluitur coitu: et q̄ mēſtruis tpib⁹ ſeparat̃: vel quę iugi fluit ſanguine ⁊ hominis qui dormierit cū ea.

Ca. XVI.

b Locutuſqz eſt dn̄s ad moyſen poſt mortem

a Uir de quo ⁊c. De legitimo coitu intelligit̃ hoc / qui per naturalē cōiunctionē viri ⁊ mulieris mūdus eſt: ſed ꝑ peccatū ade / factus eſt immūdus / ſaltem immūdicia pęnali.

b Lauabit aqua. Ergo cognoſcere vxorē peccatum eſt. Sol. In peccato .i. in libidinea cōcupiſcentia / quę eſſet peccatum / niſi bono matrimonij excuſaret̃. Uel in peccato ſcz pueri: id eſt originali. C Itē nota ꝙ duplex eſt coitus .ſ. naturalis ⁊ innaturalis. 43. diſ. c. j. an̄. fi. Innaturalis cū iumento vel maſculo: et eſt ſemp mortale peccatum. Naturalis / alius ordinatus / ali⁹ inordinatuſ. Inordinatus qui extra legē matrimonij fit: ⁊ eſt ſemper mortalis. Ordiatus / eſt cum vxore ꝓpria. Et ē triplex: moderatus: fragilis: impetuoſus. Primus in ꝓpria fit vxore cauſa prolis / ad cultum dei educandę: hic poteſt eſſe meritoriuſ. Secūdus fit cauſa reddendi debitum vxori: vel cauſa vitandę fornicationis: et poteſt ſimiliter eſſe meritorius / niſi aliud īpediat. Tertius fit cauſa explendę libidinis in vxore: hic poteſt eē mortale peccatū vl' veniale. Si ſit ita impetuoſus ꝙ faceret etiā in non vxorē / D peccatū eſt mortale: 5. diſ. c. 1. quia libido abſorbuit rationem. Si autē ita ꝙ nō faceret niſi eſſet vxor ſua / tunc veniale eſt: quia ratio aliquantuluz dominat̃ libidini. Sunt tamen aliqui qui dicūt ꝙ omnis coitus etiā in vxore ꝓpria peccatū eſt ad minus veniale / quibus nō conſentio: ſed falſum dicūt (vt credo) ſicut alibi plenius demonſtratū ē.

c Mulier quę redeunte men. pa. Bene dicit / redeunte / quia quolibet menſe patitur illum fluxum / niſi impediatur per aliquā aliam infirmitatē: Uel etiā per educationem partus in vtero qui nutritur huiuſmodi ſanguine. Sed nota ꝙ moyſes agit hic de muliere menſtrua / et eius purificatiōe: Et ad litterā reprimitur hic luxuria / ſiue libido iudęorū: quia cum mulier quolibet menſe menſtruū patiatur: ⁊ ſeptem diebus erat immunda / oportebat per ſeptem dies ad minus in quolibet menſe a lecto vxoris abſtinere. Et nota ꝙ accedentē ad menſtruatam / dicit hic moyſes eſſe immundū: ⁊ purificationē ſeptē dieruz ꝯcedit ei: Infra vero .xx. ca. c. dicit vtrūq̄ ⁊ virum ⁊ mulierē eſſe perimēdū. Unde Ezech. xviij. a. Uir ſi fuerit iuſtus / ⁊ fecerit iudiciū et iuſticiam / ⁊ in montib⁹ non comederit / ⁊ oculos ſuos non leuauerit ad idola domus iſrael / ⁊ vxorem proximi ſui non violauerit / ⁊ ad menſtruatā mulierē non acceſſerit: hic iuſtus eſt / ⁊ vita viuet ⁊c. Cum autem vniuerſa hęc deteſtāda fecerit / morte morietur. Sol. Hic loquitur moyſes de accedente ignoranter ad mēſtruatam: Infra autem / ⁊ in Ezech. de accedēte ſciēter. Unde patet ꝙ ſcienter accedere ad mēſtruatā / eſt peccatū mortale. Sed nunquid poteſt mulier tunc negare debitū viro ſi petat: vel dicere ei paſſionē ſuā: Rn̄dēdū eſt ꝙ nō debet dicere / ſ3 ſimulare ſe infirmam eſſe: ⁊ reuera ita eſt: ⁊ rogare ꝙ tūc abſtineat: nō ſpecificando ei tamen paſſionē ſuam. Or ſi nō vult abſtinere: tūc diſtinguendū eſt / qualis ſit vir eius: aut laſciu⁹ / aut iuuenis / aut maturus homo et diſcret⁹. Si maturus / et talis de quo probabiliter pręſumatur ꝙ non abhorreat huiuſmodi paſſionez: nec propt̃ hoc odiat vxorem: bene poteſt ei debere / alioq̄n nūq̄ 1. q. ... ſed dimittet eum facere volūtatem ſuam: et ſuſtineat cum dolore / et tamen inuita.

d Tetigerit eam ⁊c. etiā manu. e Si coierit: ignoranter. f In quo dormierit: illa. g Et ꝓ fluxu immūdicię eius: id eſt pro imundicia fluxus a qua liberata eſt / vt plenius mundetur: vel ne iterũ patiat̃ / vel gratias referendo de liberatiōe.

Expoſi. Ca. XVI.

b Locutuſq3 eſt dn̄s ⁊c. In hoc capitulo agitur principaliter de ingreſſu ſummi ſacerdotis ī ſancta ſctōrū ſemel in āno cū ſāguie: qđ fiebat decima die ſeptembriſ / q̄n feſtum expiatiōis fit. Unde quaſi ꝑ accidēs agitur hic de feſto expiationis. A Continuat̃ aūt hoc capl'z fini decimi capituli ſupra. Ibi enim dictum eſt ꝙ ingredientē ſanctuariū oportet habere ſcientiam diſcernendi inter ſanctum ⁊ prophanū: Et ſtatim ſubiungit de multiplici immūdicia / et eius purificatione vel condēnatione qualiter facienda. Quo finito ſubiungit hic de ingreſſu ſummi ſacerdotis in ſanctaſanctorū / oſtendens quando ſit ingrediendū: ⁊ eſt cōpetens ordo. Hoc eni de q̄ hic agit̃ ē q̄ſi vniuerſalis expiatio pctōrū toti⁹ āni ⁊ oīs imūdicię. Ad euidētiā aūt hui⁹ capl'i notādū ꝙ decia dies ſeptēbris / triplici noīe cenſebat̃: Dicebat̃ eni dies ꝓpitiatiōis: dies afflictiōis: dies expiatiōiſ. Dies ꝓpitiatiōis: q2 ea die certificati fuerūt iudei ꝑ moyſen / ꝙ dn̄s ꝓpitiat⁹ fuerat eis ſup peccato vituli conflatilis. Dicebatur ⁊ afflictionis: quia ea die ieiunabant homines et iumenta: et etiam pueri ſeptennes: et agebatur ea die memoria mortuorum. Expiationis dicebatur: quia ea die fiebat cinis vitulę rufę / quo expiabantur filij iſrael a peccatis totius anni quotidianis vel ignoratis. Et etiam eadem die totum tabernaculū et altaria purificabantur per ſanguinis aſperſionem a contagijs quę cōtraxerant per annū expiationis miniſtrantium. Tollebat autem eadem die ſummus ſacerdos de proprio vitulam rufam trimam īmaculatā / quę non traxerat iugum: quę vitula tamē in littera vitulus appellatur: Sed intelligēdum eſt in feminino genere tantum: quia pro peccatis fragilitatis offerebatur; vt patebit infra Numeri

xv.b. Sumebat etiã ſacerdos a populo duos hircos ꝓ pec
cato: ⁊ vnũ arietem in holocauſtũ. Cũq; ſacerdos lauiſſet ſe/
induebatur lineis veſtibus tantũ/ ſm ritum minorum ſacer/
dotũ: oblatiſq; aĩalib⁹: ⁊ facta ꝓpria oratiõe ꝓ ſe ⁊ pro do/
mo ſua/ ſtatuebat duos hircos in oſtio tabernaculi/ et mit/
tebat ſortẽ ſup vtrũq; vt ſciret quis eſſet do/
mini et quis populi. Poſtea imolabat vi/
tulam rufam pro pec/
cato ſuo et dom⁹ ſuę: et hircum dñi pro pec
cato populi. Et tolle/
bat de ſanguine vtri/
uſq;/ et thuribuluz ple
nũ prunis/ et intrabat
ſctãſctõꝝ: ĩponebatq;
multum thymiamatis
in thuribulum/ vt ne
bula et vapor operi/
ret oraculum/ ne viſa
maieſtate dñi more/
retur: et poſtea aſper/
gebat ſepties cum di/
gito de ſanguine corã
ꝓpitiatorio ad orien/
tem: et ad pauimentũ
eodem numero: et ſi/
militer faciebat in ſan
ctuario. Fundebat eti
am de eodem ſangui/
ne ſuper cornua alta/
ris aurei: aſpgebatq;
illud ſepties ſanguine
cum digito: et ita to/
tum tabernaculuz ex/
piabatur. Nullus au/
tem erat in tabernacu
lo cum ſummo ſacer/
dote. Poſt hanc expi
ationẽ egrediebat̃ ſa/
cerdos ad hircum po
puli viuentem/ et po/
nens vtranq; manum
ſuper caput eius/ con
fitebat̃ generalit̃ om/
nes iniquitates filio/
rum iſrael/ imprecans
eas capiti eius. Po/
nens etiam vt dicunt quidã chartam ſcriptã peccatis populi
ſuper caput eius/ et mittebat eum in deſertum/ per hominem
ad hoc paratum: ſuccinctũ ⁊ expeditum: Et ſic erat populus
expiatus a peccatis illius anni/ quę per ignorantiam vel fra/
gilitatem contraxerat. Cum autẽ aaron deduxerat hominem
cum hirco extra caſtra/ redibat ad tabernaculum: depoſitiſq;
veſtibus lineis/ lauabat ſe in loco ſancto: et induebatur veſti/
bus põtificalibus/ ⁊ offerebat arietem in holocauſtum: ⁊ adi/
pes vitulę ⁊ hirci pro peccato: ⁊ renes ⁊ renunculos. Vitulaz
vero ⁊ hircum de quorũ ſanguine facta eſt expiatio/ ferebat
extra caſtra/ vbi cremabantur cum fimo et pelle: Et ſacerdos
mutatis veſtibus/ ⁊ reſumptis ꝓprijs/ proijciebat in ignem
lignum cedrinum/ ⁊ hyſopum ⁊ coccũ: et tunc rediens lotis ve/
ſtibus et carne ſua/ ingrediebat̃ caſtra: ⁊ erat immundus vſq;
ad veſperum. Alius ſacerdos remanebat ad ignem/ vt conſu
mi faceret omnia vſq; ad cinerem: Quia immundus vſq; ad
veſperum non intrabat caſtra/ niſi lotis veſtibus et corpore.
Ex his cineribus fiebat aqua aſperſionis qua per totum an/
num purificabantur immundi. Et fiebat cinis iſte ſingulis an
nis/ vt modo chriſma. Quidã tamẽ hebręi dicũt eos duraſſe
ſm plures annos: nec factos alios/ niſi quando deficiebant
priores. Similiter qui caprum emiſerat/ immũdus erat vſq;
ad veſperum. Dicebatur autem hircus ille qui mittebatur vi/
uus/ gręce απώμπέιυσ/ latine emiſſari⁹: Qui ſi forte redi/
ret de deſerto/ nõ erant filij iſrael purificati a peccatis: Si au/
tem non redibat/ erãt purificati.

a duorum filiorũ aaron/ quan
do offerentes ignem alienuz
interfecti ſunt: Et precepit
ei dicens: Loquere ad aarõ
fratrem tuum: ne omni tem/
pore igrediatur ſanctuariuz
quod eſt intra velum coram
ꝓpitiatorio/ quo tegit̃ arca/
vt non moriatur: quia in nu
be apparebo ſuper oraculũ/
b c niſi hęc ante fecerit. Vitulũ
d pro peccato offeret/ et arietẽ
in holocauſtum. Tunica li/
nea veſtietur: feminalibus li
neis verenda celabit. Ac/
cingetur zona linea: cida/
rim lineam imponet capiti.
Hęc enim veſtimenta ſunt
e ſancta: quibus cunctis cum
lotus fuerit induetur: Suſci
pietq; ab vniuerſa mltitudie
filiorum iſrael duos hircos
pro peccato/ et vnũ arietem
in holocauſtum. Cumq; ob/
tulerit vitulum: ⁊ orauerit ꝓ
f ſe et pro domo ſua/ duos hir
cos ſtare faciet coram domi/
no in oſtio tabernaculi teſti/
monij: mittens ſuper vtrũq;
g ſortem: vnãm dño: et alterã
capro emiſſario: Cuius exie/
rit ſors domino/ offeret illuz
pro peccato: cuius autem in
h caprum emiſſarium/ ſtatuet
eum viuum coram domino/
vt fundat preces ſuper eo: et
emittat illuz in ſolitudinem.
i k His rite celebratis/ offeret
l m vitulũ: et rogãs prõ ſe ⁊ do/
n mõ ſua: immolabit eum. Aſ
ſũptoq; thuribulo quod de
o prunis altaris impleuerit: et
p hauriens manu compoſituz
q thymiama in incenſum: vl/
r tra velum intrabit in ſanctã
vt poſitis ſuper ignem aro/
matibus nebula eorum et
vapor operiat oraculum qd
eſt ſuper teſtimoniuz/ et non
moriatur. Tollet quoq; de
ſanguie vituli/ et aſperget di
gito ſepties cõtra propitia/
s torium ad orientem. Cumq;
mactauerit hircum pro pec/
t cato populi/ inferet ſangui/
nem eius intra velum ſicut
preceptum eſt de ſanguine
v vituli/ vt aſpergat e regione
oraculi: et expiet ſanctuari/
um ab immundicijs filioruz
iſrael: et a preuaricatiõibus
eorum: cunctiſq; peccatis.
x Iuxta hunc ritum faciet tã/
bernaculo teſtimonij qd ſix/
y um eſt inter eos i medio ſor/
tium habitationis eorum.

a Duorũ filiorũ aa. ſcilicet nadab et abiu: de quibus dictum eſt ſ.x.a. b Niſi hęc ante fecerit. q.d. ne igrediaris oĩ tpe. Niſi hęc ante fecerit: Hęc dico que ſequuntur: Nec ẽ vt quotieſcũq; vellet intrare/ faceret hęc/ ⁊ intraret: ſed tm̃ decima die ſeptẽbris intraturus prius ta/ men hęc faceret. C

c Vitulũ. i. vitulã. d Pro pec. ſuo. ſ. ⁊ dom⁹ ſuę. e Qui. cunctis cũ lot⁹ ⁊c. Argumentum q; ne/ mo debet veſtes ſan/ ctas tangere/ niſi pri⁹ lotis manibus tã cor/ poralib⁹ q̃ ſpũalib⁹. f Duos hircos ſtare fa. Glo. Qui/ dam dicunt alterum hircum dño ſacrificã/ dum: alterum diabo/ lo: tanq; ſummopere non prohibeat domi/ nus dicens Exo. xx. a. Non erunt tibi dij alieni. Heb. 10. a. g Unam dño: vt ſcz ille ſuper quem venerit ſors do mini/ immoletur. h Emiſſarium. Glo. Sup quez venit emiſſiõis ſors: i q chri ſti diuinitas ſignifica/ tur. D i His rite. Hucuſq; de appara/ tu hoſtię actũ eſt: nũc incipit de immolatio/ ne: et quod ſupra dixe rat/ repetit vt ſequentia iungat. k Offeret: ſcz chriſtus. l Vitulum: id eſt carnem. m Pro ſe: id eſt pro hu manitate quam ſaluandam acceperat. n Domo ſua: id eſt pro parentela: id eſt iudęis/ de quibus erat ſm carnem: Ro. ix. a. o Altaris: holocauſti ſcz. q In icenſũ: id eſt ad comburendum in odorem dño. r In ſancta: id eſt i ſanctaſanctorũ. Unde Septuaginta habẽt interiora ve/ laminis. p Compoſitum. Glo. quia de multis ⁊ ꝓ mul tis. Et bene dicit/ quia pro toto genere hũano/ et pro pecca/ tis totius mundi/ quę ſunt multa. Item de multis ſpeciebus: quę notãtur hoc verſu: Galban⁹/ onycha/ thus/ ſtacte/ faciũt thymiama. s Ad orientem: cum tamen tabernaculũ eſſet verſuz ad occidentẽ: In quo notatur auctoritas eccleſię de gẽtibus/ quę orat ad orientem. t Infert ſang. No/ ta anteq; ſacerdos intraret i ſanctaſanctorũ cũ thuribulo/ im molabat vitulum ⁊ hircum: et ſimul de ſanguine vtriuſq; in/ ferebat in ſanctuario/ et vltra velum: ſed quod ſimul factũ eſt/ ſimul dici non potuit. v E regione oraculi: id eſt con/ tra oraculum. x Tabernaculo teſtimonij: id eſt i ſan/ cta citra velum fieri/ ſicut vltra factum eſt. y In medio ſortium: vel ſordium. vnde. lxx. habent: in medio immundi/

ciarum. a ¶Nullus hominū ſit in taber. Ad litteram
ita fuit: vt legit Luc. .j.a. ꝙ çacharia miniſtrante in ſanctua/
rio/populus ſtabat foris expectans: tamen leuitę (vt dicunt)
poterāt eſſe in ſanctiſ:
qđ innuit Interlin̄. di/
cens: non ꝙ om̄es tūc
excluderent a taber/
naculis. b ¶Ad al
tare: ſcilicet thymia/
matis. c ¶Tūc of
ferat: dn̄o: non tamē
immolet/ſed viuū re/
tinens. d ¶Pa/
ratum: ad hoc .ſ. vel
ſm̄ ioſephū paratuꝫ:
id eſt expeditū. Tra/
dūt aūt hebręi/ quoſ/
dam paruulos tribu/
E nalit ad h̄ parari me/
dicinaliter/ ſplene eis
ſubtracta/ vt expedi/
tior eſſet ille qui edu/
ceret hircū. e ¶Re/
uertetur: a loco vbi
imprecatus fuit iniq̄/
tates popl̄i capiti hir
ci: vel de extra caſtra/
vbi ipſe eduxerat hir/
cum emiſſarium ⁊ ho
minē ſcꝫ. f ¶Veſti/
bus: lineis in quibus
expiauerat ſanctuari/
um et emiſerat hircū.
g ¶Cum intraret
ſāc. ad expiandū: vel
anteꝗ̄ itraret modo:
vel cum intraret: id ē
itrare vellet. h ¶In/
ducturq; veſtibꝰ
ſuis: pontificalibus.
In hunc modum pō
tifex euangelicus i aſ/
perſione baſilicę quā
dedicat/quaſi in expi/
atione/lineis ⁊ mino/
ribus vtitur indumen
tis: etiam in ſabbato
F baptiſmali: ⁊ in conſe
cratione fontium: ⁊ in
immerſione cathecu/
minorum: Quibus fa
ctis accedens ad alta/
re/precioſis induitur
veſtimētis. i ¶Mē
ſe aūt ſepti. Dicto
de hoſtia/determinat
de tempore quo pręⸯ/
dicta fieri debeant.
k ¶Affligetis: ie/
iunio. Sed videtur ꝙ
caro ieiunio affligat/
nō anima: iuxta illud
ij. Cor. .iiij. d. Licꝫ is
T.23.c. qui foris eſt vetꝰ hō
corrumpatur/tamē is
qui intus eſt renouat
de die in diem. Sol.
Anima hic ponit ꝓ
vita carnali.
¶Expoſi. Ca. XVII.

a Nullꝰ hoīm ſit in tabernacu
lo qn̄ pōtifex ſanctuariū in/
greditur/vt roget ꝓ ſe et ꝓ do
mo ſua ⁊ ꝓ vniuerſo cętu iſ/
rael/donec egrediatur taber
b naculū. Cū aūt exierit ad al/
tare qđ corā dn̄o ē/oret ꝓ ſe:
et ſūptū ſanguinē vituli atq;
hirci fundat ſup cornua eiꝰ
ꝑ gyrū: aſpgenſq; digito ſe/
pties: expiet et ſanctificet il/
lud ab immūdicijs filiorum
iſrl̄. Poſtꝗ̄ emūdauerit ſā/
ctuariū ⁊ tabnaculū et alta/
c re: tunc offerat hircū viuētē:
⁊ poſita vtraq; manu ſuper
caput eiꝰ: confiteat oēs iniq̄/
tates filiorū iſrael: ⁊ vniuer/
ſa delicta atq; peccata eorū
q̄ impcās capiti eiuſ/emittet
d illū ꝑ hominē paratū in de/
ſertū. Cūq; portauerit hircꝰ
oēs iniq̄tates eorū in terram
ſolitariā/⁊ dimiſſus fuerit in
e deſerto/reuertet aarō i taber
naculū teſtionij: ⁊ depoſitis
f veſtibꝰ quibꝰ prius indutus
g erat cū intraret ſanctuariuꝫ:
relictiſq; ibi/lauabit carnem
h ſuā in loco ſctō: indueturq;
veſtibꝰ ſuis. Et poſtꝗ̄ egreſ
ſus obtulerit holocauſtū ſu/
um ac plębis/rogabit tam ꝓ
ſe ꝗ̄ ꝓ populo: et adipē qui
oblatus eſt ꝓ peccatis/ ado
lebit ſup altare. Ille vo qui
dimiſerit caprū emiſſariū/ la
uabit veſtimēta ſua et corpꝰ
aq̄: ⁊ ſic ingredietur i caſtra.
Vitulū aūt ⁊ hircū q̄ ꝓ pec/
cato fuerāt imolati: ⁊ q̄ꝝ ſan
guis illatꝰ eſt in ſanctuariuꝫ
vt expiatio cōpleret: aſpor/
tabūt foras caſtra/ ⁊ combu
rēt igni/tam pelles ꝗ̄ carneſ
eoꝝ ac fimū. Et q̄cūq; cōbuſ
ſerit ea/lauabit veſtimenta
ſua ⁊ carnē aq̄: ⁊ ſic ingredie
tur caſtra. Eritq; vobis hoc
i legitimū ſempiternū. Mēn
ſe autē ſeptimo/ decima die
k mēſis affligetis animas vr̄aſ
nullūq; facietis opus ſiue i/
digena ſiue aduena q̄ pegri/
natur inter vos. In hac die
expiatio erit veſtri atq; mun
datio: ab oībus peccatis ve/
ſtris corā dn̄o mundabimi/
ni. Sabbatū eni requietiōis
eſt: ⁊ affligetis aīas vr̄as re/
ligione ꝑpetua. Expiabit au
tē ſacerdos q̄ vnctꝰ fuerit: et
cuiꝰ manꝰ iitiatę ſūt vt ſacer/
dotio fungat pro patre ſuo.
Indueturq; ſtola linea et ve/
ſtibus ſanctis: et expiabit ſā
ctuariū et tabernaculū teſti
monij atq; altare: ſacerdo/
tes quoq; ⁊ vniuerſum po/
pulū. Eritq; vobis hoc le/
gitimū ſempiternū: vt oretis
ꝓ filijs iſrael ⁊ ꝓ cūctis pec
catis eoꝝ ſemel in anno. Fe
cit igitur ſicut pręceperat do
minus moyſi. ¶Ca. XVII.

l Et locutus eſt dn̄s ad
moyſen dicēs: Loq̄re
aaron et filijs eiꝰ ⁊ cū/
ctis filijs iſrl̄ ⁊ dices ad eoſ:
Iſte eſt ſermo quē mādauit
dn̄s dicēs: Homo quilibet
đ domo iſrael ſi occiderit bo
uem aut ouē ſiue capram in
caſtris vel extra caſtra/ ⁊ nō
obtulerit ad oſtiū taberna/
culi oblationē dn̄o: ſanguis
reus erit. Quaſi ſi ſanguinē
m fuderit: ſic peribit de medio
populi ſui. Ideo ſacerdoti
offerre debēt filij iſrael hoſti
as ſuas q̄s occidūt in agro:
vt ſanctificent dn̄o ante oſti
um tabernaculi teſtimonij:
et immolēt eas hoſtiaſ paci/
ficas dn̄o. Funderq; ſacer/
dos ſanguinē ſup altare dn̄i
ad oſtiū tabernaculi teſtimo
nij: et adolebit adipē in odo
rem ſuauitatis dn̄o: et nequaꝗ̄
vltra immolabūt hoſtias ſu
n as demonibꝰ cū quibꝰ fornī/
cati ſunt: Legitimū ſempiter
nū erit illis/et poſteris eoꝝ.
o Et ad ipſos dices: Homo đ
p domo iſrael et de aduenis q̄
peregrinant apud vos/qui
q obtulerit holocauſtum ſiue
victimā: ⁊ ad oſtium taber/

l Et locutus eſt dominꝰ ⁊c. Hucuſq; de ſacrifici/
is ſacerdotū et populi tractauit moyſes: oſtendens
a quibus et quo tempore/et quo loco fieri debeant:
Nunc autem plenius
locum certum deter/
minat: in quo ſolo li/ G
citum eſſet immolari:
ꝑ qđ dedit illa itelligi
legalia/tēporalia eſſe
non ęterna. Cum eni
locus deſinet eſſe/ne/
ceſſe fuit vt et ſacrifi/
cia ſimul deſinerent:
ex quo non habebant
alibi immolari. Rab.
vero dicit/ad occiden
dā populi idolatriam
pręcipiuntur: Nec ꝑ/
cipit de animalibꝰ oc/
ciſis ad quotidianos
vſus/ſed de illis qui
priuate occidebant vt
offerrent idolis. Hoc
idem innuit Augꝰ in
Glo. iſta: Nō de his
⁊c. m ¶Sic peri/
bit: id eſt peccabit/et
arcebitur ab ingreſſu
loci ſancti ⁊ a cōſortio
aliorum. n ¶For/
nicati ſūt. Glo. Re/
cedendo a vero ſpon/ A
ſo. o ¶Homo de
filiis. Septuaginta
hn̄t: Hō/hō quicūq;.
p ¶De aduenis:
id eſt gentilibus: q̄ nō
ſunt coniuncti iudęis:
ſed apud nos. Apud
eos quippe fuimuſ vt
legem eorum et pro/
phetias ⁊ promiſſam
hęreditatem haben/
tes/non tamen ipſis
ſed deo adhęrentes:
Propterea iuxta ſe/
ptuaginta homo ho/
mo dixit/ vt oſtendat
tam eos qui in circū/
ciſiōe/ꝗ̄ q̄ in prępu/
tio adhęrent deo/hoc
debere mādatum ſer
uare: Ita dicit In/ B
telin̄. Itē nota ꝙ iſtđ
pręceptum eſt idem
cum priori: vnde ⁊ re/
petitio notat vtilita/ De conſe. c. non op...
tem in obſeruādo illo.
Poteſt tamen diuer/
ſitas aſſignari in hoc
ꝙ hic agitur de con/
ſūmatione etiā debiti
ſacrificij: Supra ve/
ro de initio: vt dicit
Augꝰ in Glo. illa/ Si
idem repetitur ⁊c.
q ¶Obtulerit ho
locauſtum: iam ꝑ/
fectum/non modo in/
ceptum.

naculi teſtimonij non addu
xerit eam vt offerat domino:
interibit de populo ſuo. Ho
mo quilibet de domo iſrael
et de aduenis qui pegrinan/
a tur iter eos/ ſi comederit ſan
guinem / obfirmabo faciem
meam contra animã illius:
et diſperdam eam de popu/
b lo ſuo: quia anima carnis in
c ſanguine eſt: et ego dedi il/
d e lum vobis / vt ſuper altare
meo expietis ꝓ animab⁹ ve
ſtris: ⁊ ſanguis ꝓ anime pi/
aculo ſit. Idcirco dixi filijs
iſrł: Oĩs anima ex vobis nõ
comedet ſanguinem: nec ex
aduenis qui peregrinantur
inter vos. Homo quicũq
de filijs iſrael et de aduenis
qui peregrinant apud vos:
ſi venatiõe atq aucupio ce/
perit feram vel auem quib⁹
f veſci licitum eſt/ fundat ſan/
guinem eius ⁊ operiat illum
g terra. Animã eni omnis car
nis in ſanguie eſt. Unde di/
xi filijs iſrael: Sanguinem
vniuerſe carnis nõ comede/
tis: quia anima carnis ĩ ſan/
guine eſt: et quicunq come/
h derit illum/ interibit. Animã
que comederit morticinũ /
i vel captũ à beſtia: tã de indi
genis q̃ de aduenis/ lauabit
k l veſtimẽta ſua et ſemetipſũ
m aqua: et contaminatus erit
n vſq ad veſperũ: et hoc ordi
ne mũdus fiet. Qḋ ſi non la/
uerit veſtimenta ſua vel cor/
o pus/ portabit iiquitatẽ ſuã.

p Ocuſ/ Ca. XVIII.
Locutuſq eſt dñs ad moy
ſen dicens: Loquere
filijs iſrael et dices ad eos:
q Ego dominus deus veſter:
Iuxta conſuetudinem terre
egypti in qua habitaſtis nõ
r facietis: et iuxta morẽ regio/
nis chanaan ad quã ego in/
troducturus ſum vos / non
s agetis: neq in legitimis eo/
rum ambulabitis. Facietis
t iudicia mea/ ⁊ precepta mea
v ſeruabitis: et ambulabitis ĩ
x eis: Ego domin⁹ de⁹ veſter.
y Cuſtodite leges meas atq
iudicia: que faciens homo/
viuet in eis: Ego dominus
z deus veſter. Omnis homo
a ad proximam ſanguinis ſui
b non accedet vt reuelet tur/
pitudinem eius. Ego domi/
nus. Turpitudinem patris
tui et turpitudinem matris
c tue non diſcooperies: Ma
ter tua eſt: non reuelabis tur
pitudinem eius. Turpitudi/
d nem vxoris patris tui non
e diſcoopies: Turpitudo eni

a Si comederit ſan. Ualde durũ ⁊ terribile eſt/ ſi ꝓ eſu ſanguinis obfirmet deus faciẽ ſuam contra aliquem/ cum ſanguis mũdus ſit in ſe: nec inq̃net hominẽ: iuxta illud Matth. xv.b. Nõ quod per os intrat coinquinat hominẽ ⁊c. Per qḋ patet ꝙ myſtice debet intelligi quecunq hic dicunt. Nomie igitur ſanguinis/ hic illicita cõcupiſcẽtia deſignatur: quod etiam patet ꝑ hoc qḋ dicit/ contra animã/ nõ contra hominem.

C

b Quia aĩa car. Interliñ. vita carnalis/ que finitur morte. Itez alia Glo. Aug⁹. Aliquid vitale eſt in ſanguine: quia ꝑ ipm maxime in hac carne viuit/ qui per omnes corpis venas diffunditur: ipam vitã corporis vocauit aĩam: non vita qua migrat: id eſt aĩa rationalis/ ſꝫ que morte finitur.

c Ego dedi. i. dari feci a pplo ſãguinẽ:

d Ut expieti. i. offeratis in expiationez illum ſuper altare.

d Illũ. Glo. ſanguie chriſti.

e Super altare: crucẽ/ in qua fuſus eſt ſanguis.

f Fundat ſang. Glo. pctm̃ qḋ peccauit. Item alia Glo. orando / confitendo. Unde: Effundo in cõſpectu eius orationez meã.

Le.c.moy. D Ps.141. S.7.c. J.19.c.

g Anima enim: id eſt vita carnalis.

h Anima que comede. Glo. Supi⁹ dictũ eſt/ Qui tetigerit morticina a beſtijs capta. i. qui in talibus cõmunicaue/rit: hic aũt dicit / Anima que comederit totum. ſ. peccatũ ſuum fecerit: et ex eo voluntatẽ ſuam expleuerit

Is.5.a.

i A beſtia: id eſt diabolo.

k Ueſtimenta: id ẽ homine exteriorem.

l Et ſemetipſũ: hoiem iteriorem.

m Aqua: baptiſmi: vel lachrymaꝝ.

n Hoc or. ꝓdicto ſcꝫ.

o Iniquitatẽ ſuã. i. iniq̃tatis retributionem.

p Locutuſq eſt dñs ⁊c. Expoſitio Ca. XVIII.
Hucuſq inſtruxit dñs populũ ſuum in myſticis / in quibus vmbra fidei et morũ / non veritas: hic autẽ moraliter inſtruit eum: reuocans eum a malo: id eſt a mala cõſuetudine ſua: ⁊ maxime ab infidelitatꝭ errore: Primo timorẽ incutiens et amorẽ/ dicens:

q Ego domin⁹ deus ve. Iuxta con. ter. ⁊c. In quo totam legis intentiõem apit/ vt ſcꝫ declinent a malo ⁊ faciant bonum: reuocans eis ad memoriam abominationes egyptiorum quibus interfuerant/ vt eos exterreat: ⁊ a ſceleribus chananeorũ ad quos ituri erant/ abſtinerent. Ego ſum dominus: qui hoc ꝓcipio: Deus veſter: cui⁹ vos ſerui: Iuxta conſue. q. d. Cognoſcite veſtrũ creatorem: ⁊ diligenter ſeruate eius precepta.

r Nõ facietis. Summa enim malorum eſt/ ꝙ viuitur ad exempla maloꝝ. Uñ Exo. xxiij. a. Non ſequeris turbã ⁊c. Eccꝫ. vij. a: Non pecces in multitudine ciuitatis.

s Neq in legitimis. Interliñ. religionibus. Glo. Non ſolum a fornicatione/ auaricia et ſuperbia: ſed etiam a diuinatiõibus et augurijs: ⁊ omniũ gentium ſuperſtitionibus precepit abſtinere.

t Iudicia mea et precepta mea ⁊c. Glo. id eſt que ex iudicio et diſcretione precipio.

v Ambulabitis: proficiendo. Non eñ auditores legis iuſti ſũt/ ſed factores: Ro. ij.b.

x Ego dominus deus veſ. Hoc ſecũdo dicit / ĩ q̃ vetus ⁊ nouum teſtamentum innuit. ſ. ꝓpter iterationez. Uel in hoc ꝙ dicit/ dñs/ innuit vetus teſtamẽtũ: In hoc ꝙ dicit/ deus veſter/ innuit nouum.

A

y Leges meas. i. cerimonias vel precepta. De ꝓceptis ẜo ⁊ iudicijs habes Exo. xxi. xxij. xxiij.

z Omis homo. Glo. quaſi rationalis. Qui enim accedit/ nõ eſt homo ſed iumẽtũ. Nota hic agitur ꝺ ꝑſonis excluſis a matrimonio: In priorũ q̃dem parentũ cõiugio ꝓpter hominũ raritatem tm̃ duas ꝑſonas excluſit dñs in matrimonio / patrem et filiam/ matrem ⁊ filiuz: dicens: Propter hoc relinquet hõ patrẽ et mr̃ez ſuã/ ⁊ adherebit vxori ſue: Geñ. ij. d. i. nec filius matri: nec filia patri matrimonio copulabit. Sub lege ẜo plures excepit/ que ſũt tredecim vł duodecim. Tredecim q̃dẽ ſi filia priuigni ⁊ filia priuigne accipiũtur pro diuerſis: Duodecim ſi ꝓ vna. Sũt he: Mater: nouerca: ſoror: nepṫ: amita: matertera: vxor patrui: nurus: vxor fratris: ſed hec recipit determinationem vt dicetur infra: Priuigna: filia priuigni: filia ꝑuigne: ſoror vxoris. Paucos tamẽ tunc excluſit/ vt multiplicarent homines ĩ cultũ dei. Tempe gratie plurime ſunt excluſe/ vbi continentia iugis habet locum. Hec fuit artatio coniugij: A fornicatiõe eñ omnis perſona excluditur.

Ro.10.a. 35.q.8.c.hec ſalubriter. 30.q.3.c.pietatis

B

a Ad proximam. Glo. Genus ꝓponit cui ⁊ ſpecies ſupponit. Sed nota ꝙ nõ intelligitur hic de omi proxima/ ſed tantum de illa quã poſtea littera determinat. Unde Interliñ. dicit/ Genus proponit cui ſpecies ſupponit.

b Turpitudinem. Turpitudinẽ vocat moyſes coniunctionẽ perſonarum prohibitarum.

c Nõ diſcooperies. Interliñ. ne confundatur generatio: ne idez ſit filius et frater.

d Uxoris patris tui. Glo. nouerce/ non matris.

e Turpitudo enim patris tui. Nota in matre eſt turpitudo patris et matris: in nouerca aũt tantum turpitudo patris. Unde ſupra dictũ eſt: Turpitudinem patris tui et matris tue non diſcooperies/ peccando. ſ. cũ matre: hic aũt dicit: Turpitudinẽ vxoris patris tui nõ diſcoope/

rſes. Turpitudo enim patris tui eſt: ſupple tantū/ ⁊ non ma/
tris. a Domi vel foris: id eſt que ex legitimo matrimo
nio nata eſt vel ex illegitimo: Cum tali ſorore nullum erat ma
trimoniū. Uel aliter: Que domi gēita eſt. i. que nata ē adhuc
te exiſtente in domo. i. in vtero matris: id eſt te nondū na/
to. Uel foris: id ē que
genita eſt te iam exi/
ſtente foris: id eſt te iā
nato. q. d. Nō inibis
coniugiū cum ſorore/
ſiue genita ante te/ ſi/
ue p⁹. Et vt dī Aug⁹.
non prohibet matri/
moniū cum filia no/
uerce genita ex priori
viro. b Genita
eſt: ex patre.
c Filie filii tui. i.
neptiſ ex filio. Et pro
vna perſona accipitur
neptis ex filio et ex fi/
lia. Neptis enim ex fi
lio/ dicitur filia filij.
d Turpitudo tua
eſt: quia ex te nata ē:
licet mediante filio vl'
filia. e Turpitu.
filie vxo. Aug⁹. Ne
cum filia nouerce ex
priori viro videat̄ p/
hibere concubitū/ cuꝫ
ei cui prohibet̄ ſoror
nō ſit/ vel ex patre vel
ex matre: addit: ex eo/
dem patre. f Pa
tris tui quam. Li/
cet iā omneꝫ ſororem
ſiue ex pr̄e ſiue ex ma
tre/ ſiue domi ſiue foris genitā/ a matrimonio excluſiſſet moy
ſes: tamē h de filia nouerce exprimit ſingillatim: ne propter
alienam matrem/ poſſe recipi videatur: qꝛ eē ex patre ſoror ē
excludit̄. Unde Deut. xxvij. d. Maledictus qui dormit cū
ſorore ſua/ filia patris ſui/ vel matris ſue. Hanc maledictionē
īcurrit amon. ij. Reg. xiij. c. Unde ꝙ thamar dixit/ Loque/
re ad regem et non negabit me tibi: patet eſſe dictum cauſa
ſubterfugij. g Sororis patris tui: id eſt amite. Ecce
quinta perſona. h Sororis matris tue: id eſt materte/
re: Ecce ſexta. i Fratris patris tui: id eſt vxoris pa/
trui: Ecce ſeptima. k Nec: pro. i. et non l Ei⁹. i. pa/
trui. m Que tibi: id ē quia illa. n Nurus. i. vxoris
filij: Ecce octaua. o Uxoris fratris tui: Ecce nona.
Sed obijcit̄: quia aut dixit hoc debere intelligi fratre viuen/
te/ aut fratre mortuo. Si fratre viuente/ p nihilo dicit̄ h: quia
generaliter prohibetur acceſſus ad quālibet vxorem alteriuſ.
Exo. xx. c. vbi dicit̄: Non mechaberis. Si fratre mortuo/
falſum videt̄: et contrariuꝫ legit̄ Deut. xxv. b. que p̄cipit fra/
tri mortuo ſuſcitandū ſemen a fratre ſuperſtite. Sol'. De fra/
tre mortuo intelligit̄: qn̄ ſcꝫ frater defūctus filios reliquerat/
Uel de viuo/ qui vxorē ſuā repudiauerat: Tūc inquam nō li/
cebat alij fratri ducere eā. Ita determiat Glo. Aug⁹. Querit̄
vtrum ⁊c. p Uxoris tue et filie ei⁹: que dicitur priui/
gna: Ecce decima. Glo. ne putes tibi licere ambas habere.
q Filiā filii. Glo. neptē vxoris de filio tuo vel de filia/ p/
hibet duci vxorem. r Et filiā fi. id eſt filiā priuigni vl' p/
uigne. Et videt̄ has duas perſonas accipere pro vna: et ita
tantum duodecim pſone excludunt̄ a matrimonio. Hec ē vn
decima vel duodecima. s Sororē vxo. tue. Ecce duo/
decia vel decimatertia. Sꝫ nunqd iacob duxit duas ſorores?
Sol'. Reuera duxit: ſed nondū lex iſta data fuerat: vel fraude
ſuppoſitionis decept⁹ fuit. Nec eſſet iuſtū/ vt priorem dimit/

patris tui eſt. Turpitudineꝫ
ſororis tue ex patre ſiue ex
a b matre que domi vel foris gē
nita eſt/ non reuelabis. Tur/
c pitudinē filiē filij tui vel ne/
ptis ex filia non reuelabis:
d e qꝛ turpitudo tua eſt. Turpi
f tudinē filie vxoris patris tui
quā pepit pr̄i tuo/ et eſt ſoror
tua/ nō reuelabis. Turpitu/
g dinē ſororis patriſ tui nō diſ
coopies: qꝛ caro ē patriſ tui.
h Turpitudinē ſororiſ matris
tue nō reuelabis/ eo ꝙ caro
i ſit mr̄is tue. Turpitudinē frā
k triſ pr̄is tui nō reuelabiſ: nec
l m accedes ad vxorē ei⁹ que tibi
affinitate cōiungit̄. Turpitu
n dinē nur⁹ tue nō reuelabis:
qꝛ vxor filij tui ē: nec diſcoo/
pieſ ignominiā ei⁹: Et vxorē
frīs ſui nullus accipiat. Tur
o pitudinē vxorī fratris tui nō
reuelabis: qꝛ turpitudo frīs

p tui eſt. Turpitudinē vxoris
tue ⁊ filie ei⁹ n̄ reuelabiſ. Fili
q r ām filij ei⁹ et filiāꝫ filie illius
nō ſumes vt reueles ignomi
niā ei⁹: qꝛ caro illi⁹ ſūt: ⁊ talis
s coitus inceſtus eſt. Sororē
t vxoris tue in pellicatū illius
non accipies: nec reuelabis
turpitudinē ei⁹ adhuc illa vi
v uente. Ad mulierē que patit̄
mēſtrua nō accedes: nec re/
x uelabis feditatem ei⁹. Cum
vxore primi tui non coibis:
y nec ſeminiſ cōmixtiōe macu
laberis. De ſemine tuo non
a dabis vt cōſecret̄ idolo mo/
b c loch: nec pollues nomē dei
d tui: Ego dn̄s. Cum maſculo
nō cōmiſceberis coitu femi/
neo/ quia abominatio ē. Cū
omni pecore non coibis: nec
e maculaberis cū eo. Mulier
nō ſuccūbet iumēto/ nec mi/
ſcebit̄ ei: qꝛ ſcel⁹ ē. Nec pol/

teret ſecunda adueniēte. Hoc dicit illa glo. Non p̄hibet ⁊c.
Radul'. dicit: De duab⁹ ſororibus/ ne vni viro nubant inter/
dicitur: quod tamen patriarche legitur contigiſſe. t In
pellicatum. q. d. Uxore tua viuēte/ non ducas ſororē eius:
quia non eſſet vxor/ ſed pellex. Et vbi nos habemus/ ī pellica
tū: Septuaginta hn̄t
ī zelū illiuſ. v Ad
mulierem que pa
titur mēſtru. Glo.
Aug⁹. Cū ſupi⁹ ſuffi/
cienter prohibuiſſet: Le. 15.
hic etiaꝫ repetit: forte
ne in ſuperioribus vide/
retur figurate accipiē
dum/ vbi talia prohi/
bentur/ que remota
obſeruatione vmbra/
rum/ ī nouo teſtamē/
to cuſtodiēda ſūt. In
Ezech. xviij. quoq; i/
ter illa que non figu/
rate/ ſed manifeſte pec
cata ſunt/ accedere ad
menſtruatā interdici/
tur: ⁊ iuſticie meritꝫ
eſſe ſi non accedatur:
Qua in re nō natura
damnatur/ ſed conci/
piende proli noxium
prohibet̄. Sed ideo
dixit Aug⁹ noxium:
quia ex tali coitu ge/
nerātur fetus defor/
mes: ⁊ leproſi quan/
doq;. Sꝫ ſi corruptio
fetus/ cauſa eſt quare
prohibetur acceſſus
ad menſtruatam: ea/
dem ratione debet prohiberi acceſſus ad vxorem leproſam:
vel etiam magis: quia magis corrupta eſt leproſa q̄ mēſtru/
ta. Sol'. Menſtruata cito curatur: ſed non leproſa: et ideo ne
periret bonū matrimonij/ leproſe reddendū eſt debitum: ſed
non petendum ſimpliciter. x Cū vxore proximi tui.
Glo. Hic p̄hibet rurſus adulterium/ quod etiā in decalogo Exo. 20.
p̄hibetur: Unde apparet illa ita eſſe p̄hibita/ vt etiam mor/
tuis viris non ducāt vxores/ quarum prohibet turpitudinem
reuelari. y Nec ſeminis com. id eſt ad vxorem alte/
rius non accedas/ vt ſemen tuum cum ſemine illius miſceas.
z Ut conſecretur idolo. Glo. Nō ſolum luxuriādo/ vel
idolis immolādo/ ſed etiam gētiliū philoſophiā in eccleſiam
introducendo. Quis enim conſenſus templo dei cum idolis?
Item alia Glo. Cōuenienter hec ſubiūgūtur: Intendit enim
legiſlator a libidine tam ſenſibili q̄ intelligibili legi ſubditum
cohibere. a Moloch. Septuaginta habent/ princip.
b Nec polluēs. Glo. Hoc ad ſingula referatur ſupra di
cta. Nota Radul. dicit/ Moloch idolum erat āmonitarum:
et interpretatur rex: quia illud idolum princeps erat aliorum
idoloruꝫ. Per hoc vniuerſa idolatria interdicitur: a parte to/
tum. De ſemine ſuo dat moloch/ qui filium vel filiam ſuā tra/
ijciendo per ignem vel aquam ei conſecrat. c Dei tui.
Glo. cuius gloria ſingularis incōmutabilis. d Ego do/
minus: qui. ſ. vindicare poſſum ⁊ remunerare. e Mu/
lier non ſuccumbet. Glo. Nō ſolum viris/ ſed ⁊ mulieri/
bus lex poſita eſt. Sed nota ꝙ multi cū in ſcripturis talia in/
ueniunt/ abominantur: auditum auertunt: etiam ſi auderent/
ſcripturam reprehenderent. Uerum etſi ſupellectilia tacti
morticini polluuntur: id eſt molles pauci ⁊ effeminati: nō ta/
men ciſterne vel fontes: id eſt doctores/ qui doctrinam colli/
gunt et conſeruant/ ⁊ alijs propinant. Rectores ergo de viti/
is diſputent: et ſcriptū ea que redarguunt dicant: vt alij ſibi

a luamini in oībus his qbꝰ cō
taminatę ſūt vniuerſę gētes/
b quas ego eijciā ante conſpe
c ctū veſtrū:et quibꝰ polluta ē
terra:cuiꝰ ego ſcelera viſita/
bo/ vt euomat habitatores
ſuos. Cuſtodite legitīa mea
atq; iudicia:et nō facietis ex
oībus abominationibꝰ iſtis/
d e tā indigēna ꝙ colonꝰ q̇ pe/
grinat apud vos. Oēs eñi
f execratiōes iſtas fecerīt acco
lę terrę q̇ fuerūt ante vos et
polluerūt eā. Cauete ergo ne et
vos ſilr̄ euomat cū paria fe/
cerītis ſicut euomuit gentē q̄
fuit ante vos. Oīs aīa q̄ fe/
cerit de abominationibꝰ his
g h q̇ppiā3/peribit de medio po
puli ſui. Cuſtodite mandata
i mea. Nolite facere q̄ fecerūt
hi q̇ fuerīt ante vos: ⁊ ne pol
k luamini in eis: Ego dominꝰ
deus veſter. ¶Ca. XIX

l LOcutus eſt dominuſ
ad moyſen dicēs: Lo
m quere ad oēm cetū fi/
liorū iſrael/⁊ dices ad eos:
n Sancti eſtote:quia ego ſan/
ctus ſum dominꝰ deus ve/
o ſter. Unuſquiſq; patrē ſuum
et matrem ſuā timeat. Sab/
p bata mea cuſtodite: Ego do
minus deus veſter. Nolite
q conuerti ad idola:nec deos
conflatiles faciatis vobis:
Ego dñs deꝰ veſter. Si im/
r molaueritis hoſtiam pacifi/
s corum dño vt ſit placabilis:
eo die quo fuerit immolata/
comedetis eā et die altero.
Quicquid aūt reſiduū fue/
rit in diē tertiū/igne cōbure/
tis. Si quis poſt biduū co/
mederit ex ea/ prophanꝰ erit
t et impietatis reꝰ: portabitq;
iniquitatem ſuam: quia ſan/
v ctūm dñi polluit:et pibit aīa
illa de medio ppl'i ſui. Cūq;
meſſueris ſegetes terrę tuę/
x nōn tundes vſq; ad ſolū ſu/
perficiē terrę:nec remanētes
y ſpicas colliges:neq; ī vinea
tua racemos et grana deci/
dētia congregabis:ſed pau/
peribus et peregrinis car/
pēda dimittes: Ego domi/
nus deus veſter: Non fa/
z cietis furtum: non mētiemi/
a ni: nec decipiat vnuſquiſq;

ab illis caueant ſine contagio: Sic et ſcriptura licet in tracta/ tibus ſuis immunda recipiat/eis tamen non cōtaminat. Unde Sap.vij.d. Omnibus mobilibus mobilior eſt ſapientia: Attingit aūt vbiq; ꝓpter ſui mūdiciam. Si ergo huiuſmodi audiendo corrumperis/tibi imputa/ nō ſcripturę. a ¶In omnibuſ his prę/ dictis. Glo. quę in/ uicem ſibi coniuncta ſunt/in vnum colligit: vt oſtendat qui ī vno pollutus fuerit/offen/ dat in omnibus.

b ¶Quas ego ⁊c. propter ſcelera ſua.ſ. Unde Interliñ. dic: Quātitas pęnę/quan titatem culpę oſten/ dit. Sed obijcit: Aut ītelligit hoc de pęna īferni:aut purgatorij. De pęna īferni vl' pur gatorij ñ pt ītelligi/qr vtraq; pęna nob īcer/ ta aut inuiſa ē/ ſicut ⁊ culpa:ergo quantitas illarum pęnarum non oſtendit nobis quan/ titatē culpę. (Ec.ber.ſa/ mer.) Pręterea: vtrobiq; punit deꝰ ci/ tra meritū. Si de pę na tempali. Cōtra: di (Ps.72.) cit Ps: In labore ho minum nō ſunt. Item iob pęnam magnam ſuſtinuit ſine merito culpę. Item tobię di/ (Tob.12.c.) ctum eſt: Quia iuſtus (A) eras/neceſſe fuit vt tē/ ptatio ꝓbaret te. In his ergo fuit pęna ſi/ ne culpa: ergo quan/ (Ec.opor3. ſi.c. ꝑpo/ et.c.pluri/) titas pęnę non oſten/ dit quantitatem cul/ pę. Sol'. Multis de cauſis flagellat h do/ minus: Quandoq; vt (Job.9.a.) ipe dñs glorificetur: vt in ceco nato. Quādoq; vt hoīs meri/ tum cumuletur: vt in iob. Quādoq; vt homo probetur:id eſt ꝓbatus alijs in exemplum detur: vt in tobia. Quandoq; vt homo humilietur: vt in paulo. Quādoq; vt pęna futura hic incipiat:⁊ in futuro conſummet: vt in herode. Quandoq; vt pęnis culpa pietur: vt in maria. Solū flagelluz quod ꝑ cul/ pa infertur/proprie pęna dicitur.et de hac loquit Interliñ.⁊ in genere/non pcıſe.⁊ eſt ſenſus: Magna pęna/magnę culpę ſignum eſt: ⁊ parua / parue. Et ita poteſt ītelligi de oīni pę/ na. Item nota Glo.dicit: Demones qui propter multitudi/ nem dicuntur gentes:qui cum omni peccato gaudeant/ pręci pue tñ de fornicatione et idolatria:quia in his corpus et ani/ ma maculatur:et totus homo/qui terra dicitur: Sz viſitauit deus terram:id eſt genus humanū. c ¶Polluta ē ter/ ra:metonymia eſt: id eſt habitatores terrę. d ¶Indi/ gena. Glo.qui in lege nutritus eſt/et ab infantia doctus. e ¶Colonus. Glo.qui deforis eſt nobis adiectꝰ non intus nutritus. f ¶Accolę. Glo.demones qui antiquiores cō ditione:ante nos fuerunt. g ¶Quippiam. Glo.etiam vnum. h ¶Peribit. Glo.nunc et proſus in futuro. i ¶Quę fecerunt hi. Glo. quorum pęna debetis terreri. (Deu.17.b.) k ¶Ego dñs deus veſter. Glo.tertio hoc dicit: In du/ (Math.18.b.) obꝰ eñi vl' tribꝰ teſtibꝰ ſtat oē v̄bū. ¶Expo. Ca.XIX l LOcutus eſt dominus ⁊c. m ¶Ad omnem cetū. Nullus excipitur ab obſeruatione mandatorum dei. n ¶Sancti eſtote. Glo.qui eſtis templum dei. Origenes dicit: Qui eſtis templū dei/ſepati ſitis a negocijs ſeculi: ⁊ ab (1.Cor.3.c) his qui carnaliter viuūt/ vt ei placeatis cui vos vouiſtis.q.d. Separamini a fratre ambulante inordinate/ ⁊ ab omībus cōcu piſcentijs ſeculi. Itē Glo.dicit: Recte ſan ctificationē propōit: quia fundamētū vir/ tutis eſt. o ¶Pa/ trē ſuū:filialit:et re/ uereatur/ ⁊ diligat pa trē tam ſpūalē ꝙ car/ nalem:⁊ matrem ſilr. p ¶Ego dñs deꝰ: qui quietem diligo:iu xta illud Oſee.xj.c. Deus ego ⁊ non ho/ mo in medio tui ſan/ ctus/et non ingredior ciuitatem. q ¶De/ os cōfla. Glo. q̄rū/ (B) libet animaliū3 ſtatu/ as/vel pecunię theſau ros:quos quaſi deos adorant qui congre/ gant:nec inde aliquid ſumere pręſumunt. r ¶Si immolaue. Glo. Leuitij. Oīa fere (J.23.d.) legis capitula reite/ terat/ vt eoru3 memo/ riam auditoribus in/ figat:ſed maxime ne/ ceſſaria. s ¶Pla cabilis:id ē deo ac/ ceptabilis. t ¶Por tabitq3 iniqui-ſuā: id eſt temeritatis ſuę pęnā luet. v ¶Or ſāctū dñi polluit: (C) Quia incorruptione3 (Math.5.c.) et gloriam dñi ad in/ firmitatis noſtrę mor talitatem ſua opinio/ ne depoſuit. x ¶Nō tundes. Quidam legunt/non tondes:id eſt non tōdebis: ſ3 verior littera eſt/non tundes. Unde Interliñ.non conteres. y ¶Spicas. Radul. Stipulam/ſpicas/grana cadētia/ vuas et poma relicta colligi prohibet a dño proprietario: Nūc au tem in proprietatem ⁊ augmentū reddituum conuerſa ſunt vt pauperes moriātur fame/quibus ſic voluit prouidere do/ minꝰ. z ¶Non mētiemini: Hoc eſt in prohibitiōe: Et dicit Interliñ.non mentiemini/aliquo modo. Ergo mēdaciū omne quocūq; modo fiat/ peccatum mortale eſt:ergo men/ dacium ioci eſt mortale. Sol'. Triplex eſt mendacium/perni/ cioſum/officioſum/iocoſum: Quodlibet eſt peccatum. Unde Augꝰ.in libro de mendacio: Quiſquis aliquod genus mēda/ cij eſſe putauerit qđ non ſit peccatum/decipit ſeipſum turpi/ ter. Primū mendacium ex malignitate et duplicitate animi procedit:qđ fit vt alius lędatur:et eſt peccatum mortale ſim/ pliciter: Secundum fit ꝑ cōmodo aliciꝰ: Tertium fit ioco. De his duobus innuit Augꝰ.ꝙ imperfectis ſunt venialia/ ꝑ/ fectis vero damnabilia. Sed hoc queſtionem habet. Men/ tiri vero eſt loqui contra mentem: ſiue verum ſit ſiue falſum quod dicit. Primū ergo mendaciū in prohibitiōe: alia duo ī inhibitiōe: Uel quo ad primū/pręceptū3 ē: quo ad duo alia aūt admonitio. a ¶Nec decipiat ⁊c. Rad.dt: qr pt ſine verbis mēdacibus ꝓximo ſubripi: vt in q̄libet rex contractu/ aut vendēdo cariꝰ/aut emēdo viliꝰ. Unde ſbdit: nec decipiat:

a proximū ſuum. Nōn periu/
b rabis in nomīe meo: nēc pol
lues nomē dei tui: Ego dn̄s.
c Nōn facies calūniā proxi/
mo tuo: nec vi opprimes eū.
d Non morabitur ōpus mer/
cēnarij tui apud te vſq₃ ma/
e ne. Nōn maledices ſurdo:
f nec cōram ceco pones offē/
diculum: ſed timebis domi/
nū deum tuū: quia ego ſum
g dominꝰ. Nōn facies qđ ini/
h quum eſt: nēc iniuſte iudica/
i bis. Nēc conſideres per/
ſonam pauperis: nec hono/
k res vultū pōtentis. Juſte iu
l dica proximo tuo. Nōn eris
m criminator: nēc ſuſurro ī po/
n pulis. Nōn ſtabis cōtra ſan
guinem proximi tui: Ego do
o minus. Nōn oderis fratrem
p tuum in corde tuo/ ſed pūb/
lice argue eum: ne habeas
q r ſupēr illo peccatū. Nōn q̄/
s ras vltionē: nec mēmor eris
iniurie ciuiū tuorum. Dili/
t v gēs amicum tuū ſicūt teip/
ſum: Ego dominus: Leges

in quolibet gradu. Sed quantum liceat mercatori lucrari/ diffinire non poſſumus: Tales enim in confeſſione iuſtificare difficillimū eſt. Añ. j. Theſſal. iiij. b. Hec eſt volūtas dei/ vt non circūueniat quis fratrem ſuum in aliquo negocio.
a Nō periurabis. Rad. Solū piuriū in nomīe ſuo ꝓhibet: per nomen vero externorū deorum eſſe ꝓhibet iuramentū. Qr igit̄ ī nouo teſtamto dictū ē/ ne oīno iuremꝰ: ꝓptea vt ait Augꝰ. dictū ē ñ qr verū iurare pctm̄ eſt: a quo nos longe eē voluit/ qui omnino ne iuremus admonuit.

Exo. 20. b.
Matth. 5. c.
22. q. 4. c. necē.
et. q. 1. c. hēmuſ.
Deut. 24. c.
Tobie. 4. c.

b Nec polluēs: male faciēdo: male iurando verum: et licitum iuramentū tranſgrediendo. c Nō facies calūniā. Glo. gloriā eius trāſferendo in te. Radul. dicit: Calūnia eſt/ qñ quibuſdam veriſimilibus rationibus res aliena vſurpatur/ et non manifeſte rapina appareat: ſed aut corrupto p̄mijs iudice/ aut falſis allegationibus decepto/ iuſte videtur poſſidere quod iniuſte diripit. Calumnia autē ſicut ⁊ violentia/ dei iudicio condemnat. Ve ergo illi qui corrūpit iudicem/ vel munere/ vel falſa allegatiōe. Jdeo aduocatiſ difficile datur penitentia digna. Unde beatus Bern. eugenium papam reprehendit: quia huiuſmodi homines audiebat: cuꝫ potius expediret/ vt quilibet ſuam veritatem ſine inuolucro proteſtaret: a qua non recederet per aduocationē alicuꝰ. d Opus mercēnarii. Glo. Merces. ſ. operis: qua forſitan viuit cuꝫ vxore/ et filijs/ et parētibus. Si differtur/ deficit victꝰ: etiaꝫ ſi ī craſtino recipiat/ vim ⁊ calumniā pertulit: qr īterim vñ viueret non habuit. Rad. dicit. Si igitur de beneficijs gratis impēdēdis dictuꝫ eſt: Ne dicas amico tuo/ vade ⁊ reuertere et cras dabo tibi/ cum ſtatim poſſis dare: Prouerb. iij. d. quanto magis quod ꝓprio labore acquiritur/ non eſt differenduꝫ cum ab eo exigitur/ vltra tempus ſtatutū quo reddi debetur. Hec omnia ⁊ que ſequuntur/ plana ſunt: ⁊ ad litterā moralia. e Non maledices ſurdo. Glo. Surdo maledicere/ eſt abſenti ⁊ nō audiēti derogare. f Coram ceco/ offendiculū ponere/ eſt diſcretam quidem rem agere: ſed ei qui lumē diſcretionis non habet/ ſcandali occaſionē p̄bere. g Non facies quod iniquū eſt: tibi vl' proximo. q. d. Declina a malo. Quod oſtēdit per partes dicēs: h Nec iniuſte ⁊c̄. Si poteſtas vindicandi tibi conceſſa eſt: ſiue ergo per leges chriſti/ vel iuſtiniani iudicaueris/ iuſte iudica. Raba. Ab iniquitate aliorum declines/ ſi aliorum peruerſitates iudicare debes: Alioquin ſi tu illicita aliqua cōmittas/ alios iudicāſ teipſum cōdemnas: Ea eñi agis que iudicas. Ro. ij. c. Quid q̄ aliū doces/ teipſū nō doces: Quid p̄dicas nō furādū/ furaris: Quāta aūt eq̄tas debeat eē ī iudice/ oñdit: i Nō cō. ⁊c̄. ſ. o iudex. Glo. vt ꝓ paupertate a iuſticia deuies: qr deꝰ iuſtꝰ iudex: nec debes illo eſſe miſericordior. k Potētis. Glo. Qr nemo potētior deo: cuiꝰ ē iudiciū: cuiꝰ ꝑſonā ī iudicādo geris. l Nec eris criminator. Criminator idē eſt qđ detractor: qui ſcꝫ in alieno opprobrio delectatur: et interdum crimina proximis imponit. Sūt autem tres ſpecies detractorum. Prima eſt/ mala proximorū ad diffamandum libenter publicantiū. Secunda/ eſt aures talibus libenter prebentiū. Tertia/ ē crimina de proximis falſo fingētiū. Radul. Ecōuerſo: Juſtꝰ in p̄cipio ſermōis ſui accuſator ē ſui: Prouer. xviij. d. m Nec ſuſurro. Suſurro eſt qui in facie alij blanditur/ et abſens eidem detrahit: et mala de illo ſicut bilinguis alijs inſuſurrat. Eccs. x. c. Si mordeat ſerpēs in ſilentio/ nihil eo minꝰ habet qui occulte detrahit. Ro. j. d. Suſurrōes ⁊ detractores deo odibiles. Eccj. xxviij. b. Suſurro et bilinguis maledictus: multos eñ turbauit pacē habentes. Eodem. v. d. Non appelleris ſuſurro in vita tua. Itē. xxj. d. Suſurro coinquinabit vitā ſuā: ⁊ in oībus odiet. n Nō ſtabis con. ſang. id eſt vite eiꝰ tollende ope vel ꝯſenſu/ vel approbatiōe nō inſidiaberiſ/ vel optādo mortē eiꝰ. o Nō oderiſ fra. tu. Glo. Quēlibet hoīem. p Sꝫ publi. Rad. i. manifeſte. i. in p̄ſentia eius/ nō ī abſētia. Matth. xviij. b. Si peccauerit ī te frater tuꝰ/ corripe eū inter te ⁊ ipꝫ ſolū. Eccj. xix. c. Corripe amicū/ ne forte nō intellexerit et dicat/ non feci: aut ſi fecerit/ ne iterum addat facere. q Sup illo pec. Glo. detrahēdo. r Nō queras vl. Si ſis priuata ꝑſona/ nō q̄ras vltionē ꝑſonaliter: Si cōis ſis ꝑſona. i. iudex vel p̄latus/ cōiter q̄ras nō ꝑſonaliter: nec ꝓpter te/ ſꝫ ꝓpter deū ſine libidine vindicte. Rad. Qđ nr̄i iuris videt̄ eē/ iniurijs nobis illatiſ/ ꝓximis relaxemus: diuinūq₃ iudicium expectemꝰ: nō eius officiū vſurpemus: qui ait: Mihi vindictā et ego retribuam: Eſa. lix. d. Ro. xij. a. Ecci. xxviij. a. Qui vindicari vult/ a dño inueniet vindictā: ⁊ peccata illius ſeruans ſeruabit. Relinque ꝓximo tuo nocenti te: et tūc dep̄canti tibi peccata ſoluent̄. Hō homini reſeruat irā: ⁊ a deo querit medelā. Jn hominē ſimilē ſibi nō hꝫ miſericordiā: et de peccatis ſuis dep̄cabit̄ altiſſimū: Jpe dū caro ſit reſeruat irā: ⁊ ꝓpitiationē querit a deo: Jdeo dicit dñs Luc. vj. f. Dimittite: et dimittemini. s Memor: vt vindices ſcꝫ. t Diliges ami. tuū. Lxx. hñt/ ꝓximū. i. quelibꝫ hoieꝫ. Sꝫ q̄: Matth. v. g. Dictū ē ātiq̄s: Diliges ꝓximū tuū: ⁊ odio hēbis īimicū tuū. Sol. Additū ē a iudeiſ h̄. ſ. odio hēbis īimicū tuū: q̄ ꝓximū male ītelligūt/ ſcꝫ tm̄ illū q̄ ꝓximꝰ eſt religione vel bñficij collatiōe: nō proximū natura. Quod exponēs dñs ait: Ego autē dico: Diligite inimicos veſtros: v Sicut teipſuꝫ: id eſt ad id ad qđ teipſū: vel eo ordīe quo teipm̄/ ſcꝫ circa deū et ſupra corpus ꝓpriū et oīa temporalia: Vel eo mō quo teipm̄. i. vt hominē factū ad imaginē ⁊ ſimilitudinē dei: nō vt fratrem/ aut cognatū. Nemo eñ ſibi frater eſt aut cognatus: ſed quilibet ſibi homo. Qui ergo diligit aliū/ quia frater vel cognatus/ nō diligit ſicut ſeipm̄. Hoc vltimo modo exponit Augꝰ. in libro de doctrina chriſtiana. a Jumenta tua ⁊c̄. Sacra ſcriptura/ modo hiſtorica eſt/ mō ꝓphetica/ mō ꝓuerbialis/ mō doctrinaliſ. Hiſtoria/ eſt rerū geſtaꝝ ſimplex narratio: Prophetia eſt rerū futurarū certa p̄dicatio: vel abſcōditarū ꝓditio. Primo mō ſtricte ſumit̄ ꝓphia. ſ. tm̄ ꝓ futuris: Secūdo modo large. ſ. de p̄ſentibꝰ/ p̄teritis et futuris. Prouerbialis locutio vt dicit Ra. aliud ſonat in ſup̄ficie litere: aliud dat interius intelligere ad morū inſtructionē. Doctrinalis eſt/ que fidē aſtruit: ⁊ mores apte informat. Hiſtorica et prophetica/ in parte permixte ſunt: Similiter prouerbialis et doctrinalis. Quinq₃ libri moyſi/ et Joſue et Judicum/ Ruth/ Regum/ Paralipomenon/ Eſdras/ Heſter/ quattuor euangelia/ Actus apoſtolorum: ad diuinam pertinent hiſtoriam. Nā Tobias et Judith et Machabeoꝝ libri q̄uis ad inſtructionem legantur/ perfectam tamen auctoritatem non habēt: et tamē cum alijs ad diuinam hiſtoriam pertinent. Job partim eſt hiſtoricus: partim propheticus: partim ꝓuerbialis. Libri Salomōis ꝓuerbiales: Similit̄ Eccleſiaſticꝰ. Liber Sapiētie p̄tim hiſtoricꝰ: p̄tim ꝓphicꝰ: p̄tim

Deut.
Ro.
Eph.
Act.
Jaco.
1. Pet.
Eccl.
Matth.
Luc.
Eccl.
Matth. 5.
Mar. 11.
Gal. 5.
Jaco.
23. q. 4. c. in lege.
Deut. 32.

doctrinalis. Prophete/ mō hiſtorici ſunt: mō ꝓphetici/ mō doctrinales. Simplex doctrīa ē de fide ꝛ de morib⁹: de q̄ ſūt eplē pauli: et ſeptē canonice. Lib apocalypſis tot⁹ ꝓphic⁹ ē. Hec diſtinctio hic neceſſaria ē: Morib⁹ enī moyſes figuras adiūgit dicēs: a ❡Iumēta ꝛc̄. Sed cū ſalomon et ꝓphe Reg.1.c.
mulas habuiſſe legāt: neceſſe ē hec myſtice itelligi ꝛ expōi/ ꝛ ñ ad lrām. Precipitur igit̄ hic p̄latis curā gregis habentib⁹/ ne iumēta ſua.i.ſimplices filios/ rū ſctōꝝ nō p̄mittant 22.b.
habitare cū hereticis aliter viuentibus: aut etiā cū fidelib⁹ a ſcti/ tate degenerantibus. Et hoc qd dictū ē h/ innuit Glo. illa: Hec ad lrām ꝛc̄. Tenebā/ tur aūt iudei ad lrām hec ſeruare: Sꝫ ſbi tel ligendū eſt ſm ritum gentiū/ ꝛ maxime egy ptiorū cū quib⁹ habi/ tauerunt. Egypt⁹ eñ omniū gentiuꝫ vene/ rans monſtra deorū: in honore diuerſoruꝫ
deorum quos putabāt talib⁹ p̄eſſe/ diuerſa iumenta coire fa/ ciebat: diuerſa ſemina in agro/ diuerſas materias in veſte ſo ciabat: diuerſos etiā cincinnos capitꝭ: diuerſis dijs ſacrifica/ bat: et ideo hec ad litteram prohibuit fieri iudeis. Unde in principio horū p̄ceptorū.s.ſcꝫ.xviij.a. dixit dñs: Iuxta con ſuetudinē terre egypti ī qua habitaſtis/ nō facietis: Itē: Iux ta morem regionis ad quam introducam vos/ non agetis. b❡Agrū nō ſeres diuer. ſemi. id eſt partē agri nō ſeres vno ſemine ſcꝫ tritico: et aliam partē alio ſemine ſcꝫ hordeo. Non eñ p̄cipit vt tantū grana tritici pura penit⁹ ſine aliquo alteri⁹ ſeminis grano ſerant̄ in agro vno: Hoc enī maxim⁹ eēt labor; nec ita poſſent eligi grana vni⁹ ſeminis/ q̄n ibi eſſet ali/ qd granū alteri⁹ ſeminis. c❡Ueſte que ex duo. i. ex du/ ab⁹ materijs/ lino ſcꝫ ꝛ lana: vel duob⁹ colorib⁹. In quo argu unt̄ clerici nr̄i tp̄is/ om̄i genere veſtiū fere veſtiti etiā diuerſi/ colorū. Myſtice autē duplicitatē prohibet dñs: q̄ ē veſtꝭ ad/ ulterina/ qua homo mundiciā ꝛ bonū op⁹ ſimulat exteri⁹: in/ terius aūt plen⁹ ē ſpurcitia ꝛ om̄i dolo: q̄ loquit̄ pacē cū ꝓxi/ mo ſuo/ mala aūt in corde ei⁹: De quibus dr̄ Matth. vij. b. Uenīēt ad vos ī veſti. ouiū/ intrin. au. ſūt lu. ra. d❡Quia nō fuit li. Uidet̄ innuere ꝙ ſi eſſet libera/ vterqꝫ moreretur: Qd nō ē vex: Adulteriū eñ ſolū/ nō fornicatio morte punie/ batur: vt dr̄ Deut̄. xxij. d. Sol̄. Qd hic d vapulatiōe p̄cipit̄/ refert̄ ad ancillā q̄ ſponſum nō habet. Sed iterum obijcit̄ qd dicit̄ Deut̄. xxij. d. Si inuenerit vir puellā q̄ nō habet ſpōſuꝫ et dormierit cū ea/ habebit eam vxorē: ergo nō debet vapu/ lare. Sol̄. Aliud iudiciū erat/ ſi quis corrupit puellam nobilē ſiue liberam: aliud ſi ancillam. Primi coniungi matrimonio iubent̄/ dūmodo velit pater puelle/ etiā ſi nolit ille q̄ corrupit liberā: Alij iubent̄ vapulare. Uiolatio ꝟo alieni thori punie/ batur morte. e❡Qñ ingreſſi fue. Summa hui⁹ p̄cepti ē/ vt iudei primis tribus annis q̄n prima vice ingreſſi eſſent ter/ ram ꝓmiſſionis/ plantatas arbores p̄putiarent. i. fructus na ſcentes ꝓijcerent quaſi immundos/ ī quarto anno ſacrifica/ rent eos dño. i. ſacerdotib⁹ offerrent: ꝛ nihil ſibi retinerent/ ſꝫ eēnt pauperū. In q̄nto āno ꝛ deiceps poſſēt retinere/ ꝛ reſer uare/ et edere. Sꝫ q̄rit Rab. Que apparet ratio h/ vt fruct⁹ triū annoꝝ quaſi immūdos abijcerent: Nōne fecit deus om nia valde bona: Ita ergo et hic. Item quare magis in quar/ to vel quinto anno poterant comedi fructus arborū/ q̄ꝫ ſecun do vel tertio: Uidetur hic coartari iudeus: et quod in figura

E

a meas cuſtodite. Iūmenta tua nō facies coire cum alte rius generis aīantib⁹. Agrū
b nōn ſeres diuerſo ſemine.
c Ueſte q̄ ex duobus texta ē/ nō indueris. Homo ſi dor/ mierit cū muliere coitu ſemi/ nis que ſit ancilla etiā nobi/ lis/ ꝛ tamē precio nō redem/ pta/ nec libtate donata: va/ pulabunt ambo et non mo/
d rientur: quia non fuit libera. Pro delicto autem ſuo of/ feret dño ad oſtium taber/ naculi teſtimonij arietē: ora/ bitqꝫ pro eo ſacerdos et ꝓ delicto eius coram domio:

et repropitiabitur ei: dimit/
e teturqꝫ peccatum. Quando
f ingreſſi fueritꝭ terrām ꝛ plā/ taueritis in ea ligna pomiſe/
g ra: auferetis preputia eorū.
h Poma que germinant/ im/ mūda erunt vobis: nec ede/ tis ex eis. Quarto anno om
i nis fructus eorum ſanctifi/ cabitur laudabiliſ domino. Quinto autem anno come/
k detis fructus: congregan/ tes poma que proferunt. Ego dominus deus veſter.
l Non comedetis cum ſan/
m guine. Nōn auguriabimi/
n ni: nec obſeruabitis ſomnia.

preceptū eſſe videatur/ debere fateri. Terra igit̄ promiſſiōis Moraliter.
eſt anima propria vniuſcuiuſqꝫ: De qua Matth. v. a. Beati mites/ quoniā ipi poſſidebūt terram. Et Luc̄. xxi. d. In pa tiētia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Hec terra fluit lac et mel. Hec terra montuoſa eſt ꝛ campeſtris/ expectans plu/ uiam de celo. Ab hac terra pegrinant̄ qui in carne hitant/ volupta ti corpis dediti. De q̄ b⁹ Aplus Ro. viij. b. Qui autē ī carne ſūt/ deo placere non pñt: Nihil eñ p̄ter carnē ſapiunt: in qua vigilat omnis eorū intentio: de qua alibi dicitur: Uos in carne nō eſtꝭ/ †Ro.8.b.
ſed in ſpiritu. Ps. xlj. Effudi in me animaꝫ meā q̄m tranſibo ī lo cum tabernaculi ad/ mirabilis vſqꝫ ad do/ mū dei. Ad hanc ter/ ram homo de egypto ascendit p deſertū pe/ §.17.d.
nitentie/ ſed nō niſi pe nitens: De quo dicit̄: Aſcenſiones in corde †Ps.83.
ſuo diſpoſuit in valle lachrymarū/ in loco quē poſuit. In hac terra ligna plantant̄ pomifera/ cū emiſſis ab aīa vitioꝝ ſpinis/ virtutū plātaria in/ ſerunt̄. Ex his primo ꝛ ſecundo ꝛ tertio anno preputia aufe/ rimus/ cū prima opa iuſticie/ ꝛ ſecunda et tertia/ quouſqꝫ cre/ uerimus in virū p̄fectū/ laudare nō p̄ſumimus vt munda/ cū adhuc multū pulueris poſſit eis adherere ꝓpter iuuenilem etatē/ vel nouitatē religionis. Quarto aūt anno dño fructus noſter ſāctificatur/ cum doctrina euāgelica ſolidati/ ꝛ quadra/ ti in ſpiritu/ toti ſpūales effecti/ nihil niſi in ſpiritu guſtamus. Et quicquid boni agim⁹/ deo/ nō nobiſ tribuimus: nihilqꝫ de Ps.124.
noſtra virtute/ ſed de ſola eius gratia confidimus. Qui enim confidūt in dño ſicut mons ſion nō cōmouebit̄ in eternum. Hiere. xvij. a. Maledictus homo qui confidit in homine: et ponit carnē brachiū ſuū. Quinto anno fructus noſtros come dimus: cum ſuper bona que agimus in domino gratulamur. f❡Terrā: ſcilicet promiſſiōis. ſ. terrā chanaan. g❡Aufe/ retis preputia eorū. i. poma que germinant. i. primo na/ ſcūtur/ immūda erūt vobis/ ꝛ abijcietis. h❡Poma que germi. Exponit quod dixerat. i❡Sanctificabitur: id ē offeretur ſacerdotibus/ et erit pauperū. k❡Congregan tes poma. Ille poma cōgregat/ qui licet in virtutibus cre/ ſcat/ tamen ī om̄ibus humilitatē ſeruat: Alioquin vt dic̄ Gre g⁹. q̄ virtutes ſine humilitate cōgregat/ quaſi q̄ ī vēto pulue/ rem portat. l❡Non comedetis cum ſanguine: ſm ritum gentiliū/ ſcꝫ eſum ſanguis in veneratione idoli. Ad litterā hoc ꝓhibet: Myſtice autem cōſenſum peccandi. Co/ medit enim carnem cum ſanguine/ qui aliquem carnaliter ad peccata pronum/ in ſuam ſocietatē ꝛ familiaritatem admittit. m❡Nō angu. i. volatu auiū nullaꝫ futuroꝝ capietꝭ ſignifi cationē: licꝫ ī arca ex coruo ꝛ colūba ſignū accepit noe: Et io hānes baptiſta ex colūba deſcēdēte ſup chriſtū baptiçatum: Et Greg⁹ ex locuſta ſibi aſſiſtēte ꝛ ñ mouēte ſe a loco/ cognuit vt hoīes ſequētes ſe expectaret. Sed iſti ex his ſuperſtitioſū ſignum nō capiebant: Unde gentilis ſuperſtitio hic damnat̄ ad litteram: vt ibidem dicit Glo. per partē totum ſignificat: omnes huiuſmodi ſuperſtitiones condemnans. Qui enim ta lia curat obſeruare/ deum videt̄ infamare/ tanq̄ꝫ plus ſcien/ tie auibus q̄ꝫ hominibus contulerit. n❡Nec obſerua/ Gen.41.
bitis ſomnia. Sed obijcitur de ioſeph et daniele/ qui ſom Dan.2.et.4.
nia expoſuerunt. Ad quod dicitur ꝙ ſunt quinqꝫ ſpecies ſom nij: ſicut dicit Macrobius: ſcilicet ſomniuꝫ/ inſomniū/ viſio/

viſum/phantaſia. Duo iſtorū.ſ. viſio ⁊ viſum videntur aliq̄d pretendere: nec ſunt prohibita: ſed alia tria ꝓhibentur. Sed tñ dicim⁹ ꝙ ī nullo ſōnio ſpes ponēda ē. Vñ Eccl.xxxiiij.a. Somnia extollūt imprudentem. Sed nec ioſeph nec daniel ſpem poſuit in ſomnio: ſed ſomnia ſibi reuelata a deo/ ad laudem dei expoſuerunt.

Unde Greg⁹ ſic exponit: Non obſeruetis ſomnia/ ꝓuenientia.ſ. ex ventris repletiōe: vel exinanitione: vel verbo inani/ vel morbo/ vel ſtulta cogitatione precedente. Somnijs autem habentib⁹ ortum ex reuelatione/ vt ſomniū ioſeph: vel ex cogitatione ſimul ⁊ reuelatione/ vt ſomnium danielis: id ē ſomnium nabuchodonoſor/ quod reuelatū fuit danieli: Talib⁹ inꝗꝫ credendū eſt. Quandoꝗꝫ autē fiunt ſomnia ex illuſione diaboli falſa ſuggerentis/ et ideo diſtinguere inter tot ſomniorum varietates difficile eſt.

a Neꝗꝫ in rotundū attōdebi-
b tis comā: nec radetiſ barbā.
c Et ſup mortuo nō incidētis
carnes veſtras: neꝗꝫ figuras
d aliquas: aut ſtigmata facie-
e tis vobis: Ego dñs. Ne ꝓ-
f g ſtituas filiā tuā/ ne ꝯtāminet
h terra et impleatur piaculo.
i Sabbata mea cuſtodite: et
k ſāctuariū meū metuite: Ego
l dñs. Nō declinetis ad magos: neꝗꝫ ab hariolis aliq̄d
ſciſcitemini vt polluamini ꝑ
eos. Ego dñs deus veſter.
m Corā cano capite cōſurge:
n o et honora ꝑſonā ſenis: et ti-
p mē dñm deum tuū. Ego ſuꝫ
q dñs. Si habitauerit aduēa
r in tra vr̄a/ ⁊ morat⁹ fuerit int̄
s vos: ne exprobretis ei: ſꝫ ſit
inter vos q̄ſi indigena: ⁊ dili-
t getis eū q̄ſi voſmetipſos. Fuiſtis eīm ⁊ vos aduene in tra
egypti. Ego dñs de⁹ vr̄. No-
v lite facere iniquū aliq̄d in iu-
x y dicio/ in regula: in pōdere: ī
z a menſurā. Statera iuſta ⁊ eq̄
ſint pōdera: iuſtus modius:
b equuſꝗꝫ ſextarius. Ego dñs
c d de⁹ veſter q̄ eduxi vos d̄ tra
e f egypti. Cuſtodite oīa pre-
cepta mea et vniuerſa iudicia/ et facite ea. Ego dominus.

Capitulum XX.

a Neqꝫ in rotun. attonde. comā: ſcꝫ ad ornatū corporis/ vt faciūt quidam de ceſarie ſua gloriantes: Unde hic ꝓhibetur quedam ſuperbia vel ritus gentiliū: qui comā tondentes in rotundum/ eam demonib⁹ immolabant. Non igit̄ tonſura ſed tondentiū ritus ⁊ intentio mala/ ⁊ ſignificatio huius ſm gentiles et modus ꝓhibetur. b Nec rade. bar. vt demones placetis/ ſm ritum gentilium: vel vt vos effeminetis: Hoc enim ſignum eſt molliciei. ⁊ ſepe maluꝫ ex hoc ſecutum eſt. Barba enim fortitudinis ⁊ ſapientie ſpeciem gerit. Barbam igitur ſeruare iubemur/ vt in vultu/ habitu virtutis formam ferre videamur. Lxx. habent: Ne corrumpas faciem barbe. c Non incidetis carnes ⁊c. ſcꝫ vt ſacerdotes baal: quos occidit helias.iij.Reg.xviij.g. Uel vt dicit Interliñ. ſicut gētiles ſpem reſurrectionis nō habētes. Unde: Ne contriſtemini ſicut ⁊ ceteri qui ſpem non habent.
1.Theſſal.4.c. d Aut ſtigmata. Stigmata dicebantur quedam ſigna que fiebant in manibus militū/ vt de militia imperatoris eſſe viderentur et cognoſcerentur. Prohibet ergo ne huiuſmodi characteres faciāt: quibus humanam videātur profiteri ſubiectionem: qui diuinam profeſſi ſunt firmitatem. Alteri⁹ modi ſunt ſtigmata de quib⁹ dicit Apoſtolus Gal. vlt.d. Stigmata dñi ieſu in corpe meo iugit̄ porto: Que ſunt ſigna penitentie: ſcꝫ paupertas: maceratio carnis: et huiuſmodi. Hec enim fieri monet Apoſtolus: Illa fieri prohibet dominus. e Ne proſtituas. Glo. qui debes corrigere. f Filiam tuam: neꝗꝫ quamlibet aliam/ ī quacūꝗꝫ neceſſitate ſis poſitus: Quia mulier proſtituta/ multis eſt cauſa perditiōis. Iohel.iij.a. Poſuerunt puerum in proſtibulo: et puellā vendiderunt pro vino. Eccl.vij.c. Filie tibi ſunt/ ſerua corpus illarum: ⁊ non oſtendas hilarem faciem tuā ad illas. Itē Glo.
Pſ.21. Filiam tuaꝫ: carnalem: vel animā. Unde: Erue a framea deus animā meam: et de manu canis vnicam meam. Hec recedendo a deo/ fornicatur cum demonibus. g Ne contaminetur terra: id eſt habitatores terre. Glo. Terra: corp⁹ quod eſt terra/ in quo dominatur omnis iniquitas fornicante aīa. h Piaculo. Septuaginta hñt fornicatiōe. Vñ notā/ piaculum quādoꝗꝫ dicit̄ pena: et tunc ſumit̄ actiue: id ē qḋ piat ſiue purgat. Quādoꝗꝫ ꝓ culpa/ vt hic: ⁊ tūc ſumitur paſſiue: id eſt qḋ piat̄. i Sabba. mea cuſto. id ē oī die ab omī ope ſeruili abſtinete. Vñ Interliñ. dicit: Feriantes ab oī

malo. Cōtra hoc mādatū apte faciūt/ q̄ maxīe ī feſtiuis dieb⁹ opib⁹ diaboli ſcꝫ comeſatiōib⁹ ⁊ potatiōib⁹/ ⁊ choreis: ⁊ hmōi vacant: potius feſta baal q̄ꝫ domini celebrantes. Magnus eſt eni deus baal/ qui tot et tanta comedit: vt dicit̄ Dan.xiiij.d. k Et ſanctuariū me. ⁊c. Ne ſcꝫ indigne intretis: ſcꝫ cū voluntate retinēdi peccata: ⁊ ſic vaſa ſancta male tractetis: ⁊ officia exerceatis/ et occidamini ſicut nadab et abiu qui ignē alienuꝫ offerre voluerūt: Supra.x.a. Et manus oze ad arcam extenſa/ areſacta eſt.ij.Reg.vj.b. Et ozias q̄ obtulit ſacrificium/ lepra ꝑcuſſus eſt.ij.Paral.xxvj.d. Dathā ⁊ abyron abſorpti ſūt a terra: Numeri.xvj.e. Si ergo illi loco vbi figure tantū: vbi ſanguis hircorū tm̄ offerebat̄/ tanta reuerentia debebat̄: vt tranſgreſſores tam grauiter punirētur: quanto maior ſpirituali tēplo vbi q̄tidie corp⁹ ⁊ ſanguis filij dei offertur/ debet̄ reuerentia: magiſꝗꝫ puniēdus trāſgreſſor in eo: Et hoc eſt qḋ dicit̄ Heb.x.e. Irritā q̄s faciēs legē moyſi/ ſine vlla miſeratiōe duob⁹ vel trib⁹ teſtibus moritur: quanto magis putatis deteriora mereri ſupplicia q̄ filiū dei maculauerit ⁊c. Sꝫ cōquerit̄ dñs ꝑ Hiere.xj.c. Quid ē qḋ dilect⁹ me⁹ ī domo mea facit ſcelera multa. l Nō decli. ad ma. ⁊c. q.d. Ne interrogate cū op⁹ fuerit/ nō demōes: Iuxta illud Eſa.viij.d. Cū dixerint ad vos: q̄rite a phytōib⁹ et diuinis q̄ ſtrident in incātatiōib⁹ ſuis: nunq̄d nō popul⁹ a deo ſuo requiret viſionē ꝓ mortuis ac viuis: Ad legē magis ⁊ teſtationē.j.Paral.x.d. Mortu⁹ ē ſaul ꝓpt̄ iniq̄tates ſuas/ eo ꝙ ꝑuaricat⁹ fuerit mādatum dñi: inſup ⁊ phytoniſſam cōſuluerit: nec ſperauit in domino. Iſid. ſuper Deut.xviij. Magi ſūt malefici. Hi ſunt qui elemēta concutiunt: et mētes hominū turbant/ ⁊ ſine vllo veneni hauſtu/ violentia carminis alienāt. Ubi nos habemus/ ad magos. lxx. habēt ad ventriloquos.i. phytones/ vel falſos ꝓphas/ qui de vētre cordis ſui fabulas q̄ſdā ⁊ fetētes doctrīas ꝓferunt: ſicut dic̄ Interliñ. m Cōſurge: deferēdo. n Honora: vt minores q̄ꝫ aſſurgant tibi. o Senis: etate vel ſapiā. Sap.iiij.b. Cani ſūt ſēſus hoīs/ ⁊ etas ſenectutis vita imaculata. Iob.xij.b. In ſenib⁹ ē ſapiā: ⁊ in multo tpe prudētia.j.Timoth.v.c. Preſbyteri duplici honore digni habeant̄: maxīe q̄ laborant ī v̄bo ⁊ doctrīa. Eccl.iiij.a. Preſbyto hūilia aīaꝫ tuā: ⁊ magiſtro hūilia caput tuū. Thren.iiij.c. Facies dñi diuiſit eos: nō addet vt reſpiciat eos: Facies ſacerdotū ñ erubuerūt/ neqꝫ ſenū miſerti ſūt. Sꝫ nunq̄d peccat mortaliter aliq̄s quotieſcūqꝫ nō aſſurgit ſeniori. p Time deū. Rab. Ad h̄ time vt facias qḋ ꝑcipit. Cū em̄ negligit̄ q̄ honorād⁹ ē/ de⁹ offenditur. q Aduena: nouiter ꝯuerſ⁹. r Mora. fu. fidelis fact⁹. s Ne expro. eo ꝙ īfidel' fuit. t Fuiſtis eni ⁊ vos aduene.i. alieni a dō. Iob.v.d. Viſitās ſpeciē tuā ñ peccabis. v Facere ini. accipiēdo ꝑſonā dr̄ Interliñ. x In reg. Int. Ger̄ ſequētiū ſpēz.ſ. pōderis ⁊ ceterorum. y In po. metallorum. z In me. vini ⁊ olei ⁊ hmōi. a Statera: q̄ pōderat̄ aux vel argētū ⁊ hmōi. b Ego dñs: ⁊ nō alius: et cui⁹ vos ſerui. c De⁹: a q̄ eſtis creati. d Ur̄: quē diligere debetis. e Qui edu. ⁊c.i. q̄ ī multis feci voluntatē vr̄aꝫ. f Cuſto. oīa ⁊c. Glo. Tanq̄ꝫ theſaurū: ne pretereat vnus apex/ aut vnum iota: Matth.v.c.

Expoſitio Ca. XX.

Locutuſq; eſt dñs ad
moyſen dicens: Hec
loqueris filijs iſrael:
Hō de filijs iſrael/ et ð aduē
nis q̄ habitāt in iſrael: Si q̄s
a dederit de ſemine ſuo idolo
b moloch/ morte moriat̄: Po
pulus terre lapidabit eū: et
ego ponā faciem meā cōtra
illum: ſuccidāmq; eū de me/
dio populi ſui: eo ꝙ dederit
de ſemine ſuo moloch: et cō
taminauerit ſanctuariū me/
c um: ac polluerit nomen ſan/
ctū meū. Qꝛ ſi negligēs po/
pulus terre: ⁊ quaſi paruipē
d dens imperiū meū/ dimiſerit
hominē qui dedit de ſemine
ſuo moloch: nec voluerit eū
occidere: ponam faciem me/
am ſuper hominē illum et co
gnatiōem eius: ſuccidamq;
e et ipſum et omnes qui cōſen
ſerunt ei/ vt fornicarētur cū
moloch de medio popli ſui.
f Aiā q̄ declinauerit ad ma/
gos ⁊ hariolos/ ⁊ fornicata fu
erit cū eis: ponā faciē meam
cōtra eā/ ⁊ interficiā illam de
medio ppl̄i ſui. Sctificami/
g ni ⁊ eſtote ſancti: qꝛ ego ſan/
h i ctus dominꝰ deꝰ veſter. Cu/
k ſtodite p̄cepta mea et facite
ea. Ego dñs q̄ ſctifico vos.
l Qui maledixerit patri ſuo/
m aut matri: morte moriatur.
Qui patri matriq; maledixe
rit/ ſanguis eius ſit ſuper eū.
n Si mechatus quis fuerit cū
vxore alterius/ et adulteriū
ꝑpetrauerit cū cōiuge proxi/
mi ſui: morte moriat̄: ⁊ mech
o us ⁊ adultera. Qui dormie/
rit cum nouerca ſua/ ⁊ reue/
lauerit ignominiā patris ſui/
morte moriant̄ ambo: San/
guis eoꝝ ſit ſuꝑ eos. Si q̄s
dormierit cū nuru ſua/ vterq;
moriat̄: qꝛ ſcelus oꝑati ſunt:
Sanguis eoꝝ ſit ſuper eos.
p Qui dormierit cū maſculo
coitu femineo: vterq; opera/
tus eſt nefas: morte morian/
tur: Sit ſanguis eorum ſu/
per eos. Qui ſupra vxorē fi/
liam/ duxerit matrem eiꝰ/ ſce/
q lus operatꝰ eſt: Viuus arde/
bit cū eis: nec ꝑmanebit tan/
tum nefas in medio veſtri.
Qui cum iumento ⁊ pecore
r coierit/ morte moriatur: pe/
cus quoq; occidite. Muli/
er que ſuccubuerit cuilibet
iumento/ ſimul interficietur
cum eo: Sanguis eorum ſit
ſuper eos. Qui acceperit ſo
rorem ſuā filiā patris ſui vel
s filiā matris ſue/ et viderit tur
pitudinē eius: illaq; conſpe
xerit fratris ignominiā: ne/
fariā rem operati ſunt: occi/
dent̄ in cōſpectu populi/ eo
ꝙ turpitudinem ſuam mu/
t tuo reuelauerit: et portabūt
iniquitatem ſuam. Qui co/
ierit cum muliere in fluxu

Locutuſq; eſt do. a De ſemine ſuo: id ē de filijs vel filiabuſ. Glo. Iam ſuperius dixerat: ſed hic penam addit. b Moloch: idolum ammonitarum: qđ interpretat̄ rex. Sed querit̄: quare hoc idolū magis q̄ chamos idolū moabitarū/ vel baalim deū accaronitarum/ vel alia idola potiꝰ exprimit. Dicimꝰ ꝙ ideo: quia huic idolo cōſecrabant filios et filias ſuaſ p ignē traijciēdo. Unde ſalomon etiam deceptus amore mulierū/ huic idolo phanū ꝯſecrauit. iij. Reg. xi. b. c Polluerit: quantum in ſe eſt. d Dimiſerit hominem: qui ſibi nocet ⁊ alijs malo exemplo: vnde ab omnibꝰ puniri iubetur: qꝛ omnibus nocet. e Et omnes qui cōſē. Glo. Non ſolū qui faciunt puniunt̄/ ſed etiā qui cōſentiūt facientibus: ſcȝ illi qui legitime poſſet accuſare vl̄ arguere vel monere/ ⁊ nō faciūt. f Anima que declina. Rad. De deo deſperant qui iſtos cōſulūt. Ochozias rex iſrl̄ cū egrotaret/ de infirmitate ſua cōſuluit beelzebub deum accarō: et audiuit ab helia ꝓpheta dño dicente p angelum: Nunqđ nō eſt deꝰ in iſrael vt eas ad conſulendū beelzebub deum accaron: Quāobrē hec dic̄ dominus: Morte morieris: nec deſcendes de lecto quē aſcēdiſti. iiij. Reg. j. a. Item Glo. Grande peccatum eſt ad magos ⁊ hariolos declinare: hoc eſt enī a deo recedere. g Ego. q. d. et non aliꝰ. h Dominꝰ. cuius vos ſerui. i Deus: qui creauit vos de nihilo: cuius vos creatura. k Veſter: qui tot beneficia cōtulit: et ideo mei debetiſ eſſe. l Qui male. pa. ⁊c̄. Glo. Ingratus nature beneficijs ⁊ creatori/ qui oīm pat̄ ē. m Morte moriat̄. Glo. Grauis pena: qꝛ grauis culpa. Etſi euāgeliū nō tam grauiter puniat in p̄ſenti: qꝛ remittit rigorem legis vt agat̄ penitentia: reatus tamen hic ⁊ ſub lege par eſt. n Si mechatus. Radul. Sed obijcit̄ de dauid non ſic punito ꝓ vxore ꝓximi. Rñdet̄ ꝙ dñs trāſtulit ab illo peccatum ſuū. ij. Reg. xij. d. Et in illo euangelice manſuetudinis ⁊ miſericordie forma fuit: dū penitendo ⁊ cōfitendo abluit culpam/ ⁊ legalē euaſit ſententiā. Itē nota: Oē adulteriū corporale īducit ſpūale: ſed nō ecōuerſo: Ergo adulteriū corpale eſt maiꝰ ſiue peiꝰ. Sol. Nō quodlibet pctm̄ mortale ſꝑ dicit̄ adulteriū ſpūale: ſed aliq̄n tm̄ hereſis. Vn̄ Glo. Spūaliter adulterat̄ qui legis dogmata corrūpit: et hereſis maiꝰ pctm̄ eſt q̄ adulteriū corpale: Et ſic pma ꝓpoſitio falſa. o Qui dormierit. Repetit dicta/ vt penā addat ⁊ ſbſcribat. Rad. Hoc fecit ruben cum bala cōcubina patris: vnde ⁊ maledicit̄ ſic: Ruben aſcendiſti cubile patris tui: effuſus es ſicut aqua/ non creſcas. Geñ. penul. a. Sic ⁊ abſalon ad ꝯcubinas patris ſui dauid īgreſſuſ eſt. ij Reg. xvj. d. quas reliquerat dauid ad cuſtodiēdam domū ſuā: Ambo ſimilit̄ puniti ſunt: quia peccatū ſimile commiſerunt. p Qui dormie. cū maſ. coi. femi. Rad. Querit aliquis quō diuinus ſermo de tā turpibꝰ ⁊ execrabilibꝰ loquat̄. Rñdet̄: vt noſtra vitia arguat ſine cōtaminatiōe aliq̄. Sic̄ enī radiꝰ ſolis immūda illuſtrat ⁊ penetrat ſine cōtagio: ſic ⁊ ſtilus ſpūſſcti ꝓpt̄ ſuā mūdiciā: ⁊ nihil īqnatū incurrit ī illū: Sap. vij. d. Si potio ſacre ſcripture amara ē tibi: qđ accuſas medicū ꝙ antidoto te curet? Diuerſe egritudines ⁊ diuerſi moreſ/ variaſ expetūt medicinas: oīm aūt ſalꝰ ī ṽbo vite poſita ē. Ec. 18. d. Nihil ē ī eiꝰ arte ſupfluū: qđ ñ ꝓdeſt alteri/ prodeſt tibi. 15. q. 1. c. mulier. Et aplſ. j. Timo. j. b. Iuſto ñ ē lex poſita. Impoſita ī onꝰ: id ē ei nō ē oneroſa. i. ñ eū t̄ret. Nō enī ſb lege ē: ſȝ cū lege: ħ hñs ī volūtate eiꝰ/ qđ illa ī p̄ceptiōe. Si ergo diuio mūere iā talis effectꝰ es/ grās agas deo/ a q̄ tātā ꝯſecutꝰ es grām. Alijs tn̄ adhuc lāguētibus/ ne velis ſubtrahi medicinā. Iniuſtis enī lex poſita ē. Si iuſtꝰ es/ ñ terreris: ſi iniuſtꝰ/ ñ rep̄hēdaſ medicinā. Nouit ſpūs cui debet/ qbꝰ loquat̄/ ⁊ de qbꝰ: vt p ea egrotis ſubueniat̄. Oīa ergo q̄ in ſtilo eiꝰ inueneris cōmēda: nihil dicas ſpernēdū: nihil eſtīes adimēdū. q Arde. cū eiſ. Sȝ quō cū eis: cū altera fuerit mortua q̄ñ alteram ducit? Ita enī ſupra dictū ē: qđ. ſ. ꝓhibet cōcubitū taliū pſonaꝝ: etiā pꝰ mortē vniꝰ. Iđ ſic expone: Cū eis. i. cū matre quā pꝰ mortē filie duxit. Vel forte ꝓhibet nuptias/ vtraq; illaꝝ viuēte/ vniꝰ pꝰ alterā. r Pecꝰ ⁊c̄. Sȝ q̄re occidit̄ cū nullā ibi habuerit culpā? Sol. Iđ vt ꝑpetrati ſceleris memoriā ſuſcitet hoibꝰ. Ita innuit ibi q̄dā glo. s Et vide. tur. eiꝰ. Augꝰ. i. ꝯcubendo cognouerit: ſic ibi: Cognouit adā vxorē ſuā. i. ei mixta ē. Gen. 4. a. t Morta. ini. ſu. Glo. Penā. ſ. iniquitatis. Itē Glo. Ipſuȝ pctm̄ erit pena. Cōtra. Oīs pena a deo ē: nullū pctm̄ a deo: ḡ nullū pctm̄ pena. Itē pctm̄ nihil ē: oīs pena aliqđ ē: ḡ nullū pctm̄ pena. Sol. Duplex ē pena. ſ. ſēſus ⁊ dāni: Pena ſēſus a deo ē/ ⁊ aliqđ ē: ⁊ talis nō ē pctm̄/ vt obiectū ē. Pena dāni eſt

A

Ro. i. d.

B

Ex. 11. d. Luc. 3. b. Ex. 16. b. Ex. 21. b. Ex. 20. c.

C

ꝑuatio boni naturalis ⁊ amiſſio gratuiti: Talis pena pctm̃ dr̃ vno mõ: Pctm̃ eñ dr̃ actio mala vel ipa malicia. i. ꝑuatio boni. Alio mõ dicit̃ improprie: Peccatũ eſt pena: id eſt ſubtractio gratie cõſequẽs peccatũ/ eſt pena. a Aperuerit fõ. ſang. id eſt admiſerit coeuntẽ ad locũ in quo eſt fons ſanguinis ꝓfiui. Hebreus leproſam non ſequebat̃ extra caſtra/ ſ3 mittebat ei neceſſaria: qd̃ miratur Aug⁹. et eccleſiam precipere viro/ debitũ reddere vxori leproſe: cum lepra nõ tm̃ corruptio ſit et morb⁹/ ſ3 ⁊ mors: mẽſtruũ vero tantũ morbus naturalis. Admiratur: ſed non ſoluit. b Interfi. ambo. Videt̃ ſibi eſſe ↄtrariũ/ cũ eiſdẽ ſupius ca. xv. c. legem purgationis indixerit. Solutio. Supra locut⁹ ẽ de accedente ignoranter: hic aũt de accedẽte ſcienter/ et muliere uolente. c Abſq3 liberis. Glo. Non q̃ filij talium interficiãtur: ſed filij eorum lege ſuccedere ꝓhibentur: Quia vt dic̃ Aug⁹: qui ex tali concubitu nati ſunt/ nõ ſunt liberi etſi filij: vnde ⁊ in hereditate ſuccedere non poſſunt ſiue ꝓhibentur. Vel abſq3 liberis: id eſt ipſi morientur: et non liberi ſiue filij. d Qui duxerit vxorẽ fra. ſui. Contradicere videt̃ ei qd̃ dicit̃ Deut. xxv. b. de ſemine ſuſcitando. Sol. Ibi cauſa prolis ꝓcipitur: hic cauſa libidinis prohibetur. Itẽ hic intelligitur d̃ fratre mortuo

F.18.a.

mẽſtruo et reuelauerit turpi/
a tudinẽ ei⁹: ipaq3 aperuerit fõ
b tẽ ſanguinis ſui: interficient
ambo de medio populi ſui.
Turpitudinẽ matertere tue et
amite tue nõ diſcooperies:
Qui h̃ fecerit/ ignominiam
carnis ſue nudauit: porta/
bũt ambo iniq̃tatẽ ſuã. Qui
coierit cum vxore patrui vel
auũculi ſui/ ⁊ reuelauerit ig/
miniã cognationis ſue/ por/
tabũt ambo pctm̃ ſuũ: abſq3
c/d liberis morient̃. Qui duxe/
rit vxorẽ fratris ſui/ rẽ facit il
licitã: turpitudinẽ fratris ſui
e reuelauit: abſq3 liberis erit.
f Cuſtodite leges meas atq3
g iudicia et facite ea: ne et vos
h euomat terra quã intraturi
i eſtiſ ⁊ habitaturi. Nolitẽ am
k bulare in legitimis nationũ/
q̃s ego expulſur⁹ ſũ añ vos.
Oia enim hec fecerũt: ⁊ ab/
ominat⁹ ſum eas. Vobis au
tẽ loquor: Poſſidete terrã
eorũ quã dabo vobis in he/
l reditatẽ: terrã fluentẽ lacte ⁊
melle. Ego dñs de⁹ veſter: q̃
m ſepaui vos a ceterl̃ populis.
Separate ẽ̃ ⁊ vos iumẽtũ mũ
dũ ab immũdo: ⁊ auẽ mũdã
n ab immunda: ne polluatis
aĩas vr̃as i pecore ⁊ i auib⁹/
et cũctis q̃ mouent̃ in terra:

non habente filios: vel de fratre adhuc viuente/ vt herodes: Matth. xiiij. a. Ibi de fratre mortuo ⁊ nõ relinquente filioſ. e Abſq3 liberis erit. Expone vt. ſ. f Cuſtodite: volũtate. g Facite: ope. h Euomat: id eſt eijciat. i Nolite ambu. i. per⁹ ꝓficiẽdo. k In legiti. natio. id eſt in ſupſtitionibus quas legitimas putant. l Fluẽ. lacte et mel. id eſt paſcuis et arborib⁹ fertilem ſiue abundantẽ. Glo. Lacte/ delitijs btitudiniſ: quib⁹ nihil ſuaui⁹: nihil dulcius/ ⁊ ſine omni labore ⁊ dolore erunt ſicut mel et lac: q̃ ſine nr̃o labore ꝑparant̃. m Sepaui: Habitu/ cibo/ religione/ ſigno. n Ne polluatis ani. veſt. comedendo immũda. o Oſtendi. ſ. xi. q. d. Cauete ea que immũda eſſe oſtendi vobis. Quod ſi feceritis: Eritis: ⁊c̃. p Phytonicus. Non loquitur de arrepticijs/ ſed de illis qui p magicas artes ⁊ maleficia demonibus deſeruiũt. q Sãg. eorũ ſit ſup il. id eſt pena pro peccatis eorum i eis ſit: ⁊ ſibi imputent/ nõ alijs. Expoſitio Ca. XXI

r/d Dixit q3 do. ad mo. Egit moyſes de ſctimõia ppl̃i vbi dixit/ Sancti eſtote ⁊c̃. hic agit de ſanctimonia ſacerdotũ: nõ omniũ/ ſed minorũ tantũ. Infra vero agit de ſanctimonia ſũmi ſacerdotis. Ad litterã aũt intẽdit hic ꝓhibere ſacerdotib⁹ tactũ morticini: et ne interſint funerib⁹ mortuoꝝ/ exceptis quibuſdã q̃ in lr̃a ponunt̃. Sed q̃rit Radul̃: Nonne ſepelire mortuos op⁹ eſt pietatis: Nõne in hoc cõmendatus eſt tobiaſ: Sed tactus mortuoꝝ cõmunicatio eſt peccatorũ. Peccatũ eñ mors ẽ. Vnde Sap. j. c. Deꝰ mortẽ nõ fecit. Glo. i. pctm̃/ qd̃ ẽ cauſa mortis. Precipit ergo: s Ne cõtami. ⁊c̃. id eſt ne criminũ pticeps efficiat̃: nec vitã popularem agat. Ne cõtamiet̃. Glo. Lr̃a. a pollutionib⁹ mortuoꝝ abſtinere ꝓcipit ſacerdotes. Vel/ Ne cõtamietur: ad litterã. i. ne exeat ad lugendum mortuos ciues: et ita contaminet̃ ſm legẽ. t Niſi tm̃ in cõ. q. d. Sup conſanguineis mortuis licitũ ẽ eis lugere. ſ. ſup patre ⁊ matre/ fratre ⁊ ſorore virgine/ filia/ filio. Sũmo ſ̃o põtifici ad nullũ mortuũ plãgendũ licebat exire. Vñ ⁊ dñs papa nullis dicit̃ intereſſe funerib⁹ mortuoꝝ. v Que nõ eſt nup. viro: id ẽ non eſt alienata a domo ſacerdotis. x Sz nec i prin. Multo fortius nec in aliquo de populo. y Neq3 i carni. ⁊c̃. More gentilium qui ita deflebant mortuos ſuos/ vnguibus incidendo carnes ſuas: ⁊ depilando caput ſuũ/ q̃ſi ñ hñtes ſpem reſurrectionis quam

Tob. xij. a.
Deute. xiij.
j. Reg. xiij.

o ⁊ q̃ vobis oſtẽndi eſſe pollu
ta. Eritis ſãcti mihi/ q2 ſctũs
ego ſũ dñſ: ⁊ ſepaui voſ a ce/
teris pplis vt eſſetl̃ mei. Vir
p ſiue mlier in q̃b⁹ phytõnicus
vel diuinatiõis fuerit ſpirit⁹:
morte moriant̃: lapidib⁹ ob/
q ruent eos: ſãnguis eorũ ſit
ſuper illos. Ca. XXI.
r/l Dixit q3 dñs ad moy/
ſẽ: Loq̃re ad ſacerdo/
tes filios aaron et di
s ces ad eos: Ne ↄtaminet̃ ſa
cerdos i mortib⁹ ciuiũ ſuoꝝ:
t niſi tm̃ in cõſãguineis ac ꝓ/
pinq̃s: id ẽ ſuper patre ⁊ ma
tre ⁊ filio ac filia: frẽ q3 et ſo/
v rore v̇gine q̃ nõ ẽ nupta vi/
x ro: ſ3 nec i principe popl̃i ſui
cõtaminabit̃. Nõ radẽt ca/
y put nec barbã: neq3 in carni
z b⁹ ſuis faciẽt iciſuras. Sãn/
cti erũt deo ſuo/ ⁊ nõ polluẽt
a nomẽ ei⁹. Incẽſum eni dñi ⁊
panes dei ſui offerũt: et ideo
b ſcti erũt. Scortũ ⁊ vile ꝓſti/
c/d bulũ ñ dũcet vxorẽ: nec eã q̃
repudiata eſt a marito: q2 cõ
ſecrat⁹ ẽ deo ſuo: ⁊ panes ꝓ/
poſitiõis offert. Sit ẽ̃ ſctũs:
quia et ego ſãctus ſum dñs
e qui ſanctifico vos. Sacer/
dotis filia ſi deprehenſa fu/
erit in ſtupro/ et violauerit
f nomen patris ſui: flãmmis

debẽt habere ſacerdotes ⁊ alij: et ideo prohibent̃ hoc facere. z Sancti eſto. ⁊c̃. Iuſtũ eñ eſt vbi ſcti ſunt/ vt alios ad ſctitatẽ inuitẽt ⁊ eã ꝑdicẽt. a Incen. eni ⁊c̃. Argumẽtũ q̃ altare thymiamatis erat in ſctis citra velũ: qd̃ ẽ ↄtra Aug. q2 vltra velũ nõ licebat minoribus ſacerdotibus introire. b Scortũ ⁊c̃. P⁹ fidei ĩtegritatẽ quã debẽt habere ſacerdotes/ ſubdit de ſctitate vite. Vnde ſic̃ in Geñ. xxviij. a. int̃dicit̃ iacob ne accipiat vxorẽ de filiab⁹ chanaan: Ita h̃ ꝑcipit̃ ſacerdotib⁹ ne ſcortũ accipiãt in vxorẽ/ neq3 repudiatam ⁊c̃. Prouerb. vj. d. Precium ſcorti vix vnius panis eſt: Mulier autem precioſam animã viri capit. c Non ducet: ſcilicet quilibet ſacerdos de minoribus: quia de ſummo ſacerdote poſtea dicet: q̃ niſi virginem ducat in vxorẽ. d Nec eam que repudiata ⁊c̃. quia culpabilis inuenta eſt. Et tota familia ſacerdotis probata debet eſſe et electa. e Sacerdotis filia ⁊c̃. Gloſa. Graue eſt cuiuſlibet filium fornicari: ſed maxime ſacerdotis qui debet habere filios ſubditos in omini caſtitate. f Flammis. Hanc ſeueritatem docet Aug⁹ in libro de ciuita. dei. gentiles tenuiſſe

contra eas que caſtitatē fuerant ꝓfeſſe: ⁊ deorum miniſterio ꝯſecrate. a ¶ Exuret.i.morte grauiſſima punietur. Filia em̄ ſacerdotiſ ſimili pena puniebatur cū adultera. Unde patet ꝙ beata virgo fuit de genere ſacerdotali: quia dicitur ſuper Matth. .ij. ꝙ ideo duxit eā ioſeph: ne ſi pregnans videret abſꝗ viro/quaſi adultera lapidaret.i.morte grauiſſima plecteret. Conbuſtio em̄ et 20.q.3.d. lapidatio/ ꝓ pena grauiſſima ponunt in ſacra ſcriptura. b ¶ Super cuius caput. Hoc dicit ad differētiam minoꝝ: quoꝝ caput nō vngebat: ſꝫ manus tm̄ ⁊ auricula: et pollices manuū ⁊ pedum. c ¶ Non diſcooperiet .ſ.cidari: qḋ licebat minoribus ſup conſanguineis: qꝛ lugētes detraheb ant ſibi ornamenta/ vt dicit Glo. d ¶ Non 3.44.f. ſcindet: Qui mos erat lugentibus. e ¶ Et ad omnē mortuū nō ingredietur. Septuaginta dicunt: Sup omnē aīam mortuā nō introibit. Et ꝗrit Aug⁹: quō dicat aīa mortua: ꝗ imortalis creata ē? Et ſoluit tripliciter. Primo dicit/ꝙ aīa corp⁹ deſtitutū/rectricis ſue nomē accepit: qꝛ illi adhuc reddēdū ē: ſic eccleſia poſtꝗ exierint hoīes/adhuc vocat eccleſia. Scḋo dic ꝙ ḋr mortua/nō ſimpliciter ſꝫ corpi.i.a corpe ſepata: ſic ḋr hō mortu⁹ pctō.i.a pctō ſeparat⁹. Separatio em̄ mors ḋr. Tertio dic/ꝙ noīe aīe vita tp̄alis accipit: ꝗ mortua ē i corpe aīa migrāte/ꝗ mori nō pōt: ſꝫ qꝛ ꝑ ei⁹ p̄ſītiā ſubſiſtebat: nomē ei⁹ accepit. e ¶ Omnino.ſ.ad flendū vl ad ſcindēdū veſtes vl capillos: ſꝫ bñ poterat intereſſe ſepulture pris ſumm⁹ ſacerdos: vt ptꝫ Nu.xx.d. f ¶ Sup patre ⁊c. Querit Aug⁹: quō poterat ſumm⁹ ſacerdos itereſſe funeri patris ſui/cū lex iubeat filiū ſuccedere i ſūmo ſacerdotio patre ſuo defūcto? Et rñdet ꝙ neceſſe erat nōdū ſepulto p̄re/cōtinuo aliū ſubſtitui/ ꝑpt ꝯtinuationē incenſi. De egritudine etiā dicit: ꝙ ſumm⁹ ſacerdos nō ſolebat egrotare: ſed ſubito mori/nulla p̄cedēte egritudine: ſicut de ipſo aaron ſcriptura teſtat. Sed querit: quō quotidie obtulit incenſuꝫ ſumm⁹ ſacerdos ſi filios procreabat? Ea em̄ die immūd⁹ erat vſꝗ ad veſperū ſm̄ legē: nec poterat intrare ſanctuariū. Neceſſe ergo erat vel vt continēs iugiter eſſet: vel vt aliqñ intermitteret incenſum: vel vt ſacerdos coitu ꝯiugali nō fieret immūdus: Et h̄ ꝯcedit Aug⁹. Sꝫ verior videt opinio Hieronymi qui dicit altare thymiamatis eſſe citra velū: ad qḋ accedere poterant minores ſacerdotes/qñ ſummo pontifici nō vacabat. g ¶ Nec egredietur. Sed nōne egrediebat ad cognoſcendā vxorem? Rab. De zacharia legitur Luc.j.c. ꝙ impletis diebus officij ſui/abijt in domū ſuā. Legim⁹ etiā plures ſummos pontifices duces populi fuiſſe: vt iudā machabeū/ionathā et ſimonem/ fratres ei⁹ /quos neceſſe erat egredi ad bella. Sed alio modo interdicit hic ſummo ſacerdoti egredi a ſanctis.ſ.ad exequias mortuorū. Vñ Glo. De ſanctis nō exibit/dū ſuoꝝ funera colebant. h ¶ Ne polluat ſanctuariū.i.vnctionē capitis ſui: quā in ſanctuario accepit: quā polluiſſe videret ſi ad mortuū ingrederet. Sꝫ ne forte videret alicui ꝯtra pietatē p̄cepiſſe hoc moyſes: ideo hic ſubiungit: i ¶ Ego dñs.q.d. Auctoritate mea ꝗ ſum dñs fit hoc: nō hominis. k ¶ Virginē ducet vxorē. Virginem corpe ad min⁹: ⁊ nobilē ⁊ de gente ſua. l ¶ Myſtice: Chriſtus animā purā ⁊ integrā/vel eccleſiā ſibi coniūget: vt vnus ſpūs efficiat cū illo. Vñ apl's.ij. Cor.xj.a. Deſpōdi vos vni viro ⁊c. Et Apoc.xxj.c. Ueni ⁊ oſtendā tibi ſponſam vxorem agni. l ¶ Viduam aūt ⁊c. Sed quā duxit eccleſiā de gentibus: que ⁊ repudiata ⁊ meretrix erat. Unde et Oſee.j.a.dictū eſt ei: Sume tibi vxorē fornicariā. Ibi ꝑ Oſee 33.diſ.c.vſꝗ adeo. ſignificat chriſt⁹. Itē 49.diſ.c.j. Eſa.liiij.a. Letare ſterilis que nō paris: qꝛ 36.diſ.c.j. multi filij deſerte magis ꝗ eius ꝗ habet 1.q.1.c. ſacerdotes. virū. Sol. Nō fuit re 43.diſ.c.fi.i fi. pudiata: ſꝫ ab eterno electa. Deſerta ꝟo fuit ad temp⁹: vel deſerta in ꝗbuſdā/in ꝗbuſdā electa. Iteꝫ meretrix fuit primo ⁊ fornicaria: ſꝫ poſtea ꝟgo effecta. Sed obiſcit: Dicit em̄ Hiero⁹ ſup Oſee: Cū de⁹ oīa poſſit: de corrupta nō poteſt facere icorruptā. Sꝫ Hiero⁹ loquit de corruptione corpali: hic aūt agit ḋ ſpūali: ꝗ ꝗtidie ꝑ penitētiam reparat. Et qḋ dicit Hiero⁹ /ſic exponit: Nō poteſt facere de corrupta incorruptā.i.nō oñdit ſe poſſe/ſic oſtēdit ſe poſſe mortuos ſuſcitare. Viduā. Hiero⁹. Vidua eſt/cui⁹ marit⁹ mortu⁹ ē. Eiecta ꝗ adhuc viuo marito eijcit. Meretrix eſt ꝗ multoꝝ patet libidini. m ¶ Vulgo gētis ſue. Hinc eſt qḋ dicit Rab. ſup Leuiticū: ꝙ ſummo potifici nō licebat ducere vxorē/niſi nobilē ⁊ virginē: ⁊ de tribu ſua .ſ.leuitica: qḋ falſuꝫ ē: qꝛ aaron duxit vxorē heliſabet ſororē naaſon: ꝗ erat de tribu iuda: vt legit Exo.vj.d. Et ioiada ſacerdos ſiliter duxit ioſabeth: ꝗ erat ḋ tribu iuda: vt legit.ij. Parał.xxij.d. Sꝫ itelligendū eſt qḋ dicit Rab. de tribu ſua.i. de gente ſua .i.de iudeis: nō de alienis/ ſic dic hic Hiero⁹. n ¶ De ſemine tuo.i.ḋ tribu tua.ſ.leuitica. Et hic oñdit ꝗ ipediāt ſacerdotē/ne ſit idone⁹ offerre i ſctūario. o ¶ Nō offeret panes.q.d. nō vnget i ſacerdotē vt offerat panes: Aut ſi poſtꝗ iunct⁹ fuerit ꝯtraxerit maculā. p ¶ Si cec⁹ ⁊c. Glo. Hec ſm̄ lrāꝫ accipe nimis videt abſurdū eſſe: Tales ei macule/nō ſūt i hoīm ptāte vl volūtate. Per maclas ꝗ corpoꝝ/vitia aīoꝝ deſcribit. Itē Glo. Si cec⁹. Lumē ꝯtēplatiōis ignorās/pñtis vite tenebris preſſus: ꝗ dūi vēturā lucē diligēt nō ꝯſpicit: neſcit ꝗ porrigat opis greſſuꝫ. De ꝗ Eſa.xlij.c. Quis cec⁹ niſi ſeru⁹ dñi? Qui vides multa/nōne cuſtodies? Eſa.lvj.d. Speculatores ei⁹ ceci oēs: neſcierūt vniuerſi: canes muti nō valētes latrare. Itē ibidē.v.d. Propterea duct⁹ eſt captiu⁹ p̄pl's me⁹: qꝛ nō habuit ſcietiā. Job.xxviij.a. Semitā auis ignorauit.i.chriſti. q ¶ Si claudus.ſ.duplicitate.iij. Reg. xviij.d. Uſꝗ ꝗ claudicatiſ i duas ptes? Si dñs ē de⁹/ſeqmini eū: ſi aūt baal / ſeqmini illū. Itē i naſo/diſcretio: In gibbo terrena ſollicitudo: Per albuginē/cecitas ex arrogātia ſapiētie ꝓcedēs: Per ipetiginē/auaricia mētiſ. Per herniosū/ꝗ turpitudinē nō exercet ⁊ tñ alijs ē pōderoſus/laſciuia mētiſ ſignificat: Ita de his innuit Glo. Itē nota ꝙ gibbus ꝓuenit ex humoꝝ abūdantia. Impetigo eſt ſicca ſcabies: ꝗ ſine dolore corp⁹ occupat/⁊ mēbroꝝ decorē fedat: ex phlegmate ſalſo ꝓueniēs. Hernia eſt morb⁹ ex deſceſu viſceꝝ in veſicā: qñꝗ ex inflatiōe teſticuloꝝ ꝓueniēs. r ¶ Oīs qui habuerit maculā: ꝗlibet de p̄dictiſ. s ¶ Veſcet tamē pa. Nota

a exūret. Pontifex: id eſt ſacerdos maximus inter fra-
b tres ſuos: ſup cui⁹ caput fuſum eſt vnctionis oleū: et cuius manus in ſacerdotio cōſecrate ſunt/veſtituſꝗ ē ſanctis veſtibus: caput ſuū nō
c diſcoōperiet: veſtimenta nō
d e ſcindēt: et ad ōmnē mortuū
f nō ingrediet ōmnino. Sup patre ꝗꝫ ſuo ⁊ matre nō ꝯta-
g minabit: nec ēgrediet de ſan-
h ctis: ne pōlluat ſanctuariuꝫ dñi: qꝛ oleū ſancte vnctiōis
i dei ſui ſup eū eſt: Egō dñs.
k l Virginē ducēt vxorē: Viduam aūt ⁊ eiectā ⁊ ſordidā atꝗ meretricē nō accipiet: ſed puellā de populo ſuo: ne cō
m miſceat ſtirpē generiſ ſui vulgo gentis ſue: qꝛ ego dñs ꝗ ſanctifico eum. Locutuſꝗ eſt dñs ad moyſen dicens: Loquere ad aaron: Homo
n dē ſemine tuo ꝑ familias ꝗ
o habuerit maculā/nō ōfferet panes deo ſuo: nec accedet
p ad miniſteriū eius. Si cec⁹
q fuerit: ſi clāud⁹: ſi vel paruo vel grandi et torto naſo: ſi fracto pede: ſi manu: ſi gibbus: ſi lippus: ſi albuginem habens in oculo: ſi iugē ſcabiē: ſi impetiginē i corpore/
r vel hernioſus: Oīs qūi habuerit maculam de ſemine aaron ſacerdotis/non accedet offerre hoſtias dño: nec
s panes deo ſuo: vēſcetur tñ panib⁹ qui offerunt in ſan-

tria genera panū habuiſſe ſacerdotes: Panes .ſ. ſacerdotales/leuiticos ⁊ laicos. Sacerdotales/erant panes ꝓpoſitionis: De quibꝰ dictū eſt Exo.xxv.c. qui de publico ſumptu fiebāt: de quibꝰ nō licebat edere niſi ſolis ſacerdotibus. Leuitici/qui etiā offertoꝝ dicunt/erāt panes ſancti: id ē oblati: qbꝰ ſoli de genere leui veſcebant: q etiā ꝓpt maculā miniſtrare nō poterāt: et filieſamilias: Vxorata vl' vidua vel repudiata/ nō niſi neceſſitate cōpulſa rediret ad domū patris vt eſſet qſi filiafamilias. His panibꝰ nō veſcebat alienigena neq aduena: neq inquilinꝰ: neq mercennariꝰ A ſacerdotis: Vernaculꝰ tn̄ vl' empticiꝰ ſacerdotis veſci poterāt: ſi tn̄ alias mūdi erāt. Laici panes erāt panes cōmunes/qbus omnibꝰ licebat veſci. a Ut intra velū ⁊c. qd ſoli ſummo pontifici licitū erat. Tn̄ nota ꝙ talis nō ingrediebat etiā tabernaculū neq ad altare .ſ. vt miniſtraret. Vel forte ſimpliciter nō licebat tali itrare tabnaculū: Et hoc forte vult littera q dicit: Intra velum nō ingrediat .ſ. veluʒ exteriꝰ ante oſtiū tabernaculi. Sʒ aliq nō ꝯcedūt iſtā expoſitionē/ dicētes ꝙ in ſacra ſcriptura velū ſimplicit poſitū ſine determinatione debet exponi de velo īteriori. Sʒ ꝯ eos eſt: ꝙ nō tn̄ maculas habentibꝰ nō licebat vltra illud īgredi: ſʒ neq etiā omnino carentibꝰ .ſ. minoribus.

Expoſi. Ca. XXII. b Locutꝰ ē dñs ⁊c. Nota coꝝ q a filiis iſrael offerebāt (Exo.22.d. Ezech.44.g. B) dño/ ⁊ oblata conſecrabāt: quedā penitꝰ humanis vſibꝰ negabant: vt adipes hoſtiaꝝ: oleū ſanctificationis/ q vngebant vaſa (Exo.30.d.) tabernaculi et ſacerdotes: de quo dictū eſt ſupra: Caro hominis nō vnget eo: et multa alia q ſoli deo cōſecrant. Quedā tn̄ viui ſacerdotū ſerabant: vt panes ꝓpoſitiōis hoſtia ꝓ peccato oblata. Quedā vo ſacerdotibꝰ/et filiis et filiabus et familie concedebant: vt de hoſtiis pacificis et votiuis: q cedebāt ī partē ſacerdotis. Et de his loquit hic moyſes/excludēs ab eis īmundos: et ſacerdotū filias .ſ. maritatas. c Conſecrata/dño. d Filioꝝ iſrael .i. a filiis iſrael. e

a ctuario/ ita dūtaxat/vt itrā
velū nō ingrediat: nec acce/
dat ad altare/qꝛ maculā ha
bet: ⁊ cōtaminare nō debet
ſanctuariū meū: Ego dñs q
ſanctifico eos. Locutus eſt
ergo moyſes ad aaron ⁊ fili
os eiꝰ ⁊ ad omnē iſrael cūcta
que ſibi fuerāt imperata.

b Locutꝰ Ca. XXII.
ē dñs ad moy/
ſen dicens: Loquere
ad aaron ⁊ ad filios eius/vt
c caueāt ab his q cōſecrata
d ſunt filioꝝ iſrael: ⁊ nō cōta/
e minēt nomē ſanctificatoruʒ
mihi q ipſi offerūt: Ego dñs.
Dic ad eos et ad poſteros
coꝝ: Oīs homo qui acceſſe
f rit dē ſtirpe veſtra ad ea que
ꝯſecrata ſunt: ⁊ q obtulerūt
filii iſrael dño/ in quo eſt im
mūdicia/ peribit corā dño:
Ego ſum dñs. Homo de ſe/
mine aaron qui fuerit lepro/
ſus/aut patiēs fluxū ſemi/
nis: nō veſcet de his q ſan/
ctificata ſunt mihi/donec ſa
g h net. Qui tetigerit immūduʒ
i ſuper mortuo: ⁊ ex quo egre
dit ſemen qſi coitus: ⁊ qui
tangit reptile ⁊ qdlibet im/
mundū/cuius tactꝰ eſt ſordi
dus: immūdus erit vſq ad
veſperū: ⁊ nō veſcet his que
ſanctificata ſunt: ſʒ cū lauerit
carnē ſuā aqua: ⁊ occubue/
rit ſol/ tūc mūdatꝰ veſcet de
ſanctificatis: qꝛ cibus illius
eſt. Morticinum ⁊ captuʒ
a beſtia nō comedent: nec
polluet ī eis: Ego ſum dñs.
Cuſtodiēt precepta mea/vt
nō ſubiaceāt pctō: ⁊ moriā
k tur in ſanctuario cū pollue
rint illud. Ego dñs qui ſan/
l ctifico eos. Oīs alienigena
nō comedet de ſanctificatis.
m Inquilinꝰ ſacerdotis ⁊ mer
n cennariꝰ nō veſcent ex eis.
o Quē aūt ſacerdos emerit: ⁊
p qui vernaculꝰ domꝰ eiꝰ fue/
rit: hi comedēt ex eis. Si fi/
lia ſacerdotis cuilibet ex po
pulo nupta fuerit: de his q
q ſanctificata ſunt/et dē primi
r tiis non veſcet. Sin aūt vi/
dua vel repudiata ⁊ abſq li
beris reuerſa fuerit ad domū
patris ſui/ ſicut puella con/
ſueuerat/alet cibis patris ſui.
Oīs alienigena comedēdi
s ex eis nō hʒ poteſtatē. Qui
t comederit de ſanctificatis ꝑ
v ignorātiā/ addet qntā partē
x cū eo qd comedit/ ⁊ dabit ſa
cerdoti ī ſanctuariū: Nec cō
taminabūt ſanctificata filio/
rū iſrael q offerunt dño: ne
forte ſuſtineāt iniquitatē de/
licti ſui/cū ſanctificata come
derint: Ego dñs q ſanctifico
y eos. Locutus eſt dominꝰ ad
moyſen dicēs: Loquere ad
aaron et filios eius ⁊ ad oēs
filios iſrael: diceſq ad eos:
Homo de domo iſrael ⁊ de
aduenis qui habitāt apud
vos: q obtulerit oblationeʒ
ſuā: vel vota ſoluēs/vel ſpō
te offerēs: qcquid illud ob/
tulerit in holocauſtū dñi/ vt
offerat ꝑ vos: maſculꝰ imma
culatꝰ erit ex bubꝰ ex ouibus
et ex capris: Si maculā ha/
buerit nō offeretis: neq erit
acceptabile. Homo q obtu
lerit victimā pacificoꝝ dño

Nomen ſanctificatoꝝ. Glo. Nō oſtendat vile ⁊ ꝯtaminatū viliter tractando. f De ſtirpe iſta: vel veſtra .ſ. leuitica. g Qui tetigerit. Septuaginta: Qui tetigerit immūdiciā aīe .i. pctm̄. Glo. Nō vult pollutos comedere ſancta anteq ſanent. h Immūdū ſup mort .i. qui factꝰ eſt imūdus ſup mortuo. i Ex q. Repetit ⁊ Et q tetigerit illuʒ ex quo ⁊c. k Cū polluerit illud. Unde dñs per Hiere. xi. c. Quid eſt ꝙ dilectus meus in domo mea facit ſcelera multa: l Alienigena: Alienus .ſ. a familia ſacerdotali. m Inquilinꝰ. Glo. Qui non pure nec diligenter in eccleſia verſat/ſed tāq migraturꝰ: ſed glorie aut queſtus cauſa et tanq mercēnarius morat: Qui nō ē paſtor/cuiꝰ nō ſunt oues ꝓprie. n Ex eis. Ergo ſacerdotes conducticii: ⁊ quicūq ſeruiūt ꝓ temporalibus in eccleſia: nō debent ꝯficere vel edere corpꝰ chriſti. o Quē aūt ſacerdos emerit. Rab. Emit ſeruꝰ a ſacerdote: cum data verbi pecunia aliquis peccator ad dei ſeruitutē ꝯuertit: aut qui etiā vt ampliorē dei gratiā ꝯſequat/ſubditus doctori: ſeruitiuʒ nō aſpernat/ſicut nec heliſeꝰ ſeruitiū helie. De hoc legit: Neſcis inquiūt qꝛ hodie dñs tuus tollet a te: p Vernaculus. Glo. Qui in domo nutritꝰ et fide eccleſie educatus. q De primitiis nō veſcet: niſi neceſſitate redierit ad domū patris: et fuerit qſi filiafamilias: ⁊ hoc eſt qd ſequit. r Sin aūt ⁊c. Vidua dicit cuiꝰ maritꝰ mortuꝰ eſt. Repudiata/a viro viuēte relicta. s Qui comederit .ſ. per ignorantiā. t De ſctificantis ⁊c. Hic argumentū fit ꝯtra clericos detinētes patrimoniuʒ crucifixi: quaſi teſtamentū illius cōmiſſū ⁊ pauperibꝰ erogadū/ alienata ⁊ male expenſa debere reſtituere. Inſup ⁊ v Quintā partē: Precipue cū ea ſcienter male expēderit .i. nō cū ꝓcepto dei. Sʒ ꝯ: Cū illi q ignorant h faciūt ad reſtitutionē teneant: x Cum eo: Relatio ſimplex .i. cū tanto eiuſdem valoris. y Locutus eſt do. ad moy. Supra oſtendit moyſes: q macule impediūt ad ꝓmouēdū in ſacer/

dotiū: et etiā quibus liceat edere de ſanctificatis / ⁊ quibꝰ nō / hic oſtendit ꝙ̄ macule impediāt offerenda dn̄o: Que diſcretio nō ſolū a ſacerdotibus: ſed a populo eſt habenda / vt offerant oēs ſacrificiū deo acceptabile. Si maculatuꝫ fuerit qd̕ offert / ſacerdotū eſt reijcere: quoꝝ eſt iudicare de mūdicia vl̕ īmūdicia. Primo ꝙ̄ iubet de holocauſtis / vt maſculina ⁊ immaculata eligant. Sꝫ de his oībus ī principio huius libri ſufficienter actū eſt / ideo h̕ breuiter ptranſimus. Dicit ergo: Locutus eſt ⁊c.

a ¶ Nō erit in eo. ſ. ꝙ̄ offert: Ita legit̃ in illa Glo. Precepit ⁊c. Vel in eo qd̕ offert: vel potiꝰ in vtroqꝫ.

b ¶ Si fractū. Glo. Septuagita: Linguā inciſam: qui. ſ. ppt̃ ſordidā vitā / pdidit docēdi facūdiā. Ps̄. Peccatori dixit deꝰ: quare tu enarras iuſtificationes meas ⁊c. Itē Si fractū. Glo. Pede vel manu fractꝰ eſt / cuiꝰ actio. ſ. vl̕ volūtas debilis eſt / et diſtorta: nō eſt dignꝰ ſalute ⁊ ſacris altaribus.

D Ps̄.49.

c ¶ Papulas ⁊c. Hec oīa ſ̄ expoſita ſūt. c ¶ Ablatis teſticulis. Sꝫ nōne tauri caſtrant̃ / vt ſint boues: ⁊ arietes etiā caſtrant̃: ⁊ multa aīalia alia / vt pinguiora ſint: Nunqd igit̃ ppter h̕ minꝰ accepta erūt dn̄o: Ideo patet ꝙ hic littera nulla querēda eſt / ſed myſteriū: tn̄ iudei ad obſeruātiā litteralē obligati erāt. d ¶ De manu alienigene. Rad. Scimus hoc preceptū a iudeis / ſicut et multa alia nō obſeruatū. Legimꝰ em̄ multa donaria a regibus alienigenis in templū ſuſcepta. In libro etiā machabeorū legit̃: ꝙ ppter onie pontificis pietatē / reges ⁊ principes templū maximis muneribꝰ illuſtrauert̃. Hyram etiā rex tyri / artifices ⁊ ligna ad ꝯſtructionē tēpli miſit ſalomoni. In Eſdra etiā legit̃ / cyrū regē pſarū de domo ſua ſumptꝰ dediſſe ad tēpli reedificationē. Vn̄ aīaduertimus cōtrarietates legis / minus a iudeis obſeruatas: et hic ⁊ alibi ab vmbra nos mittere ad veritatē. Predicta aūt a ſpiritualibus viris acta ſunt ex diſpenſatione: vt in figuris veritas appareret: ⁊ tp̄s gratie deſignaret̃: vn̄ nō peccauert̃. e ¶ Dare voluerit. Ergo ab heretico nihil eſt accipiendū: neqꝫ ab excōmunicato. Sꝫ nunqd a iudeo vel gentili: Si accepis illud: nō tamē erit acceptabile deo: vt. ſ. p hoc pctm̄ eis remittat̃. Et quid de vſurario / fure vel latrone / ⁊ hmōi: Si habēt aliqd ſupra illud qd̕ tenet̃ reſtituere: poteſt ab eiſ accipi qd̕ dant: Si nō: non. f ¶ Oia nō ſuſcipietis. Malach. j. d. Intuliſtis de rapinis claudū ⁊ languidum ⁊ intuliſtis munus: Nunqd ſuſcipiā illud d̕ manu veſtra dicit dn̄s: q. d. nō. Eccꝉ. xxxiiij. c. Immolātis ex iniquo / oblatio eſt maculata. Itē in eodē: Dona iniquoꝝ nō pbat altiſſimus: nec reſpicit ī oblatiōibꝰ iniqꝝ. Itē ibidem. d. Qui offert ſacrificiū ex ſubſtātia pauperū: qſi ꝙ̄ victimat filiū in cōſpectu patris ſui. g ¶ Bos ouis ⁊c. Dicto ꝗlis debeat eſſe hoſtia: determinat moyſes qn̄ p̄mo poſſit offerri poſt natiuitatē ſuā. g ¶ Vna die cū ſe. Vn̄ paſcha nr̄m nūqꝫ eodē die ꝙ̄ iudei celebramꝰ: Et ſi

vel vota ſoluēs / vel ſponte
offerēs / tā de bubꝰ qꝫ de oui-
bus imaculatū offeret vt ac-
ceptabile ſit. Oīs macula
a nōn erit in eo. Si cecū fue-
b rit: ſi fractū: ſi cicatricē hn̄s:
c ſi pāpulaſ aut ſcabiē: vel im-
petiginē / nō offeret̃ ea dn̄o:
neqꝫ adolebit̃ ex eis ſup al-
tare dn̄i: Bouē ⁊ ouē aure
⁊ cauda āputat̃ voluntarie
offerre pōt: votū aūt ex his
ſolui nō pōt. Oē aīal / vl̕ qd̕
c ꝯtritis vl̕ tōſis vl̕ ſect̃ ablā-
tiſqꝫ teſticulis eſt: nō offeret̃
dn̄o: ⁊ in terra vr̄a hoc omni-
d no ne faciat̃. De manū alie-
nigene non offeretis panes
e deo vr̄o: et quicqd aliud dā-
re voluerit: qꝛ corrupta et
f maculata ſunt oīa: nō ſuſci-
pietis ea. Locutuſqꝫ eſt dn̄s
g ad moyſen dicēs: Bōs / ouis
⁊ capra cū genita fuerint: ſe-
ptē diebꝰ erūt ſub vbere ma-
triſ ſue: die aūt octauo ⁊ de-
inceps offerri poterūt dn̄o:
Siue illa bos / ſiue ouis / nō
g imolabunt̃ vnā die cū fetibꝰ
ſuis. Si imolaueritis hoſtiaꝫ
pro gratiarū actione dn̄o: vt
h poſſit eſſe placabilis: eōdeꝫ
die comedetis eam: Nō re-
manebit quicqꝫ in mane al-
i teriꝰ diei: Egō dn̄s. Cuſtodi-
te mandata mea / ⁊ facite ea:
Ego dn̄s. Ne polluat̃ no-
k mē meū ſāctū: vt ſctificer in
medio filioꝝ iſrl̕: Ego dn̄s
qui ſanctifico vos: ⁊ eduxi
de terra egypti vt eſſem vo-
bis in deū: Eg[...] dn̄s.
l Locū- ¶ Ca. XXIII.
tus eſt dn̄s ad moy-
ſen dicens: Loquere
filijs iſrael / et dices ad eos:
He ſunt ferie dn̄i qs voca-
bitis ſctās. Sex diebꝰ facie-
tis opus: dies ſeptimꝰ: quia
ſabbati requies eſt / vocabit̃

accideret eodē die: trāſferretur ad ſequentē dominicā. h ¶ Eodē die. Ita dictū ē ſupra de hoſtia laudatiua: De votiua vero dictū eſt ꝙ duobꝰ diebus comedi poterat: ſed nō in tertio. i ¶ Ego dn̄s. Glo. Qui hic legē cōſtituo / ibi iudico: hic talenta cōmitto: ibi rationē exigo. k ¶ Sctificer in medio. i. vt ſctūs apparea: ſicut in oratione dn̄ica rogamus: Sctificet̃ nomē tuū: id ē ſctm̄ appareat in mūdo.

ſ.7.

Matth.25.

†Matth.6.b.

¶ Expoſi. Ca. XXIII.

l Locutuſ eſt dn̄s. Hucuſqꝫ de hoſtijs ⁊ oblationibꝰ actū ē: Nūc de ſolennitatibꝰ in quibꝰ offerunt̃ incipit agere. Sciendum aūt ꝙ ſeptē erāt legales ſolēnitateſ. ſ. Sabbatū / neomenia / phaſe / pentecoſte / feſtum clangoris / feſtū ppitiationis / ſcenophegia. Sabbatū iterptat̃ requies: Et dicit̃ feſtuꝫ dn̄i: qꝛ cū alia inſtituta ſint et nomiata ab aliquo euētu vel opeꝝ eorum: hoc dicit̃ ſabbatū: qꝛ deus requieuit ab omni opere qd̕ patrarat. Inde eſt ꝙ priuilegiatū eſt in duobꝰ: qꝛ in eo nō licet cibū parare: nec vltra mille paſſuſ ire: Et dicit̃ legale h̕ feſtū / non qꝛ ſub lege inſtitutū: ſed qꝛ ſub lege ex p̄cepto primo obſeruatū. Eo die p̄ter iuge ſacrificiū / offerebant̃ duo agni imaculati in holocauſtū cū libamentiſ ſuis. ¶ Neomenia / eſt innouatio lune. Neos em̄ nouū: mene d̕ luna. Iudei em̄ ī legitimis ſuis lunatiōes p mēſibus habebāt. Diē noue lune vocabāt kalendas legales: et erat dies ferialis apud eos. Eo die offerebāt duos vitulos: arietē vnū / agnos anniculos ſeptem cū libamentis ſuis: hircū vnū p declinatiōe peccati: oīa in holocauſtū. ¶ Phaſe / tranſitꝰ interpretat̃. Et dicebat̃ phaſe / nox illa qua imolabatur agnus paſchalis / decimaqrta die aprilis ad veſperū: In die ſequēti inchoabat feſtū acymoꝝ: qd̕ ptelabat̃ ſeptē diebus: quarū prima ⁊ vltima ſolēnis erat ab omni ope ſeruili. Poſt primā diē acymoꝝ. ſ. decimaſexta luna tollebāt ſpicas recentes: ⁊ torrebāt igni: ⁊ grana manibus cōfricata offerebāt dn̄o / aſſariū vnū / cuiꝰ pugillū vnū adolebat ſacerdos ſup altare / reliquuꝫ erat eius. ¶ Pentecoſte ſonat quinquageſimus. Penteconta em̄ quinquaginta eſt. Vn̄ pentecoſte dicit̃ quinquageſimꝰ dies a prima die acymoꝝ: vel ipſa quinquagena dierū: quibꝰ cōplet̃ vltima dies dicebat̃ feſtū pentecoſtes. Habebat aūt in memoriā date legis: ꝙ̄ data eſt qnquageſimo die a phaſe. i. ab exitu de egypto. Eadē ſolennitaſ dicebat̃ feſtū hebdomadaꝝ: qꝛ ſupputat̃ ſeptē hebdomadis a prima die acymoꝝ / fiebat vt dictū eſt. Dicebat̃ etiā feſtū primitiuoꝝ: qꝛ tūc offerebant̃ duo panes duoꝝ aſſarioꝝ de nouis frugibus. Erat aūt ⁊ hoc feſtū ſeptē dieꝝ ſicut feſtū acymoꝝ: ⁊ offerebāt̃ ſingulis diebꝰ eedē hoſtie ꝙ̄ ī neomenia. ¶ Itē p̄ma die ſeptēbris erat duplex feſtū. ſ. neomenia ⁊ feſtū clangoris ſiue tubarū. Vn̄ Ps̄. Buccinate in neomenia tuba. Et fiebat in memoriā liberationis iſaac: ꝙ̄ ea die liberatꝰ eſt / ariete p ipſo imolato. Dicebat̃ etiā feſtū ſe-

A

†Geñ.2.a.

De ferijs.c.licꝫ

Ps̄.80.

ꝑtimanarū vel ſabbatū menſium: q͛ hic menſis fere totus ſolēnis erat. Ea die ꝓter iuge ſacrificiū ⁊ hoſtias neomenię/ offerebat̄ in holocauſtū vn⁹ vitulus/ vnus aries/ ſeptē agni anniculi: vnus hircus ꝓ peccato/ cū libamentis ſuis. Itē feſtū ꝓpitiationis fiebat decima die ſeptēbris: q͛ ea die retulit moyſes filijs iſrł dn̄m placatū ſuꝑ offēſa vituli conflatilis. Ea die ieiunabāt homines ⁊ iumēta/ ⁊ etiā pueri ſeptēnes vſq͛ ad veſperū ꝓ memoria mortuoꝝ: Et idē dies afflictionis dicebat̄/ ⁊

Exo.12.c. Nu.28.c. etiā dies expiationis: q͛ tūc expiabat̄ tabernaculū ⁊ altare ſāguine vitulę rufę: ⁊ fiebat

Nū.16. cinis ad expiationem īmundorū. Ipſi etiā filij iſrael expiabant̄ illa die ꝑ miſſionē hirci apompei. Oblatio illius diei/ erat vitul⁹ vnus: aries vn⁹: agni anniculi ſeptem: hircus vnus ꝓ peccato/

B cum libamnetis ſuis. Itē quindecima die eiuſdē mēſis erat ſcęnophegia: quę ſonat fixio tabernaculoꝝ: in quibus per dies ſeptem habitabant: in memoriā quadraginta annorū/ quibus fuerant ſub tabernaculis ī deſerto: Et dicebatur feſtū tabernaculorū: et ꝓtelabatur ſeptem diebus: quarum prima ⁊ vltima ſolēnes erāt. Octauus etiā dies erat ſolennis: quo faciebant collectam forte in vſus pauperū vel aliquos cōmunes vſus. Fiebat autem oblatio magna in hoc feſto: vt poſtea dicet̄. Et nota ꝙ ille tres ſolēnitates hebdomadales pręcipue dicebantur: Et ſabbatum qḋ intercidebat/ dicebat̄ magnū ſabbatum: vel ſabbatumſabbatorum: id eſt ſabbatum feſtorum. Alias ſolennitates addiderūt hebręi ꝓpt̄ varios euentus: vt encęnia: id eſt feſtum dedicationis. De quo Ioh. x. c. Et phurim: id eſt feſtum heſter. De quo Heſter. ix. f. Sed non dicuntur legales: quia non in lege inſtitutę.

a Sabbatum domini. Nota triplex eſt ſabbatum: ſcilicet temporis/ pectoris et ętęrnitatis. Primum eſt figura

Gen.3.d. aliorum duorum. Primū fuit in pręcepto: vt cohiberetur hominis cupiditas: Cum eñ dictū fuerit ei: In ſudore vultus tui veſceris pane tuo: homo quaſi deſperans de requie/ nimio labore fatigaret ſe/ et cito deficeret: Ideo dixit ei do-

Exo.23.b. minus: Sex diebus operaberis: ⁊ ſeptimo requieſces. Sabbatum pectoris/ eſt quies a vitijs. Sabbatum ętęrnitatis/

Phil.4.b. eſt pax ęterna: pax ſuꝑ pacē: Pax inquā q̄ exuꝑat omnē ſenſum. Primū bonū: Secundū melius: Tertiū optimum.

b Menſe primo. Dicto de ſabbato: incipit de phaſe: oſtendens primo quando fiebat. ſ. decimaquarta luna primi menſis. i. lunationis aprilis. c Septē dieb⁹ açyma comedetis: Pręter veſperum decimęquartę diei pręcedentis: quando incipiebant comedere açyma. d Locutuſq͛ eſt dominus. Cępit agere moyſes de ſolennitatibus conſecratis domino: iā agit de ſabbato et phaſe: anteq̄ de alijs proſequatur ſubdit de oblationibus primitiarū. Notādū aūt ꝙ tres erant in lege primitię. Primę erāt granorum: quando. ſ. grana cum ſpicis manibus confricata/ et toſta igni offerebant ſecunda die açymorum. His nondum oblatis/ nemo auſus erat mittere falcem in ſegetem ſuā. Se-

ſctūs. Omne opus nō faci-
a etis in eo: ſabbatum dn̄i eſt
in cūctis habitationib⁹ ve-
ſtris. Hę ſunt ergo ferię dn̄i
ſanctę/ quas celebrare debe-
b tis temporib⁹ ſuis. Menſe
primo/ q̄rtadecima die men-
ſis ad veſperū phaſe dn̄i eſt:
et quintadecima die menſis
huis ſolennitas açymoꝝ dn̄i
c eſt. Septē dieb⁹ açyma co-
medetis. Dies primus erit
vobis celeberrimus ſanctuſq͛: Omne opus ſeruile non
facietis in eo: ſed offeretis ſacrificiū in igne dn̄o ſeptē diebus. Dies autē ſeptimus
erit celebrior ⁊ ſāctior: nullū
d q͛ ſeruile op⁹ facietꝭ ī eo. Locutuſq͛ eſt dn̄s ad moyſen
dicens: Loquere filijs iſrael: et dices ad eos: Cū ingreſſi fueritis terrā quā ego da-
e bo vobis: ⁊ mēſſueritis ſegetem/ feretis manipulos ſpicarū primitias meſſis veſtrę
ad ſacerdotem: qui eleuabit
faſciculū corā dn̄o: vt ac-
f ceptabilis ſit pro vobis: altē-
ro die ſabbati: et ſāctificabit
illum. Atq͛ in eodē die quo
manipulus conſecrat̄/ cędetur agnus immaculatus anniculus in holocauſtū dn̄i:
et libamenta offerentur cū
g eo/ dūę decimę ſimilę conſperſę oleo in incenſum dn̄i
h odorem ſuauiſſimum: libā
i quoq͛ vini quarta pars hin.
k Panē et polentam et pultes non comedetis ex ſegete
vſq͛ ad diē qua offeretis ex
ea deo veſtro: Pręceptum
eſt ſempiternū in generationibus cunctiſq͛ habitaculis
l veſtris. Numerabitis ergo

cundę primitię offerebantur ſecunda die pentecoſtes. ſ. duo panes fermentati/ a qualibet domo de nouis frugib⁹. Tertię primitię offerebantur de omnibuſ: ſed anteq̄ reponerent in horreis ſuis: Et fiebāt tam de frugibus q̄ de fructibus. Dabantur autem iſtę primitię a quadrageſima parte vſq͛ ad quadrageſimā partem/ pro voluntate offerentium. Legit̄ autē hoc capitulum duobus modis: Quidam dicunt ꝙ non pertinet ad ꝑdicta de phaſe: Nam ī terra illa ſegetes cito matureſcunt: et alicubi citius/ alicubi tardius. Pręcipit̄ ergo ſm̄ hanc opinionē: vt vnuſquiſq͛ haberet ſegeteſ ſuaſ pręmaturas alt̄a die ſabbati: id eſt vna die ſeptimanę: et acciperet manipulos ſpicarū/ et offerret ſacerdoti: qui leuaret faſciculū coram domino: et ab ipſa die oblationis illius computarēt quinquaginta dies: et in quīquageſima die celebrarēt pentecoſten: et ſcḋm hoc alij citius/ alij tardi⁹ celebrarunt pentecoſten/ qḋ nunq̄ legitur iudęos feciſſe: ſꝫ oēs vna die celebrabant. Alij dicunt ꝙ hoc capitulū pertinet ad ea quę dicta ſunt de phaſe/ de quo adhuc proſequit̄ addens de oblatione eius. Et huic opinioni conſonant hebręi: Aug⁹ vero et Ioſephus ſic legunt litterā. e Cum meſſueritis ſegetē. i. metere volueritiſ. i. meſſem metere anticipaueritiſ. i. ad colligendas ſegetes vos pręparaueritis. Segetes dico/ non toſtas: ſed ſpicas ꝓmaturas. f Altero die ſabbati. Ioſephus. i. ſecunda die açymorū/ luna. ſ. decimaſexta: qui eſt alter. i. ſecundus a ſabbato. i. ſecundus illius celebritatis: quę ſeptem diebus ꝓtelabatur: a quo cōputatis quinquaginta diebus/ celebrabat̄ feſtū pentecoſteſ ſm̄ ipſū. Rab. videtur velle ꝙ cōputatio quinquaginta dierum incipiat a prima die açymoꝝ: quibus cōpletis/ celebrabat̄ pentecoſten. Et meſſueritis. i. metere volueritis: id eſt meſſem anticipaueritis: colligendo. ſ. ſpicas pręmaturas. Altera die ſabbati. Ioſeph⁹. i. ſecundo die açymoꝝ. xvi. ſ. luna aprilis: q̄ eſt dies altera. i. ſcḋa a ſabbato. i. a ꝓmo die açymorū: q̄ dicebat̄ ſabbatū. i. feſtū a q̄ cōputat̄ q̄nquaginta dieb⁹ offerebant̄ primitię ſecundę. ſ. duo panes de nouis frugibus/ ſecūda die. ſ. pentecoſtes. Vn̄ ſicut a prima die açymoꝝ vſq͛ ad primā diem pentecoſtes erāt q̄nquaginta dies/ ⁊ vna pentecoſte: ſic a primis ꝓmitijs vſq͛ ad ſecūdas erant alij quinquaginta dies ⁊ ſecūda pentecoſte. g Duę decimę ſimilę: q͛ implebat̄ bis ephi: et bis decima pars accipiebat̄ ad oblationē faciēdā: vel ſemel iρletū diuidebat̄ ī decē ptes q̄rū q̄libet decima eſt: et duę illarū partiū offerebant̄. Vel ꝓmo ſumebat̄ decīa parſ ephi/ ⁊ poſtea reſiduū decimabat̄: ⁊ dicebat̄ illud decima ſcḋa. h Liba. i. libamina. i Vini: Ecce ſacrificiū melchiſedech. ſ. panes ⁊ vinū: Qḋ quotidie offert̄ in altari modo: in lege pręfiguratū: ⁊ in ꝓphetis pręſignatū. k Polentā. Septuaginta: Fricta cirrea. i. grana manibuſ ꝯfricata: ⁊ mollita et mūdata. Alij dicunt eſſe genus ſubtiliſſimę farinę et mūdę. l Numerabitis ergo ⁊c. Hic incipit de tertio feſto. i. pentecoſte. Sūt aūt diuerſę

ab altero die ſabbati in quo
obtuliſtiſ manipulū primiti/
arū ſeptē hebdomadas ple/
nas/vſq ad alterā diē exple
tionis hebdomade ſeptimē:
id eſt quinquaginta dies: et
ſic offeretis ſacrificiū nouū
dn̄o/ ex omnib⁹ habitaculis
a vr̄is: panes primitiaꝝ duos
de duab⁹ decimis ſimule fer/
mentate: q̄s coquetis in pri/
mitias dn̄i. Offeretiſq cum
panib⁹ ſeptē agnos imacu/
latos anniculoſ: et vitulū de
armēto vnū: ⁊ arietes duos:
⁊ erūt in holocauſtū cū liba
mentis ſuis in odorē ſuauiſ
ſimū dn̄o. Facietiſ ⁊ hircū ꝓ
pctō: duoſq agnos annicu/
los hoſtias pacificoꝝ. Cūq
eleuauerit eos ſacerdos/ cū
panib⁹ primitiaꝝ corā dn̄o:
b cedent in vſum eius: Et vo/
cabitis hūc diē celeberrimū
atq ſanctiſſimū. Omne op⁹
ſeruile nō facietis in eo. Legi
timū ſempiternū erit in cūctiſ
habitaculis ⁊ generationib⁹
c vr̄is. Poſtq aūt meſſueritiſ
ſegetē terre vr̄e: nō ſecabitis
eā vſq ad ſolū: nec remanē/
tes ſpicas colligetiſ: ſ paupe
ribus ⁊ peregrinis dimitte/
tis eas: Ego domin⁹ de⁹ ve
ſter. Locutuſq ē domin⁹ ad
moyſen dicens: Loq̄re filijs
d iſrl̄: Mēnſe ſeptimo prima
e die menſis/erit vobis ſabbā
f tū memoriale/clangētib⁹ tu
bis: ⁊ vocabitur ſanctū. Omne
opus ſeruile nō facietis i eo:
⁊ offeretis holocauſtū dn̄o.
Locutuſq eſt dn̄s ad moy/
g ſen dicēs: Decimo die men
ſis huius ſeptimi/dies expi/
ationū erit celeberrim⁹: ⁊ vo
cabitur ſctūs: affligetiſq aīas
vr̄as in eo: ⁊ offeretis holo/
cauſtū dn̄o. Omne opus ſer/
uile nō facietiſ in tp̄e hui⁹ di/
ei: q2 dies ꝓpitiationis eſt:
vt ꝓpitietur vobis dn̄s deus
veſter. Omnis aīa que afflicta
nō fuerit die hoc: peribit de
populis ſuis: et que operis
quippiā fecerit: delebo eam
de pplo ſuo. Nihil ergo ope
ris facietiſ i eo. Legitimū ſem
piternū erit vobis in cūctis
generationib⁹ ⁊ habitationi/
bus vr̄is: Sabbatū requie/
tionis eſt: ⁊ affligetiſ aīas ve/
h ſtras. Die nono menſis ſe/
i k ptimi: a veſpa vſq ad veſpe
l rū celebrabitis ſabbata vr̄a.
Et locut⁹ eſt dn̄s ad moyſen
dicēs: Loquere filijs iſrl̄: A
m q̄nto decimo die menſiſ hui⁹
n ſeptimi/erūt ferie tabernacu
loꝝ ſeptē diebus dn̄o. Dies
primus vocabitur celeberrim⁹
atq ſanctiſſimus. Omne op⁹
ſeruile nō facietis in eo: ⁊ ſe/
ptē diebus offeretiſ holocau
o ſta dn̄o. Dies q̄z octau⁹ erit
celeberrimus atq ſanctiſſi/
mus: ⁊ offeretis holocauſtū
p dn̄o: Eſt ēm cet⁹ atq colle/
cte. Omne op⁹ ſeruile nō fa/
q cietiſ in eo. He ſunt ferie dn̄i
quas vocabitiſ celeberrimas
atq ſanctiſſimas: offeretiſq
in eis oblationes dn̄o: holo
cauſta ⁊ libamēta iuxta ritū
vniuſcuiuſq diei: exceptis
r ſabbatis domini/doniſq ve
s ſtris: ⁊ que offeretis ex voto
t vel que ſponte tribuetiſ dn̄o.

opiniones de initio numerationis haꝝ ſeptē hebdomadaꝝ. Joſeph⁹ dicit a .xvj. luna aprilis numerari ſeptē hebdomadas: poſt q̄s ſtatim erat feſtū pentecoſteſ. Alij eaſ nūerari dicūt ab alia die ſabbati: qd̄ erat i dieb⁹ açymoꝝ. i. dn̄ica poſt ſabbatū açymoꝝ: qd̄ videtur velle lr̄a h: ⁊ Glo. Alij a p̄ma die açymoꝝ. vij. dicūt numerari hebdomadaſ. Verior ſentētia ē hec vltia. ſ. a p̄ma die açymorū q̄nq̄geſimū diē eſſe feſtū pētecoſteſ: ⁊ a ſcd̄a die açymoꝝ q̄nq̄geſimū diē eſſe ſecūdū pentecoſten: i q̄ offerebantur panes noui: ſicut ſcd̄a die açymorū grana noua: ⁊ ita duo dies quinq̄geſimi inueniuntur numerati in lege. a Panes primitiaꝝ. Ecce ſcōe primitie: q ſcd̄a die pentecoſtes offerebātur. ſ. duo paneſ de nouis frugibus fermentati: q offerebantur ſacerdoti/ nō dn̄o ꝓprie: q2 nō ponebantur ſup altare: q2 fermētati erāt. B b Cedent in vſū ei⁹. ſ. duo agni/⁊ hircus ꝓ pctō. c Poſtq aūt ⁊c. Glo. Quia hec pietate plena ſunt: etiaz ad litteram cuſtodienda ſunt. d Menſe ſeptimo ⁊c. Tranſit moyſes ad feſta ſeptimi menſis: In cui⁹ p̄ma die celebrabatur feſtū clangoris ſiue tubarū/in memoriā liberationis iſaac: (ſ.19.b.) Erat etiā ipſa die feſtū neomenie. Oblatiōes huius feſti plenius Nu. xxviij. determinantur. e Sabbatū. i. feſtū in q̄ quieſcendū eſt ab opibus ſeruilib⁹. f Memoriale. i. in memoriā liberationis iſaac celebrandū. g Decimo die menſis. Hec dies valde celebris erat. In hac em̄ intrabat ſummus ſacerdos in ſancta ſanctorū cū ſanguine q̄ expiabatur ſanctuariū. E (ſ.16.f.) Hec dies trib⁹ noib⁹ cenſebatur vt dictū ē. ſ. dies expiatiōis/ꝓpitiationis/ ⁊ afflictionis. h Die nono menſis ſeptimi. Hic determinat a qua hora ꝑdictū feſtū incipiat: ⁊ in q̄ terminetur. i A veſpera ⁊c. Ergo tūc cōputabatur dies cū nocte ꝑcedente: ſicut et nūc. Nō eſt ergo facta mutatio temporis in paſſione dn̄i: qd̄ tn̄ dicūt ſancti. Sol. Reuera tūc dies ꝑcedēs ⁊ nox ſequēs/ faciebāt diē naturalē: ⁊ ſic cucurrit tempus vſq ad paſſionē dn̄i: ⁊ tūc mutat⁹ eſt ordo/ vt nox pcedēs cū die ſequēte facerēt diem naturalē: Vn̄ Apl̄s. Nox pceſſit: dies aūt appropinquit. (Ro.13.d.) Tamen iudei a nocte precedente incipiebant feſta ſua: ſicut ⁊ nos facimus. Vn̄ quo ad feſta/ nox pceſſit diē: nō aūt diē ſimpliciter. k Ad veſperū. ſ. decime diei. l Sabbata veſtra. i. feſta veſtra. m A q̄nto decimo die. Ecce tertia ſolennitaſ ſeptēbris: que inchoabat q̄ndecima die eiuſdē menſis: ⁊ terminabatur in viceſimap̄ma: q2 ꝓtelabatur ꝑ ſeptem dies. Dicebatur aūt ſcenophegia. i. fixio tabernaculorū. Scenoſ em̄ vmbrā ſonat: phage/comeſtionē: q2 ſub vmbra tabernaculorū comedebāt. Hec ſolēnitas tradita eſt a iudeis/ in memoriā q̄ quadraginta annis in deſerto ſub tentorijs habitabant. n Ferie taber. Ferie dicūtur pluraliter ꝓpter pluralitatē dierū quib⁹ ꝓtelabatur. o Dies q̄z ⁊c. Iſte dies nō erat de precedenti feſto. (De ferijs.c.2.) Nullū em̄ feſtū iudeorū ꝑ octo dies extēdebatur. Hebdoas em̄ veteri: ogdoas nouo teſtamento deſeruit. F Erat aūt feſtū ꝑ ſe/in quo fiebat collecta a populo ad vſus pauperū: forte vel ad ligna altaris/ad iuge ſacrificiū: ad ſimilā/vn̄ fiebant panes ꝓpoſitioniſ: ad luminaria ⁊ cetera templi neceſſaria. p Eſt em̄ cetus et collecte. i. feſtiuus: vt in eo cōgregentur homines ad faciendā collectā. Differt aūt inter collectā ⁊ talliā. Collecta em̄ ſpontanea eſt: tallia violēta. q He ſūt ferie. Hic concludit de ſolennitatib⁹: Et reſpicit hoc qd̄ dicit: He ſunt ferie: ad illas tres p̄ncipales ſolennitates: quas inter ceteras principaliter ſtatuerat. ſ. phaſe/pētecoſte/ſcenophegia: de q̄b⁹ dictū eſt ſ. Exo. xxiij. b.. Trib⁹ vicib⁹ ꝑ ſingulos annos mihi feſta celebrabitiſ. s Et q̄ offeretis ex voto. Rab. ponit: et/ ꝓ id eſt: expoſitiue. i. In Numerſ. xxviij. b. ſic dr̄: Hec offeretiſ dn̄o in ſolennitatib⁹ vr̄is: ꝑter vota ⁊ oblationes ſpontaneas. Et nota ſi he ſolennitates occurrerent in ſabbato: nō ideo minus oblatio debita ſabbato offerebatur ſicut dona voluntaria ⁊ votiua: ⁊ iuge ſacrificiū/ qd̄ nullo die pretermittebatur. r Exceptis ſabbatis. i. alijs feſtis ca

ſualibus: vt eſt phurim.i.feſtū heſter: De quo Heſter.ix.f. Et encenia.i.feſtū dedicationis: De hoc Joh.x.c. ⁊ hmōi. q.d. Preter iſta minora feſta/ facietis hec tria maiora. Ex voto: Qd̄ ſolet fieri in periculo. Sponte: ſola volūtate.

a A q̄ntodecimo ꝗ ⁊c̄. Repetitio eſt iā dicti feſti.ſ.ſceenophegie: vt addat ritū ei⁹: quantū.ſ.⁊ q̄liter debeat celebrari: ⁊ q̄d in eo debeat fieri. b Arboris pulcherrime.ſ.poma citrina vel cedrina: vl̄ ramos arboris recentis. c Spatulas: q̄s ſpicas dicim⁹. Spatule aūt dicunt: q2 habēt formā ſpate.i. enſis. Dicit em̄ ſpata.t.pro enſe/ nō ſpada.d.licet ſpado ſpadonis/ deriuet a ſpata: nā.t.in.d muat vt ſepe fit in grāmatica. d Denſarū frōdiū.i. ramos oliuarū: q̄ habēt denſas frondes.

G

Expo. Ca. XXIIII.

e Et locut⁹ eſt dn̄s ⁊c̄. De oīb⁹ feſtiuitatib⁹ anni cōcludit hic moyſes: p̄ter q̄ꝫ d̄ feſtiuitate āni q̄nq̄geſimi: q̄ d̄r iubileꝰ: cui p̄mittit q̄dā ad feſtiuitates iā dictas ptinentia/ vt poſtea liberi⁹ agat de illa. f Candelabrū mūdiſſimū.i. factū de auro mūdiſſimo et obrizo. g Duodecī panes. De qb⁹ ſufficient dictuꝫ eſt Exo.xxv.c. h Duas decias. Hoc duob⁹ modis expoſitū ē ſ̄. p̄rimo capitulo.ſ.xxiij. Item alij dicūt/ ſingulos panes ex duab⁹ decimis fieri.i.ex decima leuitarū/ ⁊ decima ſacerdotuꝫ. Filij nāq̄ꝫ iſrl̄: p̄mo dabāt decimas de oīb⁹ leuitis: Et leuite poſtea de eis q̄ ſibi dabāt/ dabāt decimā ſacerdotib⁹: Et vocabat decima decime: ⁊ de his decimis fiebāt panes ꝓpoſitiōis. Prima opinio ſupra dicta verior eſt: et magis cōſona lr̄e. i Altrinſec⁹.i.ſex ex vna pte: ⁊ ſex ex altera. k Sup eos thus. Erat aūt thus ſup patenas: ⁊ patene ſup panes. Et nota q̄ ſi patene rotūde fuerūt ſic̄ noſtre: ſingule patene ſup ſingulos panes erāt: Si aūt longe et late/ due ſufficiebāt. l In monimentū: dicit Glo.ſ. vt ſacre oblationes memoria in conſpectu dei ſint. m Mutabunt: q2 a ſabbato vſq̄ꝫ ad ſabbatū manebant ſup menſam īmoti: ⁊ tūc illis ſublatis: alij calidi ⁊ recētes reponebant: ⁊ illi priores cedebāt in vſum ſacerdotū tm̄. Sed

A

a A q̄uintodecimo ꝗ die menſis ſeptimi/ qn̄ ꝯgregaueritl oēs fruct⁹ t̄re vr̄e: celebrabitl ferias dn̄i ſeptē dieb⁹. Die p̄mo ⁊ die octauo erit ſabbatū: id eſt reqes. Sumetiſq̄ꝫ b vobis die p̄mo fruct⁹ arboril c pulcherrime/ ſpatulaſq̄ꝫ pal d marū ⁊ ramos ligni denſaꝝ frondiū ⁊ ſalices de torrēte: ⁊ letabimini coraꝫ dn̄o deo vr̄o: celebrabitiſq̄ꝫ ſolēnitatē ei⁹ ſeptē dieb⁹ p annū. Legitimū ſempiternū erit in generatiōib⁹ vr̄is. Menſe ſeptimo feſta celebrabitl: ⁊ habitabitl i vmbraculis ſepteꝫ dieb⁹. Oīs q̄ de genere ē iſrl̄/ manebit in tabernaculis: vt diſcāt poſteri vr̄i q̄ i tabernaculis habitare fecerim filios iſrl̄: cū educerē eos de terra egypti: Ego dn̄s de⁹ vr̄. Locutuſq̄ꝫ eſt moyſes ſup ſolēnitatib⁹ dn̄i ad filios iſrael.

Ca. XXIIII.

e Et locut⁹ ē dn̄s ad moyſen dicēs: Precipe filijs iſrl̄ vt afferāt tibi oleum d̄ oliuis puriſſimū ac lucidū ad cōcinandas lucernas iugiter extra velū teſtimonij in tabernaculo federl. Ponet q̄ꝫ eas aaron a veſpe vſq̄ꝫ in mane corā dn̄o cultu rituq̄ꝫ ppetuo in generatiōib⁹ vr̄is: f Sup cādelabrū mūdiſſimū ponentur ſp in ꝯſpectu dn̄i. Accipies q̄ꝫ ſimilaꝫ et coq̄s g ex ea duodecim panes: q̄ ſin h guli habebūt duas decias: i Quoꝝ ſenos altrinſec⁹ ſup menſam puriſſimā corā dn̄o k ſtatues: ⁊ pones ſup eos th⁹ luciduſſimuꝫ: vt ſit panis in l monimētum oblatiōis dn̄i. m Per ſingula ſabbata mūtabunt corā dn̄o/ ſuſcepti a filijs iſrl̄ federe ſēpiterno: erūtq̄ꝫ aaron ⁊ filioꝝ ei⁹ vt comedāt eos in loco ſctō: q2 ſctm̄ ſctōꝝ eſt de ſacrificijs dn̄i/ iu n re ppetuo. Eccē aūt egreſſus o fili⁹ mulieris iſraelitis: quē pepererat de viro egyptio inter filios iſrael: iurgat⁹ eſt in caſtris cū viro iſraelite. Cumq̄ꝫ p q blaſphemaſſet nomē: et maledixiſſet ei: adductus eſt ad moyſen. Vocabat aūt mat ei⁹ ſalumith filia dabri de tri r bu dan. Miſerūtq̄ꝫ eū i cārcerē donec noſſēt q̄d iuberet dn̄s. Qui locut⁹ eſt ad moyſen dicēs: Educ blaſphemū extra caſtra: ⁊ ponāt oēs q̄ audierūt man⁹ ſuas ſuper caput ei⁹: ⁊ lapidet eū ppl̄s vniuerſus. Et ad filios iſrl̄ loq̄ s t ris: Homō qui maledixerit v deo ſuo/ portabit pctm̄ ſuū: x et q̄ blaſphemauerit nomen y dn̄i: morte moriat: Lapidib⁹ z opprimet eū oīs multitudo ppl̄i: Siue ille ciuis: ſiue pegrin⁹ fuerit: Qui blaſphemauerit nomē dn̄i: morte moria atur. Qui pcuſſerit ⁊ occiderit hoīeꝫ: morte moriat. Qui pcuſſerit aīal/ reddet vicariū: id eſt aīam ꝓ aīa. Qui irrogauerit maculā cuilibet ciuiū ſuoꝝ: ſicut fecit/ ſic fiet ei. Fracturā ꝓ fractura: oculū ꝓ oculo: dentē ꝓ dente reſtituet. Qualē inflixerit ma/

quid eſſet ſi in media hebdomada nō poſſet ſacerdos alios panes inuenire ad comedendū: Credo q̄ poſſet aliq̄s de illis duodeciꝫ panib⁹ accipe: ⁊ poſtea cū poſſet reſtituere: Sicut legit q̄ dauid neceſſitate compulſus/ comedit ex illis: et excuſat a dn̄o Math.xij.a. 1.Reg.21.b. n Ecce autēꝫ ⁊c̄. Hic de pena blaſphemi addit moyſes. Et videt q̄ſi turbat⁹ loq̄: ⁊ ab illo ſilentio in q̄ de⁹ ſecū loq̄bat/ ad rē ſubitā ⁊ inopinatā ptiit⁹ exclamaſſe: Ecce ⁊c̄. o Quē pepe. Utrū d̄ matrimonio/ an extra matrimoniū/ non d̄r. p Blaſphemaſſet.i. vituperaſſet. q Nomē: dn̄i.ſ. r In carcerē. Sig̃ manifeſt⁹ blaſphem⁹ i carcerē mittit/ vt de ei⁹ pena cognoſcat: quō occult⁹ vl̄ ſuſpectus hereticus ſtatim occidit: Nō credo q̄ vſq̄ꝫ hoc fiat/ ſi ipē velit ſe purgare. s Homo ⁊c̄. Super vno cōſult⁹ dn̄s/ dat legē cōmunē i oēm blaſphemum. t Qui maledixerit deo. Glo. inſcienter. v Portabit pctm̄. Glo. Penā pctī veniales. x Qui blaſphemauerit: ſcient. y Morte moriablaſphemādo ſcient. 23.q.4. Tm̄ ſm q̄ſdā ē ibi iculcatio ꝟborū/ ⁊ repetitio/ q̄d dicit: Qui maledixerit/ ⁊ q̄ blaſphemauerit ⁊c̄. z Multitudo ppl̄i. Juſtū ē em̄/ vt q̄ p̄ie deū colūt: ei⁹ iniurias nō ꝯtēnant: Un̄ moyſes trucidatis idolatris/ dixit iterfectoribus: Cōſecraſtis hodie man⁹ vr̄as deo: Exo. xxxij.g. 23.q.5. Exo.32. Deut.13. Math.5. a Qui pcuſſerit ⁊c̄. Oſtēſa pena blaſphemoꝝ/ addit de talione: vt q̄ lederet hoīem iiuſte: in eū modū lederet q̄ leſerat illū: reddēs aīaꝫ ꝓ aīa: oculū ꝓ oclo. Eſt aūt talio hec lex/ q̄ talis pena infligit ei q̄ fecit iniuriā: q̄lē ipſe itulit alij. Nota autē q̄ talio nō erat generalit i iiurijs rex: ſꝫ tm̄ i leſione corpoꝝ: q2 furtū reſtituebat i duplū/ vl̄ in q̄druplū. Itē nota q̄ talio recipiebat determinationē ꝓpt neceſſitatē: Ut mulier ledēs virū in virilibus/ puniebat in manu: q2 virilia nō habet. Ita legitur Exo.xxj.c. Uir ledens pregnantē vt faceret abortiuū nōdū aīatū: mulctabat pecunia. Incertū eſt aūt vtrū talio extēderet vſq̄ꝫ ad iudicē: vel circa iniuriatū tm̄ haberet locū. Forte iniuriatus poterat ſe vidicare ſine iudice: Qd̄ poteſt īde haberi: q2 homicida nō

B

C

D

voléſ/fugiebat ad ciuitates refugij. a ¶ Equū iudiciū:
ſine acceptiōe pſone: ⁊ ne pena taliōiſ excedat ab iuriato vi/
dicante ſe: ⁊ vt ſimilis pena ſiue vindicta exhibeat extraneo
vt indigene: paupi vt diuiti/ ⁊ eque cito: qđ heu hodie nō fit.
b Locutuſqꝫ eſt dñs. Redit ¶ Expo. Ca. XXV.
moyſes ad ſo
lennitates: vt
addat de eis quas o/
miſerat: Et cuꝫ ſupra
egerit de ſabbatiſmo
ſeptime diei: hic agit
đ ſabbatiſmo ſeptimi
anni ⁊ qnquageſimi
.i. iubilei. Primū ſab
batū ſignificat quietē
pectoris: Scđm qui/
etē aie ſepate a corpe:
Tertiū quietē aie cuꝫ
corpe glorificate. Uel
primū ſabbatū eſt q̄/
es vnius aie ſingula/
ris: Scđm pluriū aia
rū: Tertiū /reqes om
niū aiarū generalit.
A Nota igit ꝙ in ſepti/
mo anno/ nullū debi/
tū repetere licebat: ſer
ui egrediebant liberi:
Agri quidē colebant
⁊ ſeminabant: ſed non
colligebant a dñis: ſꝫ
paupib⁹ dimittebant:
et quod pauperibus
remanebat/ relinqbat
feris. In iubileo đo
oeſ poſſeſſionū diſtra
ctioneſ redibāt ad pri
ſtinos poſſeſſoreſ/ ex/
ceptiſ domib⁹ q̄ erāt in
vrbib⁹ muratis. Eo/
dē anno qeſcebat ter/
ra. Serui hebrei libe/
ri dimittebant. c
¶ Non ſeres: tibi/ ſed
paupib⁹. d ¶ Spō/
te gignit .i. ſine cul/
tura. e ¶ Nō colli/
ges: tibi .ſ. appropriā/
do vt dño. f ¶ Uo/
biſ i cibū. Glo. Nō
phibet dñm veſci eis
q̄ ſpōte nata ſūt: ſꝫ re/
ponere in ppriū vſū.
B g ¶ Numerabiſ q̄ꝫ
tc. Hic đ iubileo in/
cipit agere/ pcipiēs
vt q̄dragesimonono
anno/ mēſe ſeptimo:
decima die mēſiſ/ iminēte iubileo clāgerēt tubis: ⁊ ſolennita
tē ↄtra iubileum iminenteꝫ facerent: ſicut faciunt pueri circa
natale ⁊ paſcha. Tradūt aūt quidam: ꝙ ſepteꝫ annis prece/
dentibus/ ſingulis neomenijs clangebant tubiſ: ⁊ ſeptem di/
ebus ante ipſum ſolennicabant clangentes tubis. h ¶ Uni
uerſa terra. Hoc dicit ad differentiā clangoris/ qui fiebat
in prima die ſeptembris/ in memoriam liberationis iſaac: et
tm̄ in hieruſalem: et dicebatur feſtū tubarū. Iſtud aūt fie/
bat in vniuerſa terra/ propter iubileū imminentem: ⁊ diceba
tur feſtū propitiatiōis. i ¶ Annum quinquageſimū.
Sed quomodo quinquageſimum/ cum ſepties ſeptem tm̄
quadragintanouem faciant: neqꝫ aliquē dixit addendū: Uñ
videtur ꝙ duo anni eiuſdem vocationis fuerunt ſibi ↄiuncti

culā/ talē ſuſtinē coget. Qui
percuſſerit iumentū/ reddet
aliud. Qui percuſſerit homi
a nem/ punietur. Equū iudi/
ciū ſit inter vos: ſiue peregri
nus ſiue ciuis peccauerit: qꝛ
ego ſum dominus deus ve/
ſter. Locutuſqꝫ ē moyſes ad
filios iſrl: et eduxerūt eū qui
blaſphemauerat extra caſtra
ac lapidibus oppreſſerunt.
Feceruntqꝫ filij iſrael ſicut
preceperat dominus moy
ſi. ¶ Capitulū. XXV.
b Locutuſqꝫ eſt domi/
nus ad moyſen i mō/
te ſinai: dicens: Lo/
quere filijs iſrael: ⁊ dices ad
eos: Qñ ingreſſi fueritis ter
ram quā ego dabo vobis:
ſabbatiçet ſabbatum domi/
no. Sex annis ſeres agrum
tuū: ⁊ ſex annis putabis vi/
neā tuam: colligeſqꝫ fructus
eius: Septimo autem anno
ſabbatū erit terre requietio/
c nis domini. Agrū nō ſereſ:
et vineā non putabis. Que
d ſpōnte gignit humus nō me
tes: et vuas primitiarū tua/
e rum nō colliges quaſi vin/
demiā: Annus eñ requieti/
f onis terre eſt: ſꝫ erunt vobis
in cibū tibi ⁊ ſeruo tuo: ancil
le ⁊ mercenario tuo: ⁊ adue/
ne qui peregrinat apud te.
Iumentis tuis ⁊ pecoribus
omnia que naſcunt prebe/
g būt cibū. Numerabis q̄ꝫ ti/
bi ſeptē hebdomadaſ anno/
rū: id eſt ſeptē ſepties: q̄ ſi/
mul faciūt q̄dragintanouē:
⁊ clanges buccina menſe ſe/
ptimo: decia die menſis p/
h pitiationis tpe in vniuerſa
i fra vřa: Sctificabiſqꝫ ānnū
k quinquageſimū: ⁊ vocab re
miſſionē cūctl habitatorib⁹
terre tue: ipſe eſt eñ iubile/
us. Reuertet homo ad poſ/
ſeſſionē ſuam: ⁊ vnuſquiſqꝫ
rediet ad familiā priſtinā: qꝛ
l iubileus eſt/ ⁊ q̄nq̄geſim⁹ an
nus: Nō ſeretis neqꝫ mete/
tis: ſponte i agro naſcentia/
et primitias vindemie non
m colligetis ob ſanctificationē
iubilei: ſed ſtatim oblata co
medetl. Anno iubilei rediēt
oēs ad poſſeſſiones ſuas.
Quando vendes quippiaꝫ
n ciui tuo/ vel emes ab eo: ne
contriſtes fratrē tuum: ſed
iuxta numerū annorum iu/
bilei emes ab eo: ⁊ iuxta ſup
putationē frugū vendet tibi.
Quanto plures anni remā
o ſerint poſt iubileuꝫ/ tāto creſ
cet ⁊ pciū: Et quāto min⁹ tē
poris numeraueris: tāto mi
p noriſ ⁊ emptio ↄſtabit. Tēm
pus eñ frugum vendet tibi.
Nolite affligere cōtribules
veſtros: ſed timeat vnuſq̄ſ/
qꝫ deum ſuum: quia ego do
minus deus veſter. Facite
precepta mea/ et iudicia cu/
ſtodite/ ⁊ implete ea: vt habi
tare poſſitl in fra abſqꝫ vllo
pauore: ⁊ gignat vob hum⁹
fruct⁹ ſuos quib⁹ veſcamini
vſqꝫ ad ſaturitatē/ nulli⁹ im/

imme diate .ſ. vltimus ſeptime ſeptimane: et quinquageſi/
mus qui immediate ſequitur: Sꝫ hoc in lege nuſq̄ꝫ inuenit:
Unde videtur melius ꝙ quinquageſimus dictus ſit idē qui
⁊ vltime ſeptimane ſeptimus erat: ſumens initium cōputa/
tionis a precedenti iubileo. Unuſquiſqꝫ eñ iubileus et pre/
cedentis quinquage/
ne finis erat: ⁊ ſequē/
tis initiū: Sicut nūc
tempore noui teſta/
menti/ vnaqueqꝫ do/
minica inter duas ſe/
ptimanas conſtituta/
vnius octaua dies/ al
terius prima reperit.
k ¶ Uocabis remiſ
ſioneꝫ. Iobel eñ in
terpretat remiſſio/ vl
initiū: Inde iubile⁹/
remiſſionis vel initi/
anſ dicit. Habuit au/
tem ortū iubileus a vi
ctoria abrae/ p remiſ/
ſione captiuorū/ quoſ
ipſe liberauit de mani
bus quattuor reguꝫ:
vt legit Geñ. xiiij. c.
Quinquageſim⁹ aūt
annus ideo inſtitutus
eſt: qꝛ loth q̄ tūc libe
ratus eſt: erat tūc qui/
quaginta ānorū. Uel
quia tūc erat q̄nqua/
geſimus annus/ q̄ lo/
cutus fuit domin⁹ in
via ei. Ul quia quin/
quageſimus ann⁹ erat
ex quo egreſſus ē de
charran. Uel abraam
peritus aſtrorū/ ppen
dit in eis ꝙ intempe/
ries aeris que fit ex
eleuatis vel depreſſis
planetis: ſemper vſqꝫ
ad quinq̄ginta annos
ad temperiē redit. Et
qđ fieri vidit in aſtriſ/
imitari voluit in terriſ.
l ¶ Iubileus eſt et
quinquageſim⁹:
Et p id eſt. m ¶ Ob
ſanctificationē: cu
ſtodiendam .ſ. n
¶ Emes ab eo. Ioſe
phus dicit/ ꝙ in iubi/
leo/ venditor agri vel
vinee ⁊ emptor cōue/
niebant: ⁊ cōputabāt
fruct⁹ pceptos/ ⁊ ex/
penſas factas in agro vel vinea. Si fruct⁹ exuberabāt: vendi
tor recipiebat agrū vl vineā: Sꝫ ſi expēſe trāſcēdebāt: h qđ
deerat recipiebat emptor: ⁊ ſic redibat poſſeſſio ad dñm ſu/
um. Sed hec cōputatio poterat fieri infra iubileum qñcūqꝫ
venditor vellet: vt patet in lra. Uñ ſimpliciter abſqꝫ omi cō
putatiōe vel redēptione/ redibat oīs poſſeſſio ad dñm ſuū in
iubileo. Et ideo iuxta numeꝝ q̄ erat a iubileo/ maiori vl mi
nori precio vendebant poſſeſſiones: ne venditor grauaret ſi
modico venderet poſſeſſionē: ⁊ multi anni ſupeſſent vſqꝫ ad
iubileū: vel etiā emptor ſi multo emeret/ ⁊ cito amitteret poſ
ſeſſionē. o ¶ Poſt iubileū: vſqꝫ ad aliū iubileū. p ¶ Tē
pus eñ frugu .i. fructus tanti temporis .ſ. vſqꝫ ad iubileū
vendet: ⁊ nō agrū vel vineā.

C

a Fructus triũ annoꝝ: Sexti/ ſeptimi/ octaui. Meſſeʒ
eñ quã colligebant ſexto anno: comedebant ipſo ſexto ⁊ ſe/
ptimo ⁊ octauo. Septimo eñ nihil colligebat neq; ſerebat:
vñ oportebat octauo anno comedere qđ collectũ fuit ſexto.
Meſſis etiã noni ſerebat i octauo đ eo qđ collectũ fuerat in
ſexto. b Terra q̃ʒ
⁊c. Cur i iubileo redi
rẽt poſſeſſiones ad do
minos ſuos: reddit h̃
cauſam moyſes: qꝛ. ſ.
dominus fructus i po
teſtate hominũ dedit
vt ſic miniſtri eos diſ/
penſarẽt/ ⁊ inde viue/
rent: terram aũt ſibi
retinuit: ne illã diſtra/
here poſſent ⁊ aliena/
re. c Si attenua
tus. Aliquando ali/
B quẽ ꝯtingebat vẽdere
poſſeſſionẽ ſuã: Dixe
rat aũt moyſes/ ꝙ i iu
bileo deberet r̃dire ad
dñm ſuũ/ crederet ali
q̃s ꝙ añ ñ poſſet: ideo
determinat moyſes h̃ ꝙ
põt ⁊ quõ põt p ſe. ſ.
ſi redimat: vl' p ꝓxi/
mũ. Qđ ſi fiat/ p̃cepit
moyſes vt p̃rl' cõpu/
tent fruct⁹ a tempore
venditionis: ⁊ qđ reli
quũ eſt: deductis expẽ/
ſis: reddat venditor: ⁊
ſic recipiat poſſeſſi/
onẽ ſuã. Si aũt fruct⁹
exuberarẽt: q̃d facien
dũ erat: Nõne ẽptor
debebat reddere ven/
ditori: Videt ꝙ ſic:
qꝛ aliter eſſet vſura:
Iuxta illud Ezech.
xviij. d. Vſurã ⁊ ſupa
bundantiã nõ accipie
tis. Vñ eccleſia cogit
mõ talia reſtitui. forte
E qꝛ emptor ⁊ venditor
prius determinabant
h̃ inter ſe: ideo lex nõ
p̃cipit. d Fra/
ter tuus: pauptate.
Eſt autẽ paupertas
bona. Matth. v. a.
Beati pauperes ⁊c.
Et eſt paupertas ma
la: q̃ aliq̃n ẽ cauſa pec
cati. Prouerb. xxx. b.
Diuitias et pauptatẽ
ne dederis mihi. Ecc̃j.
xxvij. a. Propt iopiã
multi deliq̃rũt. Itẽ no
ta ꝙ lex iſta videt ꝯria
legi iuſtinianę: ⁊ etiã gallicanę: ⁊ ꝯſona rõni/ approbãte eam
papa alexãdro. Et intelligit de paupere vendẽte poſſeſſio/
nẽ ſuã: ⁊ de diuite emẽte: q̃ nõ poterat alienare hereditatem
pauperũ. Vñ hmõi venditio nõ erat niſi q̃dã impignoratio
ad temp⁹. Ex videt dñs precipe hereditatẽ paupis nullũ de/
bere emere: ſʒ tñ in pign⁹ accipe: ⁊ fruct⁹ in ſortẽ cõputare.
e Cõputabunt fruct⁹. deductis expenſis. f Sicq;
recipiet poſ. vel p ſe: vel p ꝓximũ. g Qui vendide
rit domũ. Supra dictũ eſt generaliter: ꝙ oĩs poſſeſſio i iu/
bileo debet redire ad dñm ſuũ: Huius aũt generalitatis hic
ponit exceptionẽ/ in domo ẽpta infra vrbẽ muratã. h Vr
bis. ſ. hieruſalẽ: vel cuiuſlibet alterius ciuitatis. i Edes
leuitaꝝ. Trib⁹ leuitica ad miniſteriũ dñi aſſũpta/ in diſtri/
butione terrę ſortẽ nõ habuit: Vñ ⁊ a generalitate alioꝝ do/
mos leuitaꝝ excludit/
dãs generale edictũ/
ꝙ dom⁹ ciuiles vendi
tę/ niſi infra annũ redi
mant/ nũq; decetero
redimentur. Leuitę po
domos ſuas vẽditas
ſp redimere poterãt.
k Quia domus
vrbiũ. q. d. Domos
vrbiũ poſſunt vende/
re ſacerdotes ⁊ leuitę:
ſicut alij poſſeſſiones
ſuas. l Leuitica/
rum. In Numeris
eñ. xxxv. a. p̃cepit
dñs leuitas in oĩbus
tribub⁹ diſpſos habe
re q̃draginta octo ci/
uitates ad ihabitãdũ:
⁊ a muris forinſecus
per circuitũ terrã mil
le paſſuum obtinere:
in quo ſuburbana eſ/
ſet/ ad pecora alẽda:
F Ex quib⁹ ciuitatibus
ſex erãt refugij ⁊ tres
citra iordanẽ: ⁊ tres vl
tra iordanem. m
Suburbana: De
q̃b⁹ Nu. xxxv. a. n
Nõ veneãt. i. non
vẽdent. o At vi
uere poſſit: Ne ni/
mis opprimas eũ an
garijs. p Si pau
ptate. Multa pieta/
te lra plena eſt: ſʒ itel/
lect⁹ ſpũalis plenior.
Ad lraʒ: Supra habi
tũ ẽ de vẽditiõe reꝝ:
nũc đ vẽditiõe hoim.
Et ſic eſt duplex vẽdi
tio reꝝ: Quedã ex a/
dipe: q̃daʒ ex macie:
Ita ⁊ hoim: Hebre⁹
eñ q̃n q; vendebat ſe
hebreo: q̃nq; aduenę.
Primo agit đ hebreo
vẽdẽte ſe alij hebreo:
poſtea đ hebreo ven/
dente ſe aduenę.
q Sʒ q̃ſi mercẽ.
Mercenari⁹ ẽ q̃ labo
rat ſpe mercedis diur
nę. r Colon⁹/ eſt
qui colit terrã ſpe fru
ctus percipendi ex ea. Vterq; ſubdit⁹ eſt/ ⁊ tamẽ liber. Hinc
argumentat hebreus/ nullũ hebreũ ꝺꝫe eſſe ſeruũ. Cõtra: Ad
Eph. vj. a. Serui ⁊c. s Et poſtea egre. Exo. xxj. a.
et Deut. xv. c. videt ꝯriũ/ vbi đr: Si emeris ſeruũ hebreũ: ſex
annis ſeruiet tibi: ⁊ in ſeptimo liber egredietur. Hic aũt đr ꝙ
pmanebit apud dñm q̃ emit eũ/ vſq; ad iubileũ. Sʒ illud in/
telligit de ſeruo/ qui poſt ſeptimũ annũ vult remanere cum
domino ſuo/ ſicut in Exo. determinat. Vl' poteſt dici/ ꝙ om
nis ſeptimus annus/ iubileus dicebatur. i. remiſſiuus.

petũ formidantes. Qꝫ ſi di/
xeritis: q̃d comedemus an/
no ſeptimo/ ſi nõ ſeuerimus/
neq; collegerimus fruges no
ſtras: dabo bñdictionẽ meã
a vobis ãno ſexto: ⁊ faciet frũ
ctus triũ annoꝝ: ſeretiſq; an
no octauo/ ⁊ comedetis ve/
teres fruges vſq; ad nonum
annũ: donec noua naſcant/
b edetis vetera. Terra quoq;
nõ vendet in perpetuũ: quia
mea eſt: ⁊ vos aduenę ⁊ co/
loni mei eſtis. Unde cuncta
regio poſſeſſionis veſtrę ſub
redemptionis conditiõe ven
c det. Si attenuatus frater tu
d us vendiderit poſſeſſiuncu/
lã ſuã/ ⁊ voluerit ꝓpinquus
eius/ poteſt redimere qđ ille
vendiderat. Sin aũt nõ ha/
buerit ꝓximũ: ⁊ ipſe preciũ
ad redimendũ potuerit in/
e uenire: cõputabunt fructus
ex eo tpe quo vendidit: ⁊ qđ
reliquũ eſt/ reddet emptori:
f ſicq; recipiet poſſeſſionem
ſuã. Qꝫ ſi nõ iuenerit man⁹
eius vt reddat preciũ/ habe
bit emptor qđ emerat vſq;
ad ãnũ iubileũ: In ipſo eñ
oĩs vẽditio redibit ad dñm/
g ⁊ ad poſſeſſorẽ p̃ſtinũ. Qui
h vẽdiderit domũ intra vrbis
muros/ habebit licentiã redi
mendi/ donec vnus impleat
annus. Si nõ redemerit et
anni circulus fuerit euolut⁹:
emptor poſſidebit eã ⁊ po/
ſteri eius in perpetuum: et
redimi nõ poterit etiã in iu/
bileo. Sin aũt in villa fue/
rit domus q̃ muros nõ ha/
bet: agroꝝ iure vendet. Si
aũ redẽpta nõ fuerit: in iubi
leo reuertet ad dñm ſuum.
i Edes leuitaꝝ q̃ in vrbibus
ſunt: ſp poſſunt redimi: Si
redẽptę nõ fuerint i iubileo/
k reuertent ad dños: qꝛ dom⁹
l vrbiũ leuiticaꝝ ꝓ poſſeſſiõi
m bus ſunt iter filios iſrl'. Sub
n urbana aũt eoꝝ/ nõ vẽneãt:
qꝛ poſſeſſio ſempiterna eſt.
Si attenuat⁹ fuerit frater tu⁹
⁊ infirm⁹ manu: ⁊ ſuſcepis
eũ q̃ſi aduenã ⁊ peregrinũ: ⁊
vixerit tecũ: ne accipias vſu
ras ab eo: nec ampli⁹ q̃ʒ de/
o diſti. Time deũ tuũ/ vt viue/
re poſſit frater tuus apud te.
Pecuniã tuã nõ dab ei ad
vſurã: ⁊ frugũ ſupabundan
tiam non exiges: Ego do/
min⁹ de⁹ veſter: q̃ eduxi vos
de terra egypti/ vt darẽ vo/
bis terrã chanaan ⁊ eſſeʒ ve
p ſter de⁹. Si paupertate cõ/
pulſus vendiderit ſe tibi fra
ter tu⁹/ nõ eũ opprimes ſer/
q uitute famuloꝝ: ſʒ q̃uaſi mer
r cẽnarius ⁊ colon⁹ erit: vſq;
ad annũ iubileũ opabit apđ
s te: et poſtea egredietur cũ libe
ris ſuis: ⁊ reuertet ad cogna
tionẽ ⁊ ad poſſeſſionẽ patrũ
ſuoꝝ. Mei eñ ſerui ſunt: et
ego eduxi eos de terra egy/
pti. Nõ veneãt cõditiõe ſer/
uoꝝ: nec affligas eũ p poten
tiã: ſʒ metuito deũ tuũ. Ser/
uus ⁊ ancilla ſint vob' de na
tionib⁹ q̃ in circuitu vr̃o ſũt:
⁊ de aduenis q̃ peregrinant
apud vos: vl' qui ex his nati
fuerit i terra vr̃a. Hos habe
bitis famulos: et hereditario
iure tranſmittetis ad poſte/

a ¶Si inualuerit. Hic de hebreo vendente ſe aduene po-
tenti inter iudeos agit moyſes: Sʒ vtrū pſelyto facto vl' nō:
neſcio. b ¶Poteſt redimi. Venditus fratri hebreo / ſu
pra nō dr̄ ꝗ poſſit redemi. Quare: Quia ſeruit' illa qſi liber
tas erat: qḋ non iſta. c ¶Patruus: patris frater. Pa-
truelis / filius patrui:
Et ita ppinquior eſt
patruus ꝙ patruelis:
et patruelis ꝙ conſan
guineus: et ꝯſangui-
neus ꝙ affinis. Con-
ſanguinei autē dicunt
filij duorū fratrum: q̄
ꝓprie dicunt fratru
eles. d ¶Et pecu-
nia qua: hoc mo-
do.ſ. tantum pecunie
dediſti mihi pro ſerui
tio vſqꝫ ad iubileum:
tātū fui tecū: et tātū
merui: reliquū reddo
tibi. e ¶Ratione
mercennarij.i. q̄n-
tū lucratus eſt: ſm qḋ
mercennarij ſolent lo
care operas ſuas.
f ¶Scḋm hos red
ret precium: quod
nō meruit. g ¶Im-
putatis.i. computa
tis. h ¶Mei em̄
ſerui ſunt.q. d. hoc
debetis facere: qꝛ mei
ſerui ſunt filij iſrael: et
nō veſtri: qꝛ ego edu-
xi eos de ſuitute egy
pti / non vos. Et ſi nō
amore vultis hoc fa-
cere / tamen timore fa-
cite: quia ego domin'
deus veſter.
¶Expo. Ca. XXVI.
Ego dñs ꝛc̄
i ¶Nō facie
tis ido. Di-
cto de iubileo et ob-
ſeruatione eius: cultū
idolorum tam viſibi-
lium ꝙ inuiſibiliū ꝓ-
hibet dicens: Nō fa-
cietis vobis: k ¶Idoluʒ: qḋ nihil eſt.i. nullius rei natu-
ralis repñſentatiuū. l ¶Neqꝫ ſculptile.i. imaginē alicui'
rei naturalis repñſentatiuā. m ¶Titulos.i. imagines in me
Eccl.18.d. moriā veſtri: Sic legit abſalon feciſſe: Et ſaul fornicē erexit.
Et ninus ī memoriā patris ſui beli: Ad cui' exēplū alij fecert
ſimiliter.q.d. Sicut nec idolū adorandū eſt vt deus: ſic nec
homo mortuus imagine aliqua colendus eſt / quantūcunqꝫ
grauis vel ſanctus: Sanctorū em̄ imagines non colunt: ſed
deus veneratr in eis. Sed qm̄ moles aliq̄ vel naturalis cor-
poris alicuius pulchritudo ab inſipientibus admiratione ha
bita / pro deo venerata eſt: Sicut multi capita magnorū flu-
minum: vel pceres arbores coluiſſe legunt. Etiā hoc genus
idolatrie ꝓhibetur cum dicit: n ¶Nec inſignem lapi-
dem. Idolum eſt auaricia auri vel argenti. Sculptile auari
cia in edificijs ꝛ in poſſeſſionibus agrorū. Eſa.v.c. Ve q̄ cō
iungitis domū ad domum ꝛc̄. Tituli in libris deauratis.
o ¶Ambulaueritis ꝛc̄. Hyſteronproteron eſt / quaſi pre-
poſteratio. Prius em̄ eſt cuſtodire corde per intelligentiā et
meditationē: et poſtea facere opere: et demū ambulare pro-
Pſ.83 ficiendo: et creſcendo de virtute in virtutem: donec videat
de' deoꝝ ī ſion. Glo. Qu id fieri: qḋ vitari debeat ꝓdixit. In

ros: ac poſſidebitis in eter-
num: fratres autē veſtros fi-
lios iſrael ne opprimatis per
a potentiā. Si inualuerit apud
vos manus aduene atqꝫ pe
regrini: et attenuatus frater
tuus vēdiderit ſe ei: aut cui-
ꝙ de ſtirpe eius: poſt vendi
b tionem poteſt redimi. Qui
voluerit ex fratribus ſuis / re
c dimet eum: et patruus ꝛ pa-
truelis ꝛ conſanguine' ꝛ af-
finis. Sin aūt ꝛ ipſe potue-
rit / redimet ſe: ſupputatis dū-
taxat annis a tempore ven-
ditionis ſue vſqꝫ in annum
d iubileum: et pecunia qua vē
ditus fuerat: iuxta annoruʒ
e numerum: et ratione mercē-
narij ſupputata. Si plures
fuerint anni qui remanēt vſ-
f qꝫ ad iubileum: ſm hos red
det et preciū: Si pauci / po-
net rationē cū eo iuxta āno-
rū numerū: et reddet empto-
ri qḋ reliquum eſt annorum
quibus ante ſeruiuit merce-
g dibus imputatis. Non affli
ger eum violenter in conſpe
ctu tuo. Q; ſi p hec redimi
non potuerit: anno iubileo
egredietur cum liberis ſuis:
h Mei em̄ ſunt ſerui filij iſra-
el: quos eduxi de terra egy-

fine q̄ obſeruātib' p̄mia / q̄ p̄uaricātib' ſupplicia debeāt oſtē-
dit: Et.xxx. pmiſſiones in lr̄a enumerat. p ¶Dabo vo-
bis pluuias: Ecce p̄ma pmiſſio. Tēporib' ſuis.i. tpe
oportuno: Expedit em̄ hoī vt aliqñ careat his bonis: vt cuʒ
ſe oppreſſū ꝛ vacuū viderit: recordet ſe nihil poſſe abſqꝫ gr̄a
dei: ꝛ ſic ardenti' que-
rat eā. De hac pluu-
uia dicit Oſee. vj.b. A
Veniet qſi iber nobis
tēporaneus ꝛ ſerotin'
terre. Et Hiere.v.f.
Metuam' dñm deū
noſtrū: qui dat nobis
pluuiā tpaneā ꝛ ſero-
tinā in tēpore ſuo. Et
Zach.x.a. Petite a
dño pluuiā ī tpe ſero-
tino: ꝛ dñs faciet niues
ꝛ pluuias ībris. q
¶Terra gignet: Se
cūda pmiſſio. r ¶Et
pomis ar. Tertia p-
miſſio. s ¶Appre
det meſſiū.i. tanta
erit abundantia fru-
gū / ꝙ ptendet colle-
ctio eaꝝ ꝛ tritura vſ-
qꝫ ad videmiā. Et eſt
quarta promiſſio: ad
lrām / fertilitas terre.
Sʒ nota ꝙ ī ſacra ſcri
ptura opa nr̄a qñqꝫ
dicūt fruct'. Matth.
vij.c. Arbor bona fru
ctus bonos facit. Qñ-
qꝫ dicūt meſſis. Ioh.
iiij.e. Leuate oculos
vr̄os ꝛ videte regiones
qꝛ iā albe ſunt ꝛc̄. Qñ
qꝫ dicūt ſemina. Pſ. Pſ.125.
Euntes ibāt ꝛ flebant B
mittentes ſemina ſua.
Sūt aūt q̄ttuor: quo-
rū p̄mū eſt tm̄ ſemen:
vltimū tm̄ meſſis: duo
media ſemē et meſſis:
ſemen precedentium:
meſſis ſeq̄ntiū: Verbi
gratia: Semē tm̄ / eſt
predicatio ꝓphetaꝝ.
Meſſis tm̄ / vita eterna. Semen ꝛ meſſis / p̄dicatio apoſtolo
rū: que fuit ſemen reſpectu predicationis prophetarū. Vñ
ꝛ dictū ē eis Ioh.iiij.e. Alij laborauerūt: ꝛ vos in labores eo-
rū introiſtis. Meſſis fuit reſpectu fidei illorū qui ad illorum
predicationē crediderūt. Oſee.x.d. Seminate verbū in ve-
ritate: ꝛ metite ī ore miſericordie. Itē ſemē ꝛ meſſis / eſt ope-
ratio bona: q̄ eſt meſſis reſpectu p̄dicationis: q̄ ē ſemē. Luc.
viij.b. Semē eſt vbū dei. Semē eſt reſpectu vite eterne: q̄ eſt
meſſis bone opatiōis facte ī p̄ſenti. De q̄ dr̄: Venientes aūt
veniēt ꝛc̄. Hec meſſis nō poteſt eſſe ſemē: qꝛ qui hanc ſemel
collegerit: nūqꝫ deceteto oportebit eū ſeminare: qꝛ meſſis
eſt cōtinua ꝛ eterna / meſſorē ſuū reficiēs in eternū. t ¶Et
vindemia oc. Quinta pmiſſio. v ¶Et comedetis pa
nē ꝛc̄. Ecce.vj. pmiſſio. x ¶Et abſqꝫ pauo.ꝛc̄.vij. p-
miſſio. y ¶Dabo pacē.viij. pmiſſio. In p̄cedēti quidē
actū ē de retributione eterna q̄ erit in octaua: hic agit de mo
do tranſeūdi in octauaʒ. z ¶Auferā.ix. pmiſſio. a ¶Et
gladius.x. pmiſſio. b ¶Perſequemini.xj. Dicto em̄
que p̄mia habebimus in futuro: dicit etiam que habebimus
in p̄ſenti. c ¶Et corruēt.xij. pmiſſio. d ¶Perſequē
tur.xiij. e ¶Et cētū ex vo.xiiij. f ¶Cadet.xv. pmiſſio.

pti. ¶Capitulū. XXVI.
Ego dominus deus
i veſter: Nōn facietis
k vob idolū / neqꝫ ſcul
m ptile: nec titulos erigetis: nec
n inſignē lapidem ponetis
in terra veſtra / vt adoretis
eum: Ego em̄ ſum dñs de-
us veſter. Cuſtodite ſabbata
mea: et pauete ad ſanctuari-
um meum: Ego dñs. Si in
o preceptis meis ambulaue-
ritis: et mandata mea cuſto
p dieritis et feceritis ea: dabo
bo vobis pluuias tempori-
q bus ſuis: ꝛ terra gignet ger-
r men ſuum: et pomis arbores
s replebuntur. Apprehēdet
meſſium tritura vindemiā:
t ꝛ vindemia occupabit ſemē
v tem: ꝛ comedetis panem ve-
x ſtrum in ſaturitate: et abſqꝫ
pauore habitabitis in terra
y veſtra. Dabo pacem in fini
bus veſtris: dormietis et nō
z erit q̄ exterreat. Auferā ma-
a las beſtias: ꝛ gladi' nō trāſi-
b bit terminos vr̄os. Perſe-
quemini inimicos veſtros ꝛ
c corruēt corā vobis. Perſe-
d quent q̄nqꝫ de vob cētū alie
e nos: ꝛ cētū ex vobis decē
f milia. Cadēt inimici veſtri
in conſpectu veſtro gladio.

a Reſpiciā: Decimaſexta ꝓmiſſio. b Creſcere: Decimaſeptima. c Multiplica. xviij. d Et firmabo: xix. e Comedetiſ. xx. f Vetuſtiſſima ve. Obiectio cōtra iudeos: Nā et ſi vetera ꝓijcient: multo fortius vetuſtiſſima. Myſtice vero nō eſt obiectio: Nā vetuſtiſſima ſūt cęleſtia. Itē multę ſunt leges ꝑticulares: Sicut dꝫ: Lex leprę lex çelotypię/ ⁊ hmōi. s Viſitabo. Viſitatio quādoq̄ ad miſericordiā refertur: vt Luc. j. g. Viſitauit ⁊ fecit redēptionē plebis ſuę. Quādoq̄ ad vindictā. Eſa. x. c. Viſitabit dn̄s ſup magnificū cor regis aſſur. t In egeſtate. Egeſtas/ carētia vītutū: ardor/ appetit⁹ carnaliū voluptatū. Iſta duo mala ꝑueniūt ex pctō. Vn̄ Luc. xv. d. Fili⁹ ꝓdig⁹ poſtq̄ cōſumpſit totā ſubſtantiā ſuā: cupiebat implere ventrē d̄ ſiliq̄s porcoꝝ. Inde dꝫ Hiere. ij. c. Dereliquerūt me fontē aquę viuę. Ecce egeſtas: Foderūt ſibi ciſternas diſſipatas/ q̄ nō valent ꝯtinere aq̄s .i. ꝓcurauerūt varias voluptates: Ecce ardor. Cōtra: dicit ſpōſa Cant. ij. a. Sub vmbra illi⁹ quē deſideraui ſedi: cōtra ardorē: Et fruct⁹ ei⁹ dulcis: contra egeſtatē .q.d. Nec egeſtatē nec ardorē paſſa ſum. v Qui conficiat. Conficere equiuocū eſt .ſ. ad commiſcere: vt medici cōficiūt electuaria: et ad diſperdere: ſicut exercit⁹ cōficit .i. diſpditur: ⁊ ſic accipit hic. x Ferrū. Deut. xxviij. b. dicit ꝯtrariū: Dabo vobis cęlū ęneū ⁊ terrā ferreā. Sꝫ nō eſt ꝯrietas: q2 ꝓ eodē accipitur: q2 ęs ⁊ ferrū idē ſignificāt/ hic ⁊ ibi .ſ. duriciā. Dicit ergo q2 dabit cęlū ferreū .i. doctrinā ꝑdicationis ⁊ pluuiā grē deſup nō fundet eis. y Et terrā enęā .i. mētes duras ⁊ idomabiles auditorū. z Ex aduerſo: Preuaricātes legē. a Cōtra vos: īferēdo vltionē. b Vltorē: vl' vltionis. c Federis mei: ſm pactū meū qd̄ feci vobis. d Baculū: fortitudinē. Pſ. Firmamētū panis ꝯtriuit. e Septē plagis: Perfecta vltione. f Carnes fi ⁊c. Hoc ad lrā ſepe factū ē iudęis. Vn̄ iiij. Reg. vj. f. dixit quędā mulier ad regē iſrl': Mulier iſta dixit mihi: Da mihi filiū tuū vt comedam⁹ eū hodie: ⁊ filium meū comedem⁹ cras. Coxim⁹ ergo filiū meū ⁊ comedim⁹ eum. Threń. iiij. b. Man⁹ mulieꝝ miſericordiū coxerūt filios ſuos: facti ſunt cibi eaꝝ i ꝯtritionē filię ppl'i mei. g Et abominabitur. Cōtrariū ſupra eodē: Nō abijciet vos aīa mea. Sꝫ ibi ſub cōditione locutus eſt dn̄s .ſ. ſi cuſtodieritis mandata mea: hic aūt comminando loquit: ſi non cuſtodieritis ⁊c. b Stupebunt: admirando de afflictione veſtra.

vnitas eſſentię: trinitas perſonarū: quę comedere debet oīs hō ⁊ maſticare dentibus fidei. g Et vetera nouis ſupuenientib⁹ ꝓijcietis: Ecce vigeſimaprima. Vetera ſunt figurę legis ⁊ ꝓmiſſiones terrenę: q̄ ꝓijciunt nouis ſupuenientib⁹ .i. impletionibus ꝓphetarū ⁊ promiſſionib⁹. Ad qd̄ deſignādū tres miſſe cātant in natali. Prima in fide patriarcharū: Scd̄a in ſpe legaliū ꝓmiſſionū. Tertia in charitate adimpletarū ꝓmiſſionū. h Ponā tabernaculū. Vigeſimaſecūda ꝓmiſſio. i Et nō abijciet. Vigeſimatertia ꝓmiſſio. k Aīa mea. Glo. Origenis. Audeo ⁊ dico q2 aīa dei chriſtus eſt: ſic verbū dei/ ſapientia dei/ ⁊ virtus dei. Tale eſt ergo ac ſi dicat: Nō abijciet vos filius meus. Aug⁹ vero dicit: Animā ſuam vocat deus volūtatē ſuā. l Ambulabo: Vigeſimaquarta ꝓmiſſio. m Veſter de⁹. xxv. ꝓmiſſio. n Voſq̄ eritis ⁊c. xxvj. ꝓmiſſio. Nota ego ero vr̄ de⁹: cuſtodiēdo/ regēdo/ neceſſaria ꝓuidēdo. Et vos eritis mihi ppl's: ſeruiēdo/ laudādo/ gratias de ꝑceptis beneficiis referendo. n Ego dn̄s de⁹ veſter: Vigeſimaſeptima ꝓmiſſio. o Ne ſeruiretis: Vigeſimaoctaua ꝓmiſſio. p Cōfregi: Vigeſimanona ꝓmiſſio. Pſ. Dirupiſti vincula mea/ tibi ſacrificabo hoſtiā laudis. Qui ꝯtriuit portas ęreas .ſ. quinq̄ ſenſuū: Et vectes ferreos ꝯfregit .i. malas ꝯſuetudines: ⁊ demonū ſuggeſtiones. q Vt incederetis erecti: Trigeſima promiſſio. r Spreueritis leges meas. Sꝫ nōne eſt vna lex dn̄i: Vn̄: Lex dn̄i īmaculata. Sol'. Vna ē: ⁊ mltę. Vna vnitate finis: q2 ad idem ſunt nouū et vet⁹ teſtamentū. Duę ſunt/ dualitate doctorū. Nā veteris legis doctor/ fuit moyſes: Noue xp̄o chriſt⁹. Vel duę: dualitate ꝑncipiorū obſeruādi: Nā vet⁹ ex timore: noua ex amore obſeruat. Itē dualitate ꝓmiſſionis lrālis: Nā vet⁹/ terrena: vt pꝫ Eſa. j. Noua xp̄o

Deut. 28. b. Malach. 2. a.

C Deut. 28. d.

D

Pſ. 115.

Pſ. 104.

a b c d Reſpiciā vos et creſcere faciā: mltiplicabimini et firmabo pactū meū vobiſcū: Et
e f comedetis vetuſtiſſima veterū:
g et vetera nouis ſupuenientibus ꝓijcietis. Ponā tabernaculū meū in medio veſtri:
i k et nō abijciet vos aīa mea.
l Ambulabo inter vos: et ero
m n veſter deus: voſq̄ eritis populus me⁹: Ego dn̄s deus veſter: qui eduxi vos de ter
o ra egyptioꝝ: nē ſeruiretis eis:
p ⁊ qui cōfregi catenas ceruicum veſtrarū/ vt incederetis
q erecti. Qd' ſi nō audieritis me: nec feceritis oīa mādata mea:
r ſi ſpreueritis leges meas: ⁊ iudicia mea ꝯtempſeritis vt nō faciatis ea q̄ a me cōſtituta ſunt: ⁊ ad irritū ꝑducatis pactū meū: ego q̄ꝫ hęc faciā
s vobis: Viſitabo vos veloci
t v ter in egeſtate ⁊ ardore: qui cōficiat oculos veſtros: ⁊ cōſumat aīas vr̄as. Fruſtra ſeretis ſementē: quę ab hoſtibus deuorabit. Ponā faciem meā cōtra vos: et corruetis corā hoſtibus veſtris: et ſubijciemini his qui oderūt vos: Fugietis nemine ꝑſequēte. Sin aūt nec ſic obedieritis mihi: addā correptiones veſtras ſeptuplū/ ꝓpt pctā vr̄a: ⁊ cōterā ſupbiā duricię vr̄ę: Daboq̄ cęlū vobis
x y deſup ſicut ferrū: et terram enęā. Cōſumet in caſſum labor veſter: non ꝓferet terra germen: nec arbores poma
z ꝑbebūt. Si ambulaueritis ex aduerſo mihi: nec volueritis audire me: addā plagas veſtras vſq̄ in ſeptuplū ꝓpter pctā vr̄a: Emittāq̄ i vos beſtias agri: q̄ cōſumant vos ⁊ pecora vr̄a: ⁊ ad paucitatē cūcta redigāt: deſerteq̄ ſint vię vr̄ę. Qd' ſi nec ſic volueritis recipere diſciplinā: ſed ābulaueritis ex aduerſo mihi:
a ego q̄ꝫ ꝯtra vos aduerſus incedā: ⁊ ꝑcutiā vos ſepties ꝓpter peccata vr̄a: inducāq̄
b c ſup vos gladiū vltorē fęderis mei. Cūq̄ confugeritis in vrbes: mittā peſtilentiā i medio vr̄i: ⁊ trademini hoſtiū manibus: Poſtq̄ ꝯfregero
d baculū panis vr̄i: ita vt decē mulieres in vno clibano coquāt panes: et reddāt eos ad pondus: et comedetis et nō ſaturabimini. Sin autē nec per hęc audieritis me: ſed ambulaueritis ꝯtra me: ⁊ ego incedā aduerſus vos in furo
e re ꝯtrario: ⁊ corripiā vos ſeptē plagis ꝓpt pctā vr̄a: ita
f vt comedatis carnes filioꝝ vr̄oꝝ ⁊ filiaꝝ vr̄aꝝ. Deſtruā excelſa vr̄a: ⁊ ſimulacra confringā. Cadetis inter ruinas
g idoloꝝ vr̄oꝝ: ⁊ abominabit vos aīa mea/ intantū vt vrbes vr̄as redigā in ſolitudinē: ⁊ deſerta faciā ſctūaria vr̄a: nec recipiā odorē vltra ſuauiſſimū: Diſperdāq̄ ter
h ram veſtrā: ⁊ ſtupebunt ſup ea inimici veſtri cū habitatores illius fuerint. Vos autem diſperdam in gentes: et euaginabo poſt vos gladium: eritq̄ terra veſtra deſer

a Tūc placebūt.q.d. Gaudēs terra ď diſpſione ⁊ eiecti/
one vr̄a/faciet ſabbata ſua.i.requieſcet/nō hñs cultores. Vel
tūc.i.tpe godolie/placebūt ſabbata ſua terre.i.placebit celebra
būt ſabbata/qñ.ſ.rediert diſpſi ď iuda/vt eſſent ſub godolia/ Par. 25.
quē ſtatuerat ꝓpoſitū t̄re nabuçardan. b Solitudinis
ſue.i.reliquiarū vr̄a vo
bis. c Nullo pſe
quente:ꝑ timore.ſ.Ti/ F
mēt em̄ oēs mali. Vñ
Sap. xvij.a. Dū pu/
tāt ſe latere i obſcuris
peccatis :tenebroſo ob
liuiōis velamēto di/
ſpſi ſunt/pauētes hor
rēde. Et īfra.c. Cū ſit
timida nequitia:data
eſt in omniū ɔdemna
tionē: Semp em̄ pre/
ſumit ſeua/ pturbata
conſciētia. Prouerb.
xxviij.a. Fugit impius
nemine perſequēte:iu
ſtus aūt vt leo ɔfidit.
Item Prouerb.x.d.
Pauor his q̄ opant
malū:iuſt⁹ aūt in eter
nū nō cōmouebit:im
pij aūt nō habitabūt
ſup terrā. d Et cor
ruēt. Deut. xxviij.c.
Tradet te dñs corruē
tē añ hoſtes tuos:⁊ p
vnā viā egrediaris ɔ
eos:⁊ per ſeptē fugi/
as. Vel corruent: im/
plorādo.ſ. auxilium.
Vñ Jone.j.b. dixit
gubernator ione dor/
mienti: dum tēpeſtas
ingrueret: Quid ſopo/
re deprimeris? Sur/ G
ge inuoca deū tuum:
Ubi dicit Hiero. In
omni aduerſitate/ vni
uerſale eſt pl⁹ de alio
q̄ de ſe cōfidere. e
Et malorū ſuorū.
Videt ergo ꝙ aliquis
debeat cōfiteri pecca
tū alteri⁹:qđ nō eſt ve
rū. Sol. Conſenſum
cōfiteri pōt:q̄ ɔſenſit
eis in peccatis ſuis:
i generali tñ. f In
circūciſa mēs. Per
hoc ptz ꝙ circūciſio cor
poralis/ſignū fuit ſpi
ritualis. Vñ Hiere.
iiij.a. Circūcidimini dño:⁊ auferte ꝓputia cordiū vr̄orū viri
iuda. De hoc etiā habes Ro.ij.d. Neqꝫ em̄ ⁊ q̄ in manifeſto
⁊c. g Terre q̄z.ſ.iudee. Et intelligit ad lrāz de captiuita
te babylonica:q2 ⁊ captiui ⁊ reliq̄e orauerunt ꝓ reuerſione.
Vñ Daniel.x.d. dixit angel⁹ ad danie ē: Et in his oib⁹ ne/
mo mihi adiutor exititit/niſi michael/q̄l ꝑerat reliquijs.
b Sibi in ſabbatis:ſub godolia. i Solitudinem:
hoīm. k Propter illos.captiuos.ſ. l Ipſi vo.ſ. ca
ptiui vl' relicti. Vñ i paraſceue eccleſia orat p eis. m Ro
gabūt: Preuaricatiōis ſibi cōſcij. n Eo ꝙ ab: Nō fa
cientes/vel male intelligētes. o Nō penit⁹ abieci. In/
terliñ. Reliq̄e ſalue fiēt: Eſa.x.e. Itē Glo. Attñ: Vñ in ſi/

ta ⁊ ciuitates veſtre dirute.
a Tūc placebūt terre ſabbata
a ſua/cūctis diebus ſolitudi/
nis ſue. Qñ fuerit in terra
hoſtili/ſabbatiçabit et requi
eſcet in ſabbatis ſolitudinis
ſue:eo ꝙ nō requieuerit in ſab
batis veſtris: qñ habitaba/
tis in ea. Et qui de vobis re/
manſerint/dabo pauorē in
cordibus eorū. In regionib⁹
hoſtiū terrebit eos ſonit⁹ fo
lij volātis:et ita fugiēt quaſi
c gladiū. Cadēt nullo pſequē
d te: et corruēt ſinguli ſup fra
tres ſuos quaſi bella fugien
tes. Nemo veſtrū inimicis au
debit reſiſtere: Peribitis in/
ter gentes:et hoſtilis vos ter
ra ɔſumet. Quod ⁊ ſi de his ali
qui remanſerint: tabeſcēt in
iniquitatib⁹ ſuis/in terra ini/
micorū ſuorū:et ꝓpter pec/
cata patrū ſuorū et ſua/affli
gēt: donec ɔfiteant iniq̄tates
e ſuas/et malorū ſuorū recordē
tur q̄b⁹ ꝓuaricati ſunt i me:
et ambulauerūt ex aduerſo
mihi. Ambulabo igit et ego
ɔtra eos:et inducā illos i ter/
rā hoſtilē/ donec erubeſcat
f incircūciſa mens eorū. Tūc
orabūt ꝓ impietatibus ſuis/
et recordabor federis mei /
qđ pepigi cū iacob et iſaac ⁊
g abraā: Terre q̄z memor ero:
q̄ cū relicta fuerit ab eis/cō
h placebit ſibi in ſabbatis ſuis/
i
k patiens ſolitudinē ꝓpter il/
l
m los. Ipſi vō rogabūt ꝓ pec
n catis ſuis: eo ꝙ abiecerunt iu

dicia mea:et leges meas de/
ſpexerit. Attñ etiā cū eſſent
o in terra hoſtili:nō penit⁹ ab/
ieci eos:neqꝫ ſic deſpexi vt
conſumerent:et irritū face/
rē pactū meū cū eis. Ego em̄
ſum dñs de⁹ eorū: et recor/
dabor federis mei priſtini:qñ
eduxi eos de terra egypti in
cōſpectu gentiū/vt eſſē de⁹
p eorū: Ego dñs deus. Hec
ſunt precepta atqꝫ iudicia ⁊
leges/quas dedit dñs inter
q ſe et inter filios iſrael in mōn
te ſinai ꝑ manū moyſi.

Capitulū. XXVII.

r Locutuſqꝫ eſt dñs ad
moyſen dicēs: Loq̄/
re filijs iſrael ⁊ dices
ad eos: Homo q̄ votū fecerit/⁊
s vouerit et ſpoponderit deō
t aīam ſuā/ſub eſtimatiōe da/
bit preciū. Si fuerit maſcu/
lus a viceſimo anno vſqꝫ ad
ſexageſimū annū: dabit q̄n/
quaginta ſiclos argenti ad
mēſurā ſanctuarij: ſi mulier/
triginta. A quinto aūt anno
vſqꝫ ad viceſimū/maſculus
dabit viginti ſiclos: femina
decē. Ab vno menſe vſqꝫ ad
annū quintū/ꝓ maſculo da
būt q̄nqꝫ ſicli: ꝓ femina tres.
Sexagenari⁹ ⁊ vltra maſcu
lus dabit q̄ndecim ſiclos: fe
mina decē. Si paup fuerit ⁊
eſtimationē reddere nō va/
lebit: ſtabit corā ſacerdote:
⁊ quātū ille eſtimauerit ⁊ vi/
derit eū poſſe reddere / tātū
dabit. Aial aūt qđ immola/

ne capituli blandit:⁊ q̄s nimis terruerat/ ꝓmiſſis cōſolat.
p Hec ſunt ꝓcepta ⁊c: que ꝓdicta ſunt: Et eſt repeti/
tio. Precepta/de morib⁹: Judicia/de trāſgreſſionibus: Le/
ges/de cerimonijs. De his trib⁹ dicit in Ps. Lex dñi imma/ Ps. 18.
culata ɔuer.a. Preceptū dñi lucidū illuminās oculos. Judi
cia dñi vera/iuſtifica/
ta in ſemetipſa. q
In monte ſion.
Exo. xx. et. xxi. et de
inceps.
Expo. Ca. XXVII.
r Locutuſqꝫ
eſt dñs ad 2. Cor. 6. d.
mo. In hoc
vltimo capitulo agit
moyſes ď votis: ⁊ p̄mo
de his q̄ vouēt ſe: po/
ſtea ď his q̄ vouēt ſua.
Notandū igit ꝙ i de
cimatiōe aīaliū qđ de
cimū veniebat/dño ſā
ctificabat: nec mutari
licebat i meli⁹/neqꝫ in
pei⁹. Siliter aial qđ vo
uebat dño/nō licebat
īmutari. Et ſi q̄s qđ
vouerat īmutaret: et A
votiuum ⁊ īmutatum
erat dñi. Sꝫ diſtiguē
dū eſt in hmōi votis.
Aliq̄ñ em̄ ſic ſanctifi/
cabat dño aliq̄d ex vo De pe. dis. 1. an
tis/ qđ anathematiça c. que penitet. §.
bat.i.ſepabat vt i nul Itē qui domū.
lo vſu hoīm acciperet:
nec poterat vendi a ſa
cerdotib⁹/ nec aliena/
ri. Qñqꝫ āt ñ ita obli/
gabāt votiua: ſꝫ pote
rant a ſacerdotib⁹ vē/
di: determinato ſm vti/
litatē q̄ ex his poterat
euenire: ſiue eſſet aial/
ſiue eſſet fund⁹: Sed
ille tñ qui votū dede/
rat: ſi voluerat emere:
ſupra eſtimationē ꝓ
q̄ alij darent/addebat
quintā ptē. Qđ ideo
ſtatutū fuit: ne qui vo
uerat: ad rehabendū
qđ vouerat aſpiraret
q̄ſi penitentia duct⁹:
Et ne etiā digniorem
ſe alijs putaret in em/
ptione illi⁹ rei/q2 eam
dederat. Continuati/ B
onē huius capituli/et
totam materiam determinat illa Glo: Homo qui votum
⁊c. s Deo animam ſuā. Non vt occidat: quia nunq̄
placuit deo effuſio ſanguinis: ſicut patet i iſaac/⁊ iepthe/ cu Gen. 22. d.
ius voti ſolutio non fuit placita deo: cui illatio mortis non
placet: Unde Sap.j.d. Deus mortē non fecit. Sꝫ ſuſtinē/
tia mortis propter deum precioſa eſt in conſpectu domini.
t Sub eſtimatione. Eſtimatio precij attendit ſm ſexū:
q2 plus dabat vir q̄ mulier. Et ſm etatem: in qua tres ſtat⁹
aſſignant. Primus/ab vno menſe vſqꝫ ad quinquenniū. Se/
cūd⁹ a quinto anno vſqꝫ ad vigeſimū annum: Terti⁹ a vi/
geſimo vſqꝫ ad ſexageſimū: Poſt ſexageſimū/quia ſenex
erat ⁊ emeritus/non obſeruabatur in eo regula.

ri potest dño si quis vouerit: sanctũ erit ⁊ mutari nõ pote-
a rit: id est nec meli⁹ malo nec peius bono. Qđ si mutaue-
rit ⁊ ipsum qđ mutatũ est: et illud ꝓ q̄ mutatũ est / cõsecra-
tũ erit dño. Animal immundũ qđ immolari dño nõ potest si q̄s vouerit / adducetur añ sacerdotẽ: q̄ diiudicans vtꝝ bonũ an malũ sit / statu-
b et preciũ. Qđ si dare voluerit is qui offert: addet supra estimationẽ quintã ptẽ. Nõ si vouerit domũ suã: ⁊ sanctificauerit dño: cõsiderabit eã sacerdos vtrũ bona an mala sit: ⁊ iuxta preciũ qđ ab eo fuerit constitutũ / venundabit. Sin aũt ille qui vouerat voluerit redimere eã / dabit quintã ptẽ estimationis supra: ⁊ habebit domũ. Qđ si agrũ possessionis sue vouerit / ⁊ cõsecrauerit dño: iuxta mẽsurã sementi estimabit preciũ. Si triginta hordei modiis serit terra: q̄nq̄ginta siclis
c vendet argenti. Si statim ab anno incipientis iubilei vouerit agrũ: q̄ntũ valere potest tãto estimabit. Sin aũt post aliq̄ntũ temporis / supputabit sacerdos pecuniaꝫ iuxta annoꝛuꝫ q̄ reliqui sunt numerũ vsq̄ ad iubileũ: et
d detrahet ex precio. Qđ si voluerit redimere agrũ ille qui vouerat / addet q̄ntã ptẽ estimate pecunie / et possidebit eũ. Sin aũt noluerit redimere: ſ3 alteri cuilibet fuerit venũdatus: vltra eũ q̄ vouerat redimere nõ poterit: q2 cũ iubilei venerit dies sanctificatus erit dño: ⁊ possessio cõse-
e crata ad ius pertinet sacerdotũ. Si ager emptus est / et
f nõ de possessione maiorum
g sanctificatus fuerit / dño supputabit sacerdos iuxta ãnorũ numerũ vsq̄ ad iubileuꝫ
h preciũ: et dabit ille q̄ vouerat eũ dño: In iubileo autẽ reuertet ad priorẽ dñm qui vẽdiderat eũ ⁊ habuerat in sortẽ possessionis sue. Oĩs
i estimatio siclo sanctuarij põderabit. Siclus viginti obolos habet. Primogenita q̄
k ad dñm ptinent nemo sanctificare poterit ⁊ vouere: siue bos siue ouis fuerit / dñi sũt: Qđ si immundũ est aial / redimet q̄ obtulit iuxta estimationẽ suã: ⁊ addet q̄ntã partẽ precij. Si redimere noluerit / vẽdet alteri q̄ntocũq̄ fuerit estimatũ. Omne quod dño cõsecrat / siue homo fuerit siue aial siue ager / non veneet nec redimi poterit. Quicquid semel fuerit consecratum / sanctũ sanctorum
l erit dño: Et omnis cõsecra-
m tio q̄ offert ab homine nõ redimet: ſ3 morte morietur. Oẽs decime terre / siue de frugib⁹ siue đ pomis arboꝝ / dñi sunt: et illi sanctificant. Si quis aũt voluerit redimere
n decimas suas / addet q̄ntam partẽ eaꝝ. Omniũ decimarũ bouis et ouis ⁊ capre: q̄ sub pastoris virga transeũt:
o quicq̄d decimũ venerit / sanctificabit dño: Nõ eligetur nec bonũ nec malũ: nec altero cõmutabit. Si quis mutauerit: ⁊ qđ mutatũ est: et ꝓ quo mutatũ est / sanctifica-
p bit dño: ⁊ nõ redimet. Hec sũnt p̄cepta q̄ mãdauit dñs
q moysi ad filios israel i mõnte sinai.

Explicit liber Leuiticus.

a Nec meli⁹. Ergo a simili i q̄libet voto nõ potest fieri cõmutatio. Ergo si q̄s vouerit peregrinationẽ nõ / licet ei itrare claustrũ / nisi prius soluto voto: qđ apte falsum est: q2 nõ đr votũ fregisse / q̄ in meli⁹ imutauit. Sol. Sic illud aial qđ votũ erat nõ poterat imutari / ita tu si feceris votũ / ꝑ teipsum debes iplere nõ per aliũ / si potes: ⁊ si mutas in meli⁹ / bñ iples: nõ tñ tua auctoritate hoc debes facere / sed supioris. b Qđ si dare voluerit: vt habeat aial / vel rem quam vouerat. c Si statim ab anno. Ad litterã / si in iubileo res vota vendebat: recipiebat ex ea quãtũ poterat venditor / iuste tñ / q2 longũ tps ẽ int iubileũ ⁊ iubileũ: Si postea / ſm q̄ntitatẽ estimabat p̄ciũ. d Detrahetur ex precio. i. ſm q̄ min⁹ erit de tpe a venditione vsq̄ ad iubileũ / minuet p̄ciuꝫ. Fuerit venũdat⁹: a sacerdote cui fuit oblat⁹. e Sacerdotuꝫ. Tres persone notant: dñs agri ⁊ ẽptor q̄ vouit eũ dño ⁊ sacerdos. f Maioꝝ. s. parẽtũ. i. nõ đ iure hereditario. g Sãctificatus: voto scꝫ. i. si votus fuerit dño. h Et dabit ille: illud precium sacerdoti. s. si ipe vult agꝝ habere quẽ vouit: Qui ager i iubileo redibit ad priorẽ dñm / qui eũ habuit in sortẽ ⁊ vendidit: Qđ si ille q̄ vẽdidit nõ habebat in sortẽ sed emerat ab alio / semꝑ i iubileo redibit ad verũ dñm qui habuerat eũ in sortẽ. i Siclo sctũarij. Sicl⁹ xx. obolos habet: et significat geminã charitatẽ cũ obſuãtia decalogi. Oĩe op⁹ qđ hoc siclo nõ põderat non placet deo. k Nemo sanctificare po. i. vouendo sanctificare: q2 votũ debet fieri đ ꝓprijs. p̄mogenita aũt dñi sũt Glo. Nemo ⁊c. Nõ q2 sanctificatiõe indigna sint: ſ3 q2 sancta sunt: nõ egẽt sãctificari. l Et omnis cõsecratio. i. oĩe ɔsecratũ dño qđ offert ei. m Nõ redimet. Nõ ẽ ɔtrariũ p̄cedẽtib⁹: q2 intelligit h̄ de ɔsecratione q̄ est anathematicatio: vbi qđ votũ ẽ / separ penit⁹ ab oĩi vsu humano / q̄ñ ad honorẽ dei: Supra vero agebat de ɔsecratiõe simplici. Itẽ ſm mysteriũ nõ est cõtrarietas: q2 supra actũ est de vẽditione que fit diabolo male viuẽdo: q̄ redimi debet ꝑ bona opa: hic agit de venditiõe q̄ fit deo ꝑ bonã voluntatẽ ⁊ bona opa: q̄ nõ debet redimi: q2 malũ ẽ se redimere a seruitio dei: Et ꝓhibet hic q̄libet emere a suo superiori impunitatem peccandi. n Decimas. s. de frugib⁹ vel fructibus vł hmõi: q̄s licitum erat redimere additione q̄nte partis supra estimationẽ: decime aũt aialiũ q̄ excipiebant numerãdo vsq̄ ad decẽ nõ poterãt redimi: sic dictũ ẽ s. o Sanctificabit dño. Licet hec bona sint ad litterã intellecta: tñ meliora sũt mystice intellecta. Et sic salomon i fine Eccs. docuit nos omnia subijcere volũtati diuine dicens: Finẽ loquẽdi omnes pariter audiam⁹: Deuꝫ time ⁊ mãdata ei⁹ obserua: hoc est oĩs homo. i. ad hoc ẽ: ita moyses hic: immo spũssanctus ꝑ moysen docet nos ꝓpriã volũtatẽ dimittere: ⁊ omnino diuine subijcere volũtati: vt null⁹ sibi eligere p̄sumat aliqđ speciale gen⁹ mortis / vł tps vł horã: ſ3 totũ cõmittere deo. Ita fecit ipe christ⁹ Math. xxvj. d. Nõ sic ego volo ſ3 sic tu: fiat vo. tu. Ita fecit et Paulus Phil. j. c. Coartor e duob⁹ / desiderium habẽs dissolui ⁊ esse cũ christo / multo magis meli⁹: ꝑmanere aũt in carne / necessariũ ꝓpt vos. Ita fec btũs martinus: Dñe si adhuc ꝑplo tuo sum necari⁹ ⁊c. p Hec sunt p̄cepta. q. d. Hec q̄ audistis / bñ debetis seruare: q2 p̄cepta sunt dñi: Et ꝑ fidelẽ nũciũ scꝫ per moysen. q Ad filios israel. i. ꝓpt filios israel. i. ꝓpter vidẽtes deuꝫ: vt sunt christiani q̄ oculo fidei ɔtemplant. r In mõte sinai. i. i infirmitate penitentie. Sinai eñ rubus interpretat.

Explicit expositio dñi Hugonis super Leuiticum.

Exo. 34. Nume. 18. Ezech. 44.